

Styrelse: Kommunstyrelsens samhällsplaneringsutskott
Plats: Stadshuset, Visenten
Tid: måndagen den 24 augusti kl. 09:00

Val av justerare samt plats och tid för justering

Johan Thomasson (M), ersättare Johannes Kotschy (M)

Digital justering torsdagen 20 augusti kl. 12:00

Samhällsplaneringsutskottsärenden

1. Arrendeavtal mellan Avesta kommun och Avesta Hamn, på del av fastigheten Älvbro 1:53

Förslag till beslut

Samhällsplaneringsutskottet föreslås att godkänna arrendeavtal mellan Avesta kommun och Avesta Hamn.

2. Avesta kommuns lokala trafikföreskrifter 2084 2026 :00005 om hastighet på Kyrkbacksvägen

Förslag till beslut

Samhällsplaneringsutskottet föreslås besluta att

- med stöd av 10 kap. 1 § andra stycket 15 och 3 § första stycket trafikförordningen (1998:1276) införes lokala trafikföreskrifter med löpnummer 2084 2026:00005.
- Lokala trafikföreskrifter med löpnummer 2084 2026:00005 träder i kraft den 1 november 2026

3. Avesta Kommuns lokala trafikföreskrifter om väjningsplikt på Västerbovägen 2084 2026:00006

Förslag till beslut

Samhällsplaneringsutskottet föreslås besluta att

- med stöd av 10 kap. 1 § andra stycket 15 och 3 § första stycket trafikförordningen (1998:1276) införes lokala trafikföreskrifter med löpnummer 2084 2026:00006.
- Lokala trafikföreskrifter med löpnummer 2084 2026:00006 träder i kraft den 1 oktober 2026

Kommunstyrelseärenden

4. **Remissyttrande av Trafikverkets utredning om förenklingar vid åtgärder på det nationella och regionala vägnätet**

Förslag till beslut

Samhällsplanerarutskottet föreslår kommunstyrelsen att:

- godkänna föreliggande yttrande
- överlämna yttrandet till Trafikverket.

5. **Johan Malmquists medborgarförslag om att sätta upp dubbelarmaturer på befintliga lyktstolpar vid Klosterskolan**

Förslag till beslut

Samhällsplanerarutskottet föreslår kommunstyrelsen att medborgarförslaget ska avslås.

6. **Ändring och upphävande av del av Detaljplan för Industrimark norr om Horndal.**

Förslag till beslut

Samhällsplanerarutskottet föreslår kommunstyrelsen besluta att

- Upprättat granskningsutlåtande, daterat 30 juni 2026, godkänns.
- Ändring och upphävande av del av Detaljplan för Industrimark norr om Horndal, daterad 17 mars 2026, mindre redaktionella ändringar 30 juni 2026, antas.

7. **Detaljplan för Lund 1:6 (f d Lunds skola)**

Förslag till beslut

Samhällsplanerarutskottet föreslår kommunstyrelsen besluta att

- Upprättat granskningsutlåtande, daterat 3 augusti 2026, godkänns.
- Detaljplan för Lund 1:6 (f d Lunds skola), upprättad 11 maj 2026, mindre justeringar 3 augusti 2026 antas.

Kommunfullmäktigeärenden

8. **Veronica Schefs medborgarförslag om väjningsplikt på Brunnbäcksvägen**

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens samhällsplanerings utskott föreslår kommunstyrelsen och kommunfullmäktige att medborgarförslaget är besvarat.

9. **Tove Antells medborgarförslag om att anlägga en gång- och cykelväg längs Borgers väg i Rutbo, Avesta**

Förslag till beslut

Samhällsplaneringsutskottet föreslår kommunfullmäktige att medborgarförslaget ska anses besvarat.

10. **Information vid samhällsplaneringsutskottet 2026**

Information från Tillväxt Avesta

- Tågstopp och framtida projekt.
- Koppardalsbron
- Rapport om Lerbäcksleden, Södra Källhagen, Järnvägsbron

Information från V-dala

- Plan Prio
- Översiktsplanen

Information från ekonomichef

11. **Delgivningar vid samhällsplaneringsutskottet 2026**

- Kungörelse om granskning för Avesta kommuns nya översiktsplan

Blerta Krenzi
ordförande

Beatriz Nyberg
nämndsekreterare

Plats och tid

Beslutande

Stadshuset Visenten, måndagen den 24 augusti 2026 kl. 09:00

Blerta Krenzi (S), Ordförande
Patrik Sundin (S), Vice ordförande
Lars-Åke Carlsson (C)
Johan Thomasson (M)
Johannes Kotschy (M)

Övriga närvarande

Marie Truedsson, Kommundirektör
Beatriz Nyberg, Kommunsekreterare
Daniel Vikström, Ekonomichef
Adam Nilsson, Teamledare Tillväxt Avesta
Fredrik Rooslien, Plan- och byggchef
Peter Granqvist, Planingenjör

Justerare

Johan Thomasson (M), ersättare Johannes Kotschy (M)

Justeringens plats och tid

Digital justering, torsdagen den 27 augusti kl. 12:00
Protokollet justeras med digital signering och saknar därför namnunderskrifter

Sekreterare	<u>Beatriz Nyberg</u>	Paragrafer	§ 40-50
Ordförande	<u>Blerta Krenzi</u>		
Justerare	<u>Johan Thomasson</u>		

ANSLAG

Sammanträde

Kommunstyrelsens samhällsplaneringsutskott

Datum

2026-08-24

Anslag sätts upp

2026-08-28

Anslag tas ner

2026-09-19

Protokollets förvaring

Digital förvaring

ÄRENDELISTA

§ 40	Arrendeavtal mellan Avesta kommun och Avesta Hamn, på del av fastigheten Älvbro 1:53	3
§ 41	Avesta kommuns lokala trafikföreskrifter 2084 2026 :00005 om hastighet på Kyrkbacksvägen	5
§ 42	Avesta Kommuns lokala trafikföreskrifter om väjningsplikt på Västerbovägen 2084 2026:00006	7
§ 43	Remissyttrande av Trafikverkets utredning om förenklingar vid åtgärder på det nationella och regionala vägnätet.....	9
§ 44	Johan Malmquists medborgarförslag om att sätta upp dubbelarmaturer på befintliga lyktstolpar vid Klosterskolan	11
§ 45	Ändring och upphävande av del av Detaljplan för Industrimark norr om Horndal. 12	
§ 46	Detaljplan för Lund 1:6 (f d Lunds skola)	14
§ 47	Veronica Schefs medborgarförslag om väjningsplikt på Brunnbäcksvägen 15	
§ 48	Tove Antells medborgarförslag om att anlägga en gång- och cykelväg längs Borgers väg i Rutbo, Avesta	16
§ 49	Information vid samhällsplaneringsutskottet 2026	17
§ 50	Delgivningar vid samhällsplaneringsutskottet 2026	18

§ 40 **Arrendeavtal mellan Avesta kommun och Avesta Hamn, på del av fastigheten Älvbro 1:53**

Dnr 2025-000309261

Sammanfattning

Södra Dalälvens Båtklubb/Älvnäs Båtklubb har ombildats till föreningen Avesta Hamn. Det har tidigare funnits ett arrendeavtal mellan kommunen och den tidigare båtklubben med en upplåtelseid om ett år. Med anledning av ombildningen behöver ett nytt arrendeavtal tecknas med den nya föreningen, Avesta Hamn. För att skapa bättre förutsättningar för långsiktiga investeringar samt möjliggöra ansökningar om externa bidrag har föreningen framfört önskemål om en längre upplåtelseid. Det föreslagna arrendeavtalet avser perioden 2027-01-01 till 2036-12-31. Avtalet föreslås därefter förlängas med ett år i taget om uppsägning inte sker före avtalstidens utgång. Arrendeområdet omfattar cirka 4 300 kvadratmeter, vilket är oförändrat jämfört med tidigare avtal. I dagsläget utgår ingen arrendeavgift. I det föreslagna avtalet föreslås att arrendeavgiften uppgår till 650 kronor per år samt att avgiften indexregleras i enlighet med förändringen i konsumentprisindex (KPI).

Förslag till beslut

Samhällsplaneringsutskottet föreslås att godkänna arrendeavtal mellan Avesta kommun och Avesta Hamn.

Beredning/ behandling

- Tjänsteskrivelse - Arrendeavtal mellan Avesta kommun och Avesta Hamn, på del av fastigheten Älvbro 1:53
- Föreslaget arrendeavtal signerat av Avesta Hamn
- Kartbilaga till arrendeavtalet

Yrkande

Klicka eller tryck här för att ange text.

Propositionsordning

Klicka eller tryck här för att ange text.

Reservation

Klicka eller tryck här för att ange text.

Kommunstyrelsens samhällsplaneringsutskotts beslut

Klicka eller tryck här för att ange text.

Utdrag skickas till

Västmanland-Dalarna miljö- och byggförvaltning

§ 41 Avesta kommuns lokala trafikföreskrifter 2084 2026 :00005 om hastighet på Kyrkbacksvägen

Dnr 2026-000376511

Sammanfattning

Kyrkbacksvägen ligger invid förskolan Rödluvan. I dagsläget är högsta tillåtna hastighet på Kyrkbacksvägen 40 kilometer i timmen. För att öka trafiksäkerheten vid skolor och förskolor är den rekommenderade hastigheten 30 kilometer i timmen.

På markerade sträckor på Kyrkbacksvägen enligt kartbild får fordon inte föras med högre hastighet än 30 kilometer i timmen.

Polismyndigheter har inget att erinra eller någon avvikande uppfattning.

Förslag till beslut

Samhällsplaneringsutskottet föreslås besluta att

- med stöd av 10 kap. 1 § andra stycket 15 och 3 § första stycket trafikförordningen (1998:1276) införes lokala trafikföreskrifter med löpnummer 2084 2026:00005.
- Lokala trafikföreskrifter med löpnummer 2084 2026:00005 träder i kraft den 1 november 2026

Beredning/ behandling

- Tjänsteskrivelse - Avesta kommuns lokala trafikföreskrifter 2084 2026:00005 om hastighet på Kyrkbacksvägen
- Yttrande – Polismyndigheten, Avesta kommuns lokala trafikföreskrifter 2084 2026:00005 om hastighet på Kyrkbacksvägen

Yrkande

Klicka eller tryck här för att ange text.

Propositionsordning

Klicka eller tryck här för att ange text.

Reservation

Klicka eller tryck här för att ange text.

Kommunstyrelsens samhällsplaneringsutskotts beslut

Klicka eller tryck här för att ange text.

Utdrag skickas till

Tillväxt Avesta

§ 42 Avesta Kommuns lokala trafikföreskrifter om väjningsplikt på Västerbovägen 2084 2026:00006

Dnr 2026-000383511

Sammanfattning

Linde Gas har tidigare kört sina transporter längs en väg som ägs av Outokumpu. De har inte längre tillstånd att använda den vägen, vilket innebär att deras nya färdväg går via Västerbovägen och Lerbäcksvägen.

För att öka trafiksäkerheten för både lastbilarna och de fordon som kommer från ridklubben vill Tillväxt Avesta sätta upp en väjningspliktsskylt i korsningen vid Lerbäcksvägen. Förare som färdas i nordöstlig riktning på Lerbäcksvägen och fortsätter i samma riktning ska ha väjningsplikt mot fordon som kommer i sydlig riktning från Linde Gas.

Förslag till beslut

Samhällsplaneringsutskottet föreslås besluta att

- med stöd av 10 kap. 1 § andra stycket 15 och 3 § första stycket trafikförordningen (1998:1276) införes lokala trafikföreskrifter med löpnummer 2084 2026:00006.
- Lokala trafikföreskrifter med löpnummer 2084 2026:00006 träder i kraft den 1 oktober 2026

Beredning/ behandling

- Tjänsteskrivelse - Avesta Kommuns lokala trafikföreskrifter om väjningsplikt på Västerbovägen 2084 2026:00006

Yrkande

Klicka eller tryck här för att ange text.

Propositionsordning

Klicka eller tryck här för att ange text.

Reservation

Klicka eller tryck här för att ange text.

Kommunstyrelsens sambällsplaneringsutskotts beslut

Klicka eller tryck här för att ange text.

Utdrag skickas till

Tillväxt Avesta

§ 43 Remissyttrande av Trafikverkets utredning om förenklingar vid åtgärder på det nationella och regionala vägnätet

Dnr 2026-000266311

Sammanfattning

Trafikverket har på uppdrag av regeringen utrett möjligheten att förenkla planeringsprocessen för åtgärder på det statliga vägnätet. Förslaget innebär att vägplan inte ska krävas för vissa åtgärder på befintlig statlig väg, under förutsättning att åtgärden:

- är av mindre omfattning,
- hanteras inom detaljplan,
- samt att kommunen tillhandahåller den mark som krävs enligt 7 § i väglagen.

Syftet är att minska dubbla processer för vägplan och detaljplan, vilket idag skapar långa ledtider, bristande förutsägbarhet och ineffektiv resursanvändning. Idag finns det förenklingar i väglagen som innebär att små och okomplicerade åtgärder (SO-åtgärder) inte anses vara ”byggande av väg” och därmed inte behöver vägplan. Om en åtgärd ska klassas som SO-åtgärd bedöms idag av Trafikverket. För kommunen innebär det att förutsättningarna kan förändras i ett sent skede, ibland efter att detaljplanen är antagen vilket innebär bristande förutsägbarhet och behov av omtag i planprocessen.

Redovisade konsekvenser i utredningen är bland annat kommuner får ett större ansvar för att säkerställa att vägåtgärder som undantas från krav på vägplan ändå blir tillräckligt utredda och prövade inom ramen för detaljplanprocessen. Det innebär att detaljplanerna i många fall blir mer omfattande när det gäller vägens utformning, påverkan på omgivningen och frågor om markåtkomst. Detta kommer stärka kommunala självbestämmandet och enklare samordning i stadsutvecklingen inom ramen för detaljplanarbetet. Å andra sidan ställs det något högre krav på kommunernas detaljplaner. En annan konsekvens rör markåtkomst och finansiering samt osäkerhet kring kriteriernas tillämpning, t.ex ”mindre omfattning eller lokal påverkan”

Förslag till beslut

Samhällsplanerarutskottet föreslår kommunstyrelsen att:

- godkänna föreliggande yttrande,
- överlämna yttrandet till Trafikverket

Beredning/ behandling

Klicka eller tryck här för att ange text.

Yrkande

Klicka eller tryck här för att ange text.

Propositionsordning

Klicka eller tryck här för att ange text.

Reservation

Klicka eller tryck här för att ange text.

Kommunstyrelsens samhällsplaneringsutskotts beslut

Klicka eller tryck här för att ange text.

§ 44 Johan Malmquists medborgarförslag om att sätta upp dubbelarmaturer på befintliga lyktstolpar vid Klosterskolan

Dnr 2026-000085912

Sammanfattning

Medborgarförslaget föreslår förbättrad belysning vid Bergslagsvägen 67 genom att montera tre dubbelarmaturer på befintliga lyktstolpar för att öka tillgänglighet och trygghet kring Klosterskolan och dess föreningsverksamhet. Åtgärden bedöms förbättra säkerheten, underlätta för områdets föreningar och arrangemang samt utgöra en varsam lösning som tar hänsyn till fastighetens kulturhistoriska värden.

Tillväxt Avesta har inkommit med yttrande.

Förslag till beslut

Samhällsplanerarutskottet föreslår kommunstyrelsen att medborgarförslaget ska avslås.

Beredning/ behandling

- Medborgarförslaget inkom 16 februari 2026
- Kommunfullmäktige 23 mars 2026 §37
- Kommunstyrelsens arbetsutskott 18 maj 2026 § 70
- Yttrande – Tillväxt Avesta

Yrkande

Klicka eller tryck här för att ange text.

Propositionsordning

Klicka eller tryck här för att ange text.

Reservation

Klicka eller tryck här för att ange text.

Kommunstyrelsens samhällsplaneringsutskotts beslut

§ 45 **Ändring och upphävande av del av Detaljplan för Industrimark norr om Horndal.**

Dnr 2026-000390214

Sammanfattning

Syftet med förslaget är att upphäva en del av gällande detaljplan för att möjliggöra ledningsdragning, samt att ändra kvarvarande detaljplan genom att flytta egenskapsbestämmelserna m1 och dagvatten väster om upphävandeområdet. Detaljplanen handläggs med utökat förfarande enligt plan- och bygglagen (PBL 2010:900, t.o.m. SFS 2026:66).

Förslag till beslut

Samhällsplanerutskottet föreslår kommunstyrelsen besluta att

- Upprättat granskningsutlåtande, daterat 30 juni 2026, godkänns.
- Ändring och upphävande av del av Detaljplan för Industrimark norr om Horndal, daterad 17 mars 2026, mindre redaktionella ändringar 30 juni 2026, antas.

Beredning/ behandling

- Plan- och byggenhetens tjänsteskrivelse 7 juli 2026.
- Antagandevertioner av plankarta och planbeskrivning, daterat 17 mars 2026, mindre redaktionella ändringar 30 juni 2026, granskningsutlåtande samt tidigare samrådsredogörelse som bilaga.
- Underlagshandling i form av Undersökning – behov av miljöbedömning.

Yrkande

Klicka eller tryck här för att ange text.

Propositionsordning

Klicka eller tryck här för att ange text.

Reservation

Klicka eller tryck här för att ange text.

Kommunstyrelsens samhällsplaneringsutskotts beslut

Klicka eller tryck här för att ange text.

§ 46 Detaljplan för Lund 1:6 (f d Lunds skola)

Dnr 2026-000344214

Sammanfattning

Syftet med detaljplanen är att möjliggöra för bostäder, kontor, handel och skola för att få en mer flexibel användning av fastigheten där huvudbyggnaden tidigare inrymt en kommunal skola.

Detaljplanen handläggs med utökat förfarande enligt plan- och bygglagen (PBL 2010:900).

Förslag till beslut

Samhällsplanerutskottet föreslår kommunstyrelsen besluta att

- Upprättat granskningsutlåtande, daterat 3 augusti 2026, godkänns.
- Detaljplan för Lund 1:6 (f d Lunds skola), upprättad 11 maj 2026, mindre justeringar 3 augusti 2026 antas.

Beredning/ behandling

- Plan- och byggenhetens tjänsteskrivelse 3 augusti 2026.
- Antagandeverisioner av plankarta och planbeskrivning daterat 11 maj 2026, mindre justeringar 3 augusti 2026, granskningsutlåtande samt tidigare samrådsredogörelse som bilaga.

Yrkande

Klicka eller tryck här för att ange text.

Propositionsordning

Klicka eller tryck här för att ange text.

Reservation

Klicka eller tryck här för att ange text.

Kommunstyrelsens samhällsplaneringsutskotts beslut

Klicka eller tryck här för att ange text.

§ 47 Veronica Schefs medborgarförslag om väjningsplikt på Brunnbäcksvägen

Dnr 2025-000402912

Sammanfattning

Ett medborgarförslag har kommit in om väjningsplikt på Brunnbäcksvägen, det handlar om att göra Brunnbäcksvägen till huvudled i syfte att öka säkerheten längsmed vägen.

Kommunstyrelsens arbetsutskott har remitterat förslaget till Tillväxt Avesta för yttrande.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens samhällsplanerings utskott föreslår kommunstyrelsen och kommunfullmäktige att medborgarförslaget är besvarat.

Beredning/ behandling

- Veronica Schefs medborgarförslag om väjningsplikt på Brunnbäcksvägen inkom 31 oktober 2025
- Kommunfullmäktige 24 november 2025 §137
- Tillväxt Avesta inkommer med yttrande 10 augusti 2026

Yrkande

Klicka eller tryck här för att ange text.

Propositionsordning

Klicka eller tryck här för att ange text.

Reservation

Klicka eller tryck här för att ange text.

Kommunstyrelsens samhällsplaneringsutskotts beslut

Klicka eller tryck här för att ange text.

§ 48 Tove Antells medborgarförslag om att anlägga en gång- och cykelväg längs Borgers väg i Rutbo, Avesta

Dnr 2025-000153912

Sammanfattning

Tove Antell har inkommit med ett medborgarförslag om att anlägga en gång- och cykelväg längs Borgers väg i Rutbo i Avesta.

Tillväxt Avesta har inkommit med yttrande.

Förslag till beslut

Samhällsplaneringsutskottet föreslår kommunfullmäktige att medborgarförslaget ska anses besvarat.

Beredning/ behandling

- Tove Antells medborgarförslag om att anlägga en gång- och cykelväg längs Borgers väg i Rutbo, Avesta. Inkom 23 april 2025.
- Kommunfullmäktige 26 maj 2025 § 65
- kommunstyrelsens arbetsutskott 25 augusti 2025 §102

Yrkande

Klicka eller tryck här för att ange text.

Propositionsordning

Klicka eller tryck här för att ange text.

Reservation

Klicka eller tryck här för att ange text.

Kommunstyrelsens samhällsplaneringsutskotts beslut

Klicka eller tryck här för att ange text.

§ 49 Information vid samhällsplaneringsutskottet 2026

Dnr 2026-000006000

Sammanfattning

Information från Tillväxt Avesta

- Tågstopp och framtida projekt.
- Koppardalsbron
- Rapport om Lerbäcksleden, Södra Källhagen, Järnvägsbron

Information från V-dala

- Plan Prio
- Översiktsplanen

Information från ekonomichef

§ 50 Delgivningar vid samhällsplaneringsutskottet 2026

Dnr 2026-000007006

Sammanfattning

Klicka eller tryck här för att ange text.

Förslag till beslut

Klicka eller tryck här för att ange text.

Beredning/ behandling

Klicka eller tryck här för att ange text.

Yrkande

Klicka eller tryck här för att ange text.

Propositionsordning

Klicka eller tryck här för att ange text.

Reservation

Klicka eller tryck här för att ange text.

Kommunstyrelsens samhällsplaneringsutskotts beslut

Klicka eller tryck här för att ange text.

Utdrag skickas till

Handläggare:
Fanny Robertsson

Arrendeavtal mellan Avesta kommun och Avesta Hamn, på del av fastigheten Älvbro 1:53

Sammanfattning

Södra Dalälvens Båtklubb/Älvnäs Båtklubb har ombildats till föreningen Avesta Hamn. Det har tidigare funnits ett arrendeavtal mellan kommunen och den tidigare båtklubben med en upplåtelseid om ett år. Med anledning av ombildningen behöver ett nytt arrendeavtal tecknas med den nya föreningen, Avesta Hamn.

För att skapa bättre förutsättningar för långsiktiga investeringar samt möjliggöra ansökningar om externa bidrag har föreningen framfört önskemål om en längre upplåtelseid.

Det föreslagna arrendeavtalet avser perioden 2027-01-01 till 2036-12-31. Avtalet föreslås därefter förlängas med ett år i taget om uppsägning inte sker före avtalstidens utgång.

Arrendeområdet omfattar cirka 4 300 kvadratmeter, vilket är oförändrat jämfört med tidigare avtal.

I dagsläget utgår ingen arrendavgift. I det föreslagna avtalet föreslås att arrendavgiften uppgår till 650 kronor per år samt att avgiften indexregleras i enlighet med förändringen i konsumentprisindex (KPI).

Beskrivning av ärendet

Södra Dalälvens Båtklubb/Älvnäs Båtklubb har ombildats till föreningen Avesta Hamn, vilket innebär att ett nytt arrendeavtal behöver tecknas mellan kommunen och den nya föreningen. Det tidigare arrendeavtalet hade en upplåtelseid om ett år och saknar därmed de långsiktiga förutsättningar som den nya föreningen efterfrågar.

Avesta Hamn har uttryckt behov av ett längre avtal för att kunna planera sin verksamhet mer långsiktigt. Föreningen planerar att utveckla och utöka sin verksamhet ytterligare, vilket förutsätter möjlighet att söka investeringsbidrag och externa finansieringsmedel. En längre upplåtelseid bedöms därför nödvändig.

Det föreslagna avtalet omfattar perioden 2027-01-01 till 2036-12-31, med möjlighet till förlängning ett år i taget om uppsägning inte sker före avtalstidens utgång. Arrendeområdet omfattar cirka 4 300 kvadratmeter, vilket är oförändrat från tidigare avtal.

I dagsläget utgår ingen arrendavgift. I det nya avtalet föreslås en årlig arrendavgift om 650 kronor, vilken ska justeras årligen i enlighet med förändringar i konsumentprisindex (KPI).

Ekonomi och verksamhet

Det föreslagna avtalet innebär att arrendavgiften höjs från 0 kronor till 650 kronor per år. Avtalet bedöms bidra positivt till kommunens mål om ett aktivt föreningsliv och en hållbar markanvändning. Ärendet kräver ingen extern finansiering och medför inga kostnader för kommunen.

Förslag till beslut

Samhällsplaneringsutskottet föreslås att godkänna arrendeavtal mellan Avesta kommun och Avesta Hamn.

Bilagor

Föreslaget arrendeavtal signerat av Avesta Hamn, se bilaga 1.

Kartbilaga till arrendeavtalet, se bilaga 2.

Lägenhetsarrende

Parter

Arrendatorn (nedan kallad Arrendatorn)
Avesta Hamn, Org. nr 802552-7782
c/o Per Karlsson, Västra Parkgatan 3, 774 35 Avesta
Kontaktperson: Mikael Eklund
E-post: micael.eklund@outlook.com

Jordägare (nedan kallad Kommunen)
Avesta kommun, org. nr 212000-2262
Tillväxt, 774 81 Avesta
Kontakt: Tillväxt Avesta
Tel: 0226-64 50 00 (servicecenter)

§1 Arrendeställe

Del av fastigheten Älvbro 1:53 i Avesta kommun. Området har en areal om ca 4300 kvm och är markerat på bifogad kartbilaga, bilaga 1.

§2 Ändamål

Kommunen upplåter till Arrendatorn rätt att, på de villkor som anges i detta avtal, nyttja arrendestället för båthamnsändamål, inklusive tillhörande parkeringsplatser och grönytor.
Arrendestället får inte användas för något annat ändamål än det som anges ovan.

§3 Arrendetid

Upplåtelsen gäller för en tid av tio (10) år från och med (2027-01-01 till och med 2036-12-31).
Avtalet ska sägas upp skriftligen sex (6) månader före arrendetidens utgång. I annat fall förlängs avtalet med ett (1) år i sänder. Om avtalet sägs upp till avtalstidens utgång upphör det då att gälla utan någon rätt till förlängning.

§4 Arrendeavgift

Arrendeavgiften uppgår till *SEXHUNDRAFEMTIO (650)* kronor det första arrendeåret.
För efterföljande arrendeår ska avgiften justeras utifrån förändringen i penningvärdet, beräknad på skillnaden mellan indextalet för oktober 2025 och indextalet för oktober året före respektive arrendeår. Avgiften får dock aldrig vara lägre än föregående års arrendeavgift.

§5 Betalning

Betalning av arrendeavgiften ska ske årsvis i förskott, efter erhållen faktura.
Vid försenad betalning utgår dröjsmålsränta enligt räntelagen från förfallodagen.

§6 Arrendeställets skick

Arrendestället upplåtes i befintligt skick. Arrendatorn är skyldig att hålla arrendestället i vårdat skick.

§7 Vägar	Arrendatorn svarar för vägunderhåll och vinterväghållning avseende arrendeställets väg fram till vägbom.
§8 Kostnader	Arrendatorn ansvarar och bekostar alla avgifter och övriga kostnader som uppkommer genom nyttjande av arrendestället.
§9 Myndighets tillstånd	Arrendatorn är skyldig att skaffa de tillstånd som erfordras för verksamheten på arrendestället. Arrendatorn ska följa alla de föreskrifter som meddelas eller följer av lag.
§10 Skada	Det åligger Arrendatorn att, i den mån skadeståndsskyldighet föreligger enligt lag, ersätta all skada på person eller egendom, som av Arrendatorns verksamhet med tillhörande markområde orsakas Kommunen eller tredje man.
§11 Försäkring	Arrendatorn ska under hela arrendetiden inneha ansvarsförsäkring för den verksamhet som bedrivs inom arrendestället samt de skyldigheter och det ansvar som följer av detta avtal. Arrendatorn är skyldig att på anmodan av Kommunen utan dröjsmål uppvisa gällande försäkringsbevis.
§12 Ledningsdragning	Arrendatorn är skyldig att tåla att ledningar för vatten, avlopp, el, tele eller liknande framdrages och vidmakthålles över arrendestället. Kommunen ska, om arbetenas art så medger, i god tid underrätta och samråda med Arrendatorn om inskränkningar i arrenderätten. Arrendatorn får inte förhindra eller försvåra tillgång till arbetsområdet.
§13 Trädfällning/ beskärning	Växande träd får inte borttagas eller beskäras av Arrendatorn utan Kommunens skriftliga medgivande. Avverkade träd disponeras av Kommunen. Arrendatorn har däremot rätt att röja buskar och sly.
§14 Skötsel	Vid skötsel av markområdet är det mycket viktigt att släntstabiliteten beaktas. Samråd ska ske med kommunen vid tveksamma fall.
§15 Byggnader	Befintliga byggnader och anläggningar ägs av Arrendatorn. Inga nya byggnader eller anläggningar får uppföras inom arrendestället.
§16 Överlåtelse/ Upplåtelse	Arrendatorn får inte utan Kommunens skriftliga medgivande överlåta eller på annat sätt överföra rättigheter enligt detta avtal till annan. Detsamma gäller upplåtelse av rättigheter enligt avtalet.
§17 Vid avtalets upphörande	Arrendatorn åtar sig att vid avtalets upphörande i görligaste mån återställa arrendestället i ursprungligt skick. Arrendestället ska återlämnas i väl städat skick, således fritt från alla byggnader och anläggningar samt eventuella markföroreningar härrörande från Arrendatorns verksamhet. Kostnader för ej avstädat område och eventuella erforderliga avhjälpandeåtgärder (inkl. utredning och efterbehandling) debiteras Arrendatorn. Parterna ska senast på upphörandedagen gemensamt utföra besiktning av arrendestället. Någon skyldighet för Kommunen att inlösa uppförda anläggningar föreligger inte.

§18 Indirekt Besittningsskydd	Detta avtal är inte förenat med något besittningsskydd. Bestämmelserna i 11 kap. 5-6 §§ Jordabalken om rätt till ersättning för Arrendatorn med anledning av arrendets upphörande gäller alltså inte för detta avtal.
§19 Inskrivning	Detta avtal får inte inskrivas.
§20 Tvister	Tvist rörande tolkningen eller tillämpningen av detta avtal ska avgöras gnom skiljemannaförfarande. Länets arrendenämnd ska vara skiljenämnd.
§21 Ändringar eller tillägg	Ändringar eller tillägg till detta avtal ska ske skriftligen för att gälla.
§22 Giltighet	Detta avtal är för sin giltighet beroende av Samhällsplaneringsutskottets laga kraftvunna beslut.

Detta avtal är upprättat i två (2) likalydande exemplar varav parterna tagit varsitt.

För Kommunen

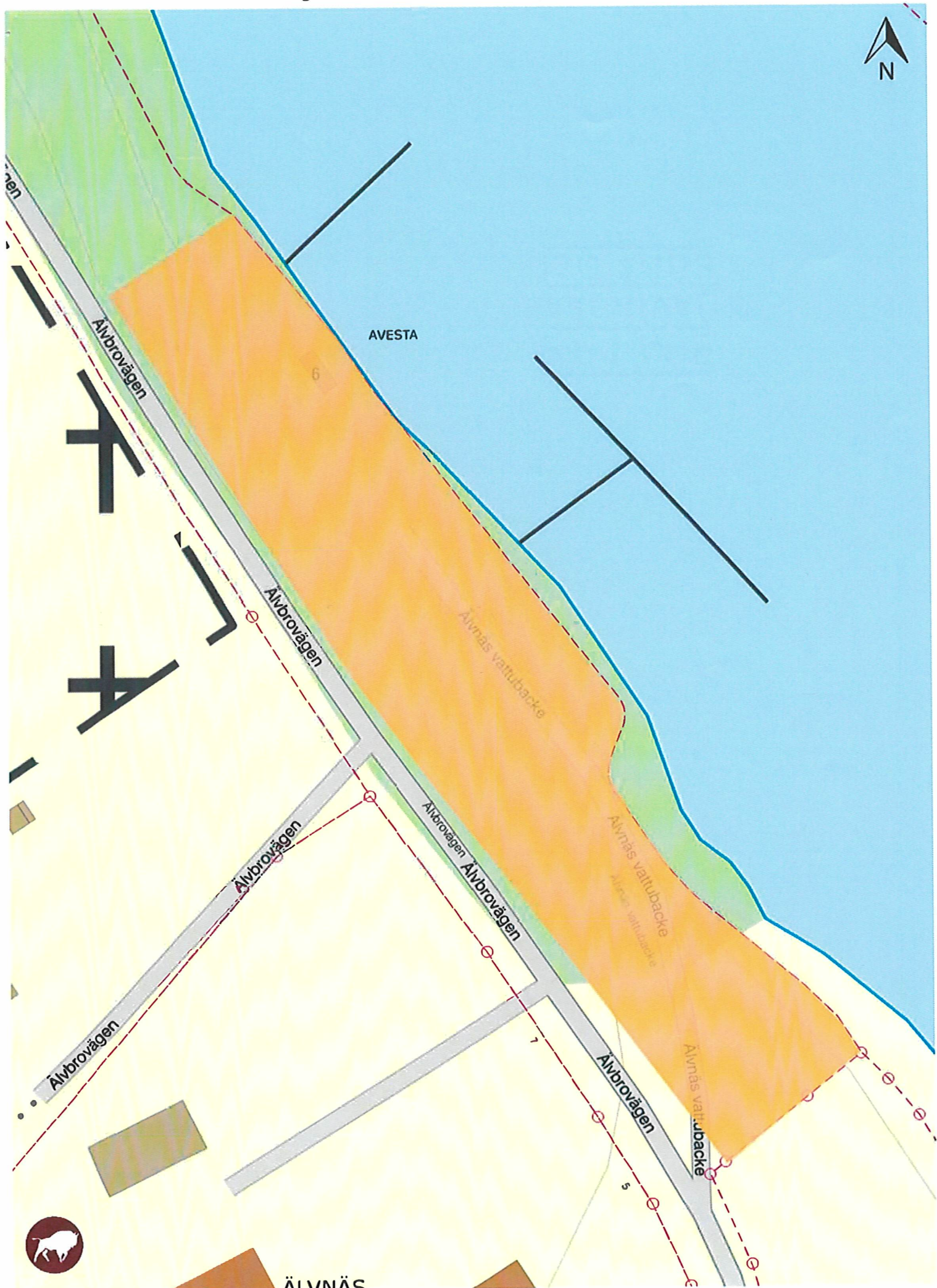
Ort	Datum	Underskrift	Namnförtydligande
-----	-------	-------------	-------------------

Ort	Datum	Underskrift	Namnförtydligande
-----	-------	-------------	-------------------

För Arrendatorn

<i>Avesta</i>	<i>19/5-26</i>	<i>[Signature]</i>	<i>Micael Eklund</i>
Ort	Datum	Underskrift	Namnförtydligande

<i>Avesta</i>	<i>19/5-26</i>	<i>[Signature]</i>	<i>Per Karlsson</i>
Ort	Datum	Underskrift	Namnförtydligande

Handläggare:
Maryam Muhammed

Avesta kommuns lokala trafikföreskrifter 2084 2026:00005 om hastighet på Kyrkbacksvägen

Kyrkbacksvägen ligger invid förskolan Rödluvan. I dagsläget är högsta tillåtna hastighet på Kyrkbacksvägen 40 kilometer i timmen. För att öka trafiksäkerheten vid skolor och förskolor är den rekommenderade hastigheten 30 kilometer i timmen.

På markerade sträckor på Kyrkbacksvägen enligt kartbild får fordon inte föras med högre hastighet än 30 kilometer i timmen.

Polismyndigheter har inget att erinra eller någon avvikande uppfattning.

Förslag till beslut

- med stöd av 10 kap. 1 § andra stycket 15 och 3 § första stycket trafikförordningen (1998:1276) införes lokala trafikföreskrifter med löpnummer 2084 2026:00005.
- Lokala trafikföreskrifter med löpnummer 2084 2026:00005 träder i kraft den 1 november 2026

Handläggare:
Maryam Muhammed

Avesta kommuns lokala trafikföreskrifter 2084 2026:00006 om väjningsplikt på Lerbäcksvägen

Linde Gas har tidigare kört sina transporter längs en väg som ägs av Outokumpu. De har inte längre tillstånd att använda den vägen, vilket innebär att deras nya färdväg går via Västerbovägen och Lerbäcksvägen.

För att öka trafiksäkerheten för både lastbilarna och de fordon som kommer från ridklubben vill Tillväxt Avesta sätta upp en väjningspliktsskylt i korsningen vid Lerbäcksvägen.

Förare som färdas i nordöstlig riktning på Lerbäcksvägen och fortsätter i samma riktning ska ha väjningsplikt mot fordon som kommer i sydlig riktning från Linde Gas.

Förslag till beslut

- med stöd av 10 kap. 1 § andra stycket 15 och 3 § första stycket trafikförordningen (1998:1276) införes lokala trafikföreskrifter med löpnummer 2084 2026:00006.
- Lokala trafikföreskrifter med löpnummer 2084 2026:00006 träder i kraft den 1 oktober 2026

RAPPORT

Regeringsuppdrag

Utredning om förenklingar vid åtgärder på det nationella och regionala vägnätet

Trafikverket

Postadress: Röda vägen 1, 781 89 Borlänge

E-post: trafikverket@trafikverket.se

Telefon: 0771-921 921, Texttelefon: 010-123 50 00

Konfidentialitetsnivå: 1 Ej känslig

Dokumenttitel: Utredning om förenklingar vid åtgärder på det nationella och regionala vägnätet

Författare: Tobias Silfverhielm, Ulrika Menau, Viktor Fridh, Ida Dessin, Eva-Lena Almér, Ulf Edling, Jutta Pauna-Gren, Lisa Hallengren, Anders Silén, Joel Norr, Johan Ivenå

Dokumentdatum: 2025-08-12

Ärendenummer: TRV 2025/34162

Kontaktperson: Tobias Silfverhielm

Publikationsnummer: 2025:128

ISBN 978-91-8045-493-3

Foto: Trafikverket

Innehåll

Författningsförkortningar	5
Sammanfattning	6
1 Författningsförslag.....	8
2 Bakgrund	9
2.1 Regeringens uppdrag till Trafikverket	9
2.2 Skälen till uppdraget	9
2.3 Uppdragets genomförande	10
3 Gällande regelverk och arbetssätt för åtgärd på statlig väg	12
3.1 Väghållning.....	12
3.1.1 Väghållaransvar.....	12
3.1.2 Rätt avgränsat vägnät.....	12
3.1.3 Allmän kommunal väg eller kommunal gata.....	13
3.1.4 Grundläggare principer för ändrat väghållaransvar	14
3.2 Planering av åtgärder på statlig väg.....	14
3.2.1 Vägplan	14
3.2.2 Små och okomplicerade åtgärder	15
3.3 Allmän väg inom detaljplanelagt område	17
3.4 Trafikverkets yttranden kring kommunala planer.....	19
3.4.1 Tidiga skeden	19
3.4.2 Statens intressen, riksintressestöd till länsstyrelsen.....	19
3.4.3 Yttranden vid detaljplan	20
3.5 Finansiering av åtgärder	21
3.5.1 Avsiktsförklaring och medfinansieringsavtal.....	22
3.6 Bevakningsärenden.....	22
3.7 Samordnat förfarande.....	22
4 Problembeskrivning	24
4.1 Dubbelprövning	24
4.1.1 Väglagen kontra plan- och bygglagen.....	24
4.1.2 Miljöprövning	26

4.2 Långa ledtider i Trafikverkets processer	26
4.3 Oförutsägbarhet.....	27
4.4 Hur vanliga är problemen?	28
4.5 Vad får problemen för konsekvenser (nollalternativ)?	28
5 Diskussion och slutsatser	29
6 Trafikverkets förslag till förändring	30
6.1 Förslag till författningsförändringar	30
6.2 Författningskommentar	30
6.3 Praktisk tillämpning av förslaget	32
6.3.1 Åtgärden initieras av kommunen.....	32
6.3.2 Åtgärden initieras av Trafikverket (befintlig detaljplan)	34
7 Alternativa förslag som övervägts i utredningen.....	35
7.1 Genomförande med stöd av PBL.....	35
7.2 Kommunen planerar, projekterar och genomför.....	35
8 Följdändringar i andra regelverk.....	36
8.1 Plan- och bygglagen.....	36
9 Konsekvensbeskrivning	37
9.1 Konsekvenser för kommuner	37
9.2 Konsekvenser för staten	39
9.2.1 Det statliga vägnätet	39
9.2.2 Trafikverket.....	39
9.3 Konsekvens för tredje man	40
9.4 Konsekvens för markägare	41
9.5 Konsekvens för övriga aktörer	42
9.6 Diskrepans mellan väg och järnväg	42
9.7 Tolkning: "byggande av väg"	43
9.8 Samhällsekonomiska konsekvenser	43
9.9 Utvärdering.....	44
9.10 Tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser....	44
10 Trafikverkets bedömning	45

Författningsförkortningar

Förklaringar till förkortningar av författningar som används i rapporten:

Anläggningslagen	Anläggningslagen (1973:1149)
Boverkets föreskrifter om detaljplan	Boverkets föreskrifter (2020:5) om detaljplan
LBJ	Lag (1995:1649) om byggande av järnväg
MB	Miljöbalken (1998:808)
PBL	Plan- och bygglagen (2010:900)
Väglagen	Väglagen (1971:954)
Vägförordningen	Vägförordningen (2012:707)

Sammanfattning

Trafikverket har fått i uppdrag av regeringen att, i dialog med Boverket, utreda möjligheten och lämpligheten att införa ett undantag i väglagen (1971:948) som innebär att en vägplan inte behöver upprättas för åtgärder på det nationella och regionala vägnätet om kommunen har detaljplanelagt åtgärden. Undantaget ska gälla under förutsättning att åtgärden dels är av mindre omfattning, dels utförs inom sammanhängande bebyggelse samt enbart har lokal påverkan på trafiksystemet.

Utredningen visar att det finns ett behov av att förändra samspelet mellan väglagen och plan- och bygglagen (PBL), särskilt i situationer där kommuner planerar åtgärder som berör det statliga vägnätet. Det som i många fall benämns dubbelprövning handlar egentligen om dubbla processer, dvs planläggningsprocesser där frågor som regleras i olika lagstiftningar hanteras och prövas av respektive myndighet. Kommunerna upplever att de dubbla processerna i vissa fall leder till att de får göra omtag i sin planläggningsprocess, att detaljplanerna kan försenas och förutsebarheten i detaljplaneprocessen försämrats. Trafikverket föreslår därför en lagändring, ett tillägg i 10 § väglagen, som medger ett undantag där vissa mindre omfattande åtgärder inte ska anses vara byggande och att vägplan därför inte behöver tas fram, om de omfattas av en kommunal detaljplan. I denna utredning anges vilka lagkrav och övriga kriterier som behöver uppfyllas för de åtgärder som kan bli aktuella. Utredningen föreslår en lagändring och kriterier som säkerställer att åtgärderna som blir tillämpliga innebär en välavvägd lösning och som behåller grundläggande rättssäkerhet samtidigt som det öppnar upp för en mer effektiv planläggning. Genom att skapa tydliga kriterier och lagkrav för vilka åtgärder som inte kräver vägplan och knyta dessa till kommunens ansvar för markåtkomst och miljöbedömning, ges kommunerna större möjligheter att planlägga mindre omfattande åtgärder på statlig väg.

Förslaget kan få betydelse i exploateringsprojekt där kommunen är huvudman och äger marken, eftersom det då är möjligt att förkorta ledtiderna och spara resurser och offentliga medel på att inte behöva arbeta med två parallella planprocesser. En förutsättning för att undantaget ska kunna användas är att Trafikverket ställer sig bakom åtgärden, vilket kräver ett fungerande samarbete i ett tidigt skede av planeringsprocessen. Här blir tillit och tydlig samverkan avgörande – utan en gemensam förståelse för roller, ansvar och tidpunkter i processen riskerar förslaget att inte få genomslag.

Vidare visar utredningen att de rättsliga riskerna är hanterbara. Detta under förutsättning att Trafikverket får tolkningsföreträde genom ett beslut som är en förutsättning för att vägåtgärden beskriven i detaljplanen kan genomföras som ett undantag enligt väglagens §10, alltså en vägåtgärd av mindre omfattning.

Slutligen konstateras att det inte räcker med en lagändring – införandet av undantagsbestämmelsen bör följas upp med riktlinjer, stödmaterial och utbildningsinsatser till både kommuner och Trafikverkets egna organisation. För att säkerställa att förändringen leder till de effekter som eftersträvas bör också en utvärdering genomföras efter några år, med särskilt fokus på ledtidsförkortning, rättssäkerhet och hur väl samverkan har fungerat i praktiken.

Trafikverkets samlade bedömning är att förslaget är *möjligt* och *lämpligt* att genomföra; möjligt genom det tillägg till 10 § väglagen som föreslås och lämpligt eftersom det sparar offentliga medel genom att minska på antalet planeringsprocesser som genomförs i samhällsbyggnadsprocessen. Därmed får samhället kortare planeringstider för mindre omfattande åtgärder på det statliga vägnätet som idag måste planeras med både vägplan och detaljplan.

1 Författningsförslag

Trafikverket föreslår följande förändring i väglagens §10 genom tillägget nedan redovisat.

Nuvarande lydelse

Ny lydelse

10 §

Med byggande av väg avses att anlägga en ny väg och att bygga om en väg.

Ny väg får anläggas, om vägen behövs för allmän samfärdsel eller annars kan antas få synnerlig betydelse för det allmänna.

En väg får byggas om, när det är motiverat från allmän synpunkt.

En åtgärd på en befintlig väg ska inte anses vara byggande av väg om

1. åtgärden medför endast marginell ytterligare påverkan på omgivningen, och
2. berörda fastighetsägare eller innehavare av särskild rätt skriftligen medgett att mark eller annat utrymme får tas i anspråk.

En åtgärd på befintlig väg ska heller inte anses vara byggande av väg om den är av mindre omfattning, omfattas av detaljplan och kommunen tillhandahåller marken enligt 7 §.

2 Bakgrund

2.1 Regeringens uppdrag till Trafikverket

Den 13 mars 2025 fick Trafikverket i uppdrag att, i dialog med Boverket, utreda möjligheten och lämpligheten att införa ett undantag i väglagen (1971:948) som innebär att en vägplan inte behöver upprättas för åtgärder på det nationella och regionala vägnätet om kommunen har detaljplanelagt åtgärden och under förutsättning att åtgärden dels är av mindre omfattning, dels utförs inom sammanhängande bebyggelse samt enbart har lokal påverkan på trafiksystemet.

Trafikverket ska lämna förslag på de villkor som bör vara uppfyllda för att ett undantag ska vara möjligt. Vid genomförandet av uppdraget ska Trafikverket beakta hur ett eventuellt förslag kan komma att påverka vägrättsinstitutet och väghållaransvaret inklusive framtida drift och säkerhet.

I redovisningen av uppdraget ska Trafikverket redogöra för hur det förslag som lämnas kan komma att påverka rättssäkerheten för tredje man och möjligheten till överprövning. Trafikverket ska vidare lämna en redogörelse för hur vanligt det är att problem uppstår med större förseningar vid åtgärder på det nationella vägnätet där någon form av undantag i väglagen skulle kunna ha tillämpats om möjlighet funnits.

Uppdraget ska redovisas senast den 31 augusti 2025 till Regeringskansliet (Landsbygds- och infrastrukturdepartementet).

I redovisningen ska Trafikverket redogöra för hur uppdraget har genomförts, eventuella förslag till författningsändringar samt beskriva konsekvenserna av de förslag som lämnas.

Redovisningen ska även innehålla en analys av påverkan på kommunsektorn inklusive kostnadsberäkningar och konsekvensanalys i enlighet med 6–8 § förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar.

2.2 Skälen till uppdraget

Bakgrunden till regeringens beslut för uppdraget till Trafikverket är det förslag som lämnades inom ramen för promemorian Nationell fysisk planering (Ds 2023:28)¹. I promemorian lämnar utredaren ett förslag som innebär att en vägplan inte ska behöva upprättas för åtgärder som har stöd i detaljplan och är av mindre omfattning inom sammanhängande bebyggelse på det nationella och regionala vägnätet som enbart har lokal påverkan på trafiksystemet. Syftet med förslaget är enligt utredaren att korta planeringstiderna i samhällsbyggnadsprocessen och att

¹ Nationell fysisk planering, Ds 2023:28. [Nationell fysisk planering - Regeringen.se](https://www.regeringen.se/491315/webbpublikationer)

minska dubbelprovning med risk för omtag. Enligt utredaren behöver undantaget villkoras med att Trafikverket ställer sig bakom åtgärden och har tolkningsföreträde när undantaget kan tillämpas. Som utredaren ser det förutsätter det dock en god samverkan mellan den berörda kommunen och Trafikverket. Att åtgärden är godtagbar för Trafikverket behöver enligt utredaren säkras för att undantaget ska kunna användas. Utredaren menar att detta kan göras via civilrättsligt avtal, men lagstiftningen bör stipulera att undantaget enbart får användas när överenskommelse finns och åtgärden har prövats med stöd av detaljplan. Utredaren skriver i promemorian att väglagen i nuläget kräver att alla åtgärder på det nationella vägnätet ska provas genom en vägplan och att detta skapar frustration framför allt hos kommuner som redan i detaljplaneskedet har löst ut trafikala frågor, oftast i samråd med Trafikverket. Innan en allmän väg får börja byggas måste ett antal förutsättningar vara uppfyllda. Exempelvis måste en vägplan ha vunnit laga kraft, erforderliga miljötillstånd vara klara och om vägen byggs inom detaljplanelagt område får projektet inte vara i strid med detaljplanen. Dessa tre provningar sker oberoende av varandra och avser i huvudsak olika frågor.

- Vägplanen, som regleras i väglagen (1971:948), leder fram till uppkomsten av vägrätt. Vägrätt, som är en förfoganderätt och inte en äganderätt, ger väghållaren rätt att ta mark i anspråk samt framtida rådighet över vägområdet för drift och underhåll.
- En provning enligt miljöbalken (1998:808) sker då detta är behövligt, till exempel frågor om tillstånd för vattenverksamhet eller dispensfrågor, som till exempel dispens från artskyddsförordningen (2007:845). Dessa frågor provas av mark- och miljödomstol eller länsstyrelse som kan besluta eventuella villkor för hur den aktuella vägen ska byggas för att uppfylla lagstiftningens krav.
- Plan- och bygglagen (2010:900) är ett instrument främst för en kommun att inom kommunen planera och reglera mark- och vattenområdets användning, bebyggelse och byggnadsverk.

I samtliga de angivna regelverken finns krav på samråd med berörda. Var och en av dessa provningar är självständig, dvs provar sin fråga sett till syftet med regelverket, det innebär att en dubbelprovning inte sker.

2.3 Uppdragets genomförande

Detta regeringsuppdrag (fortsatt kallat uppdraget) har genomförts på följande sätt.

Trafikverket utsåg Tobias Silfverhielm och Ulrika Menau till handläggare för uppdraget samt en styrgrupp med representation från Trafikverkets verksamhetsområden Planering samt Juridik och planprovning. Handläggarna har biståtts i sitt arbete av en arbetsgrupp från olika delar av Trafikverket.

Arbetet inleddes med att arbetsgruppen genomförde ett antal workshops för att hantera olika aspekter av uppdraget som beskrivs i avsnitt 2.1. Diskussionerna som dokumenterades i arbetsmaterial från dessa samtal ligger till grund för det förslag till författningsändring som här framställs. Trafikverket genomförde vidare två dialogtillfällen med Boverket för att inhämta Boverkets syn på lämpligheten och möjligheten att genomföra en författningsändring i väglagen i enlighet med uppdragets syfte. Trafikverket genomförde också dialog med Sveriges kommuner och regioner (SKR) för att inhämta synpunkter om konsekvenser och påverkan på kommunsektorn. SKR bjöd in Trafikverket till ett möte med kommunala plan- och exploateringschefer för att höra direkt från kommunerna hur de såg på den problembeskrivning som presenterades i uppdraget. Utöver dessa parter fick även länsstyrelsernas expertgrupp för infrastruktur möjlighet att lämna synpunkter.

Synpunktslämnarna fick en begränsad period i juni för att lämna synpunkter på denna uppdragsrapport. Trafikverket har beaktat de synpunkter som lämnats men lämnar ingen separat redogörelse för hur dessa synpunkter beaktats. Trafikverket vill uppmärksamma regeringen på att Boverket, inom den tidsram som funnits, inte har haft möjlighet att lämna så genomgående synpunkter att det varit möjligt att fullt ut analysera möjliga följdförändringar i angränsande lagstiftning exempelvis plan- och bygglagen (2010:900). Trafikverket har inarbetat de synpunkter som bedömts vara relevanta för den i denna uppdragsrapport redovisade författningsändringen av väglagen (1971:948) som föreslås.

3 Gällande regelverk och arbetssätt för åtgärd på statlig väg

3.1 Väghållning

I väglagen (1971:948) samt vägförordningen (2012:707) fastslås vad som gäller avseende väghållning. Väghållning omfattar byggande av väg och drift av väg. Vid väghållning ska tillbörlig hänsyn tas till enskilda intressen och till allmänna intressen, såsom trafiksäkerhet, miljöskydd, naturvård och kulturmiljö. En estetisk utformning ska eftersträvas.

3.1.1 Väghållaransvar

Väghållning innebär byggande och drift av väg. Beroende på vilken typ av väg det är finns det olika väghållare som ansvarar för vägen och flera lagstiftningar som reglerar byggande och drift.

Det svenska vägnätet är indelat i allmänna vägar, kommunala gator² och enskilda vägar. Laggrunden för väghållning regleras i huvudsak i följande tre lagar:

- Väghållning av allmänna vägar, enligt Väglagen (1971:948)
- Väghållning av gator, enligt Plan- och bygglagen (2010:900)
- Väghållning av enskilda vägar, enligt Anläggningslagen (1973:1149).

Staten genom Trafikverket är normalt väghållare för allmänna vägar. Trafikverkets regionkontor är utsedda av regeringen att vara väghållningsmyndigheter och ansvara för allmänna statliga vägar.

Om det främjar en god och rationell väghållning kan regeringen, enligt 5 § väglagen, besluta att en kommun ska vara väghållare för allmänna vägar inom ett visst område, s.k. kommunalt väghållningsområde. Inom ett kommunalt väghållningsområde kan en kommun vara väghållare för en allmän väg.

En övergripande allmän väg ska ha staten som väghållare även om vägen är inom det kommunala väghållningsområdet. Vilken allmän väg som ingår i statligt respektive kommunalt väghållaransvar regleras i ett särskilt beslut av regeringen eller Trafikverkets centrala funktion för Juridik och planprovning.

3.1.2 Rätt avgränsat vägnät

Det huvudsakliga syftet med allmänna statliga vägar är att förbinda olika målpunkter eller orter med varandra. Förbindelsebehovet är det övergripande

² Det finns också kommunala vägar, men för enkelhetens skull benämns dessa som gator i denna rapport.

kriteriet och sådana vägar (förbindelseleder) ska därför normalt vara allmänna, om inte vägnätet är tillräckligt tätt ändå. Trafiken längs en förbindelseled får inte heller vara alltför ringa.

Trafikverket har i samråd med Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) och Riksförbundet för Enskilda vägar kommit fram till följande principer för väghållaransvarets fördelning.

- Staten bör ha ansvar för allmänna vägar på landsbygd och för ett övergripande vägnät i tätort.
- Kommunerna bör ha huvudansvaret för väghållningen i tätort med undantag för det övergripande statliga vägnätet.
- Enskilda väghållare bör ha ansvar för vägar på landsbygd med främst nytta för fastighetsägare i deras närhet.

En övergripande väg är en väg med övergripande funktion som behövs som förbindelseled och inte främst för lokal trafik inom tätorten. Det övergripande vägnätet består av europavägar, riksvägar och länsvägar med vägnummer under 500.

På landsbygden är väghållaransvaret vanligen uppdelat mellan allmän väg, med staten som väghållare, och enskilda vägar med främst lokal nytta för närområdet. På landsbygd har allmänna vägar ofta ett vägnummer över 500.

Staten svarar för vägar med två benämningar; allmänna på landsbygd och övergripande vägnät. Vägens funktion i vägsystemet avgör om vägen ingår i det övergripande vägnätet och bedöms i en vägnätsutredning i samband med att förändring av väghållaransvar prövas.

3.1.3 Allmän kommunal väg eller kommunal gata

En kommun kan, med stöd av 5 § väglagen, vara väghållare för allmän väg inom ett kommunalt väghållningsområde eller huvudman för en gata enligt plan- och bygglagen där vägen i detaljplanen är planlagd med kommunalt huvudmannaskap för allmän platsmark.

Enligt 1 § väglagen upphör en väg att vara allmän, om kommunen är väghållare och vägen upplåts eller ska vara upplåten som gata enligt PBL. Vid en sådan situation blir således den allmänna kommunala vägen enbart en kommunal gata.

Vid upprättande av detaljplan med kommunalt huvudmannaskap finns en skyldighet/rättighet att lösa in allmän platsmark. En gata med kommunalt huvudmannaskap, är efter detaljplanens genomförande belägen på en kommunal fastighet.

3.1.4 Grundläggare principer för ändrat väghållaransvar

Förändrat väghållaransvar för en allmän statlig väg kan vara aktuellt när vägens funktion eller betydelse har förändrats. Det kan exempelvis handla om en väg som passerar genom en tätort och vars funktion för genomfartstrafik har ersatts av en ny förbindelse. I ett sådant läge kan det vara aktuellt att utreda och pröva om vägen genom tätorten istället är mer lämplig som kommunal gata (enligt PBL).

Även om ingen ny väg har tillkommit kan samhällsutveckling och urbanisering ha medverkat till att en allmän väg med tiden har fått en förändrad funktion eller betydelse. När en sådan väg är belägen i tätortsmiljö bör det utredas om kommunen är en mer lämplig väghållare för vägen än staten. Med kommunen som väghållare istället för staten kan tätortsvägen lättare anpassas för omgivningens behov och krav. Detta gäller inte de allmänna vägar som klassas som övergripande allmänna vägar och som bör ingå i det statliga väghållaransvaret.

3.2 Planering av åtgärder på statlig väg

Trafikverket tillämpar väglagen vid genomförande av åtgärder på allmän statlig väg. Begreppet ”byggande av väg” är centralt i väglagen, och innebär att bygga ny väg eller att bygga om väg (10 § första stycket väglagen). Huvudregeln enligt 14 a § väglagen är att den som avser att bygga en allmän väg ska upprätta en vägplan.

Tillfälliga åtgärder på väg samt driftåtgärder räknas inte som byggande av väg. Begreppet byggande av väg förekommer även på fler ställen i väglagen, till exempel i 34 § vilken anger att den som ska bygga väg har rätt till tillträde till mark för förundersökningar m.m. Det innebär att ett sådant tillträde inte erhålls genom nämnda regel vid exempelvis driftåtgärder, eftersom de inte utgör byggande av väg.

I samband med ändringar i väglagen år 2013 så infördes ett antal möjligheter till förenklade förfaranden i samband med byggande av väg. En sådan förenkling innebar att små och okomplicerade projekt inte ska kräva formell planering (prop. 2011/12:118 s. 117), se avsnitt 3.2.2.

3.2.1 Vägplan

En vägplan är ett juridiskt bindande dokument som krävs för att bygga eller förändra en allmän väg i Sverige, enligt väglagen. Den fungerar som ett tillstånd och visar exakt var vägen ska gå, hur den ska byggas och vilken mark eller utrymme som behöver tas i anspråk för vägen för att bygga den.

Ett syfte med vägplanen är att ordna markåtkomsten, både det permanenta och tillfälliga behovet. Därtill provas vilka skyddsåtgärder som behövs för att minimera påverkan på omgivningen och identifiera vilka övriga tillstånd som behövs för att genomföra projektet.

Planläggning av vägbyggande följer en process där både infrastrukturbyggaren och företrädare för samhället i övrigt medverkar. Planläggningsprocessen regleras i väglagen (1971:948), med tillhörande förordningar, och syftar till att förfarandet vid byggande av transportinfrastruktur ska få god anknytning till övrig samhällsplanering och till miljölagstiftningen.

Väglagen (1971:948) innehåller de regler om allmänna vägar som har ansetts kräva lagform. Regeringen har utfärdat föreskrifter om allmänna vägar som har tagits in i vägförordningen (tidigare vägkungörelsen [1971:954]). Härutöver har regeringen utfärdat förordningen (2009:236) om en nationell plan för transportinfrastruktur och förordningen (1997:263) om länsplaner för regional transportinfrastruktur. Föreskrifter om allmänna vägar kan vidare utfärdas av Trafikverket.

Planläggningsprocessen syftar till att utreda och definiera var vägen ska lokaliseras och hur den ska utformas. Processen innebär att planläggningen av vägar förankras bland annat i kommunernas planering och att de som berörs i olika processteg får goda möjligheter till insyn och ges möjlighet att framföra synpunkter. Under processen analyseras och beskrivs väganläggningens lokalisering, utformning och miljöpåverkan. Slutligen läggs lokaliseringen och detaljutformningen fast. I lagarna slås fast att vägplan ska upprättas för åtgärder som innebär byggande av väg i lagens mening. Där regleras också den process som leder fram till en fastställd vägplan och som således är en förutsättning för byggande.

En grundläggande utgångspunkt är att när en väg byggs ska den ges ett sådant läge och utformas så, att ändamålet med vägen uppnås med minsta intrång och olägenhet utan oskäligen kostnad. Hänsyn ska tas till stads- och landskapsbilden och till natur- och kulturvärden.

3.2.2 Små och okomplicerade åtgärder

Syftet med att förenkla lagstiftningen kring små och okomplicerade åtgärder (SO-åtgärder) var bl.a. att använda planeringsresurserna mer effektivt och mer riktat mot de situationer där det är viktigt att en planläggning enligt väglagen genomförs. Istället för att i väglagen reglera det på så sätt att små och okomplicerade projekt inte kräver vägplan, infördes istället att dessa projekt inte ska anses utgöra byggande av väg (10 § fjärde stycket väglagen). Huvudsyftet var dock att undgå planläggning. Förenklingen kan även tillämpas på driftåtgärder som kräver mer mark, vilka annars även de skulle ha krävt vägplan (28 § väglagen).

10 § fjärde stycket väglagen är formulerat enligt följande:

En åtgärd på en befintlig väg ska inte anses vara byggande av väg om

1. åtgärden medför endast marginell ytterligare påverkan på omgivningen, och

2. berörda fastighetsägare eller innehavare av särskild rätt skriftligen medgett att mark eller annat utrymme får tas i anspråk.

I Trafikverkets arbetssätt (TDOK 2013:0291) för dessa åtgärder, vilka benämns SO-åtgärder, består prövningen för att kunna tillämpa undantaget av fyra steg:

1. Det gäller endast åtgärder på befintlig väg eller järnväg.

Det gäller förändringar som behövs för vägens eller järnvägens bestånd, drift eller brukande.

Reglerna kan inte tillämpas för åtgärder som innebär avvikelser från en fastställd väg- eller järnvägsplan i ett ännu inte färdigställt projekt. Sådana avvikelser hanteras genom lagreglerna om s.k. oväsentlig avvikelse eller ändring av plan.

2. Det ska vara fråga om små och okomplicerade åtgärder

Som exempel på sådana åtgärder nämns i förarbetena att:

- göra smärre justeringar i längs- eller höjddled av en väg,
- anlägga en buss- eller rastficka eller en tryckbank,
- anlägga eller förlänga plattformar eller
- losstagnung (skrotning) av berg för att utvidga tunnlar.

Det är åtgärder av den omfattning som redovisas i exemplen ovan som lagen avser. Om omfattningen är större än så kan åtgärden i dagsläget inte undantas från formell planläggning även om kriterierna för undantag i övrigt är uppfyllda.

Hur åtgärden uppfattas av omgivningen kan vara ett stöd för bedömning av åtgärdens omfattning. Åtgärden ska vara något som av de flesta, och med normalt språkbruk, uppfattas som liten. Åtgärden ska dessutom vara okomplicerad (i förarbetena används både begreppen enkel och okomplicerad), d.v.s. avvägningen mellan olika intressen ska vara enkel att göra.

3. Det ska vara fråga om åtgärder som endast medför marginell, eller ingen, ytterligare påverkan på omgivningen.

En förutsättning är att åtgärden inte medför någon beaktansvärd olägenhet för omgivningen när åtgärden är genomförd. Det ska således vara uppenbart att andra intressen inte motverkas mer än marginellt. Detta bör kunna konstateras genom en enkel bedömning. Om så inte är fallet ska

bedömningar och intresseavvägningar göras inom ramen för en formell planläggningsprocess.

Det är den tillkommande påverkan som den aktuella åtgärden orsakar som ska bedömas. Omständigheter som har betydelse vid bedömningen är bland annat av omgivningens karaktär och känslighet, till exempel om det finns bebyggelse eller känslig miljö i närheten. När en åtgärd är genomförd kan anläggningen eller trafiken få negativ påverkan på eventuella natur- och kulturvärden i näraliggande mark- och vattenområden eller försämra möjligheterna att använda intilliggande mark för boende eller någon annan verksamhet. Finns behov av skyddsåtgärder för att minska eller hindra påverkan på miljön är normalt bedömningen att åtgärden medför mer än marginell ytterligare påverkan på omgivningen.

Även om åtgärder görs helt eller delvis utanför befintligt vägområde/järnvägsfastighet utesluter det inte att den ytterligare omgivningspåverkan blir marginell. Vid en större utvidgning av området är det dock troligast att påverkan blir mer än marginell oberoende av hur omgivningen ser ut.

4. Eventuell markåtkomst kan ske på frivillig grund.

Om ny mark behöver tas i anspråk är en ytterligare förutsättning att berörda fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, till exempel servitutsrätt eller ledningsrätt, skriftligen medger att mark eller utrymme får tas i anspråk. För allmän väg innebär det att vägrätt uppkommer om samtliga undantagskriterier är uppfyllda.

Varken i förarbetena eller i väglagen, eller i Trafikverkets arbetssätt, nämns hur detaljplanebestämmelser skulle kunna påverka bedömningen vid tillämpning av undantaget. Dock har en detaljplan ibland kunnat motivera varför en åtgärd anses vara okomplicerad (intresseavvägningen är redan gjord och markanvändningen är bestämd) eller varför en åtgärd inte medför omgivningspåverkan (omgivningen har i och med detaljplanen att räkna med en förändring).

3.3 Allmän väg inom detaljplanelagt område

För att anlägga en ny allmän väg eller bygga om en befintlig väg krävs enbart prövning enligt väglagen. Behov av förändringar på redan befintliga vägar hänger ofta samman med andra förändringar i vägens närområde som kan vara initierade genom den kommunala planeringen. I PBL finns krav på reglering med detaljplan om en bebyggelse ska förändras och regleringen behöver ske i ett sammanhang. Då kan vägen inkluderas och förändringen prövas i ett sammanhang.

När allmän väg ska byggas inom detaljplanelagt område så får inte vägen byggas i strid mot detaljplanen eller planbestämmelserna. Om syftet med planen eller

bestämmelserna inte motverkas, får dock mindre avvikelser göras. I arbetet med att upprätta en vägplan identifieras vilka detaljplanelagda områden som berörs, ifall vägen stämmer överens med detaljplanen, om vägförslaget kan ses som en mindre avvikelse som inte motverkar detaljplanens syfte eller ifall detaljplanen behöver ändras eller upphävas.

Ifall en allmän väg med statlig väghållare ligger inom område med detaljplan så är det vanligast förekommande att detaljplanens användning är allmän plats för väg eller gata med kommunalt huvudmannaskap. Då är vägen både allmän väg enligt väglagen och planlagd som väg/gata enligt plan- och bygglagen (PBL). Då gäller fortfarande väglagens regler om vägområde och exempelvis tillstånd enligt 43–44 §§ väglagen.

I de fall en detaljplan har kommunalt huvudmannaskap, marken är avsedd till allmän plats och marken eller utrymmet har tagits i anspråk av kommunen för avsett ändamål (33 § väglagen) så upphör vägrätten, alternativt kan inte uppstå. Kommunen ska då istället tillhandahålla den mark eller utrymme som behövs för den allmänna vägen (7 § väglagen). Det innebär att ifall kommunen inte löser in marken, och fastighetsägaren heller inte begär att bli inlöst, så kommer upplåtelseformen för den allmänna vägen att vara vägrätt.

Ifall vägåtgärden sker med stöd av 10 § fjärde stycket väglagen (s.k. SO-åtgärd, se avsnitt 3.2.2) så fungerar reglerna om vägrätt och vägområde på samma sätt som om en vägplan hade tagits fram, dvs ett vägområde uppstår och ifall vägrätt uppstår eller inte beror bland annat på om kommunen löst in marken eller inte, alternativt ifall kommunen redan äger marken sedan tidigare.

För den omvända situationen – att en allmän väg detaljplaneläggs – så gäller något annorlunda förutsättningar:

- Ifall detaljplanen förutsätter andra åtgärder än för vägändamål inom vägområdet så krävs tillstånd enligt 43–44 §§ väglagen.
- Ifall detaljplanen förutsätter att vägområdet förändras så krävs beslut enligt väglagen, till exempel om indragning av väg eller SO-åtgärd/vägplan, beroende på om vägområdet minskas respektive utökas.
- Ifall detaljplanen anger allmän platsmark med kommunalt huvudmannaskap och den allmänna vägen planläggs som allmän plats så upphör eventuell vägrätt när kommunen löser in marken enligt 33 § väglagen.
- Ifall detaljplanen förutsätter vägåtgärder på den allmänna vägen så har kommunen att förvänta sig att staten genomför dem, enligt 6 kap. 19 § PBL samt 12 § väglagen. Detta kräver en samverkan mellan kommunen och väghållaren i samband med att detaljplanen upprättas. Eftersom

välgårdarna måste prövas enligt väglagen, är det viktigt att i tidigt skede utreda – under förutsättning att väghållaren kan godkänna åtgärden – ifall åtgärden kräver vägplan eller om undantaget enligt 10 § fjärde stycket väglagen (s.k. SO-åtgärd, se avsnitt 3.2.2) kan tillämpas.

Kan då situationen uppstå där den enskilde får dubbel ersättning, ifall kommunen löser in mark som är ett befintligt vägområde? Detta regleras i både väglagen och expropriationslagen. Har vägrätt sedan tidigare uppstått så ska väghållaren betala intrångsersättning till markägaren (55 § väglagen). I vissa situationer kan ersättningsförhandlingarna dra ut på tiden, men väghållaren ska ändå fullgöra ersättningsskyldigheten trots att vägrätten har upphört till följd av en detaljplan (57 § väglagen). När kommunen sedan löser in marken så ska inte någon ersättning utgå (4 kap. 1 § tredje stycket expropriationslagen). Då inlösen av allmän plats vanligtvis sker genom lantmäteriförrättning är det i dessa situationer av betydelse att upplysa lantmäterimyndigheten om att ersättning inte ska utgå.

3.4 Trafikverkets yttranden kring kommunala planer

Trafikverket har olika roller i samhällsbyggnadsprocessen. Dels deltar Trafikverket som sakägare och väghållare i dialog och samråd och dels är Trafikverket, som statlig myndighet, stöd till länsstyrelsen som samlat företrädar statens intressen.

3.4.1 Tidiga skeden

Trafikverkets ambition är att aktivt och konstruktivt delta i den kommunala planeringens tidiga skeden, och därmed skapa förutsättningar för att lösa avgörande frågor för det fortsatta planarbetet. Trafikverket vill delta i dialogen så snart det väcks en fråga som påverkar samhällsstrukturen och därmed transportsystemet. Samarbete i tidiga skeden är alltid att föredra framför granskning av färdiga förslag. Om berörda aktörer känner till varandras roller och uppgifter kan man ömsesidigt efterfråga och initiera samarbete vid rätt tillfällen (Trafikverket, 2020).

3.4.2 Statens intressen, riksintressestöd till länsstyrelsen

Den kommunala planeringen, med stöd i PBL, utgår från översiktsplanen, som ska omfatta allt mark- och vattenområde inom kommunen. Kommunen ska i översiktsplanen redovisa grunddragen i fråga om den avsedda användningen av mark- och vattenområden för hela kommunen. Grunddragen ska framgå av en karta. Av planen ska det även framgå hur kommunen anser att den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras (SFS 2010:900 3 kap). Det innebär även lokalisering av ny infrastruktur. Översiktsplanen utgör vägledning för bland annat detaljplanering, bygglovsprövning utanför detaljplanelagt område och andra tillståndsprövningar.

När kommunen upprättar ett förslag till översiktsplan ska kommunen samråda med länsstyrelsen, regionen och de kommuner som berörs. Kommunen ska också ge kommunens medlemmar, andra myndigheter, sammanslutningar och enskilda i övrigt som har ett väsentligt intresse av förslaget tillfälle att delta i samrådet.

Trafikverket har ett väsentligt intresse av förslaget och lämnar synpunkter på översiktsplanen utifrån rollen som väghållare, men den huvudsakliga uppgiften i arbetet med översiktsplan är att bistå länsstyrelsen i sitt uppdrag att samlat företräda statens intressen i översiktsplanprocessen, vanligen utifrån riksintresseanspråk.

3.4.3 Yttranden vid detaljplan

Vid detaljplanläggning anges hur förslaget till detaljplan stämmer med översiktsplanen. Om den är förenlig så kan lämplig lokalisering anses vara klar i och med översiktsplanen. Kommunen kan planlägga utan detta stöd men detaljplanen behöver då hantera avvägningen mellan allmänna och enskilda intressen, 2 kap PBL.

Trafikverket fattar beslut om markanspråk för riksintresse kommunikationer enligt 3 kap 8 § Miljöbalken. Vid yttrande över detaljplaner lämnar Trafikverket synpunkter på de riksintresseanspråk som berörs av förslaget till detaljplan. Länsstyrelsen inhämtar andra myndigheters motsvarande anspråk och synpunkter och svarar för samordningen av de statliga intressena.

Länsstyrelsen ska, enligt PBL, utöva tillsyn över och bevaka vissa statliga och mellankommunala intressen. Genom länsstyrelsens medverkan i planprocessen är det meningen att de frågor som länsstyrelsen särskilt ska bevaka genom tillsyn, ska uppmärksammas tidigt, så att det är möjligt för kommunen att beakta länsstyrelsens synpunkter. Dialogen mellan stat och kommun om dessa intressen sker både under samrådet och under granskningen. I granskningsskedet ska länsstyrelsen ge ett tydligt besked till kommunen om detaljplanen är godtagbar utifrån de intressen som kan leda till ett upphävande. Kommunen ska alltså, innan planen antas, få veta om det finns en risk att länsstyrelsen kommer att ingripa genom sin tillsyn mot planbeslutet.

De ingripandegrunder som räknas upp är:

- ett riksintresse enligt miljöbalken inte tillgodoses
- regleringen av sådana frågor om användningen av mark- och vattenområden som angår flera kommuner inte samordnas på ett lämpligt sätt
- en miljökvalitetsnorm enligt miljöbalken inte följs
- strandskydd enligt miljöbalken upphävs i strid med gällande bestämmelser

- en bebyggelse blir olämplig med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Trafikverkets riksintresseanspråk kan vara en grund för den prövning länsstyrelsen gör. I de yttranden som lämnas finns en tydlig koppling till prövningsgrunderna eftersom dessa är en viktig del av processen.

Trafikverket granskar planen även utifrån sakägargrunder, d.v.s. i rollen som väghållare. Här betraktas planen utifrån påverkan på vägen, möjlighet till drift, underhåll, påverkan på vägkropp m.m. Trafikverksregionerna är väghållningsmyndighet.

Många Länsstyrelser vill att det är tydligt i vilken roll, stat eller sakägare, Trafikverket lämnar synpunkterna. Samma yttrande innehåller vanligen båda aspekterna. Det är angeläget att tänka efter före hur en överklagan skulle kunna se ut. Det händer att Trafikverket överklagar samtidigt som länsstyrelsen beslutar att överpröva. För dessa frågor kan överklagande tillämpas enl. PBL 13:10. Statliga myndigheter har dock enligt denna bestämmelse talerätt i egenskap av berörd sakägare. Staten kan alltså som sakägare bevaka sina intressen när det gäller beslut som direkt berör till exempel statlig mark (PBL 13 kap 10§).

3.5 Finansiering av åtgärder

När kommunerna planerar för förändrad markanvändning kan det föranleda behov av förändringar i det statliga vägnätet. Åtgärder i det statliga vägnätet finansieras normalt sett genom länsplan (regionala vägar) eller nationell plan (nationella vägar). Planerna uppdateras på uppdrag av regeringen, ungefär vart fjärde år. Trafikverket bistår med underlag och genomför planerna, men det är regeringen respektive länsplaneupprättarna som beslutar om vilka åtgärder som ska finnas med i planerna.

Om en kommun är villig att finansiera hela åtgärden behöver den inte finnas med i nationell plan eller länsplan. Den behöver dock fortfarande komma med i Trafikverkets verksamhetsplanering.

Åtgärder på den statliga vägen är en följd av en utvecklingsambition hos kommunen. Vägåtgärden kan därför sägas vara del i ett sammanhang och inte en brist i transportsystemet. Åtgärdsvalsstudier, metodiken för att lösa transportrelaterade behov, tillämpas inte eftersom bristen uppkommer först i samband med exploateringen/förändringen som kommunen driver. Kommunens detaljplan syftar till att pröva markens lämplighet för ett visst ändamål – där i ingår vägåtgärden.

3.5.1 Avsiktsförklaring och medfinansieringsavtal

En avsiktsförklaring mellan kommun och Trafikverket tas fram för åtgärder med planerad byggstart år 4 – 6. Avsiktsförklaringen syftar till att identifiera viljan till, preliminär inriktning och omfattning av medfinansiering samt anger villkoren, formerna och tidplanen för fortsatt samverkan rörande utpekade åtgärder. Avsiktsförklaringen tidsbegränsas till nästa planrevidering och är inte bindande.

Ett medfinansieringsavtal tas därefter fram för åtgärder med planerad byggstart år 1 - 3 och syftar till att bestämma omfattning av åtgärder, parternas ansvar samt finansieringen av åtgärden. Det är ett avtal som binder parterna, men utan klausuler om skadestånd. Avtalet ska ligga inom ramen för det bemyndigande som regeringen gett Trafikverket. (Förhandling och förvaltning av avtal om medfinansiering och samverkan med externa TDOK 2017:0422).

För att säkerställa finansiering av de åtgärder som blir tillämpbara som ett undantag genom §10 väglagen till följd av en kommunal detaljplan kommer Trafikverket att i sitt yttrande över förslaget till detaljplan ange att ett avtal måste tecknas före beslut om planens antagande.

Initiativ till detaljplaner kan komma från privata intressenter (exploatörer, byggherrar, fastighetsägare med flera). Sådana initiativ ger upphov till kommunala avtal med intressenten. Det kan vara ett plankostnadsavtal som definierar att planen tas fram men också ett exploateringsavtal som reglerar en detaljplans genomförande, PBL 6 kap 39 och 40§§.

3.6 Bevakningsärenden

Trafikverket har som huvudinriktning att alla åtgärder på det statliga vägnätet ska planeras och genomföras av Trafikverket. Produktkvaliteten i Trafikverkets anläggning måste vara rätt så att ett överlämnande till förvaltaren av anläggningen är möjligt och att drift och skötsel kan ske kostnadseffektivt och säkert.

I vissa fall kan åtgärder dock genomföras genom ett bevakningsuppdrag, d.v.s. ett uppdrag där Trafikverket genom en bevakningsledare säkerställer att Trafikverkets krav på statlig anläggning tillgodoses i samband med att åtgärd som berör eller kan påverka det statliga väg- eller järnvägsnätet initieras och genomförs av extern part. Det handlar framför allt om små och okomplicerade åtgärder på lågt trafikerade vägar.

3.7 Samordnat förfarande

Enligt dagens regelsystem så finns en möjlighet till ett förenklat förfarande vid upprättande av vägplaner, i de fall åtgärden har prövats eller ska prövas i en detaljplan. Det förenklade förfarandet innebär att

- samråd om vägens lokalisering och utformning i detalj inte behöver ske om vägplanen enbart gäller åtgärder som också har prövats eller ska prövas genom detaljplanen (15 b § väglagen),
- det inte behövs någon miljökonsekvensbeskrivning som är särskilt upprättad för vägplanen om vägplanen enbart gäller åtgärder som också har prövats eller ska prövas genom detaljplanen (16 c § väglagen),
- kungörandet av vägplanen får samordnas med det kungörande som ska ske i detaljplaneärendet, om förslaget enbart gäller åtgärder som också har prövats eller ska prövas genom detaljplanen (17 § väglagen).

Samordningen innebär dock fortfarande att en vägplan tas fram och fastställs, men tanken enligt förarbetena var att genom dessa förenklingar i vägplaneprocessen göra att det skulle gå fortare och bli mindre kostsamt att ta fram vägplaner i dessa situationer.

Det ska också nämnas att samordningsreglerna även infördes i PBL och ter sig liknande – dvs. vissa moment i detaljplaneprocessen kan undgås ifall åtgärden prövats eller ska prövas i en vägplan. Eftersom denna rapport syftar till att belysa möjliga förändringar i väglagen redogörs det inte ytterligare för samordningsreglerna i PBL

4 Problembeskrivning

I Ds 2023:28 Nationell fysisk planering redovisas två problem med dagens planläggning enligt väglagen och PBL, att det är en dubbelprövning och att det är för långa ledtider. Trafikverket har dock fått uppfattningen att kärnan i problemet är den oförutsägbarhet som kommunerna ställs inför när de ska upprätta detaljplaner som påverkar statlig väg. Nedan följer Trafikverkets redogörelse av dessa problem.

4.1 Dubbelprövning

Problembilden som presenteras i rapporten Ds 2023:28 Nationell fysisk planering är att ”...den dubbelprövning som åtgärder inom tätort på det nationella vägnätet *alltid* genererar genom att sådana kräver både detaljplan enligt PBL och vägplan enligt väglagen” och att det kommer olika besked från olika nationella/statliga instanser.

Som beskrivet ovan i avsnitt 3.1 krävs det inte *alltid* vägplan för åtgärder på det statliga vägnätet. Begreppet dubbelprövning är också missvisande. Dubbelprövning innebär att samma sak provas två gånger. Så är inte fallet vid både vägplan och detaljplan för samma åtgärd. Detaljplanen syftar till att pröva lämplig markanvändning för ett område. I detaljplaner ingår fler användningar, exempelvis gator, natur, bostäder eller centrum. Vägplanen prövar enbart ett ändamål vilket är just byggande av väg. Förändringar i syfte att nå resultat för de åtgärder som denna utredning studerat med en mer sammanhållen process skulle innebära förbättringar.

4.1.1 Väglagen kontra plan- och bygglagen

Det finns både likheter och skillnader mellan en vägplan och en detaljplan. Båda prövningarna utreder markanspråk och omgivningspåverkan och resulterar i möjligheten att anlägga en väg. Lagstiftningarna som de respektive planerna provas mot har dock olika syften och upplägg.

Plan- och bygglagen inriktar sig på planeringsprocessen där byggande och förändring av mark- och vattenanvändningens många intressen ska samordnas och konflikter lösas i ett tidigt skede. Plan- och bygglagens förfaranden syftar till att identifiera lämplig mark- och vattenanvändning sett till både allmänna och enskilda intressen. Enligt PBL 4 kap. 2 § 2p finns krav på kommunen att ta fram detaljplan för ny sammanhållen bebyggelse eller för befintlig bebyggelse som ska förändras om regleringen behöver ske i ett sammanhang med hänsyn till den fysiska miljö som åtgärden ska genomföras i, till åtgärdens karaktär eller omfattning eller till förhållandena i övrigt.

Sammanhållen bebyggelse definieras i PBL 4 kap. 2 § som bebyggelse på tomter som gränsar till varandra eller skiljs åt endast av en väg, gata eller parkmark. Det innebär att byggnaderna ligger så nära varandra att de utgör en tydlig grupp, där tomterna antingen har gemensam gräns eller endast separeras av exempelvis en väg eller ett grönområde.

Länsstyrelsen har tillsyn över kommunernas detaljplanering och kan överpröva detaljplaner. Det är ett verktyg för staten där planer som inte anses tillgodose eller tillräckligt belysa viktiga aspekter så som exempelvis riksintressen eller hälsa och säkerhet kan upphävas genom länsstyrelsens beslut³.

Väglagen är en så kallad sektorslag. Den gäller ”bara” allmän väg. Väglagen definierar vad som är en allmän väg och dess anordningar, vad väghållning är och vem som är ansvarig för väghållningen och reglerar processen för att bygga en allmän väg liksom drift och underhåll av en allmän väg.

En detaljplan och en vägplan fyller olika syften och prövningarna är därför olika. Dock sker samråd och granskning på ett likartat sätt i båda planerna vilket kan ge uppfattningen av att det sker en dubbelprövning. En detaljplan har till syfte att fastlägga platsens lämplighet för en viss markanvändning. I en detaljplan läggs marken ut som kvartersmark eller allmän platsmark och när kommunen är huvudman i planen uppkommer en skyldighet att lösa in den mark som redovisats som allmän platsmark. Detta sker då med äganderätt eller undantagsvis med servitut men först sedan en lantmäteriförrättning genomförts. Någon vägrätt uppstår inte i detaljplanen. Istället regleras användningen, på den juridiskt bindande plankartan, till ett vägändamål, GATA, VÄG etc., enligt Boverkets föreskrifter om detaljplan. Användningen väg eller gata är så kallad allmän plats och genom planen knyts en huvudman till den. Huvudmannen har ansvar för genomförandet av allmän plats, förfarandet är olika för enskilt respektive kommunalt huvudmannaskap. Ytor för tillfällig användning kan regleras i detaljplan, men de är tidsbegränsade och kan bara ske inom planområdet. Förutom att det tas fram en detaljplan som möjliggör exploatering kan man anta att det även kommer att krävas bygglov för exploateringsåtgärderna. Även kommunens byggnationer kräver således en form av ”dubbelprövning” i och med att detaljplanen först ger ramarna men bygglovet reglerar detaljerna.

Vägplanen har som ett syfte att ordna markåtkomsten för en specifik åtgärd, både det permanenta och tillfälliga behovet. Därtill provas vilka skyddsåtgärder som behövs för att minimera påverkan på omgivningen och identifiera vilka övriga tillstånd som behövs för att genomföra projektet. Detta sker genom att marken redovisas som vägrätt, inskränkt vägrätt och tillfällig nyttjanderätt. Den tillfälliga

³ Boverket, 2023. Plan- och bygglagstiftningens utveckling. [Plan- och bygglagstiftningens utveckling - PBL kunskapsbanken - Boverket](#)

nyttjanderätten (etableringsytor, ytor för byggtrafik m.m.) är av stor betydelse för att kunna genomföra byggnationen.

En vägplan kan beskrivas som bygglovets motsvarighet, dvs en fastställd vägplan är som ett bygglov, alltså det tillstånd som behövs för att genomföra det aktuella vägprojektet. Det är inte samma sorts prövningar i en detaljplan och i en vägplan, de har olika detaljeringsnivå och de olika planerna ger olika rättsverkan, en vägplan motsvarar prövningen i ett bygglov och motsvarar ett expropriationstillstånd. Det är alltså ingen dubbelprövning utan två olika typer av prövningar på olika detaljeringsnivåer och med olika syften.

4.1.2 Miljöprövning

När det gäller miljöprövning enligt miljöbalken skiljer sig förfarandet åt beroende på om det handlar om en detaljplan enligt PBL eller en vägplan enligt väglagen.

Vid upprättande av en detaljplan ska kommunen bedöma om planen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Om så är fallet måste en miljöbedömning enligt kapitel 6 i miljöbalken göras. Denna typ av miljöbedömning kallas för strategisk miljöbedömning, eftersom den sker på ett övergripande plan och tar hänsyn till mer generella frågor om markens lämplighet för exempelvis bostäder, industri eller infrastruktur. Kommunen ansvarar för processen, men länsstyrelsen har en viktig roll i att avgöra om en betydande miljöpåverkan föreligger och att samordna statliga intressen.

För vägplaner är miljöprövningen direkt kopplad till ett konkret projekt, alltså byggandet eller ombyggnaden av en allmän väg. Det innebär att en miljöbedömning eller miljökonsekvensbeskrivning blir en integrerad del av vägplanen.

Miljöprövningen sker alltså som en del av den fysiska planeringen och genomförs av den ansvariga väghållningsmyndigheten, oftast Trafikverket. Till skillnad från detaljplanen, där miljöprövningen är vägledande för kommande exploatering, utgör vägplanen ett faktiskt tillstånd enligt väglagen och miljöbalken. Det innebär att när vägplanen har fastställts och vunnit laga kraft så ger den både rätt att bygga vägen och rätt att använda marken, inklusive tillfällig markåtkomst. Den fungerar därmed ungefär som ett kombinerat bygglov och expropriationstillstånd.

En annan skillnad är att vägplanens miljöprövning ofta är mer detaljerad och tekniskt inriktad, medan detaljplanens miljöprövning är bredare och mer strategisk.

4.2 Långa ledtider i Trafikverkets processer

Ett problem som kommunerna upplever som mer problematiskt än själva prövningen är att kommunens och Trafikverkets tidplaner inte överensstämmer. Det är inte den dubbla prövningen utan de dubbla processerna som ställer till problem. När kommunen ansvarar för detaljplanen och Trafikverket för

väggåtgården krävs tät samordning – både tekniskt, juridiskt och tidsmässigt. Det är vanligt att kommunens planeringshorisont är kortare och mer projektfokuserad medan Trafikverkets arbetssätt är mer långsiktigt, styrt av regelverk, nationella eller regionala prioriteringar och en intern process. Skillnaden i arbetssätt, ansvar och kultur leder ibland till att projekt inte går i takt.

Trafikverket ansvarar för hela det statliga vägnätet i landet, och har en stor mängd projekt att hantera, både nationellt och regionalt. Även om kommunen finansierar åtgården, måste Trafikverket prioritera inom befintlig resurs- och personalram, tilldela intern projektledning och teknisk kompetens samt säkerställa att åtgården inte påverkar andra pågående eller planerade projekt. Detta skapar ofta kö-effekter i planeringen och tidsfördröjningar innan ett projekt ens kan påbörjas. Trafikverket arbetar dock aktivt med att förbättra leveransförmågan genom att korta verksamhetens ledtider i planering och byggprojekt.

I de fall en åtgärd bedöms vara en SO-åtgärd (se avsnitt 3.2.2) är ambitionen att åtgården ska utredas och projekteras parallellt med framtagandet av detaljplanen. Det kräver dock att kommunen upprättar en tidig dialog med Trafikverket när de påbörjar planarbetet. Förändringar i detaljplanen kan också leda till förändringar i åtgårdens omfattning, vilket kan innebära förlängning av Trafikverkets ledtider eller till och med att åtgården bedöms vara byggande av väg och att en vägplan därmed behöver upprättas.

4.3 Oförutsägbarhet

Rapporten Ds 2023:28 Nationell fysisk planering nämner kort att kommunerna upplever att det finns en osäkerhet kring överenskommelser om åtgärder med ”staten”, som de baserar sin detaljplan på. När Trafikverket sedan kommer längre i sin utredning (och eventuell vägplan) så händer det att åtgården har förändrats till den grad att den inte ryms inom detaljplanen. Det innebär att kommunen behöver göra om den detaljplan som de nyss har antagit.

Plangräns, användningsgräns och egenskaper i detaljplanen ska anges med exakthet i ett skede då kunskapen om åtgården på den statliga vägen inte är fullständig. I processen både för att ta fram vägplan och detaljplan ska berörda ha möjlighet att yttra sig och påverka planens utformning, därför är inte markanspråken för åtgården på den statliga vägen fullt ut kända förrän i vägplanens slutskede.

En konsekvens av de separata processerna är att kommunen behöver göra om den detaljplan som nyligen antagits. Att ändra en detaljplan före genomförandetidens utgång är förknippat med ersättningsanspråk från dem som har haft rättigheter i detaljplanen som kan påverkas negativt av en ändring.

4.4 Hur vanliga är problemen?

Trafikverkets analys att det inte är dubbla prövningar som är problemet bekräftas av de parter som Trafikverket har haft dialog med under uppdragets gång; Boverket, SKR och länsstyrelsens expertgrupp för infrastruktur. Utöver dessa har frågan diskuterats på ett möte med kommunala plan- och exploateringschefer som SKR kallade till. Cheferna beskrev istället att det inte är lätt att synkronisera Trafikverkets tidplaner med de kommunala när kommunen tar fram detaljplan som berör statlig väg. Det kommer ofta besked från Trafikverket i sena skeden som innebär att kommunen får ändra i sitt pågående planarbete i ett sent skede eller ändra i en redan antagen plan. Detta gäller inte bara när kommunen har med den statliga vägen i sin detaljplan utan även om detaljplanen är angränsande till det statliga vägområdet; behövs mer vägområde behöver detaljplanegränsen flyttas.

Ett exempel när det i dag kan behövas både en vägplan och en detaljplan är när kommunen planerar för ett nytt bostads- eller industriområde i ett område som inte tidigare omfattas av detaljplan. Om det då behövs en avfart från det nationella vägnätet behöver ombyggnaden av den allmänna vägen prövas i en vägplan, förutsatt att åtgärden inte är sådan liten okomplicerad åtgärd (s.k. SO-åtgärd) som innebär att åtgärden enligt väglagen inte utgör byggande av väg (se 10 § fjärde stycket väglagen). Att även den åtgärd som behövs för att bygga om den allmänna vägen behöver prövas i en vägplan innebär således att det krävs dubbla planeringsprocesser, vilket innebär att det finns risk för att den tid som behövs för planering blir längre än vad som hade behövts om även ombyggnaden av den allmänna vägen skulle kunna prövas i detaljplanen.

4.5 Vad får problemen för konsekvenser (nollalternativ)?

När en kommun tar fram en detaljplan för exempelvis ett nytt bostadsområde eller ett industriområde som kräver anslutning till det statliga vägnätet, uppstår ofta en beroenderelation till Trafikverket. Kommunerna har inte möjlighet att på ett enkelt sätt förutse utfallet, d.v.s. ifall åtgärden på den allmänna vägen kräver en vägplan eller ej. De kan göra allt "rätt", men det kan ändå landa i att åtgärden inte blir av. Många kommuner rapporterar att Trafikverkets planeringstider inte går i takt med kommunens. Det kan innebära att:

- exploateringsavtal fördröjs,
- byggstart skjuts upp,
- kommunen tvingas revidera detaljplanens genomförandetid,
- projektets ekonomi påverkas negativt (eftersom byggstarten skjuts upp och intäkter uteblir).

5 Diskussion och slutsatser

Problembeskrivningen visar att det inte är dubbelprövningen som är problematiken, det är snarare de dubbla processerna för vägplan och detaljplan och att det är svårt för kommunerna att få besked om de åtgärder som Trafikverket ska genomföra med anledning av kommunal detaljplan.

Det finns förenklingar i väglagen som innebär att små och okomplicerade åtgärder (SO-åtgärder, se avsnitt 3.2.2) inte anses vara ”byggande av väg” och därmed inte behöver vägplan. Trafikverket gör bedömningen om en åtgärd ska klassas som SO-åtgärd. Under projektering kan det dock visa sig att omfattningen av åtgärden ökar och att det inte längre kan klassas som SO-åtgärd och att en vägplan behövs. För kommunen innebär det att förutsättningarna förändras i ett sent skede, ibland efter att detaljplanen är antagen. Det kan också leda till att detaljplanen behöver förändras för att markanvändningen inte stämmer överens med det markanspråk som vägplanen anger.

En förutsättning för en förenkling i väglagen skulle, enligt uppdraget, vara att åtgärden genomfördes inom sammanhållen bebyggelse. I fjärde kapitlet i PBL regleras när detaljplan ska upprättas inom sammanhållen bebyggelse, se avsnitt 4.1.1. Det innebär att åtgärder som genomförs med stöd i detaljplan kommer ske inom sammanhållen bebyggelse.

I uppdraget ingår att säkerställa ”vägrättsinstitutet och väghållaransvaret inklusive framtida drift och säkerhet”. Trafikverket konstaterar att vägrätten dels har som syfte att ge staten tillgång till mark som har annan användning än väg i grunden och dels fastställa den huvudsakliga utformningen och de skyddsåtgärder som är nödvändiga för störningar mot omgivningen. Om det däremot finns en detaljplan som säger att ett visst markområde ska vara väg, och kommunen löser in marken, så är vägrätten överflödig.

Desto viktigare är väghållaransvaret och vägområde. Väghållaransvaret anger vem det är ansvarar för drift och underhåll av vägen och vägområdet anger vilket område som behövs för att göra detta. En detaljpaneläggning av statlig väg innebär inte att väghållaransvaret förändras. Väghållaransvaret förändras inte genom att den statliga vägen omfattas av en detaljplan, utan staten, genom Trafikverket, är fortsatt väghållare. Det som är viktigt att bevaka är att det nya vägområde som åtgärden leder till kan redovisas tydligt.

6 Trafikverkets förslag till förändring

6.1 Förslag till författningsförändringar

Trafikverket föreslår följande förändring i väglagens §10 genom tillägget nedan redovisat.

Nuvarande lydelse

Ny lydelse

10 §

Med byggande av väg avses att anlägga en ny väg och att bygga om en väg.

Ny väg får anläggas, om vägen behövs för allmän samfärdsel eller annars kan antas få synnerlig betydelse för det allmänna.

En väg får byggas om, när det är motiverat från allmän synpunkt.

En åtgärd på en befintlig väg ska inte anses vara byggande av väg om

1. åtgärden medför endast marginell ytterligare påverkan på omgivningen, och
2. berörda fastighetsägare eller innehavare av särskild rätt skriftligen medgett att mark eller annat utrymme får tas i anspråk.

En åtgärd på befintlig väg ska heller inte anses vara byggande av väg om den är av mindre omfattning, omfattas av detaljplan och kommunen tillhandahåller marken enligt 7 §.

6.2 Författningskommentar

Förslaget till ändring i väglagen (1971:948)

10 §

Stycke fem är nytt

Paragrafen avslutas med ett nytt femte stycke som genom detta utökar definitionen av vilken typ av åtgärder som kan genomföras utan att klassas som byggande av väg. Genom bestämmelsen i det nya stycket kan åtgärder som är av mindre omfattning, omfattas av detaljplan samt att kommunen tillhandahåller marken enligt 7 § ses som ej byggande av väg och därmed inte kräva att vägplan upprätts.

I paragrafens *första stycke* definieras vad som avses med byggande av väg, detta ändras inte. *Andra stycket* som innehåller bestämmelser om när ny väg får anläggas, ändras inte. *Tredje stycket* som innehåller bestämmelser om när en väg får byggas, ändras inte. *Fjärde stycket* som innehåller bestämmelser om när en åtgärd på befintlig väg inte ska anses vara byggande av väg, ändras inte.

Det införs ett nytt *femte stycke* i paragrafen. Genom bestämmelsen undantas mindre omfattande åtgärder som omfattas av detaljplan och där kommunen tillhandahåller marken från begreppet byggande av väg. Det får till följd att kravet på formell fysisk planering genom vägplan inte gäller för dessa åtgärder om de omfattas av en detaljplan och kommunen tillhandahåller marken enligt 7 § i väglagen. Undantaget gäller endast åtgärder på statlig väg och bibehållet statligt väghållaransvar. Härutöver krävs att följande förutsättningar är uppfyllda. För det första förutsätts att åtgärden är av mindre omfattning, dvs att den ej har betydande miljöpåverkan och endast har lokal trafikpåverkan. Utgångspunkten för bedömningen är den omgivningspåverkan som vägåtgärden ger upphov till.

Bedömningen om att åtgärden ej har betydande miljöpåverkan och endast lokal trafikpåverkan ska framställas och beskrivas av kommunen i detaljplanen och Trafikverket ska säkerställa att detta genomförts på rätt grunder. Omständigheter som har betydelse vid bedömningen utgörs bland annat av omgivningens karaktär och känslighet, till exempel om det finns bebyggelse eller känslig miljö i närheten. Att trafikpåverkan endast blir lokal har betydelse vid bedömningen vilket innebär att åtgärden inte påverkar det statliga vägnätet negativt avseende exempelvis trafiksäkerhet eller vägens funktioner i det funktionellt prioriterade vägnätet. Som en andra förutsättning för att undantaget ska vara tillämpligt krävs att åtgärden omfattas av en detaljplan. Detta ska garantera att markåtkomst för åtgärden sker reglerat utifrån plan- och bygglagens bestämmelse samt att rättssäkerhet för tredje man säkerställs utifrån bestämmelserna i plan- och bygglagen.

I de fall åtgärden är en konsekvens av kommunal exploatering ska åtgärden bekostas genom kommunen för att det ska bli aktuellt att tillämpa föreslaget undantag. Den slutliga finansieringen kan också styras av bestämmelserna i 6 kap 39 och 40 §§ i plan- och bygglagen vilket ska beaktas för att skydda tredje part. Till sist förutsätts också att marken tillhandahålls av kommunen enligt 7 § i väglagen. I bestämmelsen uttrycks detta genom att det anges att kommunen tillhandahåller marken enligt 7 §. Att kommunen äger och tillhandahåller marken är viktigt eftersom att det då inte behövs någon ytterligare process för markåtkomst vilket sparar tid och resurser för samhället. Kommunen kommer också att behöva säkerställa tillfällig markåtkomst under byggtid för att genomförandet av åtgärden ska kunna utföras av Trafikverket. Den praktiska tillämpningen av bestämmelsen behandlas även i avsnitt 6.3.

6.3 Praktisk tillämpning av förslaget

Förslaget till tillägg i 10 § väglagen skulle innebära att vägåtgärder även i fortsättningen prövas enligt både PBL och väglagen. Väglagens regler om allmän väg, väghållare, väganordningar och vägområde förblir desamma. Däremot behövs ingen vägplan.

Tillämpningen kommer i grunden att ske på olika sätt beroende på om åtgärden initieras av kommunen genom en ny detaljplan eller om åtgärden sker inom en befintlig detaljplan och initieras av Trafikverket.

6.3.1 Åtgärden initieras av kommunen

Planläggning med detaljplan syftar till att mark- och vattenområden används till det ändamål området är mest lämpat för. Lämpligheten bedöms med hänsyn till beskaffenhet, läge och behov. För att kunna göra korrekta bedömningar kan flertalet utredningar behöva tas fram. En initial bedömning av exploaterings påverkan på det statliga vägnätet ska göras.

Om kommunen identifierar att det finns risk att någon statlig väg påverkas, till exempel genom ökade trafikmängder eller behov av ny anslutande väg, tar de kontakt med Trafikverket. En avsiktsförklaring, se mer i avsnitt 3.5.1, mellan kommunen och Trafikverket upprättas som säkerställer att båda parter har för avsikt att driva den fortsatta processen i samverkan och avsätta resurser för det. Avsiktsförklaringen anger principerna för finansiering av åtgärden, principerna för parternas ansvarsfördelning och när åtgärden ska genomföras. Att kommunen ska vara huvudman för allmän plats ska framgå likväl som att väghållningen fortsatt ska vara statlig (om annan bedömning görs ska överenskommelse om att inleda förändringsärendet istället tecknas). Trafikverket förbinder sig att genomföra åtgärden enligt föreslaget undantag i femte stycket 10 § väglagen, förutsatt att kommunen kan visa att kriterierna för undantaget uppfylls. Avsiktsförklaringen signeras av Trafikverkets regionala direktör.

Kommunen tar fram underlag som visar på förslag på åtgärd, att den inte kan anses ha betydande miljöpåverkan samt att den endast har lokal påverkan på trafiksystemet. Underlaget ska redovisa att kommunen gör bedömningen att åtgärden är av mindre omfattning. Det innebär att de ska beskriva

- varför åtgärden inte anses innebära betydande miljöpåverkan. Eftersom kommunen gör bedömningen inom ramen för detaljplanen ska länsstyrelsen inte behöva ta beslut i frågan, som är fallet vid upprättande av vägplan.
- att åtgärden endast har lokal trafikpåverkan. Det inkluderar beräkning av tillkommande trafik samt prognos för övrig trafik, fördelning av ny trafik i nätet och avgränsning av påverkat område, kapacitetsanalys och förslag till åtgärder vid behov i enlighet med fyrstegsprincipen, redovisning och

bedömning av påverkan på statlig infrastruktur (till exempel närliggande trafikplatser) samt bedömning av trafiksäkerhet och miljöeffekter (till exempel buller).

Trafikverket granskar kommunens underlag för att säkerställa att bedömningen är gjord på rätt grunder, till exempel korrekta trafikmängder och prognoser, lämplig åtgärd i ett bra läge, etc. I samband med detta tillsätter Trafikverket resurser för projektering av åtgärden. Eftersom Trafikverket fortsatt ska vara väghållare är det också Trafikverket som ska projektera och genomföra åtgärden. Undantag från detta kan göras enligt gängse rutin, se avsnitt 3.6.

Härifrån sker ett parallellt arbete där Trafikverket projekterar åtgärden samtidigt som kommunen tar fram handlingarna för detaljplanen. Detta kräver en tät dialog för att säkerställa att plankartan anger den markyta som vägåtgärden behöver. Trafikverkets projektering visar hur det nya vägområdet för den statliga vägen ser ut i detalj. Plankartan visar åtgärdens utrymmesbehov med en planbestämmelse som innebär allmän platsmark med kommunalt huvudmannaskap och med användning VÄG eller liknande, enligt Boverkets planbestämmelsekatalog⁴.

Vägåtgärden ska också framgå av en illustrationskarta, om det behövs för att förstå åtgärden. I planbeskrivningen ska vägåtgärden finnas med i beskrivningen av de överväganden som har legat till grund för planens utformning med hänsyn till motstående intressen och planens konsekvenser.

Innan planen går ut på samråd ska Trafikverket ha kommit så långt i sin projektering att markområdet är säkert. Trafikverket behöver också veta vilken mark som behövs för genomförandet av åtgärden.

I samrådet yttrar sig Trafikverket om planen som helhet och tillstyrker vägåtgärden om planen redovisar den på det sätt som Trafikverket och kommunen har varit överens om i tidigare dialog. Om Trafikverket anser att förändringar behövs ska detta framgå av Trafikverkets samrådsyttrande, men det bör också ske en dialog med kommunen för att reda ut vilka skillnader som finns mellan Trafikverkets projektering och kommunens detaljplan. I dialogen ska också eventuella synpunkter från andra parter, som har bäring på vägåtgärden, hanteras. När detaljplanens handlingar är justerade enligt överenskommelse i dialogen ska ett avtal skrivas. Avtalet reglerar att kommunen står för kostnaden och tillhandahåller marken för åtgärden. Utöver den mark som behövs för den färdiga vägåtgärden behöver kommunen också tillhandahålla den mark som behövs under byggtid. Om detta regleras i detaljplanen eller sker på annat sätt är upp till kommunen att bestämma,

⁴ Planbestämmelsekatalogen innehåller alla de planbestämmelser som Boverket i föreskrifterna om detaljplan föreskriver att kommuner kan använda vid planläggning av nya detaljplaner. Planbestämmelsekatalogen är en exempelsamling som är uppbyggd enligt Boverkets föreskrifter (2020:5) om detaljplan och Boverkets allmänna råd (2020:6) om redovisning av reglering i detaljplan.

men det ska också ingå i avtalet. Avtalet ska gälla i fem år från att detaljplanen vunnit laga kraft. Detta för att säkerställa att Trafikverket har resurser för att genomföra åtgärden. Om åtgärden inte är påbörjad inom fem år efter detaljplanens antagande kommer ett nytt avtal behöva upprättas för att säkerställa finansiering och genomförande.

När planen går ut på granskning ska kommunen och Trafikverket redan vara överens och inga ytterligare synpunkter ska behöva framföras gällande vägåtgärden. Skulle kommunen ha gjort förändringar i detaljplanen som påverkar vägåtgärden negativt bör detaljplanen bli föremål för nytt samråd, annars kan Trafikverket komma att överklaga planen.

Skulle kommunen anta en detaljplan utan att ett avtal finns på plats bör Trafikverket överväga att överklaga detaljplanen med hänvisning till att man som innehavare av särskild rättighet påverkas negativt av planens genomförande.

Det är ett viktigt kriterium att kommunen, när detaljplanen vunnit laga kraft, äger och tillhandahåller marken eftersom att det då inte behövs någon ytterligare process för att få till markåtkomsten, vilket främst är fallet i exploateringssammanhang. Om kommunen äger marken så slipper Trafikverket också att förhandla om markåtkomst med flera parter, vilket sparar tid och resurser för samhället.

Eftersom Trafikverket fortsatt är väghållare för vägen tillkommer det nya vägområdet till Trafikverkets redan befintliga och läggs in i avtalen med driftentreprenörerna enligt gängse rutiner. Om kommunen önskar skötsel utöver Trafikverkets standard får kommunen bekosta det, vilket det redan finns rutiner för att hantera.

6.3.2 Åtgärden initieras av Trafikverket (befintlig detaljplan)

Om åtgärden utförs inom en befintlig detaljplan initieras den troligtvis i normalfallet av Trafikverket. Detta förfarande kommer inte att skilja sig nämnvärt från det förfarande som Trafikverket idag har med SO-åtgärder. Trafikverket tar själva fram det underlag som behövs för att göra bedömningen om undantaget kan tillämpas.

Ifall åtgärden utförs helt inom befintligt vägområde gäller inte villkoret om tillhandahållande av mark enligt 7 § väglagen, eftersom Trafikverket då redan har rådighet över marken, antingen genom tillhandahållande enligt 7 § väglagen eller genom vägrätt.

7 Alternativa förslag som övervägts i utredningen

7.1 Genomförande med stöd av PBL

Föreslagen förändring innebär att en vägåtgärds markanspråk tillhandahålls genom PBL men att åtgärden genomförs med stöd av väglagen. Ett förslag som lyftes under uppdragets gång var att vägåtgärden även skulle genomföras med stöd av PBL. Det skulle dock innebära att mycket av det som regleras i väglagen idag skulle behöva föras in i PBL. Eftersom uppdraget från regeringen var formulerat att Trafikverket skulle "...utreda möjligheten och lämpligheten att införa ett undantag i väglagen..." avfärdades förslaget att genomföra vägåtgärder på statlig väg med stöd av PBL.

7.2 Kommunen planerar, projekterar och genomför

Ett alternativ som har lyfts under arbetets gång är att kommunen, förutom att planlägga åtgärden, även projekterar och genomför den. Trafikverket skulle då enbart ha en bevakande roll. Denna möjlighet finns även med förordat förslag, men avgränsat till specifika förhållanden. Anledningen till att Trafikverket inte lämnar över projektering och genomförande till kommunerna är att ansvarsfrågan blir tveksam. Vad händer om det är något som sker med anläggningen efter exempelvis åtta år? Trafikverket har också en annan nivå än kommunerna vad gäller tillräcklig förvaltning. Det är en stor konfliktrisk som skulle byggas in om Trafikverket överlåter projektering och genomförande till kommunerna.

8 Följdändringar i andra regelverk

8.1 Plan- och bygglagen

Boverket konstaterar i dialog med Trafikverket att föreslagen författningsförändring kan komma att påverka bestämmelserna i PBL (2010:900) och att detta skulle behöva utredas av Boverket.

Trafikverket bedömer att de förändringar som föreslås för Väglagen (1971:948) framförallt påverkar innehållet i och omfattningen av vad som ska ingå i detaljplan, 4 kap *detaljplanens omfattning och utformning* (2010:900).

Trafikverket föreslår att regeringen uppdrar åt Boverket att utreda de ändringar som kan komma att krävas i PBL.

9 Konsekvensbeskrivning

Förslaget får till följd att något mer omfattande vägåtgärder än s.k. SO-åtgärder kan genomföras utan vägplan. Konsekvensbeskrivning och markanspråk hanteras med stöd av detaljplan. Det leder till en förflyttning av ansvar och arbete från Trafikverket till kommunen. Det behövs färre vägplaner och troligen kan det även bli färre traditionella SO-åtgärder, då fler kommuner väljer att inkludera vägåtgärden i detaljplanen.

9.1 Konsekvenser för kommuner

Om det föreslagna tillägget till 10 § väglagen införs, innebär det flera förändringar för kommunernas roll och ansvar i planeringen av vägåtgärder. Framför allt kommer kommunerna att få ett större ansvar för att säkerställa att vägåtgärder som undantas från krav på vägplan ändå blir tillräckligt utredda och prövade inom ramen för detaljplaneprocessen. Det innebär att detaljplanerna i många fall behöver bli något mer omfattande och tekniskt detaljerade än tidigare, särskilt när det gäller vägens utformning, påverkan på omgivningen och frågor om markåtkomst.

För kommunerna innebär detta både möjligheter och utmaningar. Å ena sidan stärks det kommunala självbestämmandet, eftersom kommunen får större frihet att själva styra över planprocessen för vägåtgärder på statlig väg inom detaljplanerat område, förutsatt att de tar ansvar för att marken finns tillgänglig och att alla relevanta frågor prövas i detaljplanen. Genom att i större utsträckning kunna samordna kommunal och statlig planering inom ramen för detaljplanen, ges utrymme för mer integrerad stadsutveckling och effektiv hantering av tillväxtbehov. Det möjliggör ett mer sammanhållet planeringsgrepp där trafiklösningar, bebyggelseutveckling och markanvändning hanteras i ett sammanhang.

En åtgärd som genomförs enligt förslaget ger nytta för både staten och kommunen, men också för den privata intressent som kommunen kan ha ingått avtal med. Förutsägbarhet ökar möjligheterna för kommunen att ingånga exploateringsavtal inte behöver revideras.

Den ömsesidiga nyttan ger förutsättningar för ett bra samarbete mellan parterna. Åtgärdens tydliga avgränsning och samband med översiktsplanen och efterföljande genomförande förväntas bidra till den efterfrågade förutsägbarheten.

Å andra sidan blir det något högre krav på innehållet i kommunernas detaljplaner. Eftersom Trafikverket kvarstår som väghållare, innebär det att kommunen planlägger en statlig anläggning som de inte själva ansvarar för. Detta ställer krav på en tät dialog med Trafikverket och en mer fördjupad teknisk förståelse inom kommunerna, särskilt vad gäller kravställning, trafikfunktion och vägområdets utformning. Det kan även innebära en viss ökning av administration, eftersom

kommunen måste säkerställa att processerna för samråd och prövning av omgivningspåverkan uppfyller de krav som annars hade ställts i en vägplan.

En annan konsekvens rör markåtkomst och finansiering. Om åtgärden sker på kommunens initiativ och regleras i detaljplan, krävs att kommunen löser in marken enligt PBL 6 kap. 13 §. Det innebär att äganderätten till marken övergår till kommunen, som också ansvarar för ersättning enligt expropriationslagens principer. Detta innebär ett tydligt ansvarstagande från kommunens sida och kan kräva finansiella och administrativa resurser som inte alltid är tillgängliga – särskilt i mindre kommuner eller vid samtidiga planprojekt.

Kommunerna kan också påverkas av osäkerheten kring kriteriernas tillämpning. Om det inte finns en tydligt formaliserad process för att bedöma vad som utgör ”mindre omfattning” eller ”lokal påverkan”, riskerar det att uppstå godtyckliga skillnader i hur åtgärder bedöms mellan regioner eller mellan olika projekt. Detta försvårar för kommuner att planera långsiktigt och skapa tydliga förväntningar gentemot medborgare och exploatörer. Risken för att Trafikverket i ett sent skede avslår kommunens planförslag, på grund av att förslaget tillägg inte bedöms kunna tillämpas för åtgärden, innebär ett påtagligt moment av osäkerhet som kan leda till omtag i planeringen, fördröjningar och ökade kostnader.

Att fler utredningar läggs över på kommunen att genomföra innebär att det frigörs resurser för Trafikverket. Istället för att Trafikverket behöver samla resurser för att ta fram underlagsmaterial och göra en bedömning om åtgärden innebär byggande av väg eller inte behöver de enligt förslaget endast granska kommunens arbete. Det borde innebära att Trafikverket kan ge tidigare besked till kommunerna än vad som sker idag.

Förslaget kan fungera som ett incitament för kommunerna att omvandla gamla byggnadsplaner till detaljplaner. I mindre tätorter är det vanligt att gamla byggnadsplaner eller avstyckningsplaner är gällande, där det ofta inte är kommunen som är huvudman för allmän platsmark. Gatunätet i dessa tätorter utgörs ofta av enskilda vägar som ansluter till en statlig, genomgående väg. Om kommunen önskar en förändring av den statliga vägen kan en väg framåt vara att ersätta de gamla planerna med en ny detaljplan som inkluderar den statliga vägen och reglerar så att den allmänna platsmarken får kommunalt huvudmannaskap.

Sammanfattningsvis kan konstateras att en förenklad planeringsordning enligt väglagen innebär både förstärkt mandat och utökat ansvar för kommunsektorn. Förslaget kopplar också till viss del genomförandet av förhållandevis enkla åtgärder till kommunens översiktsplaner som ska vara strategiska och visa på riktning. För att förändringarna ska vara genomförbara och rättssäkra krävs dock tydliga kriterier för bedömning, formaliserade samråds- och beslutsprocesser samt förutsägbara ansvarsförhållanden mellan kommun och stat. Vidare behövs stödjande vägledning från Trafikverket och Boverket, exempelvis i form av

nationella riktlinjer eller mallar, för att säkerställa jämlik tillämpning och stärka kommunernas förutsättningar att agera planmyndighet även i frågor som rör statlig infrastruktur.

9.2 Konsekvenser för staten

Förslaget att komplettera väglagens 10 § med ett tillägg för vissa åtgärder av mindre omfattning innebär flera betydande konsekvenser för Trafikverket och det statliga vägnätet. Samtidigt som förslaget syftar till att effektivisera planläggningen och underlätta genomförandet av mindre åtgärder i samverkan med kommunerna, måste Trafikverkets långsiktiga ansvar för det statliga vägnätet säkerställas.

9.2.1 Det statliga vägnätet

En grundläggande princip i det föreslagna undantaget är att väghållaransvaret för den allmänna statliga vägen förblir oförändrat. De åtgärder som genomförs med stöd av undantaget ska fortsatt betraktas som statlig angelägenhet, vilket innebär att Trafikverket behåller det fulla ansvaret för väganläggningen och dess funktion. Detta omfattar allt från teknisk standard och säkerhetskrav till drift, underhåll och förvaltning. Det är därför avgörande att de tekniska krav som gäller för statliga vägar, såsom de som anges i Vägars och Gators Utformning, VGU, (TRVINFRA-00396), fortsatt tillämpas – även om initiativet till åtgärden kommer från kommunen och åtgärden regleras i detaljplan. Beaktande detta är det därför i huvudsak Trafikverket som bör beställa och agera byggherre för åtgärden även om den antagits via detaljplan och kommunen bekostar åtgärden.

Om den planerade åtgärden innebär att vägens funktion förändras så att den i praktiken får karaktär av kommunal gata – exempelvis i stadsmiljöer där gaturummet får en annan roll än genomfart – bör frågan om väghållaransvar prövas, en sådan prövning görs innan avsiktsförklaring tecknas (se 6.3.1). En sådan prövning kan leda till att väghållaransvaret övergår från stat till kommun. I det fallet är undantagsregeln i 10 § inte tillämplig, eftersom åtgärden då inte längre avser en statlig väganläggning. Kommunen får i ett sådant fall istället bygga åtgärden med stöd av PBL, förutsatt att kommunen är väghållare för den aktuella vägen genom ett laga kraft-vunnet beslut om förändrat väghållaransvar. Detta visar på behovet av tidig dialog om vägens funktion i transportsystemet och vilken ansvarsfördelning som bör gälla.

9.2.2 Trafikverket

Förslaget innebär en ny arbetsfördelning i planeringsprocessen, men att Trafikverkets övergripande ansvar för vägnätets funktion, säkerhet och rättssäkerheten för berörda kvarstår. Det kan leda till en förenklad och snabbare process i de fall där kommunen och Trafikverket är överens och där detaljplanen är

tillräckligt tydlig och omfattande. Samtidigt innebär det att Trafikverket måste säkerställa att all nödvändig prövning av miljö, omgivningspåverkan och samråd med berörda är tillgodosedd inom ramen för detaljplaneprocessen, eftersom vägplanens särskilda skyddsmekanismer då inte tillämpas.

Ett utökat instrument för kommunerna att planera för åtgärder på det statliga vägnätet kan leda till ett ökat inflöde av åtgärdsförslag från kommuner. För Trafikverket innebär detta ett ökat behov av granskning och samordning. Eftersom att någon vägplan inte tas fram, är det extra viktigt att samråd med Trafikverket initieras i ett tidigt skede, samt att tydliga rutiner finns för hur åtgärder ska godkännas, dokumenteras och införlivas i det statliga vägnätet. I detta ingår även att åtgärder som byggs med stöd av undantaget dokumenteras och diarieförs på ett sätt som tydliggör vad som utgör statligt åtagande, inklusive eventuella gränsdragningar gentemot annan väghållare.

Å andra sidan borde förslaget innebära att färre vägplaner behöver tas fram, vilket frigör resurser som då kan allokeras till att granskning i ett tidigt skede.

För Trafikverket innebär förslaget även långsiktig påverkan på drift- och underhållsansvaret. Även små, lokalt initierade åtgärder adderar till den totala omfattningen av det statliga vägnätet, vilket i sin tur påverkar framtida driftbudgetar och resursbehov.

Sammanfattningsvis innebär införandet av ett undantag i väglagens 10 § att Trafikverket även fortsättningsvis bär det fulla ansvaret för det statliga vägnätet, oavsett om åtgärden planläggs i en kommunal detaljplan. För att säkerställa ett fungerande system krävs tydliga processer för teknisk prövning, dokumentation, ansvarsfördelning och investering. Särskilt viktigt är att Trafikverkets rådighet över vägen upprätthålls, att funktionell gränsdragning mot kommunala gator görs vid behov, och att varje åtgärd bedöms utifrån sin påverkan på vägens funktion och karaktär.

9.3 Konsekvens för tredje man

I samband med föreslagna förändringar av väglagen har frågan om konsekvenser för tredje man – fastighetsägare, boende och andra berörda – varit föremål för ingående diskussion. Den rättsliga och praktiska hanteringen av mindre åtgärder, särskilt då vägplan inte längre krävs, berör grundläggande frågor om rättssäkerhet, markåtkomst, insyn och möjlighet till påverkan.

I dagens ordning innebär vägplaneförfarandet enligt väglagen särskilda möjligheter för tredje man att få information, lämna synpunkter och överklaga beslut om vägbyggande. Om åtgärden i stället hanteras enbart inom ramen för detaljplan enligt PBL, är det detaljplaneprocessens regler om samråd och överklagande som

gäller. Dessa är i grunden likvärdiga, men skiljer sig åt i vissa avseenden, exempelvis vilka som har rätt att överklaga och när detta kan ske.

Om detaljplanen är tillräckligt detaljerad och samrådet har omfattat alla berörda, kan rättssäkerheten i praktiken upprätthållas. Det finns dock risk att någon tredje man som annars skulle ha fått möjlighet att yttra sig eller överklaga inom ramen för vägplaneförfarandet, nu endast omfattas av detaljplanens process, där vissa frågor kan ha en annan prövningsordning eller snävare krets överklagandeberättigade.

För att rättssäkerheten för tredje man inte ska försämrats bör det säkerställas att detaljplaneprocessen faktiskt ger samma möjligheter till insyn, påverkan och överprövning som vägplaneförfarandet. Det innebär bland annat att:

- Detaljplanen är tillräckligt detaljerad vad gäller vägåtgärden och dess omgivningspåverkan.
- Samråd i detaljplaneprocessen omfattar samtliga sakägare och rättighetsinnehavare som annars skulle ha omfattats av vägplanen.
- Möjligheten till överklagande inte inskränks jämfört med nuvarande ordning.

För part som ingått exploateringsavtal med kommun där statlig väg berörs bevakas dennes intressen i större utsträckning i detaljplan än vad som är fallet i vägplan (se avsnitt 3.5.1).

9.4 Konsekvens för markägare

En viktig distinktion som påverkar tredje man gäller hur markåtkomsten sker. I dagsläget förekommer dubbel planläggning, där både vägplan och detaljplan reglerar samma markområde, men där markåtkomsten skiljer sig åt beroende på initiativtagare. Om markåtkomsten sker på kommunens initiativ enligt PBL 6 kap. 13 §, övergår äganderätten till kommunen genom inlösen. Ersättning sker enligt expropriationslagens principer, det vill säga som om ett fullständigt ianspråktagande ägt rum.

Skär åtgärden däremot på statens initiativ – via en vägplan – uppstår i stället vägrätt, vilket är en form av nyttjanderätt med långtgående befogenheter, likställd med äganderätt. Fastighetsägaren behåller dock formellt äganderätten till marken. Även i detta fall fastställs ersättningen enligt expropriationslagens regler. Den principiella skillnaden ligger alltså inte i ersättningsnivå, utan i upplåtelseformen och därmed i graden av kommunal eller statlig kontroll över markanvändningen.

Ur tredje mans perspektiv innebär denna skillnad att påverkan på markinnehavet kan uppfattas olika beroende på vilket förfarande som används. Även om

ersättningsnivåerna är likvärdiga, kan upplevelsen av rättssäkerhet påverkas av hur tydligt processen kommuniceras och vilken insyn som erbjuds.

En annan diskuterad aspekt rör ansvarsfördelningen mellan staten och kommunen. När en åtgärd regleras enbart genom detaljplan och vägrätt inte uppstår, samtidigt som Trafikverket kvarstår som väghållare, kan osäkerhet uppstå kring vilket rättsligt instrument som gäller, särskilt om inte vägplan upprättas. För tredje man innebär detta att det kan vara oklart vem som ansvarar för frågor som bulleråtgärder, säkerhetsaspekter och tillgänglighet. En tydlig gränsdragning och kommunikation mellan kommunen och Trafikverket är avgörande för att upprätthålla transparens gentemot allmänheten.

Det föreslagna tillägget till väglagen kan, under förutsättning att rättssäkerhetsprinciper och proportionalitetsbedömningar respekteras, ge ett tillräckligt skydd för tredje man vid mindre infrastrukturella åtgärder. Det kräver dock att kriterier för bedömning, informationstillgång och ansvarsfördelning mellan stat och kommun är transparenta, samt att det finns rättssäkra vägar för insyn och påverkan även i frånvaro av en traditionell vägplan.

9.5 Konsekvens för övriga aktörer

Eftersom åtgärderna som ska omfattas av tillägget är av mindre omfattning och enbart ge upphov till marginell påverkan på omgivningen, bedöms risken för rättsförlust för miljöorganisationer och intressegrupper som låg. Detta bedömningsstöd understryker att proportionaliteten mellan åtgärdens omfattning och det rättsliga skyddet för tredje man kan anses vara uppfyllt.

9.6 Diskrepans mellan väg och järnväg

Väglagen (1971:948) och Lagen om byggande av järnväg (1995:1649) har i hög utsträckning utformats på liknande sätt, framför allt när det kommer till begreppen byggande av väg respektive byggande av järnväg, och hur processen att ta fram en vägplan respektive järnvägsplan är reglerad. Ytterligare en likhet är hur undantag från begreppen byggande av väg och byggande av järnväg hanteras i väglagens 10 § fjärde stycket och lagen om byggande av järnvägs första kapitel 2 § andra stycket.

Förslaget enligt denna rapport innebär en förändring i väglagens 10 § med nytt femte stycke. Trafikverket noterar dock att en liknande förändring i lag om byggande av järnväg (1995:1649) sannolikt skulle vara möjlig och kunna ses som lämplig för att få liktydighet mellan de nämnda lagarna.

Även inom järnväg uppstår ofta situationer, framför allt vid järnvägsstationer och bangårdar, där marken är detaljplanelagd och förändringar behöver göras på järnvägen. I normalfallet är det Trafikverket som initierar dessa åtgärder, men det kan även ske i samband med kommunal detaljplaneläggning.

En skillnad mellan väg och järnväg är att markåtkomsten är annorlunda. Ett kommunalt tillhandahållande av allmän plats sker inte på järnvägen. Ifall järnvägsmark detaljplanläggs så är användningen istället vanligtvis kvartersmark för allmänt ändamål, till exempel Trafik. Sådan mark kan dock lösas enligt fastighetsbildningslagen. Markåtkomsten är därmed konstruerad på liknande sätt som för allmän plats, med skillnaden att det är Trafikverket som löser marken direkt från markägaren. Rättssäkerheten blir dock inte annorlunda för tredje man i järnvägsfallet jämfört med på väg – det är i båda fallen detaljplanen som medför markåtkomst.

9.7 Tolkning: “byggande av väg”

Ett tillägg till 10 § väglagen som utvidgar undantaget från vad som räknas som "byggande av väg" kan leda till fler tvister om tolkningen av begreppet. Redan idag finns det undantag från krav på vägplan om en åtgärd endast har marginell påverkan på omgivningen och berörda fastighetsägare har gett sitt medgivande. Om undantaget utvidgas till att omfatta åtgärder som prövats i detaljplan och där kommunen tillhandahåller mark, uppstår ett nytt gränsdragningsproblem:

- Vilka åtgärder är tillräckligt "bedömda" i detaljplanen för att undantaget ska gälla?
- Hur stora åtgärder kan omfattas innan det ändå ska anses vara "byggande av väg" i lagens mening?
- Hur ska eventuella överlapp eller skillnader mellan detaljplaneprocessen och väglagens krav hanteras?

Eftersom begreppet "byggande av väg" är centralt för om vägplan krävs eller inte, och eftersom rättsläget redan idag kräver tolkning av vad som ryms inom undantagen, finns en tydlig risk att fler undantag leder till fler gränsdragningsfall och därmed fler tvister om vad som faktiskt omfattas av undantaget.

9.8 Samhällsekonomiska konsekvenser

Exakta kostnadsberäkningar har inte kunnat tas fram med sådan noggrannhet att de ger något av värde. Inom ramen för uppdraget har det inte varit möjligt att ta reda på i vilken utsträckning föreslaget undantag kommer kunna tillämpas och därmed går det inte att kvantifiera de samhällsekonomiska konsekvenserna. Nedan följer istället en beskrivning av de potentiella konsekvenserna.

En tydlig effekt är att planerings- och genomförandeprocessen för vägåtgärder kan bli mer effektiv och snabba. Genom att undvika dubbla processer minskar risken för fördröjningar, vilket i sin tur kan leda till lägre byggkostnader och minskade finansieringskostnader för projekten. Fördröjningar i planprocessen har visat sig

leda till högre kostnader och minskad byggtakt, vilket i förlängningen kan påverka tillgången på bostäder och infrastruktur negativt och bidra till högre priser⁵.

Ett effektivare genomförande av väginfrastrukturprojekt kan också ge samhällsekonomiska vinster genom att tillgängligheten förbättras snabbare och näringslivets behov tillgodoses mer effektivt. Det kan bidra till ökad rörlighet, bättre framkomlighet och därmed stärkt konkurrenskraft för både arbetsmarknad och företag. Om åtgärderna dessutom leder till förbättrad trafiksäkerhet och minskad miljöpåverkan, som är vanliga mål i både detaljplan och vägplan, förstärks de positiva samhällsekonomiska effekterna ytterligare.

Samtidigt finns risker. Om förenklingen leder till oklarheter kring ansvar, kvalitetssäkring eller rättssäkerhet för tredje man, kan det i vissa fall medföra kostnader i form av tvister, överklaganden eller behov av kompletterande utredningar. Det är därför viktigt att säkerställa att detaljplaneprocessen är tillräckligt robust och att alla relevanta frågor hanteras på ett rättssäkert sätt.

9.9 Utvärdering

Trafikverket bedömer att konsekvenserna av förslaget kan utvärderas 5 år efter införandet. Förslaget bör utvärderas för att:

- Undersöka antalet åtgärder som påbörjats genom det föreslagna undantaget i 10 §.
- Analysera Trafikverkets tillämpning av 10 § och konsekvenserna för tredje man.
- Analysera kommunernas redogörelser som grund för tillämpningen av tillägget till 10 § väglagen.

9.10 Tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

Trafikverket föreslår inte tidpunkt för ikraftträdande av lagändringarna.

Efter att beslut om regeländringar tagits krävs informations- och utbildningsinsatser för handläggare och andra som berörs av ändringarna.

⁵ Evidens, 2023, Överklagande av detaljplaner - omfattning, effekter och orsaker. [Överklagande-av-detaljplaner.pdf](#)

10 Trafikverkets bedömning

Trafikverket föreslår en ändring i väglagens 10 §, som innebär att åtgärder som reglerats i detaljplan inte längre behöver prövas genom vägplan om vissa villkor, se avsnitt **Fel! Hittar inte referenskälla.**, är uppfyllda. Det är ett försök att göra rättssystemen mer samspelande utan att frångå väglagens funktion. Genom att tillämpa tydliga villkor bibehålls kontroll över statlig infrastruktur samtidigt som detaljplaneprocessen får något större genomförandekraft.

Detta innebär också att kommunen måste ta ett större ansvar, både vad gäller markåtkomst och miljöbedömningar men det bör kunna ske i den gängse detaljplaneprocessen. Samtidigt ges Trafikverket tolkningsföretråde i fråga om när undantaget får användas – vilket bevarar den statliga rådgivning som krävs för långsiktig förvaltning och trafiksäkerhet.

Trafikverkets samlade bedömning är att förslaget är *möjligt och lämpligt* att genomföra; möjligt genom det tillägg till 10 § väglagen som föreslås och lämpligt eftersom det avhjälper de problem som finns med dubbla processer. Det sparar offentliga medel genom att minska på antalet planeringsprocesser som genomförs i samhällsbyggnadsprocessen. Därmed får samhället kortare planeringstider för mindre omfattande åtgärder på det statliga vägnätet som idag måste planeras med både vägplan och detaljplan. Trafikverket bedömer att förslaget till tillägg i lagstiftningen måste åtföljas av att kommunen kan visa att åtgärden kan genomföras i enlighet med de villkor som redovisats i avsnitt **Fel! Hittar inte referenskälla.**

Förslaget är framtaget för att skapa en möjlighet till förenkling av nuvarande dubbla planeringsprocesser utan att göra några större förändringar i processerna som sådana, för att undvika att större förändringar i arbetssätt eller organisation ska krävas hos vare sig Trafikverket eller kommunerna. Trafikverket anser därmed att förslaget inte medför mer långtgående kostnader eller begränsningar än vad som bedöms vara nödvändigt för att uppnå syftet med uppdraget.

Trafikverket, 781 89 Borlänge. Besöksadress: Röda vägen 1

Telefon: 0771-921 921, Texttelefon: 010-123 50 00

trafikverket.se

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet
Enheten för transportinfrastruktur och planering

**Remittering av Trafikverkets rapport: Regeringsuppdrag
Utredning om förenklingar vid åtgärder på det nationella och
regionala vägnätet**

Remissinstanser

1. Avesta kommun
2. Boverket
3. Enköpings kommun
4. Eskilstuna kommun
5. Falu kommun
6. Gävle kommun (Inkl. den kommunala lantmäterimyndigheten)
7. Göteborgs kommun (Inkl. den kommunala lantmäterimyndigheten)
8. Halmstad kommun
9. Haparanda kommun
10. Helsingborgs kommun
11. Hudiksvalls kommun
12. Järfälla kommun
13. Jönköpings kommun
14. Karlstad kommun
15. Kiruna kommun
16. Kristianstad kommun
17. Landskrona kommun (Inkl. den kommunala lantmäterimyndigheten)
18. Lantmäteriet

19. Lidköpings kommun
20. Linköpings kommun (Inkl. den kommunala lantmäterimyndigheten)
21. Luleå kommun
22. Länsstyrelsen i Blekinge län
23. Länsstyrelsen i Dalarnas län
24. Länsstyrelsen i Gotlands län
25. Länsstyrelsen i Gävleborgs län
26. Länsstyrelsen i Hallands län
27. Länsstyrelsen i Jämtlands län
28. Länsstyrelsen i Jönköpings län
29. Länsstyrelsen i Kalmar län
30. Länsstyrelsen i Kronobergs län
31. Länsstyrelsen i Norrbottens län
32. Länsstyrelsen i Skåne län
33. Länsstyrelsen i Stockholms län
34. Länsstyrelsen i Södermanlands län
35. Länsstyrelsen i Uppsala län
36. Länsstyrelsen i Värmlands län
37. Länsstyrelsen i Västerbottens län
38. Länsstyrelsen i Västernorrlands län
39. Länsstyrelsen i Västmanlands län
40. Länsstyrelsen i Västra Götalands län
41. Länsstyrelsen i Örebro län
42. Länsstyrelsen i Östergötlands län
43. Malmö kommun
44. Mariestads kommun
45. Nacka kommun
46. Nacka tingsrätt (Mark- och miljödomstolen)
47. Norrköpings kommun
48. Pajala kommun

49. Skellefteå kommun
50. Sollefteå kommun
51. Stockholms kommun
52. Sundsvalls kommun
53. Svea hovrätt (Mark- och miljööverdomstolen)
54. Sveriges Kommuner och Regioner
55. Transportstyrelsen
56. Trollhättans kommun
57. Upplands-Bro kommun
58. Uppsala kommun
59. Umeå kommun (Inkl. den kommunala lantmäterimyndigheten)
60. Vänersborgs tingsrätt (Mark- och miljödomstolen)
61. Västerås kommun
62. Växjö kommun
63. Växjö tingsrätt (Mark- och miljödomstolen)
64. Örebro kommun

Remissvaren ska ha kommit in till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet **senast den 7 september 2026**. Svaren bör lämnas per e-post till li.remissvar@regeringskansliet.se och med kopia till li.transport.remissvar@regeringskansliet.se. Ange diarienummer LI2025/01476 och remissinstansens namn i ämnesraden på e-postmeddelandet.

Svaret bör lämnas i två versioner: den ena i ett bearbetningsbart format (t.ex. Word), den andra i ett format (t.ex. pdf) som följer tillgänglighetskraven enligt lagen (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service. Remissinstansens namn ska anges i namnet på respektive dokument.

Remissvaren kommer att publiceras på regeringens webbplats.

Myndigheter under regeringen är skyldiga att svara på remissen. En myndighet avgör dock på eget ansvar om den har några synpunkter att redovisa i ett svar. Om myndigheten inte har några synpunkter, räcker det att svaret ger besked om detta.

För **andra remissinstanser** innebär remissen en inbjudan att lämna synpunkter.

Christer Pettersson
Departementsråd

Handläggare:
Adam Nilsson

Remissyttrande av Trafikverkets utredning om förenklingar vid åtgärder på det nationella och regionala vägnätet

Sammanfattning

Trafikverket har på uppdrag av regeringen utrett möjligheten att förenkla planeringsprocessen för åtgärder på det statliga vägnätet. Förslaget innebär att vägplan inte ska krävas för vissa åtgärder på befintlig statlig väg, under förutsättning att åtgärden:

- är av mindre omfattning,
- hanteras inom detaljplan,
- samt att kommunen tillhandahåller den mark som krävs enligt 7 § i väglagen.

Syftet är att minska dubbla processer för vägplan och detaljplan, vilket idag skapar långa ledtider, bristande förutsägbarhet och ineffektiv resursanvändning. Idag finns det förenklingar i väglagen som innebär att små och okomplicerade åtgärder (SO-åtgärder) inte anses vara ”byggande av väg” och därmed inte behöver vägplan. Om en åtgärd ska klassas som SO-åtgärd bedöms idag av Trafikverket. För kommunen innebär det att förutsättningarna kan förändras i ett sent skede, ibland efter att detaljplanen är antagen vilket innebär bristande förutsägbarhet och behov av omtag i planprocessen.

Redovisade konsekvenser i utredningen är bland annat kommuner får ett större ansvar för att säkerställa att vägåtgärder som undantas från krav på vägplan ändå blir tillräckligt utredda och prövade inom ramen för detaljplanprocessen. Det innebär att detaljplanerna i många fall blir mer omfattande när det gäller vägens utformning, påverkan på omgivningen och frågor om markåtkomst. Detta kommer stärka kommunala självbestämmandet och enklare samordning i stadsutvecklingen inom ramen för detaljplanarbetet. Å andra sidan ställs det något högre krav på kommunernas detaljplaner. En annan konsekvens rör markåtkomst och finansiering samt osäkerhet kring kriteriernas tillämpning, t.ex ”mindre omfattning eller lokal påverkan”

Yttrande

Avesta kommun, genom Tillväxt Avesta, tackar för möjligheten att lämna ett yttrande kring Trafikverkets utredning om förenklingar vid åtgärder på det nationella och regionala vägnätet. Kommunen har efter dialog med Region Dalarna och Falu kommun följande synpunkter att lämna:

- Avesta kommun är positiv till ambitionen att förenkla planeringsprocesserna och minska parallella processer mellan detaljplan och vägplan. Förslaget bedöms kunna öka effektiviteten i samhällsbyggnadsprocessen. Kommunen vill samtidigt framhålla att förslaget innebär betydande förändringar i ansvarsfördelning och arbetssätt, vilket ställer krav på förtydliganden och stöd i genomförandet.

- Kommunen delar bedömningen att förslaget innebär att mer arbete flyttas till detaljplaneskedet. Kommunen ser en risk för att planeringsbördan ökar i tidiga skeden, vilket kan leda till ökade kostnader och behov av utökad kompetens. Det finns därför ett tydligt behov av nationellt stöd i form av vägledningar, mallar och utbildningsinsatser.
- Kommunen ser ett behov av att kriterierna för när undantaget kan tillämpas förtydligas, särskilt avseende "lokal påverkan". Kommunen anser att det finns otydligheter när undantaget fokuserar enbart på lokal påverkan. Det bör tydliggöras hur åtgärder med positiv systempåverkan ska hanteras när det till exempel finns lokala åtgärder som snarare ger positiv regional och nationell effekt på transportsystemet.
- Kommunen anser att den regionala nivån behöver ges en tydligare roll i processen. I dagsläget saknas en tydlig beskrivning av regionens ansvar och medverkan, särskilt i relation till regionala länstransportplaner.
- Kommunen efterfrågar tydligare principer för finansiering av åtgärder, särskilt i de fall där nyttan är gemensam för stat, region och kommun. Det bör klargöras i vilka fall finansiering ska ske via kommun, länsplan eller nationell plan, samt hur kostnader ska fördelas när åtgärder har både lokal och övergripande funktion.
- För att förslaget ska vara genomförbart i praktiken krävs tydliga processbeskrivningar, klargjord ansvarsfördelning samt gemensamma arbetssätt. Kommunen efterfrågar standardiserade processer, tydliga beslutspunkter samt nationella mallar för samverkan mellan aktörerna.

Förslag

Samhällsplanerarutskottet föreslår kommunstyrelsen att:

- godkänna föreliggande yttrande,
- överlämna yttrandet till Trafikverket.

Medborgarförslag till Avesta kommun

Ärende: Förbättrad belysning vid Bergslagsvägen 67 – uppsättning av tre dubbelarmaturer på befintliga lyktstolpar

Bakgrund

Vid Bergslagsvägen 67 ligger den kulturhistoriskt värdefulla fastigheten Klosterskolan, som idag används av flera ideella föreningar och för olika lokala arrangemang. Byggnaden och delar av tomten är K-märkta av Länsstyrelsen, vilket innebär att det finns begränsade möjligheter att sätta upp nya stolpar, skyltar eller fasta installationer på själva fastigheten.

Förslag

Att de tre befintliga lyktstolparna längs Bergslagsvägen med början från infarten, i höjd med Klosterskolan, förses med dubbelarmaturer riktade dels mot gångytan och dels mot skolans infart/parkering.

Motivering

Den föreslagna åtgärden skulle:

- Avsevärt förbättra tillgängligheten och tryggheten för besökare, särskilt under kvällstid.
- Underlätta för de fyra föreningar som har sin verksamhet i byggnaden, samt för övriga arrangemang som regelbundet äger rum på platsen.
- Vara en varsam lösning som respekterar fastighetens kulturhistoriska värden eftersom inga nya stolpar eller markarbeten krävs.

Åtgärden bedöms som liten i omfattning men med stor positiv effekt för allmänheten och föreningslivet i området.

Förslagsställare

Namn: Johan Malmqvist

Datum: 2025-11-07

Underskrift:

§ 37 Johan Malmquists medborgarförslag om att sätta upp dubbelarmaturer på befintliga lyktstolpar vid Klosterskolan

Dnr 2026-000085912

Sammanfattning

Medborgarförslaget föreslår förbättrad belysning vid Bergslagsvägen 67 genom att montera tre dubbelarmaturer på befintliga lyktstolpar för att öka tillgänglighet och trygghet kring Klosterskolan och dess föreningsverksamhet. Åtgärden bedöms förbättra säkerheten, underlätta för områdets föreningar och arrangemang samt utgöra en varsam lösning som tar hänsyn till fastighetens kulturhistoriska värden.

Förslag till beslut

Medborgarförslaget skickas till kommunstyrelsen för beredning och beslut.

Beredning/ behandling

- Medborgarförslaget inkom 16 februari 2026

Kommunfullmäktiges beslut

Kommunfullmäktige beslutar att medborgarförslaget skickas till kommunstyrelsen för beredning och beslut.

Utdrag skickas till
Kommunstyrelsen

Handläggare:
Karl Tornsö

Johan Malmquists medborgarförslag om att sätta upp dubbelarmaturer på befintliga lyktstolpar vid Klosterskolan

Dnr. KK 2026-000085 912

Medborgarförslaget

Bakgrund

Vid Bergslagsvägen 67 ligger den kulturhistoriska värdefulla Klosterskolan, som idag används av flera ideella föreningar och för olika lokala arrangemang. Byggnaden och delar av tomten är K-märkta av Länsstyrelsen, vilket innebär att det finns begränsade möjligheter att sätta upp nya stolpar, skyltar eller fasta installationer på själva fastigheten.

Förslag

Att de tre befintliga lyktstolparna längs Bergslagsvägen med början från infarten, i höjd med Klosterskolan, förses med dubbelarmaturer riktade dels mot gångytan och dels mot skolans infart/parkering.

Motivering

Den föreslagna åtgärden skulle:

- Avsevärt förbättra tillgängligheten och tryggheten för besökare, särskilt under kvällstid.
- Underlätta för de fyra föreningar som har sin verksamhet i byggnaden, samt för övriga arrangemang som regelbundet äger rum på platsen.
- Vara en varsam lösning som respekterar fastighetens kulturhistoriska värden eftersom inga nya stolpar eller markarbeten krävs.

Åtgärden bedöms som liten i omfattning med stor positiv effekt för allmänheten och föreningslivet i området.

Förslagsställe

Namn: Johan Malmquist

Tillväxt Avestas yttrande

Klosterskolan är belägen på privat fastighetsmark. Den föreslagna åtgärden syftar till att förbättra belysningen av fastighetens infart och parkeringsyta. Kommunens ansvar för gatubelysning avser i första hand allmän platsmark samt belysning som behövs för trafiksäkerhet och trygghet på kommunala gator, vägar och gångstråk.

Även om Klosterskolan används av föreningar och för olika aktiviteter bedömer Tillväxt Avesta att den föreslagna belysningen i huvudsak gynnar en privat fastighet och dess verksamheter. Tillväxt Avesta bedömer det därför att åtgärden inte utgör ett sådant allmänt intresse som motiverar en investering eller drift med kommunala medel.

Mot denna bakgrund föreslår Tillväxt Avesta att medborgarförslaget avslås.

Förslag till beslut

- Medborgarförslaget avslås.

§ 70 Johan Malmquists medborgarförslag om att sätta upp dubbelarmaturer på befintliga lyktstolpar vid Klosterskolan

Dnr 2026-000085912

Sammanfattning

Medborgarförslaget föreslår förbättrad belysning vid Bergslagsvägen 67 genom att montera tre dubbelarmaturer på befintliga lyktstolpar för att öka tillgänglighet och trygghet kring Klosterskolan och dess föreningsverksamhet. Åtgärden bedöms förbättra säkerheten, underlätta för områdets föreningar och arrangemang samt utgöra en varsam lösning som tar hänsyn till fastighetens kulturhistoriska värden.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar att medborgarförslaget skicka till Tillväxt Avesta yttrande.

Beredning/ behandling

- Medborgarförslaget inkom 16 februari 2026
- Kommunfullmäktige 23 mars 2026 §37

Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar att medborgarförslaget skickas till Tillväxt Avesta för yttrande.

Utdrag skickas till

Tillväxt Avesta

Handläggare:
Cornelia Spång Gustafsson
Planarkitekt

Ändring och upphävande av del av Detaljplan för Industrimark norr om Horndal.

Ärendebeskrivning

Syftet med förslaget är att upphäva en del av gällande detaljplan för att möjliggöra ledningsdragning, samt att ändra kvarvarande detaljplan genom att flytta egenskapsbestämmelserna m1 och dagvatten väster om upphävandeområdet. Detaljplanen handläggs med utökat förfarande enligt plan- och bygglagen (PBL 2010:900, t.o.m. SFS 2026:66).

Granskning

Förslaget till detaljplanen har varit utsänt och allmänt tillgängligt för granskning under tiden 13 april t.o.m. 3 maj 2026. Under granskningstiden har planhandlingarna även funnits tillgängliga på biblioteket i Horndal, i Avesta centrum, på Servicepunkt Avesta, på Västmanland-Dalarna miljö- och byggförvaltning och på projektets webbsida, som kunnat nås via www.avesta.se.

Under granskningen har yttranden inkommit från Länsstyrelsen Dalarna och Trafikverket. Vad som framförts i yttrandena och hur detta har bemötts framgår av det granskningsutlåtande som tagits fram.

Samråd

Planförslaget har tidigare varit utsänt för samråd under tiden 19 januari 2026 till 1 mars 2026. Hur de yttranden som då framfördes hanterats, hur de eventuellt påverkat förändringar i planförslaget samt hur de i övrigt bemötts, framgår av den samrådsredogörelse som utgör bilaga till nu framtaget granskningsutlåtande.

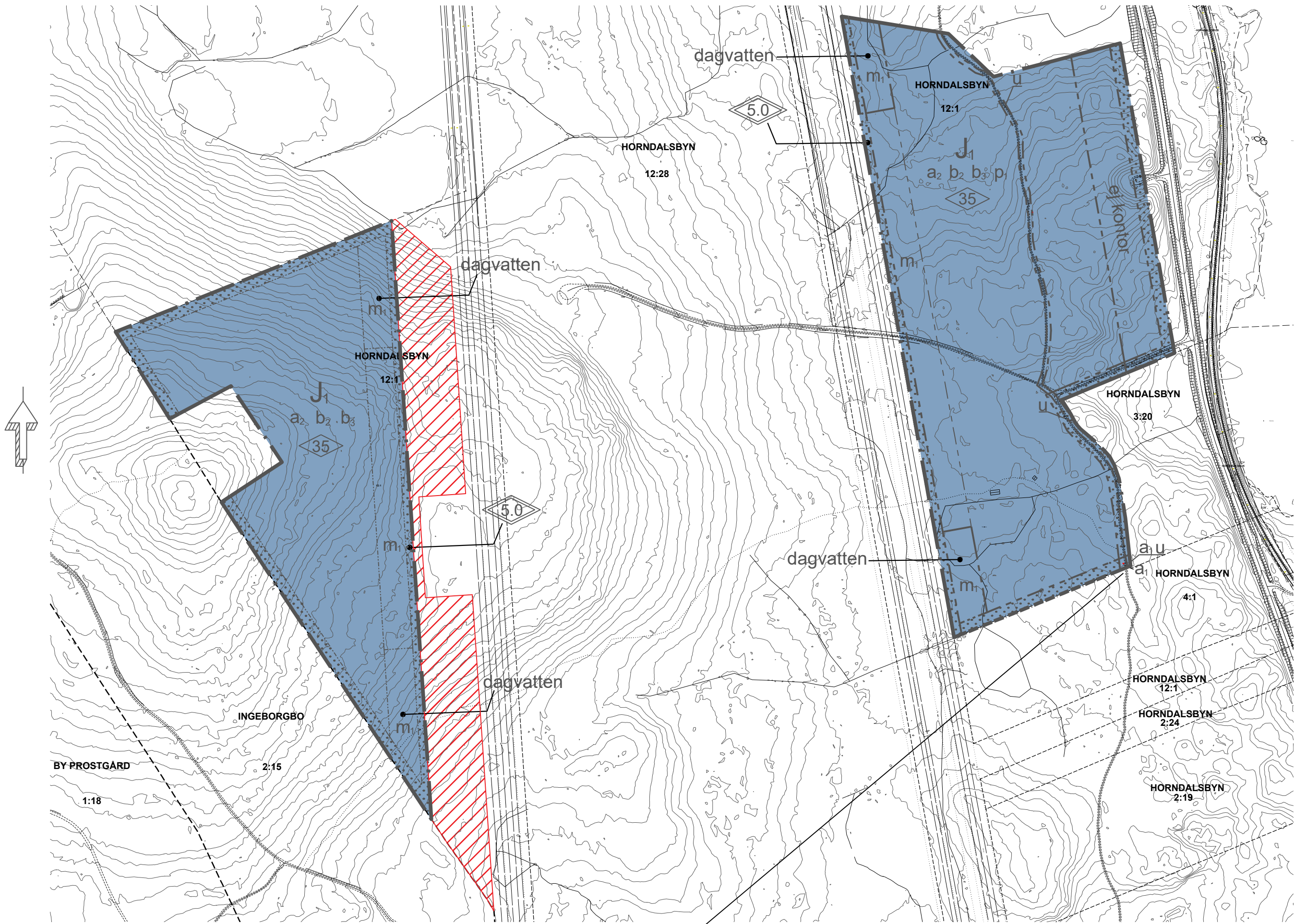
Beredning

- Plan- och byggenhetens tjänsteskrivelse 7 juli 2026.
- Antagandeverationer av plankarta och planbeskrivning, daterat 17 mars 2026, mindre redaktionella ändringar 30 juni 2026, granskningsutlåtande samt tidigare samrådsredogörelse som bilaga.
- Underlagshandling i form av Undersökning – behov av miljöbedömning.

Förslag till beslut

- Upprättat granskningsutlåtande, daterat 30 juni 2026, godkänns.
- Ändring och upphävande av del av Detaljplan för Industrimark norr om Horndal, daterad 17 mars 2026, mindre redaktionella ändringar 30 juni 2026, antas.

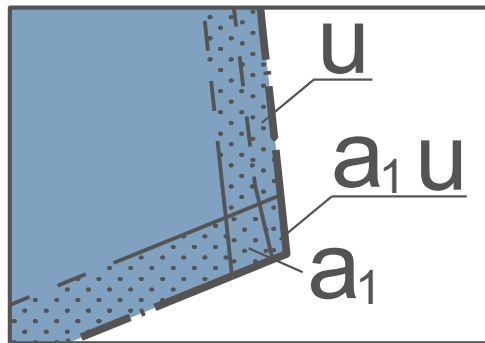
PLANKARTA

KARTUNDERLAGETS BETECKNINGAR

— — — — —	Traktgräns/Kvarterstraktgräns
— — — — —	Fastighetsgräns
o	Gränspunkt
HORNDALSBY	Registrernamn
1:25	Registrernummer
Markdetaljer	
— — — — —	Väggkant kantsten
— — — — —	Väggkant asfalt/grus
— — — — —	Slänt
— — — — —	Strandlinje
— — — — —	Vattendrag
— — — — —	Järnväg
— — — — —	Höjdkurva
— — — — —	Elstolpe/telestolpe – belysningsstolpe
— — — — —	Sankmark – barrskog – lövskog
— — — — —	Åker – äng
— — — — —	Barrträd – lövträd – Träd allmänt

Kartunderlaget är ett utdrag från Västmanland-Dalarna miljö- och byggförvaltnings kartdatabas från år 2021. Grundkartans koordinatsystem SWEREF 99, 16 30, RH 2000. Avesta kommun redovisar inte ledningar i grundkartan av säkerhetsskal.

Delförstoring

HANDLINGAR

Till upphävandet hör förutom denna plankarta med bestämmelser

- planbeskrivning för ändringen och upphävandet med konsekvensbeskrivning
- planbeskrivning för den ursprungliga detaljplanen med konsekvensbeskrivning
- samrådsredogörelse
- granskingsutlåtande
- fastighetsförteckning

UPPLYSNINGAR

Förslaget är upprättat enligt plan- och bygglagen (PBL 2010:900, t.o.m. SFS 2025:519) och handläggs med utökat planförfarande enligt denna tidplan.

■ Godkänd för samråd	Instans	Datum
■ Godkänd för granskning	Delegation	2026-01-08
■ Antagen	Kommunstyrelsens samhällsplaneringsutskott	2026-03-30
□ Vunnit laga kraft	Kommunstyrelsen	2026-09-01
		2026-XX-XX

ÖVRIGA UPPLYSNINGAR

Vid åtgärder inom planområdet ska alltid Elsäkerhetsverkets Starkströmsföreskrifter beaktas, bl.a. vad gäller skyddsavstånd mellan kraftledning och brandfarlig vara, respektive explosiv vara.

PLANBESTÄMMELSER

Följande gäller inom områden med nedanstående beteckningar. Endast angiven användning och utformning är tillåten. Bestämmelser utan beteckning gäller inom hela området.

OBS! Egenskapsbeteckningar (symboler och små bokstäver) i direkt anslutning till användningsbeteckningar (stora bokstäver) gäller inom hela användningsområdet.

GRÄNS FÖR UPPHÄVANDE 2026

	Upphävandeområde
--	------------------

GRÄNSER

	Planområdesgräns
	Egenskapsgräns

ANVÄNDNING AV MARK OCH VATTEN

Kvartersmark

J ₁	Småindustri, ej störande för omgivningen, samt lager och kontor
----------------	---

BEGRÄNSNINGAR AV MARKENS BEBYGGANDE

	Marken får inte förses med byggnad
u	Marken skall vara tillgänglig för allmännyttiga underjordiska ledningar
ej kontor	Kontor får inte finnas

MARKENS ANORDNANDE (utformning av kvartersmark)

Mark och vegetation

dagvatten	Anläggning för hantering av dagvatten kan finnas, t.ex. i form av damm. Anläggning får överbyggas
-----------	---

PLACERING, UTFORMNING, UTFÖRANDE

Placering

p ₁	Skyltar eller därmed jämförliga anordningar mot väg 68 ska placeras och utformas så att de inte inverkar menligt på trafiksäkerheten
----------------	--

Utformning

35	Högsta byggnadshöjd i meter
5.0	Högsta totalhöjd i meter

Byggnadsteknik

b ₂	Tak eller fasadmaterial får inte avge skadliga emissioner till vatten
b ₃	Eventuella bränsledepåer eller annan förvaring av ämnen som kan skada grundvattnet ska utföras med konstruktion som säkerställer att eventuellt läckage inte når ner i marken

STÖRNINGSSKYDD

m ₁	Inom området får inte finnas byggnader, arbetsplatser eller annat där människor vistas varaktigt
----------------	--

ADMINISTRATIVA BESTÄMMELSER

a ₁	Marken ska vara tillgänglig för vägservitut
----------------	---

Genomförandetid

Genomförandetiden pågår t.o.m 2032-05-30, vilket är 10 år från den dag den ursprungliga detaljplanen vann laga kraft

Ändrad lovplikt, lov med villkor

a ₂	Startbesked får inte ges förrän anläggning för dagvattenhantering finns
----------------	---

Huvudmannaskap

Kommunen är huvudman för allmän plats

Strandskydd

Strandskydd är upphävt inom planens båda delområden

ANTAGANDEHANDLING

ÄNDRING OCH UPPHÄVANDE AV DEL AV

DETALJPLAN FÖR INDUSTRIMARK NORR OM HORNDAL
AVESTA KOMMUN, DALARNAS LÄN

UPPRÄTTAD AV VÄSTMALAND-DALARNA MILJÖ- OCH BYGGFÖRVALTNING 2026-03-17,
MINDRE REDAKTIONELLA ÄNDRINGAR 2026-06-30

CORNELIA SPÄNG GUSTAFSSON
PLANARKITEKT

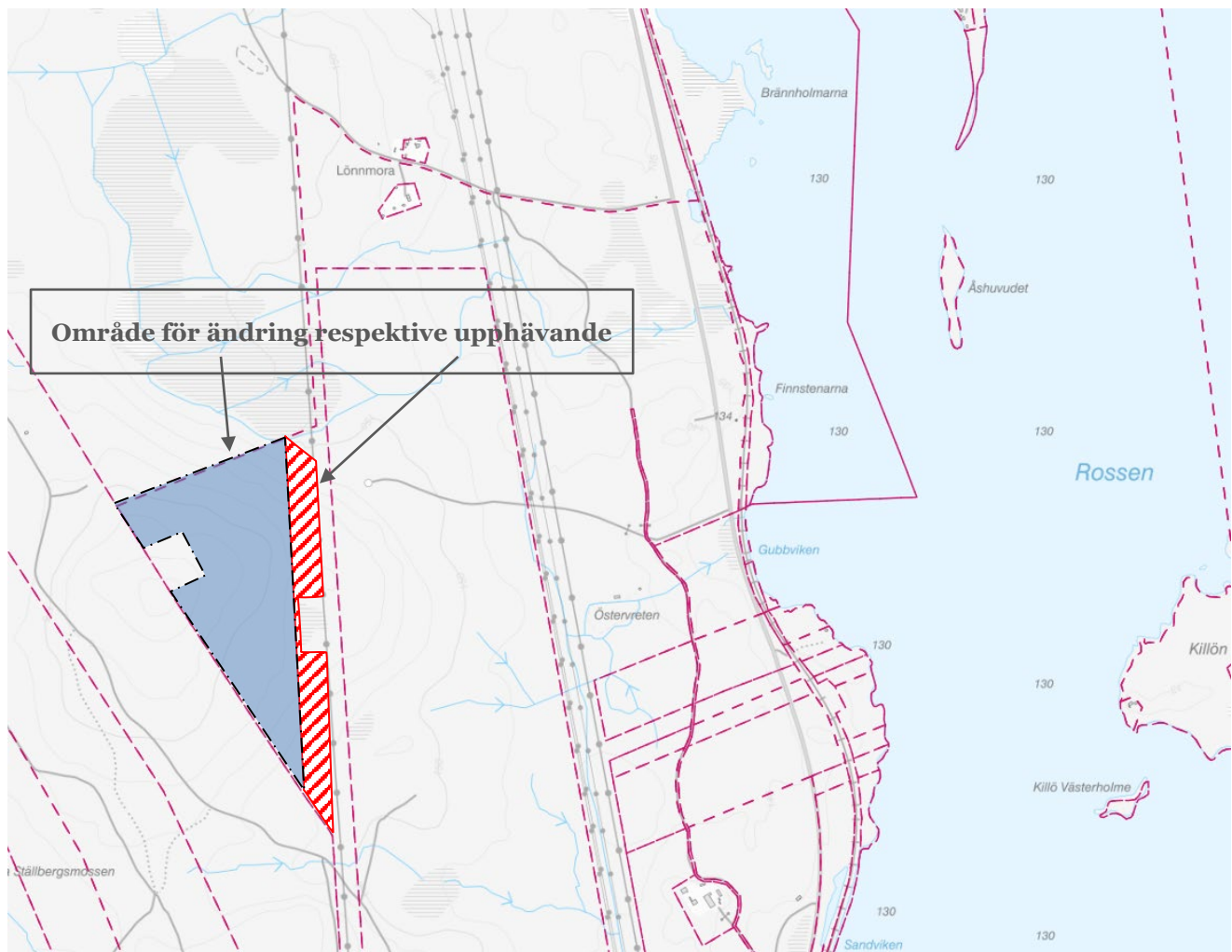
Ändring och upphävande av del av Detaljplan för Industrimark norr om Horndal

Avesta kommun, Dalarnas län

Upprättad av Västmanland-Dalarna miljö- och byggförvaltning 2026-03-17,
mindre redaktionella ändringar 2026-06-30

Cornelia Spång Gustafsson
Planarkitekt

PLANBESKRIVNING

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SYFTE _____	3
Syfte _____	3
BESKRIVNING _____	3
Hela detaljplanen _____	3
Genomförandetid _____	3
Kvartersmark _____	4
Befintligt _____	4
Upplysningar _____	4
Ärendeinformation _____	4
MOTIV TILL ÄNDRING AV DETALJPLAN _____	4
Motiv till reglering _____	4
GENOMFÖRANDEFRÅGOR _____	5
Organisatoriska frågor _____	5
Mark- och utrymmesförvärv _____	5
Fastighetsrättsliga frågor _____	6
Ekonomiska frågor _____	6
PLANERINGSUNDERLAG _____	6
Kommunala _____	6
Tidigare utredningar _____	7
PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR _____	8
Kommunala _____	8
Riksintressen _____	9
Hushållningsbestämmelser enligt 3 kap miljöbalken _____	10
Miljökvalitetsnormer _____	10
Miljö _____	10
Hälsa och säkerhet _____	11
Geotekniska förhållanden _____	11
Hydrologiska förhållanden _____	11
Kulturmiljö _____	12
Fysisk miljö _____	12
Teknik _____	12
Trafik _____	13
KONSEKVENSER _____	13
Fastigheter och rättigheter _____	13
Konsekvenser _____	13
Konsekvenser _____	13
Natur _____	14
Miljö _____	14
Miljökvalitetsnormer _____	15
Hälsa och säkerhet _____	15
Sociala _____	15
Trafik _____	16

SYFTE

Syfte

Syftet med förslaget är att upphäva en del av gällande detaljplan för att möjliggöra ledningsdragning, samt att ändra kvarvarande detaljplan genom att flytta egenskapsbestämmelserna m1 och dagvatten väster om upphävandeområdet.

BESKRIVNING

Hela detaljplanen

Bakgrund

I samband med Svenska kraftnäts planering av två nya 400 kV-ledningar till den planerade stationen i Horndal har det framkommit att delar av den tilltänkta ledningssträckningen korsar ett område som är detaljplanelagt. Området mellan detaljplanerna B16 och B17 (se figur 1) är idag cirka 50 meter brett och rymmer befintlig 220 kV-ledning samt Trafikverkets matarledning. För att möjliggöra framkomlighet för de nya ledningarna krävs ett område om cirka 130 meter, vilket innebär att delar av gällande detaljplan berörs.

Svenska kraftnät har i februari 2025 lämnat in ansökan om koncession till Energimarknadsinspektionen, men beslut i ärendet kan inte fattas så länge koncessionen är i konflikt med gällande detaljplan. Om konflikten inte löses riskerar projektet att försenas med upp till ett år. Ledningarna skulle även behöva dras utanför detaljplanen och befintlig ledningsgata. Genom att upphäva den del av detaljplanen som berörs löses konflikten och möjliggör fortsatt prövning och genomförande enligt planerad tid. För att hantera egenskapsbestämmelserna för kvartersmarken som då slutar gälla, kompletteras upphävandet med en ändring av kvarvarande del av detaljplanen där egenskapsbestämmelserna införs istället.

Området berörs av riksintresse för totalförsvarets anläggningar, den civila delen, enligt 3 kap. 9 § miljöbalken. Avvägningen mellan kommunens intresse av industrimark och riksintresset har gjorts.

Huvuddrag

Området ligger väster om väg 68, strax norr om centrala Horndal och omfattar ca 4,9 ha mark.

Markägande

Fastigheten Horndalsbyn 12:1 som berörs ägs av Avesta kommun.

Genomförandetid

Planändringens genomförandetid är tio år från den dag den ursprungliga detaljplanen vann laga kraft. Upphävandet har ingen genomförandetid, utan

verkställs vid det datum beslutet vinner laga kraft. Därefter är området ej detaljplanlagt.

Kvartersmark

Detaljplanen där ändringen och upphävandet föreslås anger kvartersmark för småindustri, ej störande för omgivningen, samt lager och kontor.

Befintligt

I dagsläget består området av skog.

Upplysningar

Om kommunen upphäver en detaljplan uppstår ett planlöst läge. Det innebär att området inte längre omfattas av en detaljplan. Om någon avser att utföra en lovpliktig åtgärd på platsen behöver kommunen göra en bedömning av om åtgärden kräver en ny detaljplan eller om åtgärden kan prövas med bygglov direkt.

Ärendeinformation

Planhandlingar

- Plankarta med ändringar och område för upphävande
- Planbeskrivning med konsekvensbeskrivning (detta dokument)

Dessutom finns följande handlingar i ärendet:

- Fastighetsförteckning
- Miljöbedömning (undersökning)
- Hållbarhetsbedömning

MOTIV TILL ÄNDRING AV DETALJPLAN

Motiv till reglering

Ändringen innebär att två befintliga planbestämmelser flyttas 50 meter västerut inom plankartan för att fortsätta gälla inom planområdet eftersom de annars skulle upphöra att gälla i och med upphävandet. Inga nya bestämmelser tillkommer och inga befintliga bestämmelser ändras i sak. Planens syfte och rättsverkan påverkas inte av ändringen.

De bestämmelser som flyttas i och med ändringen är:

MARKENS ANORDNANDE (utformning av kvartersmark)
dagvatten - Anläggning för hantering av dagvatten kan finnas, t.ex. i form av damm. Anläggning får överbyggas.

STÖRNINGSSKYDD

m1 - Inom området får inte finnas byggnader, arbetsplatser eller annat där människor vistas varaktigt.

Genomförandetid

Formuleringen för genomförandetiden ändras i planbestämmelserna så att den harmoniserar med att genomförandetiden gäller tio år från den dag den ursprungliga detaljplanen vann laga kraft.

Ändringen är förenlig med planens ursprungliga syfte och med bestämmelserna i 4 kap. plan- och bygglagen (PBL).

GENOMFÖRANDEFRÅGOR

Organisatoriska frågor**Tidplan**

Detta förslag är upprättat enligt plan- och bygglagen (PBL 2010:900, t.o.m. SFS 2026:66) och handläggs med utökat förfarande enligt den preliminära tidplanen nedan. Utökat förfarande erfordras eftersom Avesta kommuns översiktsplan förklarats som inaktuell.

2026-01-08	Beslut om samråd (delegationsbeslut)
2026-03-30	Kommunstyrelsens samhällsplaneringsutskott godkänner förslaget för granskning
2026-09-07	Kommunstyrelsen antar förslaget
2026-09-28	Planändringen och upphävandet vinner laga kraft

Mark- och utrymmesförvärv**Upplåtelse av mark**

Kommunen är markägare inom det område som berörs. Marken kommer att upplåtas till Svenska kraftnät, i syfte att möjliggöra etablering av kraftledning enligt ansökt koncession.

Om upphävandet av detaljplanen medför ekonomisk förlust för markägaren gäller ersättningsregler enligt plan- och bygglagen (14 kap.) och expropriationslagen. Ersättningen beräknas utifrån den minskning av fastighetens marknadsvärde som intrånget orsakar, med ett tillägg om 25 procent som kompensation för ingreppet av marken. Utöver detta kan ersättning lämnas för övriga kostnader som uppstår till följd av upphävandet.

Fastighetsrättsliga frågor

Rättigheter

Kommunen äger fortsatt marken och upplåter den del av marken som krävs för koncessionen, till Svenska kraftnät.

Ekonomiska frågor

Planavgift

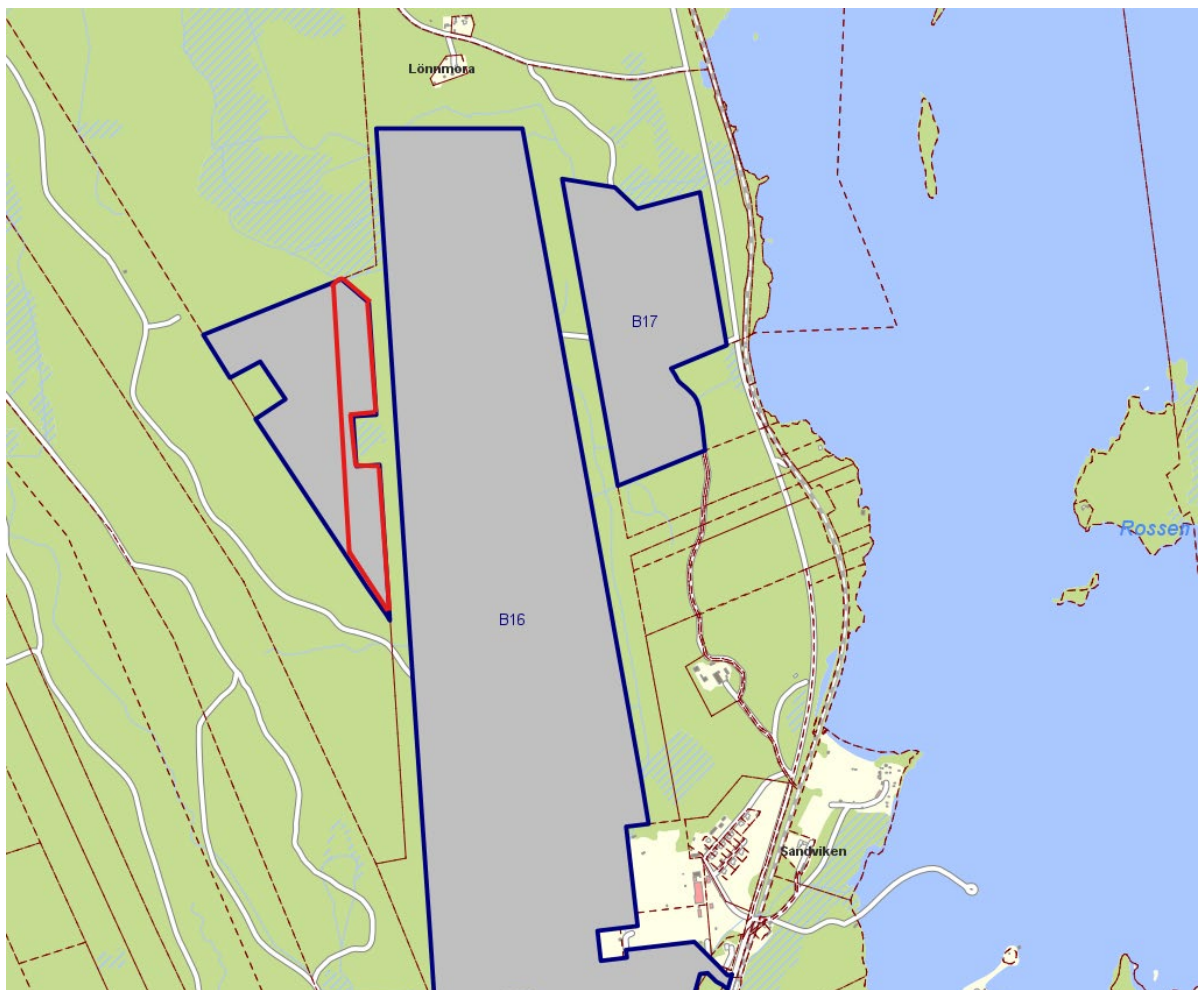
Ett plankostnadsavtal har upprättats mellan Avesta kommun och Svenska kraftnät. I plankostnadsavtalet står att Svenska kraftnät bekostar arbetet.

PLANERINGSUNDERLAG

Kommunala

Detaljplan

Inom området för ändringen och upphävandet gäller för närvarande Detaljplan för industrimark norr om Horndal som vann laga kraft 2022-05-31.

Figur 1. Gällande detaljplan. Område för upphävande är markerat i rött, resterande del väster om upphävandeområdet kvarstår.

Planbeskrivningen från den ursprungliga detaljplanen gäller fortfarande tillsammans med denna planbeskrivning.

Översiktsplan

Det aktuella planområdet ligger inom delområde "Skogsområde" (S6) i kommunens tidigare gällande översiktsplan, antagen 2007-12-18. Översiktsplanen har förklarats inaktuell och arbete med en ny pågår.

Undersökning enligt 6 kap 6 § miljöbalken (1998:808)

Kommunens checklista "Undersökning – behov av miljöbedömning" för bedömning huruvida förslaget kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Baserat på resultatet av undersökningen är kommunens samlade bedömning att de konsekvenser som förslaget bedöms medföra inte är av så betydande påverkan på miljön, hälsan eller hushållningen av mark, vatten eller andra resurser att en MKB enligt 5 kap 18§ PBL erfordras. Se vidare information och resultat under rubriken *konsekvenser* nedan.

Hållbarhetsbedömning

Avesta kommuns checklista för bedömning huruvida förslaget kan antas vara förenligt med kommunens hållbarhetsmål. De ändringar för området som förslaget förväntas medföra bedöms inte ha betydande konsekvenser avseende hållbar utveckling för Avesta kommun. Se vidare information och resultat under rubriken *konsekvenser* nedan.

Tidigare utredningar

Dagvattenutredning

En dagvattenutredning genomfördes av WSP i december år 2021 vid framtagandet av gällande detaljplan.

Naturvärdesinventering

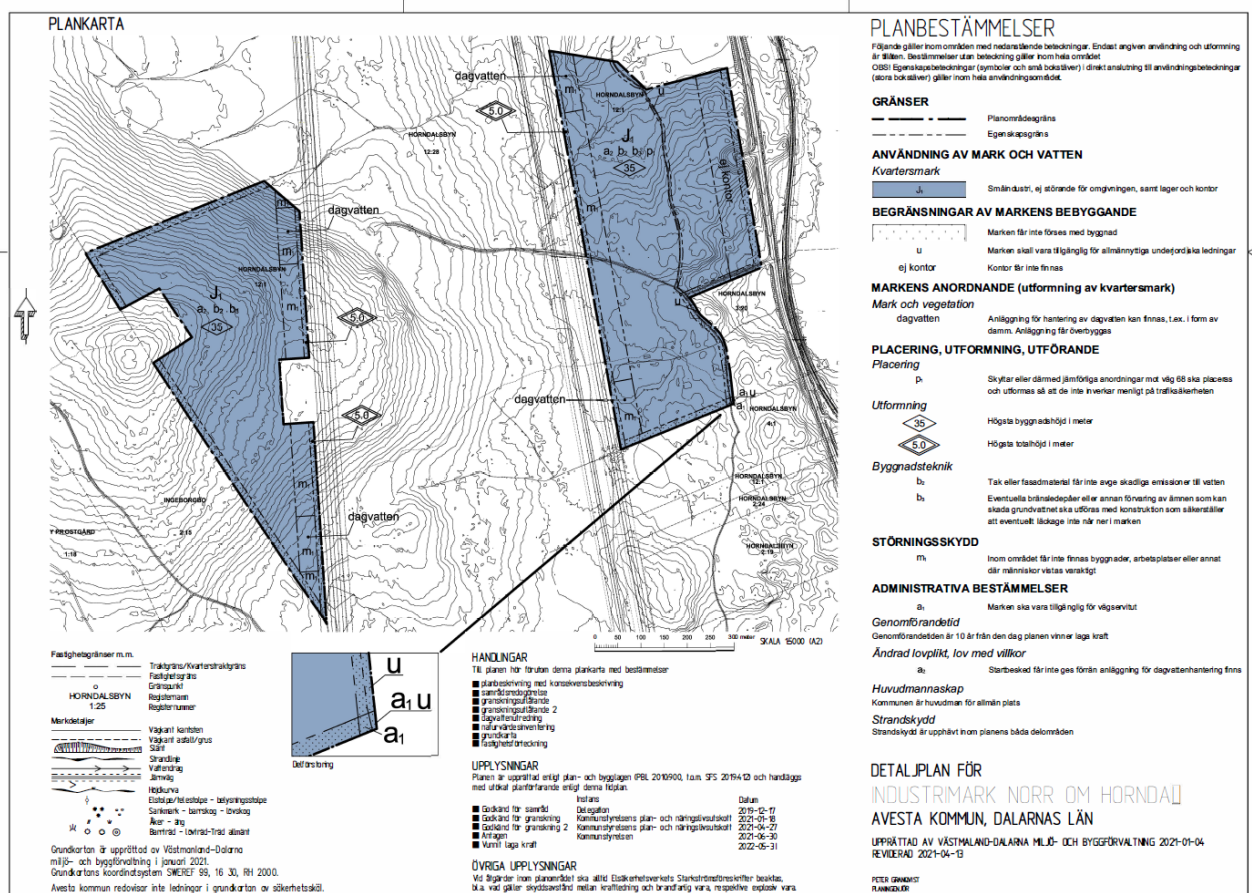
Vid framtagande av den ursprungliga detaljplanen gjordes en naturvärdesinventering för att få en mer detaljerad bild av områdets naturvärden. Inventeringen utfördes av Naturföretaget i november år 2020 och följer svensk standard för Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) (SS 199000:2014).

PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR

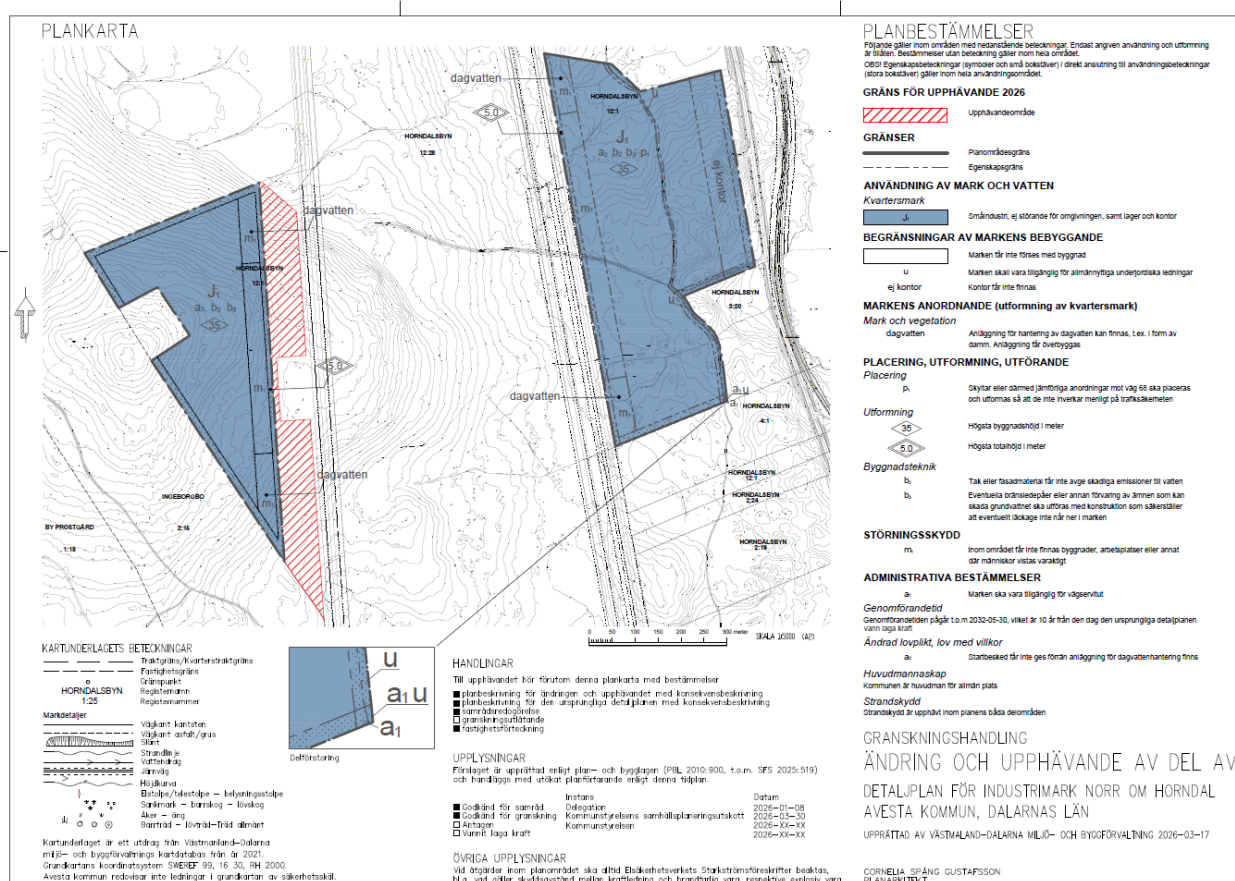
Kommunala

Detaljplan

I den ursprungliga detaljplanen som vann laga kraft år 2021 (figur 2) anges användningen *J - småindustri, ej störande för omgivningen, lager och kontor*. Inom föreslaget upphävandeområde anges egenskapsbestämmelsen *m₁ - Inom området får inte finnas byggnader, arbetsplatser eller annat där människor vistas varaktigt*. I samma område är även yta för hantering av dagvatten avsatt genom bestämmelsen *dagvatten - Anläggning för hantering av dagvatten kan finnas, t.ex. i form av damm. Anläggning får överbyggas*. Ca 4,9 ha industri- mark upphör att gälla i och med det föreslagna upphävandet. Ändringen av detaljplanen innebär dock att dessa egenskaper inte tas bort utan flyttas till området väster om upphävandeområdet (se figur 3). Planbeskrivningen till den ursprungliga detaljplanen kommer att fortsätta gälla tillsammans med denna planbeskrivning eftersom denna endast avser området för ändring och upphävande av del av den ursprungliga detaljplanen.

Figur 2. Gällande detaljplan i ursprunglig form.

Figur 3. Urklipp från förslagets plankarta där upphävandeområdet är skrafferat i rött och egenskapsbestämmelserna är flyttade väster ut.

Översiktsplan

För område S6 i Avesta kommuns tidigare gällande översiktsplan anges bland annat att "Skogs- och jordbruket bör bedrivas med särskild hänsyn till sjön Rossens vattenkvalitet. Inga avloppsanläggningar som använder sjön Rossen som direkt recipient får tillkomma". I övrigt anges bara generella rekommendationer för skogsområden. Avesta kommuns översiktsplan från år 2007 har förklarats som inaktuell och arbete pågår med att ta fram en ny, därför behöver förslaget tas fram genom ett utökat planförfarande enligt plan- och bygglagen (PBL 2010:900).

Riksintressen

Totalförsvaret

Den planerade 400 kV-ledningen är en del av Svenska kraftnätets stamnät och bedöms ha nationell betydelse för elförsörjningen. Del av planområdet omfattas av riksintresse för totalförsvarets anläggningar, den civila delen, enligt 3 kap. 9 § miljöbalken. Riksintresset avser mark- och vattenområden som är av betydelse för befintliga och framtida ledningar och stationer i elens transmissionsnät. Inom dessa områden får åtgärder inte försvåra drift, åtkomst eller utveckling av

de anläggningar som ingår i riksintresset. Planförslaget bedöms vara förenligt med riksintresset.

Hushållningsbestämmelser enligt 3 kap miljöbalken

Miljöbalkens 3:e kapitel anger grundläggande bestämmelser för hushållning med mark- och vattenområden. Kommunens bedömning är att förslaget inte påverkar eller påverkas av dessa hushållningsbestämmelser, miljökvalitetsnormer eller miljökvalitetsförvaltning i någon omfattning som gör att den skulle vara oförenlig med dessa. Kommunen anser således att förslaget är förenligt med 3 kap. miljöbalken.

Miljökvalitetsnormer

Vatten

Området för upphävandet innebär att ytan möjliggörs för ledningsdragning. Att marken får användas för ledningsdragning bedöms inte vara en förändring av sådan omfattning att det riskerar miljökvalitetsnormerna i sjön Rossen.

Buller

Förslaget medför ingen ökning av buller.

Miljö

Strandskydd

Inom upphävandeområdet i gällande detaljplan är strandskyddet upphävt genom en planbestämmelse. Efter att förslaget vunnit laga kraft återinträder inte strandskyddet på grund av den lagändring som trädde i kraft den 1 juli 2025. Lagändringen lyder att strandskydd inte gäller vid vattendrag som är smalare än 2 meter vid normalvattenstånd eller vid små sjöar under 1 hektar. Det aktuella vattendraget är under 2 meter brett.

Dagvatten

Dagvattenutredning gjordes år 2021 vid framtagandet av detaljplanen. Eftersom ingen ny bebyggelse tillkommer bedöms dagvattenförhållandena kvarstå som idag och frågan påverkas inte.

Dagvattenhantering på resterande mark ska ske inom fastighetsmark, vilket innebär att respektive exploatör ansvarar för fördröjning och rening.

Naturvärdesinventering

Naturvärdesinventering gjordes år 2020 vid framtagandet av detaljplanen. Områden med höga naturvärden exkluderades från planområdet och berörs inte av upphävandet och påverkas därför inte.

Hälsa och säkerhet

Elektromagnetiska fält och elsäkerhet

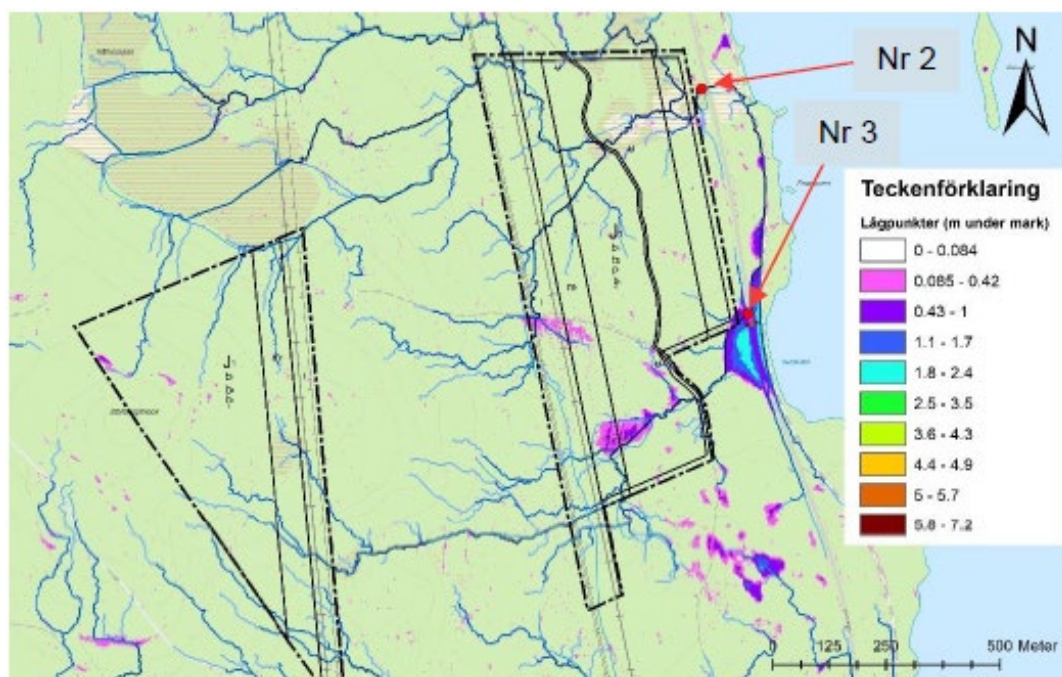
Förslaget bedöms inte medföra risker för människors hälsa eller säkerhet. Den planerade kraftledningen kommer att uppföras enligt gällande säkerhetsföreskrifter och med skyddsavstånd på 50 meter som uppfyller riktvärden för elektromagnetiska fält. Området är obebyggt och förslaget påverkar inte framkomlighet för räddningstjänsten. Underhåll av ledningen sker med försiktighetsåtgärder för att minimera påverkan på miljö och hälsa. I gällande detaljplan finns en bestämmelse inom området för upphävandet om att byggnad inte får uppföras, denna bestämmelse flyttas i förslaget väster om upphävandeområdet så att samma skyddsområde fortsätter att gälla.

Geotekniska förhållanden

Marken inom området består av berg under ett tunt lager morän samt enbart morän med delvis inslag av torv.

Hydrologiska förhållanden

Markens infiltrationsförmåga bedöms relativt hög där morän förekommer men låg vid områdena med torv. Delar av området för upphävandet består av odikade våtmarker vilket innebär att marken är blöt och att vatten ansamlas där vid nederbörd. I figur 4 redovisas områdets rinnvägar. De områden som avvattnas via dessa rinnvägar är i planförslaget angivna som ytor för dagvattenhantering.

Figur 4. Rinnvägar och lågpunkter i området. Bild från dagvattenutredningen utförd av WSP år 2021.

Kulturmiljö

Fornlämningar

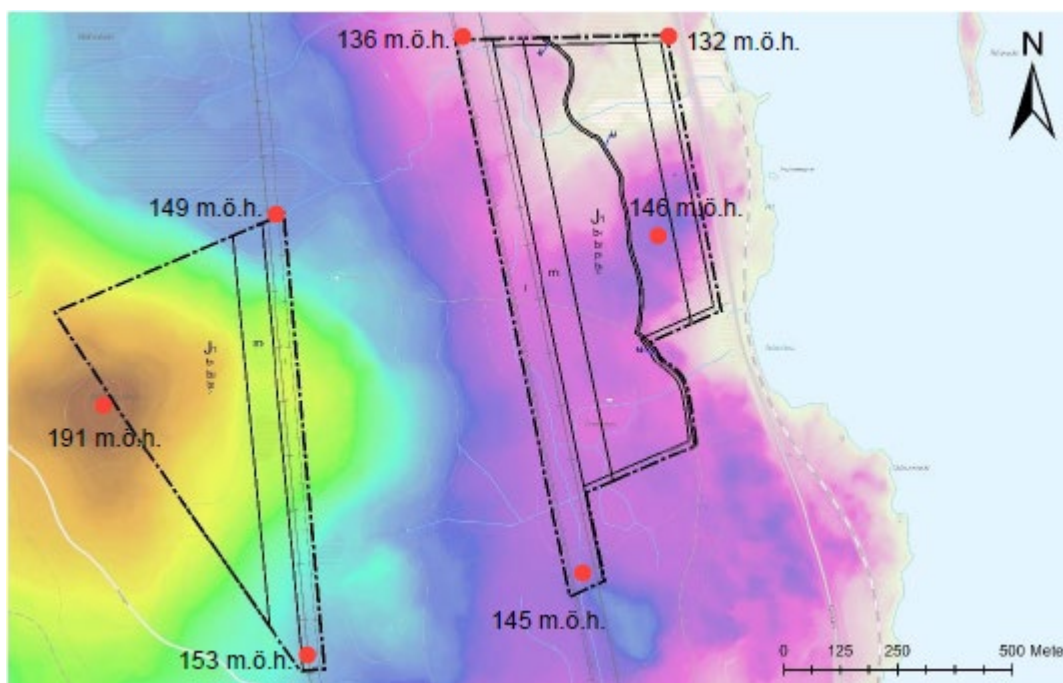
Fornlämningar och fornfynd skyddas enligt kulturmiljölagen (1988:950). Inom området finns *dock inga* kända fornlämningar enligt Riksantikvarieämbetets register. Om en fornlämning påträffas under grävning eller annat arbete, ska arbetet omedelbart avbrytas till den del fornlämningen berörs. Den som leder arbetet ska omedelbart anmäla förhållandet hos länsstyrelsen.

Fysisk miljö

Befintlig vegetation i området består i huvudsak av tall- och granskog, med vissa inslag av lövvegetation. All mark inom området har varit ren produktionsskog.

Teknik

Förslaget innebär ingen förändring i VA-frågan. Bestämmelsen för dagvatten i plankartan flyttas men dagvatten kommer fortsatt hanteras lokalt i linje med de gällande dagvattenprinciperna. Kommunen bedömer att detta inte påverkar dagvattenhanteringen i området eftersom befintliga lösningar för dagvatten kvarstår då ingen förändring av topografi, markanvändning eller hårdgjorda ytor föreslås. Öster om det aktuella planområdet kvarstår även dagvattenhanteringen enligt ursprungsplanen, där flödena från högpunkterna hanteras nedströms på ett sätt som förhindrar vatten från att samlas vid väg och järnväg. I figur 5 syns höjdskillnaderna tydligt.

Figur 5. Höjdkarta. Bild från dagvattenutredningen utförd av WSP år 2021.

Trafik

Den planlagda marken för industri väster om upphävandeområdet är inte möjlig att nå via befintliga vägar, eller via kommunal mark. En eventuell exploatering där blir därför antingen beroende av att servitut för tillfartsväg kan ordnas över någon av angränsande fastigheter, eller att denna mark köps av ägaren till den planlagda marken mellan de två större kraftledningsgatorna.

KONSEKVENSER

Fastigheter och rättigheter

Berörda fastigheter	Konsekvenser
Horndalsbyn 12:1	- En yta på ca 4,9 ha för småindustriändamål i detaljplanen upphävs och byggrätten för småindustriändamål försvinner då området blir planlöst. Bygglövsprövning sker enligt PBL 9 kap. Fastigheten är fortsatt i kommunal ägo. Ingen fastighetsreglering kommer att ske. - Bestämmelserna m1 och dagvatten flyttas till nytt område.
Fastigheter som gränsar till området	Konsekvenser
Horndalsbyn 4:1	Fastigheten gränsar till område för upphävandet.
Rättigheter inom område för upphävande	Konsekvenser
Kraftledning	Ledningsrätt för befintlig kraftledning avses tillkomma. Detta är dock inte beroende av planupphävandet.

Förslaget föranleder inget behov av fastighetsreglering.

Förslaget får till följd att de tidigare bestämmelserna som funnits genom den aktuella delen av detaljplanen upphävs. Den användning som berörs är *J - småindustri, ej störande för omgivningen samt lager och kontor*. Ytan för denna användning reduceras. Inom område för upphävande berörs två egenskapsbestämmelser, *Dagvatten - område för anläggning för hantering av dagvatten kan finnas*, samt *m₁ - inom området får inte finnas byggnader, arbetsplatser eller annat där människor vistas varaktigt*. Dessa bestämmelser flyttas västerut för att säkerställa fortsatt skyddsavstånd till kraftledning och bibehållt område för dagvattenhantering.

Ytan som upphävs är belägen i direkt anslutning till befintligt ledningsstråk och kommer i praktiken endast innebära en marginell skillnad mot vad som anges i gällande detaljplan eller hur området används idag.

Natur

Grönområde

Den del inom fastigheten Horndalsbyn 12:1 som föreslås upphävas består idag av skogsmark. Viss skog kommer i och med ledningsdragning att behöva tas ned.

Miljö

Miljöbedömning

Om en detaljplan, eller planändring, kan antas medföra betydande miljöpåverkan så ska kommunen, enligt 4 kap 34 § plan- och bygglagen och 6 kap 9–19 §§ miljöbalken, göra en miljöbedömning. För varje planprojekt är det därför nödvändigt att avgöra om miljöbedömning behövs, d.v.s. om planens, eller planändringens, genomförande kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Bedömning om sådant behov föreligger görs genom en så kallad undersökning enligt 6 kap 5–6 §§ miljöbalken.

Den undersökning som kommunen gjort leder till bedömningen att förslaget inte har någon betydande miljöpåverkan och att förslaget är förenligt med miljöbalken och kommunens hållbarhetsmål. Således föreligger inget behov av miljöbedömning enligt 6 kap 9–19 §§, miljöbalken. Slutsatsen av undersökningen baserar sig på att det berörda området redan är planlagt och att det nu upphävs en mindre del av området. Vare sig förhållandena på platsen eller de ändrade planförhållandena som uppkommer inom området innebär någon nämnvärd negativ effekt ur miljösynpunkt. Bedömningen baseras på utfallet av den genomgång av projektet som gjorts mot kommunens checklista för undersökning om miljöbedömning.

Ställningstagande 4 kap 33 b § plan- och bygglagen (2010:900)

Formellt beslut om huruvida förslaget kan antas medföra betydande miljöpåverkan fattas under planprocessen efter att undersökningen samrått med Länsstyrelsen.

Hållbarhetsbedömning

Bakgrund

Avesta kommun har, genom beslutat hållbarhetsprogram, angett att alla beslut med betydande konsekvenser för framtida utveckling i samhället ska åtföljas av en hållbarhetsbedömning. Detta kan då bl.a. gälla beslut rörande större förändringar i den fysiska miljön, vilket ofta blir en följd av fysisk planering. Bedömningar ska utföras mot fyra olika målområden i en skala som går mellan +2 och -2, där +2 är en direkt positiv påverkan på ett mål medan -2 då är något som direkt motverkar ett mål.

Resultat

Kommunen bedömer att förslaget är förenligt med miljöbalken och kommunens hållbarhetsmål. Förslaget är av sådan begränsad omfattning att det inte bedöms medföra betydande konsekvenser för framtida utveckling i samhället. Bedömningen och underlaget i sin helhet finns i den Excel-fil som använts i bedömningsarbetet. Det dokumentet utgör även underlag för politiska beslut i planändret.

Strandskydd

Enligt den lagändring som trädde i kraft den 1 juli 2025 gäller strandskydd inte vid vattendrag som är smalare än 2 meter vid normalvattenstånd eller vid små sjöar under 1 hektar. Det aktuella vattendraget utanför upphävandeområdet är smalare än 2 meter, vilket innebär att strandskyddet inte återinträder efter att förslaget vunnit laga kraft. Kommunen bedömer att området inte har särskild betydelse för djur- eller växtliv.

Länsstyrelsen har möjlighet att besluta om strandskydd även vid små vatten om området har särskild betydelse för djur- och växtliv eller friluftsliv. Kommunen bedömer att sådana förhållanden inte föreligger här och att förslaget därför inte påverkar strandskyddets syften negativt.

Elektromagnetiska fält och elsäkerhet

Två 400 kV-ledningar planeras uppföras inom upphävandeområdet. Magnetfält och elektriska fält från ledningarna bedöms inte överskrida internationella riktvärden (ICNIRP: 200 µT, EU: 100 µT för magnetfält; 5 kV/m för elektriska fält). Vid skyddsavståndet 50 m är fältnivåerna normalt under 5 µT, vilket är långt under gränsvärdena. Förslaget bedöms därför inte medföra risker för människors hälsa eller säkerhet.

Miljökvalitetsnormer

Förslaget innebär ingen förändring i fråga om miljökvalitetsnormer, varken inom eller utanför området.

Hälsa och säkerhet

Förslaget innebär ingen förändring av risker eller störningar gentemot befintlig bebyggelse och pågående användning, varken inom eller utanför området.

Sociala

Förslaget innebär ingen förändring i fråga om sociala konsekvenser, t ex barnkonventionen, jämställdhet, jämlikhet eller trygghet, varken inom eller utanför området.

Trafik

Eftersom kommunen inte har för avsikt, ej heller skyldighet, att genomföra gatuutbyggnad enligt gällande plan så innebär förslaget ingen förändring ur trafiksynpunkt.

ÄNDRING OCH UPPHÄVANDE AV DEL AV DETALJPLAN FÖR INDUSTRIMARK NORR OM HORNDAL

Avesta kommun, Dalarnas län

Upprättad av Västmanland-Dalarna miljö- och byggförvaltning 2026-03-17, mindre redaktionella ändringar 2026-06-30.

GRANSKNINGSUTLÅTANDE

2026-06-30

Ett förslag till Ändring och upphävande av del av Detaljplan för Industrimark norr om Horndal har varit utsänt och allmänt tillgängligt för granskning under tiden 13 april t.o.m. 3 maj 2026.

Under granskningstiden har planhandlingarna funnits tillgängliga på biblioteket i Horndal och Avesta centrum, på Servicepunkt Avesta, på Västmanland-Dalarna miljö- och byggförvaltning, Strandbacksvägen 7 i Avesta, och på projektets webbsida, som kunnat nås via www.avesta.se.

Granskningen har kungjorts i ortens dagstidning samt på kommunens anslagstavla. Sakägare, rättighetsinnehavare m.fl. har erhållit underrättelse om granskning per post.

Planförslaget har tidigare varit ute på samråd under tiden 19 januari 2026 t o m 1 mars 2026. De synpunkter som inkom under samrådstiden, samt hur de har hanterats, finns redovisat i en samrådsredogörelse som utgör bilaga till detta utlåtande.

Inkomna yttranden:

U 1. Länsstyrelsen Dalarna	Yttrande
U 2. Lantmäteriet	Ingen erinran
U 3. Trafikverket	Yttrande
U 4. Svenska kraftnät	Ingen erinran
U 5. Vattenfall	Ingen erinran
U 6. Avesta Vatten och Avfall AB	Ingen erinran

Sammanfattande utlåtande:

Synpunkter har inkommit från Länsstyrelsen Dalarna och Trafikverket. Länsstyrelsens yttrande berör information som saknas i planbeskrivningen angående att den aktuella detaljplanens planbeskrivning gäller tillsammans med den ursprungliga detaljplanens planbeskrivning. Trafikverket har synpunkt på dagvattenhanteringen i närområdet. Med anledning av inkomna synpunkter har planbeskrivningen kompletterats. I övrigt föranleder granskningen inga ändringar av planförslaget.

Inkomna yttranden med utlåtande:

OBS! För att undvika risken för feltolkningar vid upprättandet av granskningsutlåtandet är alla inkomna yttranden ordagrant avskrivna. Eventuella språkliga fel i yttrandena har därför inte heller ändrats. Eventuella inledande och avslutande texter som inte är kommentarer till planens innehåll, t.ex. beskrivning av ärendets handläggning, har dock inte tagits med i avskrivning.

U 1. Länsstyrelsen Dalarna

Yttrande Länsstyrelsen har för granskning mottagit rubricerad detaljplan, daterad i mars 2026.

Överprövningsgrundande synpunkter

Länsstyrelsens granskning har inte identifierat några överprövningsgrundande frågor enligt 11 kap. 10 § plan- och bygglagen.

Rådgivande synpunkter

Planbeskrivning

I planbeskrivningen för Ändring och upphävande av del av detaljplan för Industri- mark norr om Horndal behöver det framgå att den gäller tillsammans med den ursprungliga planens planbeskrivning.

Utlåtande

Planbeskrivning

Kommunen instämmer i synpunkten och planbeskrivningen har kompletterats med information om att den gäller tillsammans med den ursprungliga detaljplanens planbeskrivning.

U 2. Lantmäteriet

Yttrande Vid genomgång av planförslagets handlingar (daterade 2026-03-17) har följande noterats:
Lantmäteriet har inga synpunkter på de aktuella planhandlingarna.

Utlåtande

-

U 3. Trafikverket

Yttrande Trafikverket förutsätter att inget mer eller snabbare vatten leds till väg 68 eller järnvägen, exempelvis till trummorna i anläggningen.

Utlåtande

Kommunen instämmer i synpunkten. Dagvattenhanteringen är utformad så att inget ökat eller snabbare flöde till väg 68 eller järnvägen ska uppstå.

U 4. Svenska kraftnät

Yttrande Svenska kraftnät har tagit del av handlingarna för rubricerat ärende. Vi har i samrådet svarat på berörd remiss och har inga ytterligare synpunkter.

Utlåtande

-

U 5. Vattenfall

Yttrande Vattenfall Eldistribution AB har inget att erinra avseende rubricerat planärende.

Utlåtande

-

U 6. Avesta Vatten och Avfall AB

Yttrande Avesta Vatten och Avfall AB har inga synpunkter.

Utlåtande -

MILJÖ- OCH BYGGFÖRVALTNINGEN

Plan- och byggenheten

Cornelia Spång Gustafsson
Planarkitekt

V-Dala Miljö & Bygg

Avesta - Fagersta - Norberg

Plan- och byggenheten

UNDERSÖKNING ~ BEHOV AV MILJÖBEDÖMNING

Ändring och upphävande av del av detaljplan för industrimark norr om Horndal

Avesta kommun, Dalarnas län

2026-01-08

Syfte med detaljplaneändringen

Syftet med förslaget är att upphäva en del av gällande detaljplan för att möjliggöra ledningsdragning, samt att ändra kvarvarande detaljplan genom att flytta egenskapsbestämmelserna m1 och dagvatten väster om upphävandeområdet.

Undersökning för behovet för miljöbedömning

När en detaljplan eller ett planprogram ska upprättas ändras eller upphävas ska kommunen, enligt miljöbalkens 6 kap 3 §, göra en så kallad strategisk miljöbedömning i de fall planens, programmets eller ändringens genomförande kommer att ge en "betydande miljöpåverkan". Miljöbedömningen är en process där framtagandet av en MKB (miljökonsekvensbeskrivning) är en del.

Arbetet ska inledas med en undersökning av om genomförandet av planen, programmet eller ändringen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Resultatet av undersökningen ska sedan samrådas med de kommuner, länsstyrelser och andra myndigheter som på grund av sitt särskilda miljöansvar kan antas bli berörda av planen eller programmet. Om kommunen redan i identifieringen kommer fram till att en strategisk miljöbedömning ska göras behöver dock inte sådant samråd ske.

I miljöbedömningsförordningen (2017:966), och dess bilaga, finns bl a listat olika verksamheter som alltid ska anses medföra en betydande miljöpåverkan.

Kommunen ska, i ett särskilt beslut, avgöra om betydande miljöpåverkan kan antas uppstå. Om så blir fallet ska en strategisk miljöbedömning göras.

Sammanfattande bedömning

Den undersökning som kommunen gjort leder till bedömningen att förslaget inte har någon betydande miljöpåverkan. Således föreligger inget behov av miljöbedömning enligt 6 kap 9–19 §§, miljöbalken. Slutsatsen av undersökningen baserar sig på att det berörda området redan är planlagt och att det nu flyttas två befintliga bestämmelser samt att en mindre del av området upphävs. Vare sig förhållandena på platsen eller de ändrade planförhållandena som uppkommer inom området innebär någon nämnvärd negativ effekt ur miljösynpunkt. Bedömningen baseras på utfallet av den genomgång av projektet som gjorts mot kommunens checklista för undersökning om miljöbedömning.

Checklista för att avgöra behovet av en miljöbedömning med MKB

TÄNKT ANVÄNDNING ENLIGT DETALJPLANEN				
	Frågeställning	Ja	Nej	Kommentar
Miljöbedömningsförordning	Finns någon tänkt verksamhet med bland de som enligt förordningen ska antas medföra BMP		X	

GÄLLANDE REGLERINGAR OCH SKYDDSVÄRDEN				
	Frågeställning	Ja	Nej	Kommentar
3-4 kap MB	Berörs området av 3-4 kap MB? (särskilda hållningsbestämmelser, riksintresse för natur- och kulturmiljövård och rörligt friluftsliv)		X	
7 kap MB	Berörs området av 7 kap MB? (Natur/kulturre-servat, biotopskydd, strandskydd, naturminne, landskapsskydd, skyddsområde för vattentäkt)		X	Strandskydd återinträder inte pga lagändring från 1 juli 2025.
5 kap MB	Strider planen mot uppsatta miljökvalitetsnormer enligt 5 kap MB eller andra riktvärden? (luftföroreningar, buller)		X	
Internationella intressen	Berörs området av internationella konventioner? (Natura 2000, UNESCO världsarv etc.)		X	
Naturvårdsplan/program	Innehåller området höga naturvärden? (nyckelbiotop eller utpekad i olika naturvårdsprogram)		X	
Riksintressen	Berörs området av riksintressen? (Natur, kultur, rörligt friluftsliv)		X	
Ekologiskt särskilt känsligt område	Är området ekologiskt känsligt, belagt med andra restriktioner? (förorenad mark)		X	
Byggnads- och fornminnen	Berörs området av byggnadsminnen eller fornminnen?		X	
Lokala inventeringar	Berörs området av lokala inventeringar? (ängs- och hagmark, sumpskog, hotade/rödlistade arter)	X		En naturvärdesinventering togs fram år 2020 i samband med framtagande av detaljplan B17.
Lokala värden	Är området opåverkat eller har det särskilda värden ur boendesynpunkt? (oexploaterat, bullerfri zon, närreklamationsområde)		X	

RIKTLINJER				
	Frågeställning	Ja	Nej	Kommentar
Gällande ÖP/FÖP	Strider planen mot gällande ÖP/FÖP eller andra kommunala planer eller program?		X	
Skyddsavstånd	Är området påverkat av skyddsavstånd? (riktvärde för skyddsavstånd till ny och befintlig bebyggelse)		X	Förslaget ligger inom ett planlagt område för småindustri.

FÖRÄNDRINGAR I SAMBAND MED NY DETALJPLAN				
	Frågeställning	Ja	Nej	Kommentar
Mark- och vattenanvändning	Ger planens genomförande en förändrad mark- och/eller vattenanvändning?		X	
Exploatering	Ger planens genomförande en ökad exploateringsgrad?		X	

SAMRÅDSHANDLING

Transporter/kommunikationer	Ger planens genomförande en betydande ökning av fordonstrafik?		X	
Följdinvestering	Är planens genomförande i behov av följdinvesteringar? (Infrastruktur, vägar, VA, energi)		X	
Omgivande markanvändning	Ställer planens genomförande krav på förändringar av omgivande markanvändning? (störmarknader, industri, övriga anläggningar)		X	
Anmälan, tillstånd	Kräver föreslagna verksamheter eller planens genomförande anmälan eller tillstånd enligt MB?		X	
Förebyggande åtgärd	Kan planens genomförande medföra så negativa effekter att förebyggande åtgärder eller kompensationsåtgärder behöver vidtas?		X	
Miljömål	Strider planen mot uppsatta miljömål: nationellt, regionalt eller lokalt?		X	

EFFEKTER PÅ MILJÖN

(1 = ingen, 2 = måttlig och 3 = betydande påverkan)

	Frågeställning	1	2	3	Kommentar
Mark	Planens genomförande ger negativ inverkan på marken? (instabilitet, sättningar, rasrisk etc.)	X			
Luft och klimat	Planens genomförande ger negativ inverkan på luft eller klimat? (föroreningar, luft, lokalklimat, vind)	X			
Vatten	Planens genomförande ger negativ inverkan på yt- och grundvatten? (vattenkvalitet, minskade vattentillgångar, förändrade infiltrationsförhållanden)	X			
Vegetation	Planens genomförande ger negativ inverkan på vegetation? (minskning eller införande av ny växtart)	X			
Djurliv	Planens genomförande ger negativ inverkan på djurlivet? (förändring av sammansättning eller antal, minskning eller införande av art, gräns)	X			
Miljöpåverkan från omgivning	Finns miljöpåverkan från omgivande verksamhet?		X		Förslaget ligger inom ett planlagt område för småindustri.
Landskapsbild och stadsbild	Planens genomförande ger negativ inverkan på landskaps och/eller stadsbilden? (utsikter, utblickar, landmärken etc.)	X			
Omgivning	Planens genomförande ger negativ inverkan på omgivningen i övrigt? (stadsbild, grannar, verksamheter)	X			
Översvämning	Planens genomförande ger risk för översvämning	X			

EFFEKTER PÅ HUSHÅLLNINGEN MED MARK, VATTEN OCH ANDRAESURSER

(1 = nej 2 = till viss del 3 = ja)

	Frågeställning	1	2	3	Kommentar
Naturresurser	Planens genomförande innebär att en långsiktigt hållbar resursanvändning inte främjas? (uttömmande av ej förnyelsebara resurser såsom dricksvatten, grus- och bergtäkter mm)	X			
Rekreation/friluftsliv	Planens genomförande ger inverkan på rekreation och rörligt friluftsliv? (närströvsområden, parker, grön-stråk, utflyktsmål, vandringsleder, frilufts- och idrottsanläggningar)	X			

SAMRÅDSHANDLING

Kulturmiljö	Planens genomförande ger negativ inverkan på kulturhistoriska värden? (arkeologi, fornlämningar, jord-, skogsbruks- eller industrihistoriska värden)	X			
-------------	--	---	--	--	--

STÖRNINGAR OCH EFFEKTER PÅ HÄLSA OCH SÄKERHET

(1 = nej 2 = till viss del 3 = ja)

	Frågeställning	1	2	3	Kommentar
Buller	Planens genomförande ger störningar i form av ljud? (människor exponeras för störande buller)	X			
Föroreningar	Planens genomförande ger ökade utsläpp av hälsofarliga ämnen?	X			
Ljus	Planens genomförande ger störningar i form av ljus?	X			
Vibrationer	Planens genomförande ger störningar i form av vibrationer? (människor exponeras för markvibrationer)	X			
Säkerhet	Planens genomförande innebär risker? (explosion, brand, strålning, utsläpp, förhöjda risker vid transporter av farligt gods)	X			
Elektriska/magnetiska fält	Elektriska/magnetiska fält kan påverka planen?	X			
Markradon	Planen ligger inom område med risk för markradon?	X			

UTVÄRDERING

Frågeställning	Ja	Nej	Kommentar
Innebär förslaget tydliga motsättningar mellan olika intressen?		X	
Är det sannolikt att allvarliga negativa effekter uppkommer?		X	
Är osäkerheten av bedömningen av effekter stor?		X	
Är effekterna varaktiga eller irreversibla?		X	
Kan planens genomförande innebära negativ effekt inom enskilda områden på miljön, hälsan eller hushållningen med mark, vatten och andra naturresurser? (kumulativa effekter beaktas)		X	

RESULTAT AV BEHOVSBEDÖMNINGEN

Frågeställning	Ja	Nej	Kommentar
Planens genomförande kan innebära en betydande påverkan på miljön, hälsan och hushållningen med mark, vatten och andra resurser. En miljöbedömning (MKB) enligt 5 kap 18§ PBL erfordras?		X	
En MKB eller en konsekvensbeskrivning till planen skall särskilt behandla följande aspekter:	-		

SAMRÅDSREDOGÖRELSE

2026-03-17

Ett förslag till Ändring och upphävande av del av Detaljplan för Industrimark norr om Horndal har varit utsänd på remiss och samråd under tiden 19 januari 2026 t o m 1 mars 2026.

Under samrådstiden har planhandlingarna funnits tillgängliga på biblioteket i Horndal samt i Avesta, på Västmanland-Dalarna miljö- och byggförvaltning och på projektets webbsida som kan nås via www.avesta.se.

Berörda myndigheter, sakägare, markägare och övriga berörda har erhållit meddelande om samråd per post tillsammans med de kompletta planhandlingarna. Dessutom har samrådet kungjorts genom annonsering i ortens dagstidningar.

Inkomna yttranden:

S 1. Länsstyrelsen	Yttrande
S 2. Lantmäteriet	Yttrande
S 3. Trafikverket	Yttrande
S 4. Svenska kraftnät	Yttrande
S 5. Vattenfall eldistribution AB	Ingen erinran
S 6. Skanova (Telia Company) AB	Ingen erinran
S 7. Polisen	Ingen erinran
S 8. Avesta Vatten och avfall AB	Ingen erinran

SAMMANFATTNING

Inkomna yttranden har bl.a. berört avsaknad av plankartan till den ursprungliga detaljplanen, oklarheter kring dagvattenhantering samt felformulering av berört riksintresse. Detta har medfört redovisning av den ursprungliga detaljplanens plankarta i planbeskrivningen så att skillnaderna tydligt framgår, tydliggörande kring dagvattenfrågan i planbeskrivningen samt ändring till korrekt formulering på berört riksintresse, i planbeskrivningen.

Inkomna yttranden med kommentarer:

OBS! För att undvika risken för feltolkningar vid upprättandet av samrådsredogörelsen är alla inkomna yttranden ordagrant avskrivna. Eventuella språkliga fel i yttrandena har därför inte heller ändrats. Eventuella inledande och avslutande texter som inte är kommentarer till planens innehåll, t.ex. beskrivning av ärendets handläggning, har dock inte tagits med i avskrivning.

S 1. Länsstyrelsen

Yttrande

Länsstyrelsen har för samråd mottagit rubricerad ändring och upphävande av del av detaljplan, daterad i januari 2025.

Överprövningsgrundande synpunkter

Länsstyrelsen har inte identifierat några överprövningsgrundande frågor enligt 11 kap. 10 § plan- och bygglagen.

Rådgivande synpunkter

Plankarta

Ändringen och upphävandet måste införas på gällande detaljplans originalhandling. Inga planbestämmelser, gränser, legend, stämpel, datum etc får tas bort från originalhandlingen. De ändringar som görs på plankartan behöver särskiljas från den gällande planens redovis-

ning så att det tydligt framgår vad som ändras. Nya gränser och planbestämmelser kan exempelvis färgmarkeras.

Undersökningssamråd om betydande miljöpåverkan

Kommunen har bedömt att miljöpåverkan inte kan antas bli så betydande att en strategisk miljöbedömning enligt 6 kap miljöbalken behöver göras. Länsstyrelsen delar kommunens bedömning att detaljplaneförslaget inte innebär betydande miljöpåverkan.

Kommentar	<i>Kommunen delar Länsstyrelsens bedömning och instämmer i att ändringen ska redovisas i planbeskrivningen på ett sätt som säkerställer full spårbarhet och tydlighet. Kommunen konstaterar att detta är en viktig åtgärd för att undvika missförstånd vid framtida tolkning av detaljplanen samt för att säkerställa att planen fortsatt uppfyller krav på rättssäkerhet och läsbarhet enligt PBL och Boverkets allmänna råd. Gällande detaljplans plankarta finns nu inlagd i planbeskrivningen för tydlighet.</i>
S 2. Lantmäteriet	
Yttrande	Vid genomgång av planförslagets handlingar (daterade 2026-01-08) har följande noterats: Delar av planen som bör förbättras INFORMATION OM UPPHÄVDA ELLER ÄNDRADE PLANBESTÄMMELSER Eftersom det vid ändring av detaljplan är den ursprungliga planens regleringar som gäller i grunden är det viktigt att det framgår av planbeskrivningen vilka planbestämmelser som upphävs eller ändras. Det bör finnas med en plankarta i planhandlingarna som redovisar hur planen såg ut innan ändringen.
Kommentar	<i>Kommunen instämmer i Lantmäteriets synpunkt och delar uppfattningen att en planändring ska vara spårbar tillbaka till gällande detaljplans regleringar. Att tydligt redovisa vilka bestämmelser som berörs är av vikt för läsbarheten och för att säkerställa att planen fortsatt uppfyller tydlighetskravet i PBL (4 kap. 32 §). Förtydligande om detta har därför gjorts i planbeskrivningen.</i>
S 3. Trafikverket	
Yttrande	Svar på begäran om yttrande gällande TRV 2026/6245, Samråd gällande detaljplan för Horndalsbyn 12:1, industrimark norr om Horndal, Avesta kommun. Trafikverket har följande synpunkter. Avesta kommun anger att ”Eftersom ingen ny bebyggelse tillkommer bedöms dagvattenförhållandena kvarstå som idag och frågan påverkas inte.” Handlingarna beskriver inte att hanteringen av dagvatten ändras i och med Ändring och upphävande av del av Detaljplan för industrimark norr om Horndal. Egenskapsbestämmelsen b1, som bla anger att dagvatten ska omhändertas lokalt inom planområdet, är borttagen och finns nu varken i östra eller västra delen av planområdet. En bestämmelse om dagvatten har tillkommit, att anläggning för hantering av dagvatten kan finnas, tex i form av damm, inom några ytor. Terrängen sluttar ned mot sjön och vatten rinner naturligt nedåt. Ytor för dagvatten har placerats högre än resten av ytan, i den östra delen av planområdet. Hur ska vatten från området ledas dit? Hur säkerställer kommunen att dagvattenhanteringen efter denna ändring och upphävande, inte påverkas negativt? Kommunen behöver visa att det nya förslaget inte innebär en försämring gentemot gällande detaljplan, och därmed inte innebär att mer eller snabbare vatten leds till väg och järnväg.
Kommentar	<i>Kommunen tackar för Trafikverkets yttrande och delar bedömningen att dagvattenfrågan behöver förtydligas i planbeskrivningen för att säkerställa att planändringen inte uppfattas som en försämring i förhållande till gällande plan.</i>

Kommunen konstaterar att syftet med planändringen inte är att förändra dagvattenhanteringen inom området, utan endast att anpassa planbestämmelserna till nuvarande och framtida markanvändning. Bestämmelsen b₁, som Trafikverket nämner, finns inte i gällande detaljplans laga kraft-version. Kravet enligt kommunens dagvattenstrategi och tekniska handbok att dagvatten ska omhändertas inom fastigheten eller inom planområdet kvarstår.

Kommunen bedömer att planändringen inte innebär ökade hårdgjorda ytor, förändrad marklutning eller förändrade avrinningsvägar, och därmed inte leder till ökade flöden mot väg eller järnväg. Dessutom finns två trummor under väg 68 och järnvägen som leder vatten ut till Rossen. Se planbeskrivningen s. 10–12 för mer utförlig beskrivning och resonemang om höjdsättning och praktisk dagvattenhantering.

S 4. Svenska kraftnät
Yttrande

Svenska kraftnät har tagit del av handlingarna för rubricerat ärende. Vi ser mycket positivt på att den aktuella delen av gällande detaljplan upphävs och ändras. Vi uppskattar även den löpande dialogen med Avesta kommun för att säkerställa framkomligheten för våra nya 400 kV-ledningar i projektet Fallviken–Horndal.

Gällande planförslaget vill vi informera om att området berörs av riksintresse för totalförsvarets anläggningar, den civila delen, enligt 3 kap. 9 § miljöbalken – inte av riksintresse för energidistribution. Riksintresset för totalförsvarets anläggningar, den civila delen, omfattar mark- och vattenområden för samtliga befintliga ledningar och stationer i transmissionsnätet för el samt ledningarna i distributionsnätet för el mellan fastlandet och Gotland med tillhörande stationer, liksom områden för förnyelse och förstärkning av dessa. Kommunen bör använda rätt benämning på riksintresset och hänvisning till korrekt paragraf.

Kommentar

Kommunen tackar Svenska kraftnät för yttrandet och för den dialog som förs löpande under processen. Kommunen tar tacksamt emot klargörandet som lämnats om vilket riksintresse som berör området. Kommunen instämmer i att området omfattas av riksintresse för totalförsvarets anläggningar, den civila delen, enligt 3 kap. 9 § miljöbalken, och att detta ska framgå korrekt i planhandlingarna. Kommunen avser att fortsatt föra dialog med Svenska kraftnät i kommande skeden i planprocessen vid behov.

S 5. Vattenfall
Yttrande

Vattenfall Eldistribution AB har inget att erinra avseende rubricerat planärende.

Kommentar

-

S 6. Skanova (Telia Company) AB

Yttrande

Skanova har inget att erinra mot detaljplanen. Skanovas teleanläggningar/rättigheter berörs inte/påverkas inte av rubricerat planförslag. Tvingas Skanova vidta undanflyttningsåtgärder eller skydda telekablar för att möjliggöra exploatering förutsätter Skanova att den part som initierar åtgärden även bekostar den.

Skanova önskar i ett tidigt skede medverka i planarbetet när detaljplanarbete påbörjas och kallas till samrådsmöten för det aktuella området för att kunna samordna nya ledningar. Om så önskas kan ledningarna skickas digitalt i dwg-format för att infogas på plankartan. Kontakta ledningskollen.se
Kabelanvisning beställs via ledningskollen.se
För flytt av ledningar eller samordning gå in på Telia som nätägare

Kommentar

Yttrande noterat.

S 7. Polisen

Yttrande	Polismyndigheten har tagit del av förslaget till detaljplan och har inga synpunkter att framföra i ärendet.
----------	---

Kommentar	-
-----------	---

S 8. Avesta Vatten och avfall AB

Yttrande	Avesta vatten och avfall AB har inga synpunkter.
----------	--

Kommentar	-
-----------	---

VÄSTMANLAND-DALARNA MILJÖ- OCH BYGGFÖRVALTNING
Plan- och byggenheten

Cornelia Spång Gustafsson
Planarkitekt

Handläggare:
Eva Westlund
Planingenjör

Detaljplan för Lund 1:6 (f d Lunds skola)

Ärendebeskrivning

Syftet med detaljplanen är att möjliggöra för bostäder, kontor, handel och skola för att få en mer flexibel användning av fastigheten där huvudbyggnaden tidigare inrymt en kommunal skola.

Detaljplanen handläggs med utökat förfarande enligt plan- och bygglagen (PBL 2010:900).

Granskning

Detaljplanen har varit utsänd och allmänt tillgänglig för granskning under tiden 6 juli till och med 27 juli 2026. Under granskningstiden har planhandlingarna även funnits tillgängliga på biblioteket i Avesta, på Västmanland-Dalarna miljö- och byggförvaltning och på projektets webbsida, som kunnat nås via www.avesta.se.

Under granskningstiden har yttranden inkommit från Länsstyrelsen, Lantmäteriet, Trafikverket, Vattenfall Eldistribution AB, Dalarnas museum samt från PostNord, varav Lantmäteriet, Dalarnas museum och PostNord hade synpunkter. Vad som framförts i yttrandena, samt hur detta bemöts och hanterats, framgår av det granskningsutlåtande som tagits fram.

Samråd

Detaljplanen har genomgått samråd under tiden 20 mars till och med 24 april 2026.

Hur de yttranden som då framfördes hanterats, hur de eventuellt påverkat förändringar i planförslaget samt hur de i övrigt bemöts, framgår av den samrådsredogörelse som utgör bilaga till senare framtaget granskningsutlåtande.

Beredning

- Plan- och byggenhetens tjänsteskrivelse 3 augusti 2026.
- Antagandeverisioner av plankarta och planbeskrivning daterat 11 maj 2026, mindre justeringar 3 augusti 2026, granskningsutlåtande samt tidigare samrådsredogörelse som bilaga.

Förslag till beslut

- Upprättat granskningsutlåtande, daterat 3 augusti 2026, godkänns.
- Detaljplan för Lund 1:6 (f d Lunds skola), upprättad 11 maj 2026, mindre justeringar 3 augusti 2026 antas.

Detaljplan för
Lund 1:6 (f d Lunds skola)
Folkärna, Avesta kommun, Dalarnas län

Upprättad av Västmanland-Dalarna miljö- och byggförvaltning 2026-05-1, mindre justeringar 2026-08-03.

GRANSKNINGSUTLÅTANDE

2026-08-03

Ett förslag till detaljplan för Lund 1:6 (f d Lunds skola) har varit utsänt och allmänt tillgängligt för granskning under tiden 6 juli till och med 27 juli 2026.

Under granskningstiden har planhandlingarna funnits tillgängliga på biblioteket i Avesta, på Servicecenter Avesta, på Västmanland-Dalarna miljö- och byggförvaltning, Strandbacksvägen 7 i Avesta, och på projektets webbsida, som kunnat nås via www.avesta.se.

Granskningen har kungjorts i ortens dagstidning samt på kommunens anslagstavla. Sakägare, rättighetsinnehavare m.fl. har erhållit underrättelse om granskning per post.

Planförslaget har tidigare varit ute på samråd under tiden 20 mars t o m 24 april 2026. De synpunkter som inkom under samrådstiden, samt hur de har hanterats, finns redovisat i en samrådsredogörelse.

Inkomna yttranden:

U 1. Länsstyrelsen Dalarnas län	inga synpunkter
U 2. Lantmäteriet	
U 3. Trafikverket	inga synpunkter
U 4. Vattenfall Eldistribution AB	inga synpunkter
U 5. PostNord	
U 6. Dalarnas museum	

Sammanfattande utlåtande:

Yttrande med synpunkter har inkommit från Lantmäteriet vilket föranlett mindre justeringar i planbeskrivningen och på plankartan. PostNord har i sitt yttrande framfört synpunkt angående postutdelning, detta regleras inte i detaljplanen men har bemötts. Dalarnas museum framför synpunkter på varsamhetsbestämmelser, byggnadsarea bland annat men kommunen bedömer inte att synpunkterna motiverar en ändring efter granskningen. Yttranden som inkommit under tiden för granskning har bemötts nedan.

Efter granskningen har planbestämmelsen om fasadmaterial justerats så att även putsad fasad medges. Ändringen bedöms inte vara väsentlig enligt 5 kap. 25 § PBL, eftersom den inte förändrar planens syfte, markanvändning, byggrätt eller påverkan på omgivningen på ett sådant sätt att berörda behöver ges tillfälle till ny granskning. En ändring kan vara väsentlig om den till exempel har påtaglig betydelse för sakägare eller berör länsstyrelsens ingripandegrunder.

Mindre justeringar som gjorts efter granskning

Planbeskrivningen

- Arealerna som berör respektive fastighet/samfällighet har avrundats.
- Under rubriken "Utformning f₁" på sidan 7 har bestämmelsen uppdaterats med att fasaden även får vara av puts.
- Information om vad enskilt huvudmannaskap innebär på sidan 3.

Plankartan

- Efter råd i mejl utöver officiellt yttrande från Länsstyrelsen har även en mindre justering gjorts i utformningsbestämmelsen f₁. Att även medge putsade fasader om det skulle vara så att någon i framtiden vill återställa skolan till ursprungligt fasadutförande. Detta bedöms som en mindre justering, ingen förändring av byggrätten utan endast en materiell ändring och bedöms rymmas inom syftet så den ursprungliga planen bevaras.
- Utfartsförbudet har korrigerats på plankartan så det är redovisat i användningsgräns för kvartersmark. Detta bedöms som en redaktionell ändring då fastighetsgränserna uppdaterades av Lantmäteriet efter samrådet och plan- och användningsgränser justerades efter detta till granskningen, således var det en uppenbar miss eftersom utfartsförbud inte kan ligga i gatumark.

- Planbestämmelsen a₁ har korrigerats då det blev inkonsekvent redovisat i kartan. Detta är en uppenbar miss och bedöms som en korrigering på plankartan.

Inkomna yttranden med utlåtande:

OBS! För att undvika risken för feltolkningar vid upprättandet av granskningsutlåtandet är alla inkomna yttranden ordagrant avskrivna. Eventuella språkliga fel i yttrandena har därför inte heller ändrats. Eventuella inledande och avslutande texter som inte är kommentarer till planens innehåll, t.ex. beskrivning av ärendets handläggning, har dock inte tagits med i avskrivning.

U 1. Länsstyrelsen Dalarnas län

Yttrande *Överprövningsgrundande synpunkter*
Länsstyrelsens granskning har inte identifierat några överprövningsgrundande frågor enligt 11 kap. 10 § plan- och bygglagen.

Utlåtande ---

U 2. Lantmäteriet

Yttrande Vid genomgång av planförslagets handlingar (daterade 2026-05-11) har följande noterats:

För plangenomförandet viktiga frågor där planen behöver förbättras
(Här redovisas synpunkter om sådana frågor som Lantmäteriet särskilt ska bevaka och sådant som vi uppfattar som nödvändigt att åtgärda för genomförandet av planen.)

UTFARTSFÖRBUD INTE OK I PLANOMRÅDESGRÄNS

På plankartan finns en sträcka med bestämmelse om utfartsförbud utlagd i planområdesgränsen. Stängselkrav och utfartsförbud får enligt 4 kap. 9 § PBL endast läggas mot allmänna platser. Detta innebär att det inte är möjligt att lägga denna typ av bestämmelse i en planområdesgräns av följande skäl: I en planområdesgräns går det inte att säkerställa att det är allmän plats eller även i fortsättningen kommer att vara allmän plats i den angränsande planen. Bestämmelsen reglerar dessutom indirekt något som ska gälla för området utanför det i planförslaget aktuella planområdet vilket inte är tillåtet, se [sidan om Stängsel, utfart och annan utgång i PBL Kunskapsbanken](#).

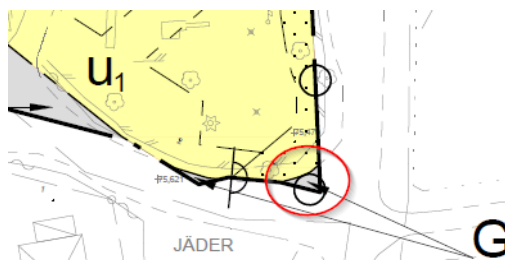
Kommunen kanske kan utforma plankartan/planområdet på ett annat sätt för att undvika dessa problem eller undvika att reglera utfartsfrågan? Lantmäteriet noterar att i vissa planer har liknande problem undvikits genom att kommunen har utökat planområdet med en remsa bestående av några meter allmän plats utanför utfartsförbudet.

Utlåtande Kommunen delar inte Lantmäteriets uppfattning att formuleringen i 4 kap. 9 § PBL skulle innebära att detaljplanen är felaktigt utformad. Denna utformning, med utfartsförbud i planområdesgräns, har fungerat utan problem under minst trettio år mot samma formulering i lagtexten, se 5 kap. 7 § 7 p. ÄPBL. Om den allmänna platsen utanför planområdet, mot all förmodan, skulle komma att ändras till något annat än allmän plats är det inte svårare än att utfartsförbudet då tas bort vid planarbetet för att möjliggöra detta.

REDOVISNING I PLANKARTAN, UTFARTSFÖRBUD

Se över redovisningen av utfartsförbudet även i denna del, se urklipp nedan. Utfartsförbudet bör vara redovisat i användningsgränsen för kvartersmarken.

Utlåtande Utfartsförbudet har korrigerats på plankartan så det är redovisat i användningsgräns för kvartersmark.

HUVUDMANNASKAP

Lantmäteriet förstår av planbeskrivningen att tanken är att det ska vara enskilt huvudmannaskap för allmän plats inom hela planområdet.

Redovisningen enligt planbestämmelserna överensstämmer inte med formuleringen i planbeskrivningen. Planbestämmelserna är utformade så att enskilt huvudmannaskap redovisat med a1. Bestämmelsen finns angiven inom området för allmän plats VÄG. Då det inte finns något angivet för övrig allmän plats innebär det att det blir kommunalt huvudmannaskap i de delar där a1 inte är angivet.

Utlåtande Planbestämmelsen a1 har korrigerats då det blev inkonsekvent redovisat i kartan.

OKLARA GRÄNSER

I planbeskrivningen sid 6 anges att fastighetsgränsen är uppdaterad av Lantmäteriet. Lantmäteriet vill betona att fastighetsgränserna i området inte är klarlagda. Fastighetsgränserna som berör området är i registerkartan redovisade med hög osäkerhet, 0,1-4,5 meters noggrannhet.

Lantmäteriet vill påminna om att detaljplanen inte påverkas om gränsen visar sig ha ett annat läge. Det är troligt att fastighetsgränserna vid en fastighetsbestämning inte överensstämmer med registerkartans och plankartans redovisning. Det innebär att Lund 1:6 kan ha mark utanför planområdesgränsen eller att fler fastigheter än vad som redovisas kan vara berörda inom planområdet.

I denna typ av fall handlar det om att gränsen är ett ”objekt av särskild vikt för lägesplacering av planbestämmelser” enligt [HMK Handbok Grundkarta 2025](#) avsnitt 3.3. När en sådan gräns är osäker är det lämpligt att så snart som möjligt utreda gränsen och göra en gränsutvisning där man letar upp befintliga gränsmarkeringar. I rekommendation punkt c - avsnitt 3.3 anges att utgångspunkten är att i detta fall fastighetsgränsen ska mätas in med en lägesosäkerhet på 0,05 meter. Visar sig gränsen vara juridiskt oklar krävs det en fastighetsbestämning för att bestämma dess läge.

Utlåtande Av plankartan framgår att plangränsen följer de fastighetsgränser som är redovisade i grundkartan. Då plangränsen är ritad i fastighetsgränsen är det enligt kommunens uppfattning helt klarlagt att avsikten är att den planlagda kvartersmarken ska omfatta fastigheten Lund 1:6. Skulle det visa sig vid en eventuell framtida gränsutvisning att grundkartan i någon del avviker från gränsutvisningen så skulle en sådan mindre avvikelse helt ligga inom tolkningsmöjligheterna för en fastighetsbestämning och även inom tolkningsmöjligheterna vad gäller regleringen av markanvändningen enligt planhandlingarna. Kommunen anser det inte rimligt att en privatperson som bekostar en detaljplan även ska bekosta kvalitetsförbättringar i kartunderlaget och finner det således inte behövligt att för aktuell detaljplan genomföra en gränsutvisning.

Delar av planen som bör förbättras

AREALANGIVELSENA I KONSEKVENSRDOVISNINGEN BÖR AVRUNDAS.

I planbeskrivningens konsekvensredovisning sid. 16 har arealer angivits med decimaler. Då redovisningen av fastighetsgränserna har sämre kvalitet ger en så precis redovisning missvisande information av de faktiska arealerna som berörs.

Arealerna som berör respektive fastighet/samfällighet bör avrundas och anges som cirka då en precis areal inte kan anges när fastighetsgränserna inte är klarlagda.

Utlåtande Arealerna som berör respektive fastighet/samfällighet har avrundats enligt Lantmäteriets synpunkt.

ENSKILT HUVUDMANNASKAP, GEMENSAMHETSANLÄGGNING

Området har redan idag enskilt huvudmannaskap genom den gällande byggnadsplanen. Vad Lantmäteriet kan se så finns det ingen gemensamhetsanläggning registrerad för Barnhemsvägen. Om det i framtiden uppstår behov av att ordna skötseln för de allmänna platserna kan gemensamhetsanläggning bildas med stöd av gällande plan och planförslaget när det är enskilt huvudmannaskap.

Planbeskrivningen bör kompletteras med information om vad enskilt huvudmannaskap innebär. Där det inte är allmän väg är det upp till fastighetsägarna att ordna och sköta de allmänna platserna. Enskilt huvudmannaskap innebär att de allmänna platserna ska genomföras och skötas genom att en gemensamhetsanläggning (ga) bildas. De ingående fastigheterna ansvarar i så fall för eventuell utbyggnad och underhåll av de allmänna platserna. Gemensamhetsanläggning bildas genom en Lantmäteriförrättning.

Utlåtande Planbeskrivningen har justerats på sidan 3 med information om enskilt huvudmannaskap.

KOMPLETTERA MED BETECKNING

Sid. 9 i planbeskrivningen bör kompletteras med att planen även berör samfällad mark, Lund s:2.

Utlåtande Planbeskrivningen har justerats för att höja dokumentets tydlighet, information om samfällad mark bedöms därmed inte vara relevant att medta.

U 3. Trafikverket

Yttrande Ingen synpunkt

Utlåtande ---

U 4. Vattenfall Eldistribution AB

Yttrande Vattenfall Eldistribution AB noterar att tidigare yttrande har beaktats och har därmed inget mer att tillägga.

Utlåtande ---

U 5. PostNord

Yttrande Ser att ni tagit del av PostNords remissvar gällande kommande postutdelning i detta ärende. Ser även att ni påtalar att postmottagning inte regleras i detaljplanen. Vill vara tydlig med att om ni bortser från att föra det vidare till kommande byggbolag/byggherre så kommer ingen postutdelning ske till det nya fastighetsägarna. Vid all nybyggnation i bostadsområden ska postmottagningen samlas i så kallade lådsamlingar på lämpliga platser som vi från PostNord tillsammans med byggherre/boende skall utse, vi vill ha en dialog så tidigt som möjligt så därför bör informationen föras vidare till byggföretaget.

Utlåtande Som kommunen informerade om i samrådet är placering av postlådor/postmottagning inget som regleras i detaljplanen men informationen har noterats och yttrandet lämnas vidare till fastighetsägaren för kännedom och beaktande. Fastigheten har i dagsläget en befintlig postlåda men eftersom ingen för närvarande bor där går posten till en av ägarna på annan adress. Kommunen har upplyst nuvarande ägare om att eventuella framtida köpare bör informeras om att PostNord kan komma att ha synpunkter på placeringen av postlåda.

U 6. Dalarnas Museum

Yttrande **Tidigare ställningstaganden**

Museet fick även samrådsversionen av detaljplanen på remiss i mars 2026. Av olika orsaker inkom museet inte med något yttrande under samrådstiden.

Bedömning

Museet delar förvaltningens uppfattning om att skolbyggnaden förvanskats genom den tilläggsisolering som gjordes år 1976 samt byte till nuvarande fönster. Det finns däremot potential att vid kommande vård- och underhållsåtgärder stärka läsbarheten för byggnadens historiska form och funktion genom en bättre anpassad fasadgestaltning. Skolans placering i socknens centrum utgör ett samband som går långt tillbaka i tiden och hör ihop med socknens ansvar för undervisning. Därför är det viktigt att den historiska läsbarheten avseende byggnadens tidigare funktion bevaras och stärks om möjligt. Införande av varsamhetsbestämmelser rörande befintlig byggnads volym, takform och fasadgestaltning med fönstersättning kan vara en lämplig ambitionsnivå. Museet vill påminna om att varsamhetsbestämmelser inte är ersättningsgrundande, att varsamhet enligt 8 kap 17 § gäller samtliga byggnader och att tydliga ställningstaganden kring värdebärare underlättar vid kommande bygglovsprövningar.

Trädraderna vid tomtgräns är karaktäristiska för skolmiljöer under 1800- och det tidigare 1900-talet. Strukturen har lång historisk kontinuitet, även om själva träden förnyats. De omfattas sannolikt av biotopskydd, men har även kulturhistoriska värden. Förekomsten av trädplanteringar i form av enkel- och dubbelsidiga alléer är ett tydligt inslag i närmiljön.

Skolgården är också viktig för den historiska läsbarheten. För att det även i fortsättningen ska vara möjligt att förstå skolan som del av socknens centrum bör byggnadsarean på tillkommande bostadshus hållas nere. En lösning för att bevara viss öppenhet skulle kunna vara att placera tillkommande byggnad i vinkel med skolbyggnaden.

Utlåtande Synpunkterna har inkommit under granskningen och har inte framförts under samrådet. För att synpunkter som innebär förändringar av planförslaget ska kunna arbetas in på ett effektivt sätt i planprocessen, är det av stor vikt att dessa inkommer redan under samrådstiden. I granskningsskedet är planens grunddrag låsta, och förändringar i detta skede görs endast om det framkommer helt nya omständigheter som kommunen bedömer är av väsentlig betydelse.

Fastigheten är numera i privat bruk och privat ägo. Kommunen bedömer att planförslagets utformning avseende byggrätter, tillsammans med det generella varsamhetskravet i 8 kap. 14 § plan- och bygglagen (PBL), ger ett tillräckligt skydd för kulturmiljön vid framtida åtgärder. Att i detta skede införa specifika varsamhetsbestämmelser för byggnadsvolym, takform, fasadgestaltning och byggnadsarea bedöms inte vara motiverat. De generella lagkraven gäller alltid vid bygglovsprövning och därmed anser kommunen att kulturmiljön inte lämnas helt oskyddad. En avvägning har därmed gjorts mellan allmänna och enskilda intressen och kommunen bedömer inte att synpunkterna motiverar en ändring och därmed bedöms planförslaget vara ändamålsenligt utformat och färdigt för antagande.

Till granskningen infördes, på sidan 14, ett stycke om "Naturvärden" Biotopskydd" där det bland annat anges att alléträden är biotopskyddade.

MILJÖ- OCH BYGGFÖRVALTNINGEN

Plan- och byggenheten

Eva Westlund
Planingenjör

Detaljplan för
Lund 1:6 (f d Lunds skola)
Avesta kommun
Dalarnas län

Upprättad av Västmanland-Dalarna miljö- och byggförvaltning 2026-05-11.

SAMRÅDSREDOGÖRELSE

2026-05-11

Ett förslag till detaljplan för Lund 1:6 (f d Lunds skola) har varit utsänt på remiss och samråd under tiden 20 mars t o m 24 april 2026.

Under samrådstiden har planhandlingarna funnits tillgängliga på biblioteket i Avesta, på Servicecenter Avesta, på Västmanland-Dalarna miljö- och byggförvaltning och på projektets webbsida som kan nås via www.avesta.se.

Berörda myndigheter, sakägare, markägare och övriga berörda har erhållit meddelande om samråd per post tillsammans med de kompletta planhandlingarna. Dessutom har samrådet kungjorts genom annonsering i ortens dagstidning.

Inkomna yttranden:

S 1.	Länsstyrelsen	
S 2.	Lantmäteriet	
S 3.	Trafikverket	
S 4.	Vattenfall Eldistribution AB	
S 5.	Skanova	Inga synpunkter på ändringen men information
S 6.	Avesta Vatten och Avfall AB	Inga synpunkter
S 7.	Post Nord	
S 8.	Södra Dalarnas Räddningstjänstförbund	Inga synpunkter dock en rättelse
S 9.	Polismyndigheten	
S 10.	Globalconnect	För sent inkommit yttrande men har tagits med ändå

SAMMANFATTNING

Inkomna yttranden har föranlett kompletteringar i planbeskrivningen och på plankartan. Vilka förändringar som gjorts i planbeskrivningen är i sin helhet beskrivet under respektive yttrande, se nedan.

Länsstyrelsen har inte identifierat överprövningsgrundande frågor enligt 11 kap 10§ plan- och bygglagen. De har synpunkter på buller, naturvärden, kulturmiljö och att vissa ändringar bör göras på plankartan och i planbeskrivningen vilket gjort att kompletteringar gjorts på plankartan och i planbeskrivningen.

Lantmäteriet har synpunkter på osäkra gränser samt några övriga synpunkter som föranlett ändringar på plankartan, grundkartan samt i planbeskrivningen.

Trafikverket framför synpunkter på huvudmannaskap vilket har bemötts, samt en synpunkt på buller och detta har föranlett en komplettering av bestämmelse m₁ på plankartan och text i planbeskrivningen.

Vattenfall Eldistribution informerar att de har elnätanläggningar inom område och inom närområde för aktuell detaljplan och anger att deras riktlinjer ska följas.

Post Nord har synpunkter på placering av postlådor men detta är inget som regleras i detaljplanen.

Södra Dalarnas Räddningstjänstförbund informerar om insatstiden till planområdet vilket justerats i planbeskrivningen.

Polisen uppmärksammar kommunen på brottsförebyggande och trygghetsskapande aspekter vilket har föranlett en komplettering av planbeskrivningen.

Globalconnect informerar att de har befintlig fiberledning förlagd längs Barnhemsvägen i anslutning till planområdet.

Ändringar efter samrådet, förutom de som gjorts med anledning av inkomna synpunkter:

Användningen skola har lagts in till granskningen få en mer flexibel användning av fastigheten, efter önskemål från fastighetsägaren och för att huvudbyggnaden tidigare inrymt en kommunal skola.

Minsta taklutning har ändrats från 25 till 22 grader för att inkludera även uthus och därmed säkerställa en bättre visuell proportion på eventuella nya uthus takkonstruktion.

Inkomna yttranden med kommentarer:

OBS! För att undvika risken för feltolkningar vid upprättandet av samrådsredogörelsen är alla inkomna yttranden ordagrant avskrivna. Eventuella språkliga fel i yttrandena har därför inte heller ändrats. Eventuella inledande och avslutande texter som inte är kommentarer till planens innehåll, till exempel beskrivning av ärendets handläggning, har dock inte tagits med i avskrivning.

S 1. Länsstyrelsen**Yttrande**

Överprövningsgrundande synpunkter

Länsstyrelsen har inte identifierat några överprövningsgrundande frågor enligt 11 kap. 10 § plan- och bygglagen.

Rådgivande synpunkter**Buller**

Kommunen har tagit fram bullerberäkningar som redovisas på sid 16 i planbeskrivningen. Här anges att trafikmängden som använts är uppräknad med 10 % jämfört med Trafikverkets vägtrafikflödeskarta. Länsstyrelsen anser att det behöver framgå vilket trafikflöde som kommunen använt. I beräkningarna av bullernivå vid bostadsbyggnads fasad behöver också framgå vilket avstånd till vägmitt som använts.

Kommentar

Planbeskrivningen har kompletterats med vilket trafikflöde samt vilket avstånd från vägmitt kommunen har räknat på i bullerberäkningen.

Planbestämmelsen m_1 bör ange att gemensam uteplats ska placeras minst 20 meter från vägmitt.

Kommentar

Planbestämmelsen m_1 har korrigerats efter Länsstyrelsens yttrande, dock har antal meter lagts in från vägkant i stället för antal meter från vägmitt eftersom vägen har olika bredd i och med bussfickan och att det är lättare att uppfatta vägkant än vägmitt.

Naturvärden

Träden inom prickmarken ingår i en allé som står inom vägområdet för väg 700. Trafikverket ansvarar för träd inom vägområden (med vissa undantag) längs statliga vägar. Detta gäller oavsett vem som äger marken i övrigt, eftersom alléer anses vara en del av väg-anordningen. Alléträden är också biotopskyddade enligt 7 kap 11 § miljöbalken. Skyddet innebär att åtgärder som kan skada träden är förbjudna. Länsstyrelsen kan bevilja dispens från förbudet om det finns särskilda skäl.

Av planbeskrivningen bör framgå att träden ingår i en allé som tillhör Trafikverket och är biotopskyddade enligt 7 kap 11 § miljöbalken.

Kommentar

Planbeskrivningen har kompletterats under rubriken "Naturvärden/Biotopskydd" beträffande den allé som finns längs väg 700.

Kulturmiljö

Området för detaljplanen ligger inom utpekat lokalt intresse för kulturmiljövården (Jäder – Lund – Gammelgård), en viktig centralbygd i Södra Dalarna. Bymiljöerna ligger i ett väl hävdad odlingslandskap och ansluter till de ålderdomliga vägsträckningarna. Lunds by omnämns första gången år 1353, och här sammanstrålar vägarna från Grytnäs till By och från Garpenberg till Brovallen och Bergshyttan. Väg 700 mellan Brovallen och Stora Dicka är utpekad som kulturväg. Vägsträckningen har funnits sedan åtminstone 1600-talet, men är antagligen äldre. Vägen har i stora delar bibehållen sträckning och följer landskapets topografi. Upplevelsevärdet är stort.

Enligt rekommendationer för området är det viktigt att befintlig bebyggelse vårdas och ej förvanskas samt att kyrkomiljön inte tillförs otraditionella inslag. Ny bebyggelse ska inpassas i miljön med stor försiktighet samt anpassas till det traditionella byggnadsskicket. Vägsträckningar och alléer ska vårdas. Detaljplaner inom området bör tillvarata de kulturhistoriska värdena och intressena.

För att säkerställa de kulturhistoriska värdena inom området för den aktuella detaljplanen är det önskvärt att en antikvarisk undersökning av Lunds skola genomförs, för att utreda byggnadens historik och ursprungliga utförande. Detaljplanen bör omfatta bestämmelser för befintlig och tillkommande byggnaders utformning, till exempel traditionella material och kulörer på fasader och tak. Tillkommande bebyggelse bör underordna sig befintlig skolbyggnad i volym.

Kommentar

De kulturvärden som finns i området finns beskrivna i tidigare inventeringar och där merparterna av värdena som finns kvar kommer dessa inte att påverkas av denna plan. Bebyggelsen i området är varierande med allt från kedjehus till den gamla barnhemsbyggnaden längs Barnhemsvägen. Den byggnad som finns inom planområdet har förvanskats på senare år då den har tilläggsisolerats och

moderniserats samt ändrat kulör och bedöms därmed inte ha ett så stort kulturhistoriskt värde att en antikvarisk undersökning behöver göras. Kommunen har ändå lagt in ytterligare bestämmelse från samrådet att fasader ska vara av trä, tak ska vara med röd takbeläggning av tegel alternativt betongpanna av lertegelkaraktär. Kommunen ser det inte motiverade att ställa ytterligare utformningskrav än de som nu är tillagda på plankartan. Detta har stämts av med en person inom kommunen med antikvarisk kompetens. Planbeskrivningen har kompletterats med en sammanfattning om Lunds skola under rubriken "Sammanfattning om skolan i Lund".

Plankarta

Planbestämmelsen för prickmark reglerar att "Marken får inte förses med byggnad. Befintlig byggnad vilken definieras av planens underlagskarta ska inte ses som planstridig trots att den delvis berör sådant område." I planbeskrivningen framgår att motivet till prickmarken är att upprätthålla goda sikt- och trafikförhållanden med hänsyn till säkerhet och framkomlighet, samt att möjliggöra underhåll och skötsel av fastigheten. Länsstyrelsen funderar över motivet till att medge undantag från planstridighet i formuleringen av prickmarken då bebyggelse som avviker endast är i form av en busshållplats för skolan som inte längre är tänkt att bedrivas.

Kommentar Tidigare undantag för planstridighet på prickmark har tagits bort till granskningen då det endast är en busskur även om den i dagsläget används, men om den mot förmodan skulle rivas tillåts ingen ny uppföras på prickmarken. Planbeskrivningen är kompletterad med mer information kring hållplatsen under rubriken "Trafik".

Planbestämmelsen p₁ reglerar att "Byggnad ska placeras minst 4 meter från fastighetsgräns. Komplementbyggnad får dock placeras 2 meter från fastighetsgräns." Bestämmelsen bör formuleras "Komplementbyggnad får dock placeras minst 2 meter från fastighetsgräns" förutsatt att inte avsikten är att komplementbyggnad endast får placeras exakt 2 meter från fastighetsgräns.

Kommentar Bestämmelsen har korrigerats på plankartan.

Planbestämmelsen e₁ reglerar att "Största byggnadsarea är 20 % av fastighetsarean inom användningsområdet samt endast ett bostadshus får uppföras." Länsstyrelsen anser att planbestämmelsen är otydlig och bör delas upp i två planbestämmelser.

Kommentar Egenskapsbestämmelse e₁ har korrigerats efter länsstyrelsens synpunkt med att lydelsen "endast ett bostadshus får uppföras" har tagits bort och en ny bestämmelse e₂ har lagts in att endast en huvudbyggnad får uppföras.

Plangränsens utseende bör förbättras på plankartan då den är heldragen långa avsnitt. På plankartan och i planbestämmelselegenden bör också användningsgränsen redovisas med tjockare linje än egenskapsgränsen för att underlätta läsbarheten.

Kommentar Att linjer blir otydliga vid utskrift är tyvärr en vanlig konsekvens av rådande krav på digitala data för detaljplaner då dessa krav ger tekniska lösningar i ritprogram som ofta medför sämre kvalitet på utskrivna dokument. Följden av detta blir då bland annat att allmänheten får svårare att tolka och förstå detaljplaner i dokumentformat. Då det i aktuell detaljplan endast är enstaka korta gränser som blir otydliga görs en manuell påläggning enbart för kommande utskrifter. Oftast är dock inte detta ett tillämpligt arbetssätt då det skulle riskera att den digitala kvaliteten på data i detaljplaner inte lever upp till lagkrav och krav från nationella myndigheter samtidigt som det skulle ta mycket arbetstid i anspråk.

Planbeskrivning

I planbeskrivningen under avsnittet Fysisk miljö framgår "Höjderna inom planområdet varierar mellan +78,47 och +98,47." Höjderna som anges ser inte ut att stämma med grundkartan där det framgår att höjderna varierar mellan ca +75,5 och +78,5.

Kommentar Höjderna har justerats i planbeskrivningen.

I planbeskrivningen under avsnittet Markreservat framgår "Befintlig ledning som går längs väg 700 är belägen inom vägmarginal samt prickmark därav har inget u-område lagts ut för dessa då de är skyddade ändå." Länsstyrelsen anser inte att ledningen är skyddad genom enbart prickmark eftersom vissa lovfria åtgärder kan uppföras inom prickmark.

Kommentar U-områdena inte är ett juridiskt säkerställande av befintliga ledningar utan det behöver ske med ledningsrätt, servitut eller liknande. Det främsta syftet med u-områdena i detaljplaner anser kommunen vara att skapa markreservat för framtida nya ledningar. Befintliga ledningar förutsätts vara skyddade med ledningsrätt eller servitut sedan tidigare.

Undersökningssamråd om betydande miljöpåverkan

Kommunen har bedömt att miljöpåverkan inte kan antas bli så betydande att en strategisk miljöbedömning enligt 6 kap miljöbalken behöver göras. Länsstyrelsen delar kommunens bedömning att detaljplaneförslaget inte innebär betydande miljöpåverkan.

S 2. Lantmäteriet
Yttrande

För plangenomförandet viktiga frågor där planen behöver förbättras

(Här redovisas synpunkter om sådana frågor som Lantmäteriet särskilt ska bevaka och sådant som vi uppfattar som nödvändigt att åtgärda för genomförandet av planen.)

LUND 1:6 HAR OSÄKRA GRÄNSER

Lund 1:6 är bildad i en avsöndring 1921-10-31, akt 20-FOL-1738. Avsöndringar var privat jorddelning och gränserna är lagligen tillkomna men inte lagligen bestämda. Dock är den norra gränsen mot Lund 1:20 fastighetsbestämd 1970-10-31, akt 20-FOL-1738 och är därmed lagligen bestämd. Gränserna i den digitala registerkartan har därmed osäkert läge och fastighetsbestämning krävs för att bestämma de exakta lägena.

Lantmäteriet vill påminna om att detaljplanen inte påverkas om gränsen har ett annat läge. Risken med att planlägga utan att veta gränsens rätta läge är att antingen en del av planen ligger inne på grannfastigheten eller att det blir en remsa mellan den planlagda marken och fram till fastighetsgränsen.

I denna typ av fall handlar det om att gränsen är ett ”objekt av särskild vikt för lägesplacering av planbestämmelser” enligt [HMK Handbok Grundkarta 2025](#) avsnitt 3.3. När en sådan gräns är osäker är det lämpligt att så snart som möjligt utreda gränsen och göra en gränsutvisning (mot Lund 1:20) där man letar upp befintliga gränsmarkeringar. I rekommendation punkt c - avsnitt 3.3 anges att utgångspunkten är att i detta fall fastighetsgränsen ska mätas in med en lägesosäkerhet på 0,05 meter.

När gränsen är juridiskt oklar krävs det en fastighetsbestämning för att bestämma dess läge. Läs gärna mer om förbättring av kvaliteten på fastighetsgränser i grundkartan i [Lantmäteriets informationsblad via denna länk](#).

När gränsens läge är klarlagd är det viktigt att anpassa planen efter eventuella förändringar av fastighetsgränsens läge. Glöm inte att rapportera in eventuella förbättringar av gränspunkters lägesosäkerhet, genom att kommunen gör en så kallad DRK-leverans till ajourhållning-DRK@lm.se i överensstämmelse med DRK-avtalet. Då kommer det att framgå av fastighetsgränsernas redovisning i den digitala registerkartan att lägesosäkerheten är kontrollerad samt vilka punkter som har mätts in och vilka punkter som är transformerade utifrån inmätningarna.

Kommentar

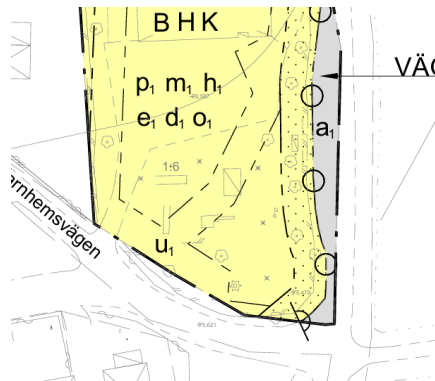
Osäkra gränser - Av plankartan framgår att plangränsen följer de fastighetsgränser som är redovisade i grundkartan. Enligt kommunens uppfattning är det helt klarlagt genom planhandlingarna att planens avsikt är att den planlagda kvartersmarken ska omfatta Lund 1:6. Om det skulle visa sig vid en eventuell framtida gränsutvisning att grundkartan i någon del avviker från gränsutvisningen så skulle en sådan mindre avvikelse helt ligga inom tolkningsmöjligheterna för en fastighetsbestämning och även inom tolkningsmöjligheterna vad gäller regleringen av markanvändningen enligt planhandlingarna. Kommunen finner det inte behövligt att för aktuell detaljplan genomföra en gränsutvisning.

PLANFÖRSLAGET GÖR SÅ ATT ANGRÄNSANDE DETALJPLAN MED HÖG SANNOLIKHET INTE KOMMER ATT FUNGERA

Eftersom Lund 1:6s gränser har hög lägesosäkerhet (se tidigare rubrik) är det oklart hur långt söderut kvartersmarken kommer att hamna. På plankartan för planförslaget och den pågående planen med aktnummer 20-FOL-1153 redovisas ett staket. I det framtagna förslaget ska kvartersmarken få fram till staketet och det innebär att det ytan utlagd för väg blir för smal.

Kommentar

Planområdesgränsen har, till granskningen, lagts i den förändrade fastighetsgräns som levererats från Lantmäteriet. Fastighetsgränsen är uppdaterad i april 2026 av Lantmäteriet för att stämma med den digitala registerkartan. Eftersom den streckade linjen i gällande detaljplan, gräns mellan väg och parkmark, är en illustrationsbeteckning, ej avsedd att fastställas, finns även tolkningsmöjligheter för en eventuell framtida gränsutvisning.

MOTIVERING TILL VAL AV ENSKILT HUVUDMANNASKAP SAKNAS

När kommunen väljer att låta en detaljplan ha enskilt huvudmannaskap för allmänna platser i stället för kommunalt, ska de särskilda skälen för detta redovisas i planhandlingarna. Vid Lantmäteriets genomläsning har inte någon sådan motivering hittats i de aktuella planhandlingarna.

Kommentar

På sidan 5 under rubriken "Motiv till detaljplanens regleringar" och underrubriken "Huvudmannaskap" finns angivet att motivet är att enskilt huvudmannaskap på allmän platsmark gata sätts för att all övrig allmän plats i området har enskilt huvudmannaskap, texten har dock utvecklats till granskningen.

ALLMÄN VÄG, ENSKILT HUVUDMANNASKAP

Allmän väg som är belägen inom planområdet ska redovisas som allmän plats Väg. Även om Trafikverket är väghållare för den allmänna vägen är Trafikverket inte huvudman för den allmänna platsen. Huvudmannaskapet kan som för alla allmänna platser endast vara kommunalt eller enskilt.

Kommentar

Planbeskrivningen har omformulerats under rubriken "Beskrivning av detaljplanen, Huvudmannaskap" efter Lantmäteriets synpunkt.

När kommunen är huvudman för allmän plats där det finns en allmän väg har kommunen rätt att lösa in marken utan ersättning enligt reglerna i 4 kap 3 § ExprL.

Kommentar

Kommunen avser inte vara huvudman för allmän plats inom planen utan det ska vara enskilt huvudmannaskap.

Gemensamhetsanläggning kan inte bildas för allmän väg i den mening som avses i VägL inom plan med enskilt huvudmannaskap. Skulle den allmänna vägen i framtiden dras in kan dock gemensamhetsanläggning bildas.

Kommentar

Kommunen bedömer det osannolikt att den allmänna vägen skulle dras in i framtiden. Om så ändå skulle ske får en gemensamhetsanläggning bildas genom att fastighetsägaren då ansöker om lantmäteriförrättning.

FASTIGHET SAKNAR EVENTUELLT MÖJLIGHET ATT ORDNA UTFART TILL GATA

Utfartsförbud har lagts i gränsen mot den allmänna vägen 700 och i planbeskrivningen framgår att utfart från Lund 1:6 ska ske på Barnhemsvägen. Eftersom fastighetsgränsen är oklar (se tidigare rubrik) så kan det bli en remsa med mark utlagd som park eller plantering i den befintliga byggnadsplanen mellan kvartersmarken och den planlagda vägmarken. Eftersom det inte är tillåtet att köra bil

över allmän plats PARK innebär nuvarande utformning att planen kanske inte medger någon väganlutning för fastigheten.

Kommentar

Fastighetsgränsen är uppdaterad i april 2026 av Lantmäteriet för att stämma med den digitala registerkartan, därför har planområdesgränsen nu till granskningen, lagts i den förändrade fastighetsgränsen som då levererades från Lantmäteriet. Eftersom den streckade linjen i gällande detaljplan, gräns mellan väg och parkmark, är en illustrationsbeteckning, ej avsedd att fastställas, finns även tolkningsmöjligheter för en eventuell framtida gränsutvisning om det skulle uppkomma mindre avvikelser. En sådan mindre avvikelse anser kommunen helt kan ligga inom tolkningsmöjligheterna vad gäller regleringen av markanvändningen enligt planhandlingarna. Fastigheten kan redan nu ha in- och utfart i söder längs Barnhemsvägen efter utfartsförbudet men för att ge en möjlighet att få en bättre trafiksäkerhet och för att få en laglig in- och utfart har parkmark tagits med och lagts ut som gatumark. På den mark som är kvar och planlagd blir vägen inte för smal. Övrig städning av ytor får ske vid annat tillfälle.

MINSTA FASTIGHETSSTORLEK

Lund 1:6 är enligt avsöndringsakten 1921-10-31, akt 20-FOL-1738 3150 m². Enligt planförslaget ska del av fastigheten planläggas som väg. Om fastighetsreglering sker från Lund 1:6 till Lund s:2 för att genomföra planen kommer Lund 1:6 att understiga 3150 m² och därmed inte vara förenlig med planen.

Kommentar

Ingen fastighetsreglering är tänkt att göras i samband med plangenomförandet och därmed kommer fortsättningsvis Lund 1:6 innehålla en mindre del av väg 700. Planbestämmelsen minsta fastighetsstorlek har justerats till 2 500 om fastighetsreglering ändå kommer att ske i framtiden.

Delar av planen som bör förbättras

KOORDINATKRYSS SAKNAS I GRUNDKARTAN

Koordinatkryss och angivelse av koordinaterna i plan saknas i den grundkarta som ligger som bakgrund till plankartan. Det krävs minst två koordinatkryss i öst-västlig riktning och två i nord-sydlig riktning för att med säkerhet kunna georeferera den juridiskt gällande plankartan ifall det skulle bli nödvändigt. I [HMK Kartografi 2025](#) avsnitt 3.4.2 finns en rekommendation om att kartans koordinatsystem kan förtydligas på detta sätt. Koordinatkryssen bör finnas på någon av de kartor som sparas när planen får laga kraft och det är enklast vid en framtida georeferering om dessa syns på dokumentet plankarta.

Kommentar

När det gäller frågan om koordinatkryss i plankartan har frågan diskuterats tidigare, bland annat i samband med en workshop om grundkartor och fastighetsförteckningar för ett antal år sedan. Vid denna workshop närvarade bland annat representanter från kommunerna i Västmanland och Lantmäteriet, genom division Informationsförsörjning. Där konstaterades att de som arbetar med koordinater kommer att använda sig av det digitala materialet som tas fram i samband med planarbetet, inte mäta sig fram på en analog produkt. För den enskilde medborgaren som tar ställning till en plan, under exempelvis granskning, kan knappast koordinater på kartan heller vara till hjälp, utan de använder sig snarare av måttstocken. Som en följd av detta konstateras att rutnätspunkter och koordinater saknar reell funktion på grundkartan, varför heller inget av detta har lagts till i denna plankarta.

FASTIGHETSBETECKNINGAR SAKNAS I GRUNDKARTAN

I grundkartan saknas namn på fastigheterna (numren står dock). Det är viktigt att fastighetsbeteckningarna redovisas för att göra det lätt för den som är berörd av planen att hitta respektive fastighet på plankartan och förstå konsekvenserna för berörda fastigheter.

Kommentar

Grundkartan är kompletterad med namn på fastigheterna.

Det framgår inte på plankartan var fastighetsgränserna går inom planområdet vilket bör förtydligas. Bristen behöver åtgärdas för att underlätta läsningen av plankartan och bedömningen av om redovisningen av planens konsekvenser enligt 4 kap. 33 § tredje stycket PBL är korrekt.

Kommentar

Planområdesgränsen var lagd i fastighetsgränsen för Lund 1:6 med grundkartan som underlag till plankartan i samrådet, det fanns alltså inga fastighetsgränser inom planområdet. Till granskningen ligger plangränsen kvar i fastighetsgräns för Lund 1:6 förutom i sydväst där har plangränsen lagts i Barnhemsvägen för att släcka ut parkmark i gällande detaljplan. Där ligger fastighetsgränsen för Lund 1:6 under användningsgränsen mellan kvartersmark och allmän plats GATA. För enklare överblick av fastighetsgränser rekommenderas grundkartan, då den är fri från plangräns.

S 3. **Trafikverket**

Yttrande

Väg 700

Om väg 700 ska planläggas rekommenderar Trafikverket att ytan ges kommunalt huvudmannaskap. Kommunalt huvudmannaskap kan övervägas om kommunen anser att allmänhetens tillträde till platsen är viktig. Planbeskrivningen anger att bestämmelsen väg används för att "säkerställa att allmänheten fritt kan passera." Väg är allmän platsmark vilket innebär att allmänheten har tillträde.

Kommentar

Kommunen bedömer att eftersom all övrig allmän plats i området har enskilt huvudmannaskap är detta lämpligt även i denna detaljplan. Boverket anger detta som ett särskilt skäl i PBL Kunskapsbanken. Att huvudmannaskapet är enskilt innebär inte att vägen blir privat. Allmän plats är till för allmänhetens behov och får inte stängas av eller spärras av för allmänhetens tillträde vilket har påtalats för fastighetsägarna. Under rubriken "Motiv till detaljplanens regleringar, Huvudmannaskap" har texten utvecklats angående detta.

Buller

Planbestämmelsen m₁ bör ange att uteplats ska vara minst 20 meter från vägmitt.

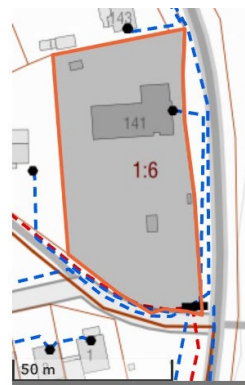
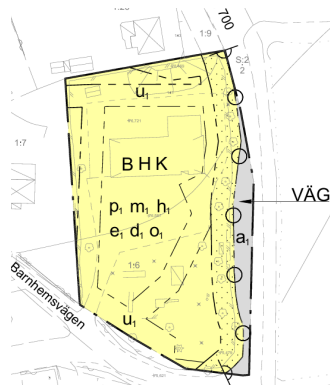
Kommentar

Planbestämmelsen om buller har kompletterats på plankartan efter Trafikverkets synpunkt, dock har antal meter lagts in från vägkant i stället för antal meter från vägmitt eftersom vägen har olika bredd i och med bussfickan och vägkant är lättare att uppfatta än vägmitt.

S 4. **Vattenfall
Eldistribution
AB**

Yttrande

Vattenfall Eldistribution AB har elnätanläggningar inom område och inom närområde för aktuell detaljplan bestående av 0,4 kV markkabel, blå streckad linje, och 0,4 kV kabelskåp, svart rektangel. Elnätanläggningarnas läge i kartan är ungefärligt.

Vattenfall Eldistributions riktlinjer ska följas, uppnås inte avstånden kan ledningar flyttas på exploatörens bekostnad, se nedan angående ledningsflytt.

Ny byggnad invid markkabel

Avstånd mellan byggnad och markkabelns närmaste fas ska vara minst 2 meter.

Plantering ovanpå markkabel

Växtlighet i form av buskar och prydnadsväxter ska inte planteras inom ett område av 2 meter från ledningens mitt. Vattenfall vara tvungen att flytta dessa vid en eventuell åtgärd på Vattenfalls markkabel vid t ex en driftstörning på markkabeln. Aktuella markanläggningar kan därvid skadas. Vattenfall ska i sådant fall hållas skadeslöst.

Ny parkeringsplats invid markkabel

Inga nya parkeringsområden ska etableras över befintliga markkablar.

Vattenfall Eldistribution AB vill informera om följande:

- Eventuell flytt/förändringar av befintliga elnätanläggningar utförs av Vattenfall Eldistribution, men bekostas av exploatören.
- Offertförfrågan för ledningsflytt inom lokalnät görs via Vattenfall Eldistributions hemsida, [Offertförfrågan flytt av anläggning - Vattenfall Eldistribution](#). Vid offertförfrågan ska samrådsyttrandet bifogas. För att underlätta handläggningen bör konfliktpunkter vara utredda och elnätanläggningar vara utsatta. Utsättning kan beställas via [Ledningskollen](#).

- Inför anslutning av ny byggnad till befintligt elnät måste beställning av offert på el-servis beställas i mycket god tid. Offert på el-serviser, både byggkraft och permanent servis, beställs via [Anslutning - Vattenfall Eldistribution](#) eller på telefon: 020-82 10 00
- Vid eventuella schaktningsarbeten skall kabelutsättning begäras. Se [Gräv inte utan koll | Vattenfall Eldistribution](#)
- När du ska bygga, fälla träd, schakta eller spränga nära **våra** ledningar så glöm inte att beställa bevakning. Då är vi med på plats under arbetets gång och ser till att inga skador uppstår [Beställ tjänst - Vattenfall Eldistribution](#)
- Vid ny infart till fastigheten skall befintlig markkabel förläggas i rör. Detta beställs via [Offertförfrågan flytt av anläggning - Vattenfall Eldistribution](#) för lokalnät och beställs så tidigt i processen som möjligt.
- Befintliga elnätanläggningar måste hållas tillgängliga under alla **skeden** av genomförandet.
- Någon anläggning, tex byggnad, får inte uppföras invid elnätanläggning tillhörande Vattenfall El-distribution så att gällande säkerhetsavstånd inte hålls.

Kommentar Vattenfalls yttrande har lämnats vidare till fastighetsägaren för kännedom och beaktande.

S 5. **Skanova**
Yttrande

Skanova har inget att erinra mot detaljplanen. Skanovas teleanläggningar/rättigheter berörs inte/påverkas inte av rubricerat planförslag.

Tvingas Skanova vidta undanflyttningsåtgärder eller skydda telekablar för att möjliggöra exploatering förutsätter Skanova att den part som initierar åtgärden även bekostar den.

Skanova önskar i ett tidigt skede medverka i planarbetet när detaljplanarbete påbörjas och kallas till samrådsmöten för det aktuella området för att kunna samordna nya ledningar.

Om så önskas kan ledningarna skickas digitalt i dwg-format för att infogas på plankartan. Kontakta ledningskollen.se

Kabelanvisning beställs via ledningskollen.se

För flytt av ledningar eller samordning gå in på Telia som nätägare

Kommentar Yttrandet har lämnats vidare till fastighetsägaren för kännedom och beaktande.

S 6. **Avesta Vatten och Avfall AB**
Yttrande

Inga synpunkter.

Kommentar

-

S 7. **Post Nord**
Yttrande

PostNord har i uppdrag att tillhandahålla den samhällsomfattande posttjänsten vilket bland annat innebär att det är PostNord som ska godkänna placeringen och standarden på postmottagningsfunktionen. I denna roll representerar PostNord samtliga postoperatörer som är verksamma i det aktuella området.

Post ska kunna delas ut miljövänligt, kostnadseffektivt och med hänsyn till arbetsmiljön för chaufförer och brevbärare. För att det ska kunna genomföras i praktiken behöver utdelningen standardiseras.

Vid nybyggnation av villor och radhus placeras postlådan i en lådsamling vid infarten till området. I flerfamiljshus ska man ta emot sin post i en fastighetsbox i anslutning till entrén. Färdvägen till postanordningen ska vara öppen och farbar året runt för valt fordon, samt ges möjlighet att vända.

Kontakta PostNord i god tid på utdelningsförbättringar@postnord.com för dialog gällande godkännande av postmottagning i samband med nybyggnation eller annan förändring gällande befintlig alt ny infrastruktur.

En placering som inte är godkänd leder till att posten inte börjar delas ut till adressen.

Kommentar Placering av postlådor är inget som regleras i detaljplanen men informationen har noterats och yttrandet lämnas vidare till fastighetsägaren för kännedom och beaktande.

S 8. **Södra Dalarnas
Räddnings-
tjänstförbund**

Yttrande

Efter granskning av inkomna samrådshandlingar (inbjudan, planbeskrivning och plankarta) gällande Detaljplan för Lund 1:6 (f d Lunds skola), Avesta kommun har räddningstjänsten inget att erinra, förutom nedan rättelse.

Sid 11 under Hälsa och säkerhet står det: Räddningstjänstens insatstid för att nå planområdet är i normalfallet mindre än 10 minuter. Det ska ändras till: ... normalfallet mindre än 20 minuter –
Alt. till: Räddningstjänstens insatstid för att nå planområdet är i normalfallet mellan 10–20 minuter.

Kommentar

Planbeskrivningen är korrigerad under "Hälsa och säkerhet" efter Räddningstjänstens yttrande.

S 9. **Polismyndigheten**

Yttrande

Polismyndigheten vill påminna om att alltiämt beakta det brottsförebyggande och trygghetsskapande perspektivet i detaljplaner. Sedan 1 juli 2023 (Lag 2023:196) har kommuner ett utökat lagstadgat ansvar för att arbeta brottsförebyggande, vilket inkluderar fysisk planering. Det bör således finnas ett avsnitt eller tydliga överväganden kring detta i förslaget. Polisen har i övrigt inget att erinra mot planens genomförande.

Kommentar

Brottsförebyggande och trygghetsskapande är aspekter som kommunen beaktar i detaljplanearbeten. Informationen lämnas vidare till fastighetsägaren för kännedom och beaktande och planbeskrivningen har kompletterats med ett stycke under rubriken "Brottsförebyggande fysisk planering".

S10. **Globalconnect**

Yttrande

GlobalConnect AB har tagit del av förslag till detaljplan för Lund 1:6 och låter härmed framföra följande synpunkter. Genomgång av planhandlingarna och tillhörande kartunderlag har gjorts efter samrådstidens utgång vilket beklagas. Vissa omständigheter av betydelse för befintlig infrastruktur har uppmärksamats. Mot denna bakgrund lämnas detta yttrande.

Befintlig fiberanläggning

GlobalConnect har befintlig fiberledning förlagd längs Barnhemsvägen i anslutning till planområdet. Ledningen har tidigare uppfattats vara belägen utanför fastigheten Lund 1:6. Vid genomgång av aktuell gränsredovisning kan dock konstateras att justeringar i fastighetsindelningen medför andra förutsättningar än vad som tidigare framgått av äldre kartunderlag.

Den nuvarande gränsredovisningen medför att förutsättningarna för planområdet, särskilt dess södra och östra delar, förändras jämfört med tidigare bedömningar. Detta innebär att ledningens läge i relation till fastigheten Lund 1:6 inte längre är helt entydigt utifrån tillgängligt kartmaterial.

GlobalConnect är medvetet om att registerkartan i området fortfarande har begränsad geometrisk kvalitet och att fastighetsgränsens exakta sträckning ytterst avgörs av förrättningshandlingar. Samtidigt konstateras att rådande redovisning ger anledning att ompröva tidigare antaganden avseende ledningens fastighetsanknytning.

Plankarta och u-område

GlobalConnect ser positivt på att plankartan redan innehåller u-område för teknisk infrastruktur. Det är rimligt att detta u-område tillgodoser flera olika ledningsintressen och inte enbart avser GlobalConnects anläggning.

Om det fortsatta arbetet visar att befintlig fiberledning helt eller delvis är belägen inom Lund 1:6, och därmed inom planområdet, bedömer GlobalConnect att u-området utgör en lämplig planmässig lösning. Bolaget har inga invändningar mot denna reglering.

Fortsatt hantering och framtida anslutning

GlobalConnect motsätter sig inte detaljplanens syfte eller genomförande, utan ser detta yttrande som ett led i att bevaka befintlig infrastruktur och bidra till tydliga förutsättningar inför genomförandeskedet. Med hänsyn till den oklarhet som nu har uppmärksamrats är GlobalConnect positivt inställt till fortsatt dialog och samordning i den fortsatta processen.

GlobalConnect är även positivt till att medverka till en framtida fiberanslutning till Lund 1:6, som i dagsläget saknar anslutning från GlobalConnect.

Inför eventuella markarbeten eller fortsatta utredningar bör befintliga ledningar lokaliseras genom beställning av ledningsanvisning via **Ledningskollen**.

För frågor rörande ledningssamordning och tekniska frågor nås GlobalConnect via fiber.drift.underhall@globalconnect.se

För plantekniska frågor rörande detta yttrande:
rasmus.lindberg@globalconnect.se

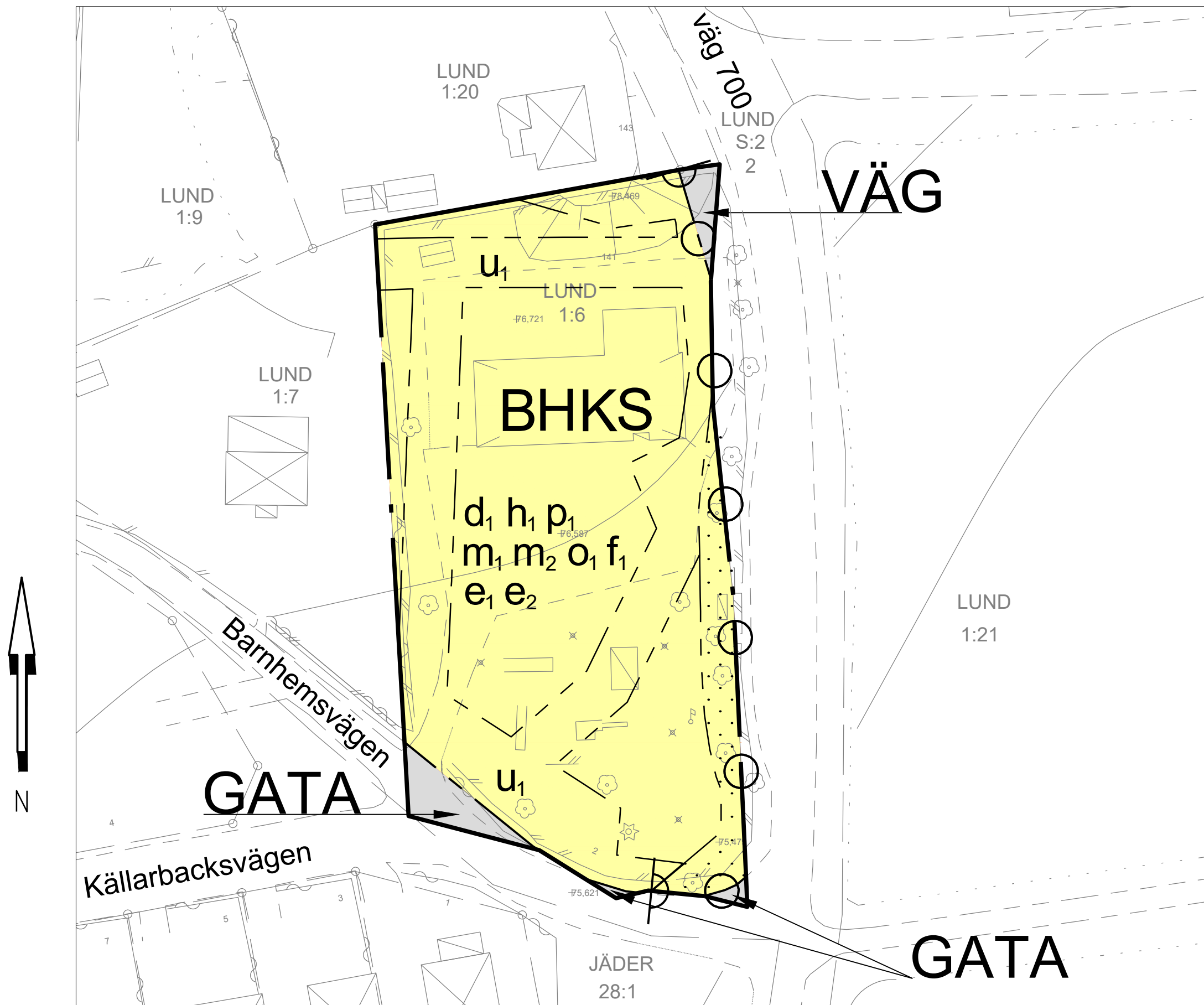
Kommentar

Yttrandet har vidarebefordrats till fastighetsägaren för kännedom och beaktande. U-område som är utlagt på plankartan kan tillgodose flera olika ledningsintressen. Globalconnect kommer att få handlingar inför granskningen.

VÄSTMANLAND-DALARNA MILJÖ- OCH BYGGFÖRVALTNING
Plan- och byggenheten

Eva Westlund
Planingenjör

PLANKARTA

GRUNDKARTANS BETECKNINGAR

Grundkartan är upprättad av Västmanland-Dalarna miljö- och byggförvaltning i juni månad 2026. Grundkartans koordinatsystem SWEREF99, 16.30, RH 2000. Observera att teckenförklaring är allmän och innehåller alla tänkbara kartelement. Alla element behöver därför inte återfinnas i den här aktuella kartan. Fastighetsgränsen för Lund 16 är uppdaterad i april 2026 för att stämma med den digitala registerkartan.

Fastighetsgränser m.m.

— — — — —	Traktgräns/Kvartersstraktgräns
- - - - -	Fastighetsgräns
○	Gränspunkt
KRYLBO	Registrernamn
8:9	Registrernummer

Byggnader

	Verksamhet husliv/tak
	Bostad husliv/tak
	Komplementbyggnad husliv/tak
	Transformator - skärmtak

Markdetaljer

	Staket
	Häck
	Vägkant kantsten
	Vägkant asfalt/grus
	Stant
	Stenmur - stödmur
	Ägostagsgräns
	Strandlinje
	Valfödrag
	Järnväg
	Höjdkurva
	Elstolpe/telestolpe - betydningsstolpe
	Sänkmark - barrskog - lövskog
	Åker - äng
	Barrträd - lövträd - Träd allmänt

ANTAGANDEHANDLING

HANDLINGAR

Till planen hör förutom denna plankarta med bestämmelser

- planbeskrivning med konsekvensbeskrivning
- samrådsredogörelse
- utlåtande

- grundkarta
- fastighetsförteckning

UPPLYSNINGAR

Planen är upprättad enligt plan- och bygglagen (PBL 2010:900 f.o.m. SFS 2025:1079). Planen handläggs med utökad planförfarande.

- Godkänd för samråd
- Godkänd för granskning
- Antagen
- Vunnit laga kraft

Instans
Delegation
Ks Samhällsplaneringsutskott
Kommunstyrelsen

Datum
2026-03-05
2026-06-22
2026-09-07

Genomförandetid

Detaljplanens genomförandetid är 10 år (120 månader) från det att beslutet att anta planen vinner laga kraft.

PLANBESTÄMMELSER

Följande gäller inom områden med nedanstående beteckningar. Endast angiven användning och utformning är tillåten.

GRÄNSBETECKNINGAR

— — — — —	Planområdesgräns
- - - - -	Användningsgräns
- - - - -	Egenskapsgräns

ANVÄNDNING AV MARK OCH VATTEN

Allmän plats

VÄG	Väg
GATA	Gata

Kvartersmark

B	Bostäder
H	Detaljhandel
K	Kontor
S	Skola

EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR ALLMÄN PLATS

Huvudmannaskap

Huvudmannaskapet är enskilt för den allmänna platsen.

EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR KVARTERSMARK

Begränsning av markens utnyttjande

· · · · ·	Marken får inte förses med byggnad.
-----------	-------------------------------------

Fastighetsstorlek

d ₁	Minsta fastighetsstorlek är 2 500 m ² .
----------------	--

Höjd på byggnadsverk

h ₁	Högsta nockhöjd är 11.3 meter och högst två våningar får uppföras.
----------------	--

Markreservat för allmännyttiga ändamål

Markreservat för allmännyttiga underjordiska ledningar.

Placering

p ₁	Byggnad ska placeras minst 4 meter från fastighetsgräns. Komplementbyggnad får dock placeras minst 2 meter från fastighetsgräns. Befintlig byggnad vilken definieras av planens underlagskarta ska inte anses som planstridig trots att den delvis berör sådant område.
----------------	---

Skydd mot störningar

m ₁	Minst en gemensam uteplats till bostaden ska anordnas så att den inte utsätts för ljudnivåer över gällande riktvärden. Denna ska placeras minst 18 meter från väggkant.
----------------	---

m ₂	Skolgårdens friyta ska anordnas så att den inte utsätts för ljudnivåer över gällande riktvärden.
----------------	--

Stängsel, utfart och annan utgång

⌋ ○ · ○ ⌋	Utfart får inte finnas.
-----------	-------------------------

Takvinkel

o ₁	Minsta takvinkel är 22 grader.
----------------	--------------------------------

Utformning

f ₁	Fasader ska vara av trä eller puts, tak ska vara med röd takbeläggning av tegel alternativt betongpanna av lertegelkaraktär.
----------------	--

Utnyttjandegrad

e ₁	Största byggnadsarea är 20 % av fastighetsarean inom användningsområdet.
----------------	--

e ₂	Endast en huvudbyggnad får uppföras.
----------------	--------------------------------------

DETALJPLAN

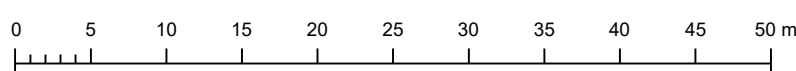
Lund 1:6 (f d Lunds skola)

AVESTA KOMMUN, DALARNAS LÄN

UPPRÄTTAD AV VÄSTMANLAND-DALARNAS MILJÖ- OCH BYGGFÖRVALTNING 2026-05-11

MINDRE JUSTERINGAR 2026-08-03

Eva Westlund
PLANINGENJÖR

Skala 1:500 A2

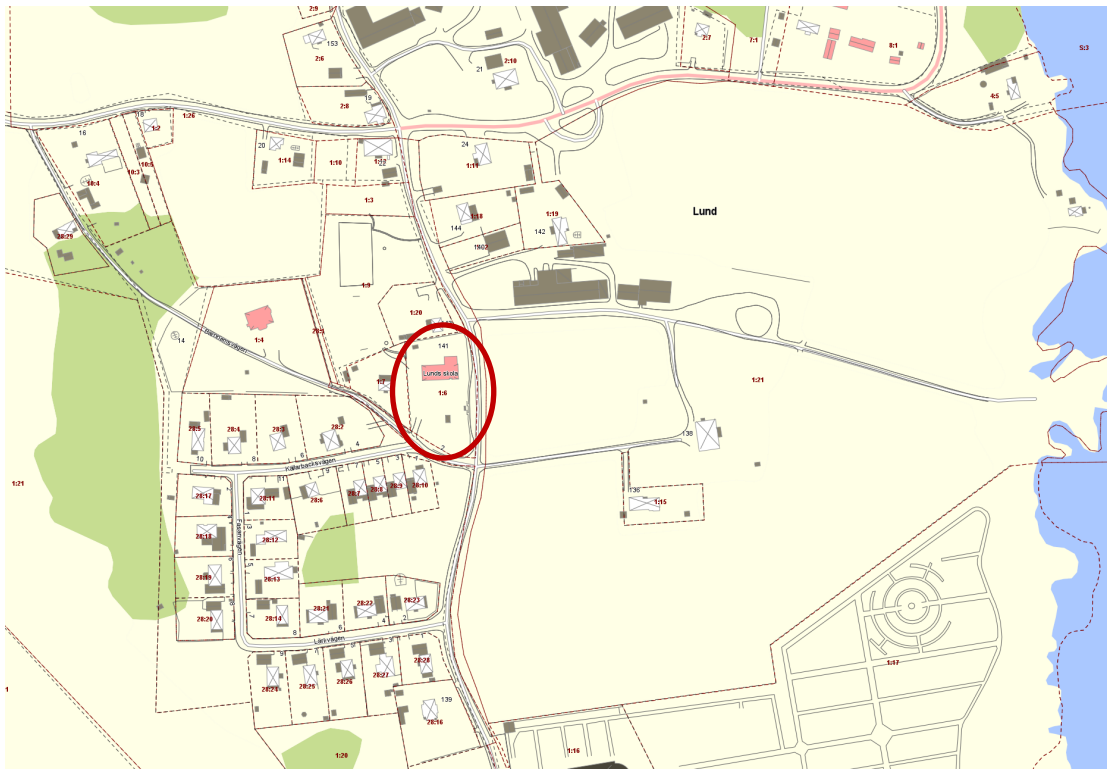
ANTAGANDEHANDLING

Detaljplan för
Lund 1:6 (f d Lunds skola)
Folkärna, Avesta kommun, Dalarnas län

Upprättad av Västmanland-Dalarna miljö- och byggförvaltning 2026-05-11, mindre justeringar 2026-08-03.

Eva Westlund
Planingenjör

PLANBESKRIVNING

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Syfte.....	3
BESKRIVNING AV DETALJPLANEN	3
Hela detaljplanen.....	3
Genomförandetid.....	3
Allmän plats	3
Kvartersmark.....	3
Befintligt.....	4
Ärendeinformation	5
MOTIV TILL DETALJPLANENS REGLERINGAR.....	5
Motiv till reglering	5
GENOMFÖRANDEFRÅGOR.....	7
Organisatoriska frågor	7
Fastighetsrättsliga frågor.....	7
Tekniska frågor	7
Ekonomiska frågor	8
Annat	8
PLANERINGSUNDERLAG.....	8
Kommunala.....	8
Utredningar	9
PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR.....	9
Kommunala.....	9
Riksentressen	10
Hushållningsbestämmelser enligt 3 kap miljöbalken.....	10
Miljökvalitetsnormer	11
Miljö	11
Hälsa och säkerhet.....	11
Geotekniska förhållanden	11
Hydrologiska förhållanden.....	12
Kulturmiljö.....	12
Fysisk miljö.....	14
Bebyggelseområden.....	14
Sociala	14
Teknik.....	14
Service	15
Trafik	15
KONSEKVENSER	15
Fastigheter och rättigheter.....	15
Miljö	17
Miljökvalitetsnormer	18
Hälsa och säkerhet.....	18
Buller från spårtrafik och vägar.....	18
Sociala	19
Riksentresse	20

DETALJPLANENS SYFTE

Syfte

Planens syfte är att möjliggöra för bostäder, kontor, handel och skola för att få en mer flexibel användning av fastigheten där huvudbyggnaden tidigare inrymt en kommunal skola.

BESKRIVNING AV DETALJPLANEN

Hela detaljplanen

Bakgrund

Fastigheten är i privat bruk och huvudbyggnaden har tidigare använts som skola men då fastighetsägaren fått avslag på att driva skola i privat regi finns önskemål att kunna möjliggöra användningarna bostad, handel, kontor och skola. Detta för att få en bredare användning av fastigheten för att utveckla landsbygden med att skapa förutsättningar för bostad, småföretag/hantverk och service som handel för människor att bo och verka på landsbygden, även skola har lagts in som användning eftersom byggnaden tidigare använts som just skola.

Huvuddrag

Detaljplanen innebär att området planläggs för bostad, handel, kontor och skola. Planläggningen omfattar den befintliga fastigheten Lund 1:6 samt en mindre del av fastigheten Lund S:2 i sydväst.

Läge, areal och markägande

Planområdet ligger centralt i Lund Folkärna, längs väg 700, ca 250 meter norr om Folkärna kyrka. Fastigheten Lund 1:6 omfattar ca 3 100 m² och är i privat ägo, ytan för allmän plats GATA i sydväst ägs av en samfällighetsförening och omfattar ca 65 m².

Genomförandetid

Genomförandetiden är 10 år från den dag planen vinner laga kraft. Efter genomförandetidens slut fortsätter planen att gälla tills den ersätts, ändras eller upphävs. Under genomförandetiden gäller vissa rättigheter och skyldigheter kopplade till planens innehåll, bland annat är fastighetsägare garanterade att få utnyttja den bygrätt som detaljplanen medger.

Allmän plats

Huvudmannaskap

Vägmärket inom planområdet planläggs med enskilt huvudmannaskap. Där det inte är allmän väg, med Trafikverket som väghållare, är det upp till fastighetsägarna att ordna och sköta de allmänna platserna. Enskilt huvudmannaskap innebär att de allmänna platserna ska genomföras och skötas genom att en gemensamhetsanläggning (ga) bildas. De ingående fastigheterna ansvarar i så fall för eventuell utbyggnad och underhåll av de allmänna platserna. Gemensamhetsanläggning bildas genom en Lantmäteriförrättning. Väg 700 ligger på allmän plats och den lilla del som ligger inom planområdet ger Trafikverket rätt att underhålla vägbanan och området omkring. Tre mindre ytor av Barnhemsvägen ligger inom allmän plats gata.

Kvartersmark

Planen medger bostad, handel, kontor och skola i högst två våningar. Dessa får ha en total byggnadsarea som högst motsvarar 20 % inom användningsområdet. Planen anger även användningen kontor som kan komma att inrymma ett antal arbetsplatser. För byggnation och andra åtgärder på kvartersmark svarar respektive fastighetsägare.

Kommersiell och offentlig service

Planområdet ligger ca 1 mil öster om centrala Avesta där kommersiell och offentlig service finns inklusive Avesta lasarett.

ANTAGANDEHANDLING

4 (20)

Befintligt

Fastigheten är ianspråktagen med en före detta skolbyggnad med tillhörande lekredskap samt gräsytor och några träd, se ortofoto från 2024 till höger.

Fastigheten från söder mot norr. Foto Kart&mätenheten Avesta kommun

Fastigheten från väg 700.

Ärendesinformation

Planhandlingar

- Plankarta med bestämmelser
- Planbeskrivning (detta dokument)
- Samrådsredogörelse
- Granskningsutlåtande

Dessutom finns följande handlingar i ärendet:

- Grundkarta
- Fastighetsförteckning

MOTIV TILL DETALJPLANENS REGLERINGAR

Motiv till reglering*Markanvändning**Allmän plats*

VÄG – Bestämmelsen sätts för att säkerställa markanvändning för länsväg 700 som delvis, en mycket liten del, ligger på fastigheten Lund 1:6. Även om den mindre ytan av väg 700 i praktiken består av en gräsyta och inte väg så är det i gällande detaljplan vägmark. För att få en sammanhållen jämn sträckning på den redan planlagda vägmarken samt om Trafikverket i framtiden önskar bredda vägen så bedömer kommunen att området planläggs bäst som väg och inte kvartersmark. Syftet är att säkerställa att allmänheten fritt kan passera. Vägen utgör en viktig allmän förbindelse mellan Lund och antingen norrut via Gammelgård, Stora Dicka och vidare mot väg 68 eller mot söder via Utsund, Brovallen och vidare till väg 70.

GATA – Bestämmelsen anger gata som markanvändning för allmän trafik. Syftet med bestämmelsen är att möjliggöra in- och utfart från Lund 1:6 mot Barnhemsvägen och att samtliga tre delar GATA ingår i lokalnätet för Barnhemsvägen och Källarbacksvägen. Detta ska säkerställa funktionen allmän gata.

Huvudmannaskap

a₁ – Enskilt huvudmannaskap på allmän platsmark gata sätts för att all övrig allmän plats i området har enskilt huvudmannaskap. Enskilt huvudmannaskap får vara enskilt om det finns särskilda skäl för det och att sådant särskilt skäl är om en detaljplan utgör en kompletterande detaljplanläggning i ett område där det finns enskilt huvudmannaskap sedan tidigare. Boverket och rättspraxis anger detta som ett särskilt skäl för enskilt huvudmannaskap.

Användningsbestämmelser*Kvartersmark*

B – Bostäder har satts för att det är den användning som stämmer överens med användningen av området i Lund.

H – Handel har satts för att få en mer flexibel användning av fastigheten och att stärka lokal service som exempel att möjliggöra gårdsbutik, café eller mindre hantverk för en ökad servicegrad. Användningen ska inte innebära omfattande utomhusaktivitet och ska ha begränsad besöksverksamhet.

K – Kontor har satts för att få en mer flexibel användning av fastigheten om denna användning kan komma att behövas i framtiden för att främja lokalt företagande och stödja en utveckling av landsbygden.

S – Skola har satts för att möjliggöra en mer flexibel användning för en eventuell ny ägare, detta då byggnaden inom fastigheten tidigare under många år har fungerat som skola.

Egenskapsbestämmelser*Begränsningar av markens bebyggande*

Marken får inte förseras med byggnad. Befintlig byggnad vilken definieras av planens underlagskarta ska inte ses som planstridig trots att den delvis berör sådant område. Bestämmelsen så kallad ”prickmark” innebär att mark inte får förseras med byggnad har lagts in 6 meter på en sträcka från plangränsen på den del som inte u-område finns i öster (inom u-området får inga byggnader få uppföras) mot väg 700. Syftet med

bestämmelsen är att upprätthålla goda sikt- och trafikförhållanden med hänsyn till säkerhet och framkomlighet, samt att möjliggöra underhåll och skötsel av fastigheten.

Placering

p₁ – Byggnad ska placeras minst 4 meter från fastighetsgräns. Komplementbyggnad får dock placeras 2 meter från fastighetsgräns. Befintlig byggnad vilken definieras av planens underlagskarta ska inte anses som planstridig trots att den delvis berör sådant område. Nya byggnader får inte placeras närmare fastighetsgräns än 4 meter. Syftet med bestämmelsen är att ge en byggnadsfri respektzon mot närliggande fastigheter, minska risken för upplevd störning samt för att hålla brandskyddsavstånd. Syftet med detta är även att man ska kunna sköta fasader med mera. Komplementbyggnad kan som exempel vara en mindre byggnad för materialsortering, redskap/förråd. Att befintlig byggnad efter samrådet kommer närmare än 4 meter från fastighetsgräns beror på att fastighetsgränsen är uppdaterad i april av Lantmäteriet, efter samrådet, för att stämma med den digitala registerkartan

Skydd mot störningar

m₁ – Minst en gemensam uteplats till bostaden ska anordnas så att den inte utsätts för ljudnivåer över gällande riktvärden och denna ska placeras minst 18 meter från väggkant. Bestämmelsen har satts för att säkerställa att uteplats inte störs av trafikbuller.

m₂ – Skolgårdens friyta ska anordnas så att den inte utsätts för ljudnivåer över gällande riktvärden. Syfte för detta är att uppnå en god ljudmiljö och att ytorna på skolgården kan användas utifrån tänkt användningsområde.

Höjd på byggnadsverk

h₁ – Bestämmelser om höjd på byggnadsverk tillämpas på kvartersmark för att reglera höjd på byggnadsverk. Nockhöjden 11,3 meter är satt för att stämma överens med den befintliga byggnadens nockhöjd och kunna inrymma högst två våningar. I den nu gällande detaljplanen gäller 7,2 meter byggnadshöjd.

Utnyttjandegrad

e₁ – Största byggnadsarea är 20% av fastighetsarean inom användningsområdet. Syftet är att avgränsa byggnadsarea och behålla den ursprungliga karaktären från det var skola. Detta kan även vara till exempel för att säkerställa att yta finns för dagvattenhantering och/eller skolgård.

e₂ – Endast en huvudbyggnad får uppföras. Syftet med bestämmelsen endast en huvudbyggnad är att bevara områdets kulturhistoriska karaktär och att förhindra olämplig avstyckning som leder till förtätning. Den befintliga byggnaden har moderniserats men bär alltså på ett kulturarv från sin tid som by-skola.

Fastighetsstorlek

d₁ – Minsta fastighetsstorlek är 2 500 m². Ur kulturmiljösynpunkt är det olämpligt att avstycka fastigheten till fler fastigheter och bebygga planområdet med ytterligare bostadshus. Ingen fastighetsreglering är tänkt att göras i samband med plangenomförandet, men om fastighetsreglering ändå kommer att ske i framtiden från Lund 1:6 till Lund S:2 (vägmark) har minsta fastighetsstorlek justerats till 2 500 m² för att inte understiga hela fastighetens areal.

Markreservat

u₁ – Bestämmelse om markreservat för underjordiska ledningar ”u₁” är satt i områden där det finns allmännyttiga underjordiska ledningar. Bestämmelsen syftar till att omöjliggöra att byggnader förläggs ovanför ledningarna då det skulle förhindra ledningsägarens åtkomst till ledningarna vid exempelvis byggnation. För teleledningarna som går genom planområdet har u-område lagts in. Befintlig ledning som går längs väg 700 är belägen inom vägmark samt prickmark därav har inget u-område lagts ut för dessa då de är skyddade ändå. U-område sätts för att i första hand tydliggöra i plankartan var ledning finns inom planområdet.

Utfart

Ett utfartsförbud längs väg 700 har införts på plankartan eftersom in- och utfart idag sker mot Barnhemsvägen och anses vara tillräckligt för att nyttjas. Även av trafiksäkerhetsskäl är det bäst att in- och utfart sker mot Barnhemsvägen och att anslutningar till väg 700 begränsas. Ingen in- och utfart mot väg 700 tillåts därmed av trafiksäkerhetsskäl.

Takvinkel

o₁ - Minsta takvinkel är 22 grader. Bestämmelsen har satts för att begränsa möjligheten till tre fulla våningar och för att inte få takvinklar som är främmande i bebyggelsemiljön i Lund, samt för att inkludera även uthus och därmed säkerställa en bättre visuell proportion på eventuella nya uthus takkonstruktion.

Utformning

f₁ – Fasader ska vara av trä eller puts, tak ska vara med röd takbeläggning av tegel alternativt betongpanna av lertegelkaraktär. Syftet med bestämmelsen är att omfatta bestämmelser för befintlig och tillkommande byggnaders utformning, till exempel traditionella material och kulörer på fasader och tak då fastigheten ligger inom utpekat lokalt intresse för kulturmiljövården. Hänsyn tas samtidigt till den befintliga omgivningen med varierande kulör och karaktär på bostäder, vilket innebär att bestämmelsen inte ska hindra den naturliga variation av karaktärer och färgsättningar som redan finns i närområdet.

GENOMFÖRANDEFRÅGOR

Organisatoriska frågor*Tidplan*

Planen är upprättad enligt plan- och bygglagen (PBL 2010:900, t.o.m. SFS 2025:1079) och handläggs med utökat förfarande enligt den preliminära tidplanen nedan. Planens handlingar följer också Boverkets föreskrifter om detaljplan (BFS 2020:5) och Boverkets föreskrifter och allmänna råd om planbeskrivning (BFS 2020:8).

2026-03-05	Beslut om samråd (delegationsbeslut)
2026-06-22	Kommunstyrelsens samhällsplaneringsutskott godkänner planförslaget för granskning
2026-09-07	Kommunstyrelsen antar planförslaget
oktober 2026	Detaljplanen vinner laga kraft

Fastighetsrättsliga frågor*Förändrad fastighetsindelning*

Ingen fastighetsreglering kommer att ske i samband med detaljplanens upprättande.

Rättigheter

Markreservat för ledningar, så kallat u-område, har lagts till vilket säkerställer möjligheten att inrätta ledningsrätter inom området. Ledningsägarna ansvarar för att de har de rättigheter som krävs för att säkra åtkomst till ledningarna.

Tekniska frågor*Tekniska åtgärder*

Vid nybyggande inom planområdet skall såväl mark som byggnader utformas så att de är tillgängliga och användbara för alla samhällsgrupper, till exempel personer med nedsatt rörelse- och orienteringsförmåga, i enlighet med 2 kap 3§ punkt 2 PBL.

Dagvatten

Fastigheten är ansluten till det kommunala vatten- och spillvattennätet, men ligger utanför verksamhetsområde för dagvatten. Genomförande av detaljplanen kommer sannolikt inte att tillföra hårdgjorda ytor vilket ställer krav på hantering av dagvatten. Detta då det inom området redan finns en befintlig byggnad med tillhörande trädgård samt redan i dag finns gott om parkeringsytor. Enligt Avesta kommuns dagvattenpolicy ska ”dagvatten omhändertas så lokalt och nära källan som möjligt”. Planläggningen föranleder inte att kommunens verksamhetsområde ska utvidgas. För att säkerställa yta för dagvattenhantering sätts bestämmelsen e₁, som begränsar största byggnadsarea till 20% av fastigheten.

Tele och opto

Inom och direkt utanför planområdet finns befintliga teleledningar och optoledningar.

Ekonomiska frågor*Planekonomisk bedömning*

- * Fastighetsägaren erhåller eventuellt ökat fastighetsvärde.
- * Kommunen erhåller ersättning för planarbetet enligt upprättat plankostnadsavtal.
- * Planen föranleder inga kommunala investeringar.

För den som avser bygga inom planområdet tillkommer sedvanliga avgifter kopplade till byggnation, till exempel avgifter för bygglov och bygganmälan.

Planavgift

Ingen planavgift kommer att tas ut vid bygglov då planarbetet bekostas av beställaren enligt upprättat plankostnadsavtal.

Drift allmän plats

Trafikverket är väghållare för väg 700 och ansvarar för drift och underhåll av vägen.

Annat

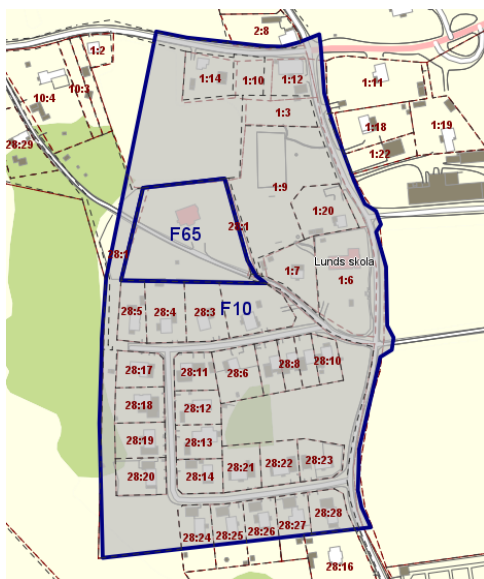
Möjligheten till byggande med ekologiska hänsyn bör beaktas till exempel i fråga om materialval, energiförsörjning, ventilation, sophantering/kompostering.

Vid uppförande av huvudbyggnader i området ska nybyggnadskarta användas.

PLANERINGSUNDERLAG

Kommunala*Detaljplan*

Området omfattas av "Byggnadsplan för del av Lund (F 10)" laga kraft 1965-04-01 med användningen allmänt ändamål, två våningar, enskilt huvudmannaskap.

Gränser för gällande detaljplaner

Ytor för gällande detaljplan

Översiktsplan

Planområdet ligger inom område Jk19 Lund-Jäder-Kungsgården i översiktsplanen antagen 2007-02-12. Kommunfullmäktige i Avesta har dock, genom beslut den 22 maj 2017, konstaterat att översiktsplanen är inaktuell och arbetet med att ta fram en ny översiktsplan pågår. För aktuellt delområde anges bland annat: Området är en mycket gammal centralbygd med byarna Jäder, Lund och Gammelgård samt Kungsgården

och Folkärna kyrka. Genom området går den ålderdomliga vägen från Garpenberg över Utsund ner mot Mälardalen. I Lund korsas denna väg av vägen från Grytnäs till By. Inga rekommendationer finns som berör den nu föreslagna detaljplanen.

Grundkarta

Detaljplanens grundkarta är upprättad i juni 2026 av Kart- och mätenheten vid Västmanland-Dalarna miljö- och byggförvaltning.

Undersökning enligt 6 kap 6 § miljöbalken (1998:808)

Kommunen har genomfört en undersökning av frågan om detaljplanen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Baserat på resultatet av undersökningen gör kommunen bedömningen att ett genomförande av detaljplanen inte kommer att medföra betydande miljöpåverkan. Detaljplanen bedöms inte ha någon betydande miljöpåverkan då planen endast berör ett mindre område som ska läggas samman med grannfastigheten som redan är exploaterad. Således föreligger inget behov av miljöbedömning enligt 6 kap 11-18 och 22 § miljöbalken.

Särskilt beslut om betydande miljöpåverkan

Kommunens bedömning att detaljplanens genomförande inte kommer att medföra betydande miljöpåverkan samråds, med bland andra länsstyrelsen, i planens samrådsskede. Kommunen kommer därefter att fatta beslut i frågan när planen godkänns för granskning.

Hållbarhetsbedömning

Avesta kommun har, genom beslutat hållbarhetsprogram, angett att alla beslut med betydande konsekvenser för framtida utveckling i samhället ska åtföljas av en hållbarhetsbedömning. Detta kan då bland annat gälla beslut rörande större förändringar i den fysiska miljön, vilket ofta blir en följd av fysisk planering. Bedömningar ska utföras mot fyra olika målområden i en skala som går mellan +2 och -2, där +2 är en direkt positiv påverkan på ett mål medan -2 då är något som direkt motverkar ett mål.

En mer utvecklad beskrivning av bedömningen och dess resultat finns i den Excel-fil som använts i bedömningsarbetet. Det dokumentet utgör då även underlag för politiska beslut i planärendet.

Resultat: Den aktuella detaljplanen rör en privat fastighet med ianspråktagen mark. Detta gör att den inte bedöms medföra betydande konsekvenser för framtida utveckling i samhället. Detaljplanen är i princip neutral i fråga om hållbarhet i kommunen utifrån de målområden som undersöks.

Utredningar

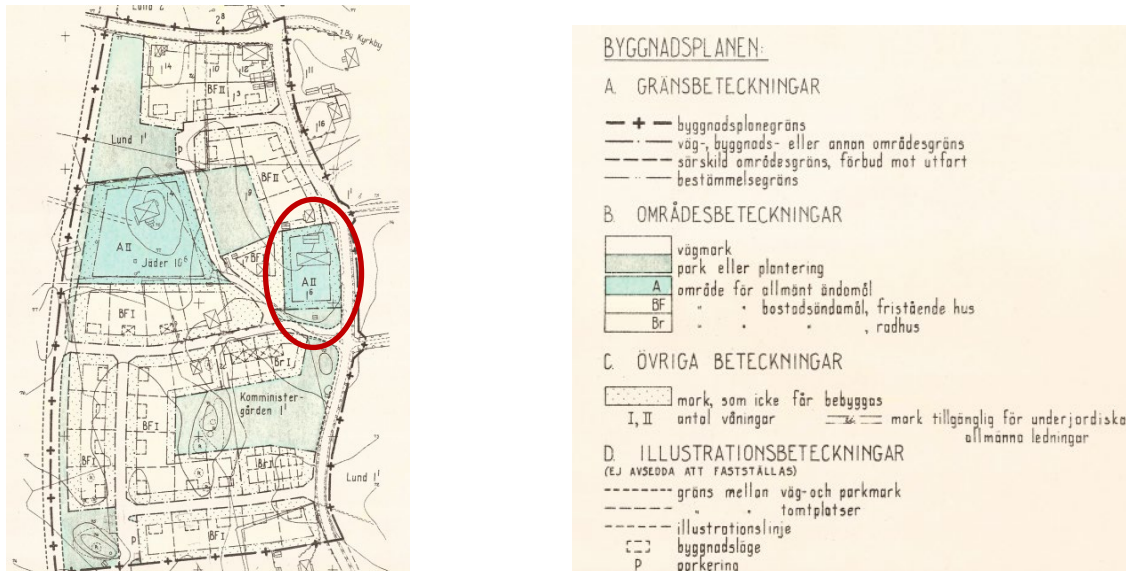
Ingen geoteknisk undersökning har utförts i området.

PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR

Kommunala

Detaljplan

Den gällande detaljplanen anger användningen allmänt ändamål samt park och gata. Om föreslagen detaljplan antas och får laga kraft upphör tidigare detaljplan att gälla inom planområdet men fortsätter att gälla som tidigare utanför det nu aktuella planområdet.

Utdrag från gällande detaljplan med den nu föreslagna detaljplanen inringad.

Översiktsplan

Planområdet ligger inom område Jk19 Lund-Jäder-Kungsgården i översiktsplanen som förklarats inaktuell. För aktuellt delområde anges dock bland annat: Området är en mycket gammal centralbygd med byarna Jäder, Lund och Gammalgård samt Kungsgården och Folkärna kyrka. Genom området går den ålderdomliga vägen från Garpenberg över Utsund ner mot Mälardalen. I Lund korsas denna väg av vägen från Grytnäs till By. Inga rekommendationer finns som berör den nu föreslagna detaljplanen.

Eftersom översiktsplanen är inaktuell är den nu föreslagna detaljplanen inte förenlig med översiktsplanen och handläggs därför med utökat planförfarande. Sannolikt kommer en ny översiktsplan att föreslå samma utveckling i området som den tidigare översiktsplanen.

Riksintressen

Planområdet ligger inom "Området utmed Dalälven från Avesta till Skutskär" som enligt 4 kap 2§ miljöbalken är av riksintresse för sina natur- och kulturvärden, och här ska då särskilt turismens och friluftslivets, främst det rörliga friluftslivets, intressen beaktas. Kommunen bedömer att varken områdets natur- och kulturvärden, eller turismens och friluftslivets intressen i området, påverkas på sådant sätt att planen är olämplig att genomföra. Detta eftersom området fastigheten är privatägd samt därmed inte heller är tillgänglig för allmänheten.

Hushållningsbestämmelser enligt 3 kap miljöbalken

Miljöbalkens 3:e kapitel anger grundläggande bestämmelser för hushållning med mark- och vattenområden. Kommunens bedömning är att detaljplanen inte påverkar dessa hushållningsbestämmelser, miljö kvalitetsnormer eller miljö kvalitetsförvaltning i någon omfattning som gör att den skulle vara oförenlig med dessa. Kommunen anser således att detaljplanens innehåll är förenligt med 3 kap. miljöbalken.

MILJÖBEDÖMNING

En undersökning för miljöbedömning av detaljplanen har gjorts i enlighet med miljöbalken, 6 kapitlet.

Kommunens bedömning är att detaljplanen inte medför någon betydande miljöpåverkan bland annat med hänsyn till de kriterier som anges i 5 § miljöbedömningsförfordningen (SFS 2017:966). Någon miljökonsekvensbeskrivning inom ramen för en miljöbedömning enligt 6 kapitlet 11-12 § miljöbalken behövs därför inte. Bedömningen baserar sig huvudsakligen på att det berörda området redan är planlagt och ianspråktaget samt att de ändrade planbestämmelserna i sig inte är av sådant slag att de medger verksamheter som kan ha betydande miljöpåverkan.

Miljökvalitetsnormer

Luft

Miljökvalitetsnormerna (MKN) för utomhusluft gäller i hela landet. Med utomhusluft avses enligt förordningen utomhusluften med undantag för arbetsplatser samt vägtunnlar och tunnlar för spårbunden trafik. Det finns MKN för kvävedioxid/kväveoxider, partiklar (PM10/PM2,5), marknära ozon, bensen, kol-monoxid, arsenik, kadmium, nickel och bens(a)pyren. För de flesta av MKN ansvarar kommunen för att kontrollera luftkvaliteten. De flesta normerna är så kallade gränsvärdesnormer som *ska* följas, medan några är så kallade målsättningsnormer som ska eftersträvas. Genomförandet av detaljplanen anses inte förändra miljökvalitetsnormerna för utomhusluft då planen endast anger bostad, handel, kontor och skola.

Vatten

En miljökvalitetsnorm för vatten beskriver den kvalitet som en vattenförekomst ska ha nått vid en viss tidpunkt. Huvudregeln är att alla vattenförekomster ska uppnå det som inom vattenförvaltning kallas *god status*. En vattenförekomst får inte påverkas av en verksamhet på sådant sätt att kvaliteten blir sämre än den status som anges i normen. Genom normen ställs krav på ekologisk och kemisk kvalitet i ytvatten.

Den föreslagna detaljplanen innebär att marken får bebyggas för bostad, kontor och handel. Inom fastigheten finns redan en byggnad, hårdgjorda ytor med mera och med den nu föreslagna detaljplanens användningar bedöms det inte vara en förändring av sådan omfattning att det riskerar miljökvalitetsnormerna i Bäringen som är recipient för dagvattennätet i Lund. Det aktuella planområdet ligger dock utanför verksamhetsområdet för dagvatten därmed ska dagvatten från fastigheten omhändertas lokalt genom infiltration eller avledning i närområdets diken och åkermark. Förutsättningen för att reglera avvattningen av kvartersmark inom planområdet bedöms som goda då fastigheten är stor nog att hantera sitt eget dagvatten.

Genomförandet av detaljplanen anses inte förändra möjligheten att omhänderta dagvatten eftersom det rör sig om ett mindre planområde. Det finns inga kända problem med dagvattenhanteringen i området.

Miljö

Dagvatten

Fastigheten ligger utanför verksamhetsområde för dagvatten och dagvatten ska omhändertas lokalt. Enligt Avesta kommuns dagvattenpolicy ska ”dagvatten omhändertas så lokalt och nära källan som möjligt”. Planläggningen föranleder inte att kommunens verksamhetsområde ska utvidgas. Förutsättningen för att reglera avvattningen av kvartersmark inom planområdet bedöms som goda då fastigheten är stor nog att hantera sitt eget dagvatten.

En avstyckning och ytterligare bebyggelse med mer hårdgjord mark ger en ökad belastning på avloppsreningsverk och eventuellt behov av infiltrering/fördröjning av dagvatten. Därför har kommunen valt att införa en bestämmelse om minsta fastighetsstorlek på 3 150 m², vilket innebär hela fastighetens yta idag. Detta så att ingen avstyckning kan ske som möjliggör ytterligare bostadshus.

Hälsa och säkerhet

Räddningstjänstens insatstid för att nå planområdet är i normalfallet mindre än 20 minuter.

Brottsförebyggande fysisk planering

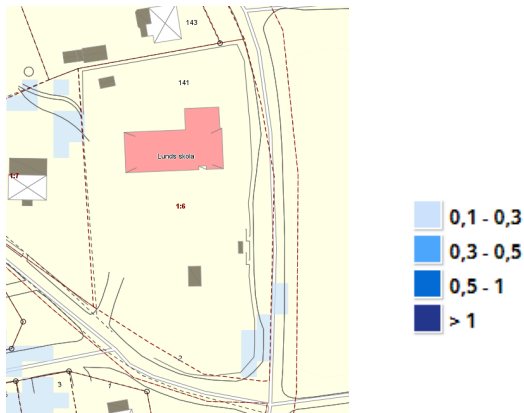
Den 1 juli 2023 trädde Lag (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete i kraft. Eftersom denna detaljplan endast omfattar en privat fastighet regleras inga bestämmelser i detaljplanen som tillåter bostäder, detaljhandel, kontor och skola, dock bör fastighetsägaren beakta brottsförebyggande och trygghetsskapande åtgärder där så är möjligt.

Geotekniska förhållanden

Det aktuella området har inte undersökts geotekniskt och kommunen bedömer inte heller att någon sådan undersökning behöver göras i samband med upprättandet av den nya detaljplanen. Enligt jordartskartan består jordarten till största delen av glacial lera med låg genomsläpplighet förutom norr om befintlig byggnad, där det är sandig morän och genomsläppligheten är medelhög. Vid byggnation kan sedvanliga detaljundersökningar för att avgöra grundläggningarnas detaljutförande samt en bra placering inom fastigheten komma att krävas i samband med hanteringen av bygglov/byggnmälan.

Hydrologiska förhållanden

Planområdet består idag av byggnader, gräs och grusytor och en mindre yta som är hårdgjord. Inom planområdet finns ingen risk för att större och djupare vattensamlingar ska bildas, vilket också framgår av nedanstående bild. Gräsytorna inom fastigheten kan i viss mån infiltrera vatten lokalt.

Karta som visar var vattensamlingar riskerar att bildas vid extrema skyfall.
Teckenförklaring till höger om kartan anger vattendjup i meter.

Kulturmiljö

Planområdet ligger inom ett område (Jäder-Lund-Gammelgård) som finns upptaget i Dalarnas museums inventering "Kulturmiljöer i Avesta kommun" från 1996. Området är värderat som lokalt intresse A och det finns en rekommendation om att ny bebyggelse ska inpassas i miljön med stor försiktighet samt anpassas till det traditionella byggnadsskicket. Rekommendation att "detaljplan, som förekommer inom området, bör ändras så att de kulturhistoriska värdena och intressena tillvaratas" finns angivet.

Den före detta skolbyggnaden som uppfördes 1945 inom den föreslagna detaljplanen bedöms inte ha ett så stort kulturhistoriskt värde att den behöver skyddas med exempel ändrad lovplikt då den har tilläggsisolerats och moderniserats på senare år.

Planområdet finns upptaget i Länsstyrelsen Dalarnas dokumentation "Bevarandeprogram för odlingslandskapets natur- och kulturmiljövärden i Dalarna (f.d. Kopparbergs län) från 1994. Där anges att "Lund antyder en hednisk kultplats vid den medeltida kyrkan. Fornlämningar av olika slag påvisar en mycket ålderdomlig bygd". Inom planområdet finns ingen öppen mark eftersom ytan inom fastigheten är ianspråktagen och därmed har ett mycket begränsat naturvärde. Kommunen bedömer att de användningar som föreslås inom fastigheten på en redan exploaterad mark inte påverkar befintliga kultur- eller naturvärden. Byggnaden inom fastigheten är dessutom förvanskad genom till exempel tilläggsisolering och byte till modernare fönster, se bilder under rubriken "Befintligt" tidigare i dokumentet.

Det är viktigt att befintlig bebyggelse vårdas och ej förvanskas samt att kyrkomiljön inte tillförs otraditionella inslag. Ny bebyggelse ska inpassas i miljön med stor försiktighet samt anpassas till det traditionella byggnadsskicket. Vägsträckningar och alléer ska vårdas. Detaljplaner inom området bör tillvarata de kulturhistoriska värdena och intressena.

Väg 700 mellan Brovallen och Stora Dicka är utpekad som kulturväg. Vägsträckningen har funnits sedan åtminstone 1600-talet, men är antagligen äldre. Vägen har i stora delar bibehållen sträckning och följer landskapets topografi. Upplevelsevärde är stort.

Vägsträckningen direkt utanför planområdet kommer inte att påverkas av den föreslagna detaljplanen. Byggnation och gestaltning inom planen påverkar upplevelsen av vägen vid färd genom området. Med genomtänkt gestaltning och byggnation kan negativ påverkan undvikas/minimeras. Trafikverket ansvarar för träd inom vägområden längs statliga vägar. Detta gäller oavsett vem som äger marken i övrigt, eftersom alléer anses vara en del av väganordningen. Alléträden är också biotopskyddade enligt 7 kap 11 § miljöbalken, mer beskrivet under rubriken "Naturvärden/Biotopskydd".

Sammanfattning om skolan i Lund

Enligt Sievert Westers bok om Folkare skolor så stod Lund skola klar 1942. Före det gick eleverna i skolan mitt emot Folkärna kyrka, nuvarande Folkärna Församlingshem, även kallad Sockenstugan. Den skolan byggdes år 1847. Men redan på 1640-talet bedrevs skola i Lund.

Lunds gamla skola har på gamla fotografier en ljus fasad som troligtvis var putsad. Det skulle kunna vara så att byggnadens fasader plockade upp drag från kyrkan och byggnaden mitt emot kyrkan, Folkärna församlingshem, även kallad Sockenstugan, som en offentlig byggnad i en i övrigt lantlig miljö. Skolan renoverades 1976 då bland annat samtliga fönster byttes och fasaderna tilläggsisolerades och röd lockpanel monterades. I praktiken har skolan därmed haft sitt nuvarande utseende längre än det ursprungliga och därför bör den befintliga byggnaden vara utgångspunkt vid utformning av eventuell ny byggnad. Byggnationen norr om Barnhemsvägen, dit skolbyggnaden hör, består till största delen av utspridda enbostadshus där flera är delar av gårdar med ekonomibyggnader i slamröd panel. Även de flesta bostadshusen har en ålderdomlig karaktär med röda slamfärgade fasader med vita snickerier. En eventuell ny byggnad på skolfastigheten bör ta utgångspunkt i detta eftersom det är naturligt att läsa ihop dessa fastigheter i landskapet. Dock finns undantag som exempel det närliggande bostadshuset som gränsar till planområdet i norr som är målat med grön kulör med röda fönsterfoder.

Gamla barnhemmet som en tid användes som matsal till skolan, idag privatägt

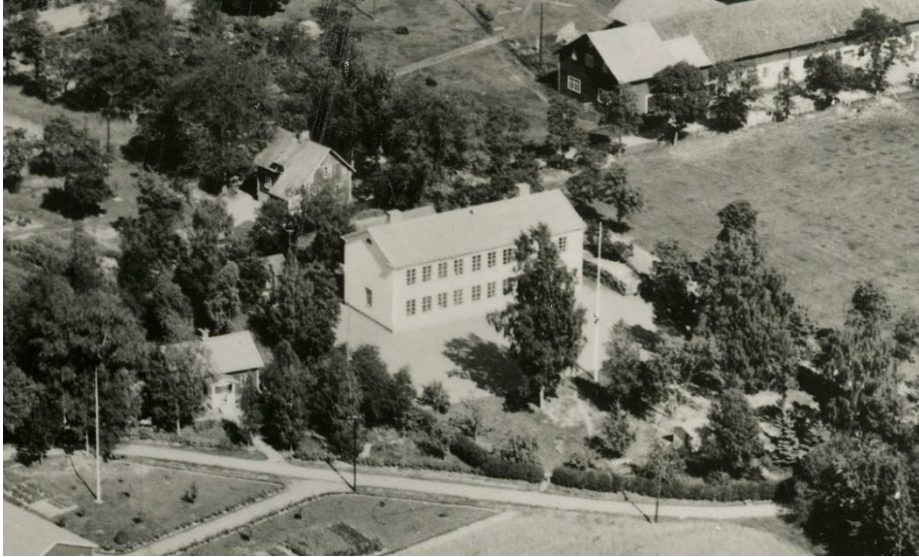
Lunds skola

Flygfoto över Folkärna, Avesta 1950, hämtat från Dalarnas museum (digitalt museum)

Flygfoto över Folkärna 1965. Dalarnas museum digitalt museum. Kedjehus längs Källarbacksvägen har tillkommit.

Äldre flygfoto erhållit från fastighetsägarna.

Naturvärden/Biotopskydd

Träden längs väg 700 ingår i en allé som står inom vägområdet för väg 700. Trafikverket ansvarar för träd inom vägområden (med vissa undantag) längs statliga vägar. Detta gäller oavsett vem som äger marken i övrigt, eftersom alléer anses vara en del av väganordningen. Alléträden är också biotopskyddade enligt 7 kap 11 § miljöbalken. Skyddet innebär att åtgärder som kan skada träden är förbjudna. Länsstyrelsen kan bevilja dispens från förbudet om det finns särskilda skäl.

Fornlämningar

Fornlämningar vilka även inbegriper under mark dolda lämningar och fornfynd skyddas enligt Kulturmiljölagen (1988:950). En mindre del av det nordöstra hörnet av fastigheten berörs av ”möjlig kulturhistoriska lämningar”. Om en fornlämning påträffas under grävning eller annat arbete, skall arbetet omedelbart avbrytas till den del fornlämningen berörs. Den som leder arbetet skall omedelbart anmäla förhållandet hos länsstyrelsen.

Fysisk miljö

Höjderna inom planområdet varierar mellan +75,5 och +78,5. Marken inom planområdet utgörs av gräs, grus, en minde yta asfalt, buskar och träd.

Bebyggelseområden

Bostäder och gestaltning

I nära anslutning till planområdet finns idag Källarbacksvägen med kedjehus och friliggande villor i som mest två våningar med blandade kulörer och fasadmateriäl. Sammantaget finns flera olika byggnadsstilar representerade i omgivningen. På fastigheten finns en före detta skolbyggnad från 1945 i två våningar.

Sociala

Barnkonventionen

Barnkonventionen är sedan 2020-01-01 lag i Sverige. Barnkonventionens tolfte artikel innebär bland annat att barn ska ha rätt att uttrycka sig om det som berör dem i den fysiska planeringen. Den tredje artikeln säger att i alla åtgärder som rör barn ska man i första hand beakta vad som bedöms vara barnets bästa.

Detaljplaneförslaget berör barn och unga på så sätt att användningen bostäder och handel medges och det är av stor vikt att barn och ungas behov beaktas i utformning av miljöer för utomhusvistelse.

Teknik

Fastigheten är ansluten till det kommunala ledningsnätet för vatten och spillvatten vilket gör att Avesta kommun är ansvarig för vatten- och spillvattennätet fram till respektive fastighets förbindelsepunkt. För befintliga ledningar inom planområdet har ett markreservat, så kallat u-område, lagts in. Ledningsinnehavarens markåtkomst inom detta område kräver juridiskt säkerställande.

Hantering av avfall

Kommunalt avfall, vilket bland annat avser rest-, och matavfall, hämtas genom kommunens försorg och källsortering av sådant avfall ska kunna ske vid fastigheten. Hämtställen för rest- och matavfall ska ordnas så att de uppfyller kraven på god arbetsmiljö. Angöring av fordon ska kunna ske utan backningsrörelse, vid tömning ska kärlen ställas upp vid väg mot tomtgräns fritt från hinder och nivåskillnader. I planering ska beaktas för framtida fastighetsnära insamling för fraktionerna ”Restavfall, matavfall, plast-, pappers- metall-, färgat glas-, ofärgat glas och tidningar”. Närmaste återvinningsstation (ÅVS) finns ca 300 meter söder om planområdet snett mitt emot Folkärna kyrka.

Service

Kommersiell och offentlig service

Planområdet ligger ca en mil nordöst om Avesta tätort där behov av kommersiell och offentlig service kan tillgodoses och där finns även Avesta lasarett.

Trafik

Väg 700 ligger direkt öster om planområdet. In- och utfart för området kommer, efter fortsättningsvis att ske vid de befintliga in- och utfarterna mot Barnhemsvägen. Utfartsförbud har lagts in längs väg 700 av trafiksäkerhetsskäl. Fastighetens parkeringsbehov kommer med denna plan att kunna tillgodoses inom den egna fastigheten.

Närmaste busshållplats ligger inom fastigheten Lund 1:6 längs väg 700 direkt i öster ”Lunds skola linje 201 Åsgarn/Krylbo” och denna nyttjas av både fastighetsägarna och övriga i byn. Fastighetsägarna upplåter marken för bygdens skulld och det är flertalet ungdomar och äldre som behöver hållplatsen. Om busskuren som ligger på prickmark skulle rivas upphör det tidigare lovskyddet. Att bygga en ny busskur på samma plats innebär en nybyggnad vilket strider mot detaljplanen eftersom prickmarken då skulle bebyggas på nytt. Det är därför fördelaktigt för den som har ansvaret för busskuren att varsamt renovera, byta ut skadade delar eller underhålla kuren på plats så den kan fortsätta att betjäna resande.

Det finns även en hållplats som ligger i Folkärna centrum ca 200 meter nordöst om planområdet utmed väg 707, därifrån kan man åka mot Avesta centrum.

Gång- och cykeltrafik

I dagsläget finns igen gång- och cykelbana i direkt anknytning till planområdet.

KONSEKVENSER

Fastigheter och rättigheter

Befintlig vattenledning och elledning ligger inom u-område i plankartan. Det bildas ingen rättighet genom att kommunen lägger ut ett u-område i planen, vattenledningen kommer att säkerställas med ledningsrätt parallellt med detaljplanen. Det är upp till varje ledningsinnehavare att se till att ledningarna har de rättigheter som krävs för att säkerställa att de får vara kvar vilket normalt sett sker med ledningsrätt eller servitut.

Förutsättningar

Då detaljplanens läge redan är fastställt utifrån att det är befintlig fastighet, jämförs planförslaget endast med dagens situation. I konsekvensmatriserna nedan redovisas de konsekvenser som bedömts vara relevanta.

Planförslaget

Planförslaget medför en möjlighet för fastighetsägaren till Lund 1:6 att kunna ha bostad, kontor eller handel mot dagens situation som endast medger allmänt ändamål. Ägarna har fått avslag att använda byggnaden till skola som den tidigare använts till. Planförslaget innebär att allmän platsmark natur/park i söder övergår till kvartersmark för bostad, handel, kontor och skola. Därmed möjliggörs en mer flexibel användning av fastigheten. Förslaget föranleder inget behov av fastighetsreglering.

Fastigheter	Konsekvenser
Inom planområdet	
Lund 1:6	Möjliggör en bredare användning av fastigheten eftersom det idag gäller allmänt ändamål.

	• Den allmänna platsmarken park/plantering övergår till kvartersmark. • Byggrätt för bostäder, handel och kontor möjliggörs inom området. • Fastigheten kommer även fortsättningsvis innehålla gatumark med enskilt huvudmannaskap. • U-område inom fastigheten begränsar eventuella nya byggnader. • En mindre del, ca 33 m², i nordöst på plankartan innefattar väg 700. Den delen planläggs som väg eftersom väg 700 är avsedd för trafik som ska ta sig mellan olika områden, eller till och från/genom byn. De mycket små delarna i sydöst, ca 4 m² samt ca 8 m², som idag är utlagda som väg i gällande detaljplan planläggs som gata då de delarna ingår i lokalnätet för Barnhemsvägen och Källarbacksvägen. Då detta stämmer med verklighet bedöms det inte påverkas av planförslaget.
Lund S:2	• Samfällighetsförening bysamf väg, rättighet till väg. Innefattar Barnhemsvägen. En mindre del i sydväst, ca 65 m² ligger inom planområdet och påverkas i och med att den delen planläggs för gata i stället för parkmark för att möjliggöra in- och utfart från Lund 1:6. Då detta stämmer med verklighet bedöms det inte påverkas av planförslaget.

Rättigheter inom planområdet	Konsekvenser
Nyttjanderätt 1	Teleledningar som kan påverkas vid byggnation men ligger inom u-område på plankartan. Ledningar skulle kunna säkerställas ytterligare genom ledningsrätt. Dock vid normal utsättning genom Ledningskollen vid eventuell byggnation ska ändå negativ påverkan kunna undvikas.
Nyttjanderätt 2	Elledningar där ledning till befintlig bostad kan påverkas vid oförsiktig byggnation. Detta påverkar i så fall bara just denna bostad och får därför bevakas av fastighetsägaren. Elledning ligger direkt utanför plangräns och kommer inte att påverkas vid byggnation. Detta stärks ytterligare av att den planlagda marken närmast ledningen utgörs av vägmärk och mark som inte får förses med byggnad, prickmark
Nyttjanderätt 3	Optoledningar, ligger inom u-område.
Nyttjanderätt 4	Optoledningar, ligger inom u-område.

Fastigheter Gränsar till planområdet	Konsekvenser
Lund 1:7	• Angränsar till planområdet mot väster, privat fastighetsägare. Bedöms inte avsevärt påverkas av planförslaget.
Lund 1:9	• Angränsar till planområdet i nordöstra hörnet, kommunal fastighet.
Lund 1:20	• Angränsar till planområdet mot norr, privat fastighetsägare. Bedöms inte avsevärt påverkas av planförslaget.

Nollalternativet

Förutsättningar:

Dagens verksamhet allmänt ändamål inom fastigheten Lund 1:6 gör att fastighetsägaren inte kan nyttja fastigheten till någon användning eftersom skola i privat regi inte medgivits fastighetsägarna.

Miljö

Miljöbedömning

Om en detaljplan, eller planändring, kan antas medföra betydande miljöpåverkan så ska kommunen, enligt 4 kap 34 § plan- och bygglagen och 6 kap 9–19 §§ miljöbalken, göra en miljöbedömning. För varje planprojekt är det därför nödvändigt att avgöra om miljöbedömning behövs, d.v.s. om planens, eller planändringens, genomförande kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Bedömning om sådant behov föreligger görs genom en så kallad undersökning enligt 6 kap 5–6 §§ miljöbalken.

Kommunen har gjort en sådan undersökning och utifrån de konsekvenser som kan följa av den markanvändning som tillåts i planen (bostäder, handel och kontor), Den undersökning som kommunen gjort leder till bedömningen att detaljplanen inte har någon betydande miljöpåverkan. Således föreligger inget behov av miljöbedömning enligt 6 kap 9-19 §§, miljöbalken. Bedömningen baseras på utfallet av den genomgång av projektet som gjorts mot kommunens checklista för undersökning om miljöbedömning. Checklistan finns med som övrig handling till detaljplanen.

Miljökonsekvensbeskrivning

Den undersökning som kommunen gjort leder till bedömningen att detaljplanen inte har någon betydande miljöpåverkan. Således föreligger inget behov av miljöbedömning enligt 6 kap 9-19 §§, miljöbalken.

Ställningstagande 4 kap 33 b § plan- och bygglagen (2010:900)

Den undersökning som kommunen gjort leder till bedömningen att detaljplanen inte har någon betydande miljöpåverkan och att det således inte föreligger ett behov av miljöbedömning enligt 6 kap 9-19 §§, miljöbalken.

Miljökonsekvensbeskrivning

Utifrån kommunens bedömning att detaljplanens genomförande inte kommer att medföra betydande miljöpåverkan har inte någon miljökonsekvensbeskrivning (MKB) tagits fram för detaljplanen.

Hållbarhetsbedömning

Bakgrund

Avesta kommun har, genom beslutat hållbarhetsprogram, angett att alla beslut med betydande konsekvenser för framtida utveckling i samhället ska åtföljas av en hållbarhetsbedömning. Detta kan då bland annat gälla beslut rörande större förändringar i den fysiska miljön, vilket ofta blir en följd av fysisk planering. Bedömningar ska utföras mot fyra olika målområden i en skala som går mellan +2 och -2, där +2 är en direkt positiv påverkan på ett mål medan -2 då är något som direkt motverkar ett mål.

Resultat

Den aktuella detaljplanen är av sådan enklare omfattning att den inte bedöms medföra betydande konsekvenser för framtida utveckling i samhället. En hållbarhetsbedömning har ändå utförts för detaljplanen. Resultatet av denna visar att målområdena *ekologiskt fotavtryck* och *biologisk mångfald* samt målområdena *integrering av hållbarhet* och *social hållbarhet* får påverkansgraden 0. Detaljplanen har således ingen påverkan för kommunens hållbarhet utifrån dessa målområden.

Dagvatten

Fastighetsägaren ansvarar enligt de lagkrav som finns att dagvatten (regn- och smältvatten från tak, hårdgjorda ytor, dränering etc) tas om hand på den egna fastigheten så det inte orsakar skada, översvämning eller olägenhet för angränsande fastigheter, gator eller allmän infrastruktur.

Förutsättningen för att reglera avvattningen av kvartersmark inom planområdet bedöms som goda då fastigheten är stor nog att hantera sitt eget dagvatten. Genomförandet av detaljplanen kommer inte innebära att någon oexploaterad mark tas i anspråk och då inte ger upphov till ökade vattenflöden och en ökad föroreningsbelastning i dagvattnet från området.

Dagvatten ska hanteras inom fastigheten och då det är fråga om privat mark kan detta hanteras även vid kraftigare nederbörd, se även under rubriken "Hydrologiska förhållanden" på sidan 11. Vid extrem nederbörd kommer dagvatten från fastigheten att, till största del efter fördröjd avrinning genom vegetation på egna fastigheten, att rinna ut i närliggande vägdike och i de stora ytor med åkermark öster om planområdet. Där kommer vattnet att fördröjas och delvis infiltreras i mark, innan det via diken når Bäsingen.

Det bedöms inte uppkomma föroreningar då planområdet endast omfattar en privat redan ianspråktagen fastighet och det är lång väg innan vattnet kommer till recipienten, vilket innebär att dagvattnet hinner infiltreras innan det når recipient som är diken, åkermark och längre bort sjön Bäsingen.

Miljökvalitetsnormer

Utomhusluft

Miljökvalitetsnormer för utomhusluft gäller i hela landet och gäller för all utomhusluft, med undantag för arbetsplatser samt vägtunnlar och tunnlar för spårbunden trafik. De flesta normerna är så kallade gränsvärdesnormer som ska följas, medan några är så kallade målsättningsnormer som ska eftersträvas. Normerna baseras på krav i EU-direktiv. Den lilla trafikökning som kan tillkomma som resultat av nya användningar enligt detaljplanen kommer inte att påverka miljökvalitetsnormer för luft i Avesta, inte ens lokalt i bostadsområdet Lund.

Vatten

Miljökvalitetsnormerna för vatten omfattar ytvatten (sjöar, vattendrag och kustvatten) samt grundvatten. Normernas syfte är att säkerställa en god vattenkvalitet. Sjön Bäsingen har i dag måttlig ekologisk status. Då det aktuella planområdet ligger utanför verksamhetsområdet för dagvatten ska dagvatten från fastigheten omhändertas lokalt genom infiltration eller avledning i närområdets diken och åkermark. Den föreslagna detaljplanen bedöms därför inte medföra någon förändring som riskerar att påverka miljökvalitetsnormerna för Bäsingen, eftersom majoriteten av dagvattnet hanteras inom fastigheten innan det eventuellt når sjön som en del av det naturliga avrinningsområdet.

Hälsa och säkerhet

Planen medger inga verksamheter som kan medföra någon ändring av riskbilden för planområdet eller dess omgivning. Räddningstjänstens insatstid för att nå planområdet är i normalfallet mindre än 10 minuter. Marken är bedömd som att normal risk för markradon föreligger.

Beräkning av omgivningsbuller

För att se om trafik på intilliggande väg kan ge bullerstörningar inom planområdet har kommunen utfört bullerberäkningar för detta.

Enligt Riksdagens förordning (2015:216) om trafikbuller vid bostadsbyggnader gäller nedanstående;

Buller från spårtrafik och vägar

3 § Buller från spårtrafik och vägar bör inte överskrida

1. 60 dBA ekvivalent ljudnivå vid en bostadsbyggnads fasad, och
2. 50 dBA ekvivalent ljudnivå samt 70 dBA maximal ljudnivå vid en uteplats om en sådan ska anordnas i anslutning till byggnaden.

Det är låg hastighet på närliggande väg 700, 30 km/h under tiden 15/8 – 15/6 07-17 samt låg trafikmängd. I bullerberäkningen har det dock räknats med en hastighet på 50 km/h och trafikmängden är uppräknad mot Trafikverkets vägtrafikflödeskarta. För att se hur området påverkas och klarar riktvärden för buller har en bullerberäkning gjorts för det nu aktuella planområdet med nedanstående resultat.

I beräkningarna av bullernivå vid bostadsbyggnads fasad är avståndet 9,1 meter från vägmitt. För att möta den beräknade utvecklingen är trafikflödet uppräknat till 305 fordon/dygn för att möta upp mot prognos år 2040. Från vägkant och 17,4 meter in i planområdet uppfylls bullernivåerna, men för att få marginal och att det ska vara lättare att hantera vid en eventuell mätning har egenskapsbestämmelse om 18 meter från vägkant satts. Det är lättare att uppfatta vägkant än vägmitt, därav har vägkant valts i bestämmelsen.

Resultat	
Ekvivalentnivå	
Utenivå med korrektion för fasadreflexer (0,0 dBA)	dBA 51
Maxnivå, Max 5 stycken överskridanden per natt	
Utenivå med korrektion för fasadreflexer (0,0 dBA)	dBA 76

Avstånd för uteplats 20 m:

Resultat	
Ekvivalentnivå	dBA
Utenivå med korrektion för fasadreflexer (0,0 dBA)	46
Maxnivå, Max 5 stycken överskridanden per natt	dBA
Utenivå med korrektion för fasadreflexer (0,0 dBA)	69

Bullernivåerna från trafik på den närliggande väg 700 överskrider inte gällande riktvärden för buller vid bostad och uteplatser kan placeras minst 20 meter från vägmitt för att klara ljudnivåer. Kommunen har med anledning av detta bedömt att området är lämpligt för de användningar som lagts i planen och att ingen ny utredning behöver göras.

Buller på skolgård

Del av skolgård	Ekvivalent ljudnivå för dygn (dBA)
Minst 50 procent av skolgårdens yta*	50
Övriga vistelseytor inom skolgården	55

**De ytor där barnen befinner sig mest, exempelvis för lek eller vila.*

Naturvårdsverkets riktvärden för buller från väg- och spårtrafik vid skolgård

”Naturvårdsverkets vägledning och riktvärden för buller på skolgård” anger att ekvivalent ljudnivån 50 dBA bör alltid uppnås vid så stor del av varje skolas utevistelseyta som möjligt såväl vid nyplanering som vid befintliga verksamheter. För övriga vistelseytor utomhus bör målsättningen vara att klara 55 dBA ekvivalent nivå.

De yttre störningar som kan påverka är buller från trafik på väg 700, öster om planområdet. Med anledning av detta har kommunen gjort en bullerberäkning som visar att 10,1 meter från vägmitt väg 700 blir den ekvivalenta ljudnivån 50 dBA. Om skolgård förläggs 13,1 meter från vägmitt nås 49 dBA ekvivalent ljudnivå. En planbestämmelse har satts om att skolgårdens friyta ska anordnas så att den inte utsätts för ljudnivåer över gällande riktvärden, därmed möjliggörs för skolgård och bullervärden uppfylls om användningen skola kommer att bedrivas i framtiden inom fastigheten.

Sociala

Barn

Barnkonventionen berör barn och ungdomar upp till 18 år. Barnkonventionen ställer krav på att barnens bästa beaktas i alla beslut som rör barn. Inget lokaliseringsalternativ finns eftersom läget är fastställt och bostäder samt handel utreds att inrymmas inom området vilket kan beröra barn och unga.

Detaljplaneförslaget riktas inte specifikt till barn och unga men eftersom bostäder och handel tillåts inom fastigheten kommer barn att besöka fastigheten tillsammans med vuxna. Tillgång till lek finns idag inom den egna trädgården som lämpar sig väl för barn och unga att röra sig på. Planområdets läge intill väg 700 kan innebära risk för barn som rör sig i området.

Skolgård

I Boverkets allmänna råd (2015:1) anges bland annat att det särskilt bör beaktas friytans storlek, utformning, tillgänglighet, säkerhet och förutsättningarna att bedriva ändamålsenlig verksamhet. Friytan bör placeras i direkt anslutning till byggnadsverk som innehåller lokaler för skola. En yta som fungerat som skolgård finns redan anlagd på fastigheten.

Boverket anger att en skolgård bör ha en friyta om minst 30 m² per barn i grundskolan, 40 m² per barn i förskolan och att den totala friytan bör helst överstiga 300 m². Inom den aktuella fastigheten har det tidigare inrymt en skola inklusive skolgård med ca 40-50 barn. I planförslaget möjliggörs det för en skolgård med en yta upp till ca 1 785 m² vilket ger en friyta om cirka 37 m² per barn med en till exempel förskola om 50 barn.

Kommunen bedömer att ytan som finns inom fastigheten har tillräckligt stor friyta baserat på Boverkets allmänna råd om lämplighet om byggnaden i framtiden kommer att nyttjas som skola.

Riksintresse

Området ingår i Nedre Dalälvsområdet som, enl MB 4 kap §§ 1 o 2 med hänsyn till de natur- och kulturvärden som finns i området, i sin helhet är av riksintresse och inom vilket turismens och friluftslivets intressen särskilt ska beaktas. Kommunen bedömer att planen varken påverkar områdets natur- och kulturvärden eller turismens och friluftslivets intressen i området på sådant sätt att planen ej bör genomföras. Detta eftersom området redan är exploaterat och privatägt samt därmed inte heller är tillgängligt för allmänheten.

UNDERSÖKNING ~ BEHOV AV MILJÖBEDÖMNING

Tillhörande

Lund 1:6 (f d Lunds skola)

Avesta Kommun, Dalarnas län

Syfte med planändringen

Planens syfte är att möjliggöra för bostäder, kontor, handel och skola för att få en mer flexibel användning av fastigheten som tidigare inrymt en kommunal skola.

Undersökning av behovet av miljöbedömning

När en detaljplan eller ett planprogram ska upprättas eller ändras ska kommunen, enligt miljöbalkens 6 kap 3 §, göra en så kallad strategisk miljöbedömning i de fall planens, programmet eller ändringens genomförande kommer att ge en "betydande miljöpåverkan" (BMP). Miljöbedömningen är en process där framtagandet av en "miljökonsekvensbeskrivning" (MKB) är en del.

Detta arbete ska inledas med en undersökning av frågan om genomförandet av planen, programmet eller ändringen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Resultatet av undersökningen ska sedan samrådas med de kommuner, länsstyrelser och andra myndigheter som på grund av sitt särskilda miljöansvar kan antas bli berörda av planen eller programmet. Om kommunen redan i identifieringen kommer fram till att en strategisk miljöbedömning ska göras behöver dock inte sådant samråd ske.

I miljöbedömningsförordningen (2017:966), och dess bilaga, finns bl.a. listat olika verksamheter som alltid ska anses medföra en betydande miljöpåverkan.

Kommunen ska sedan, i ett särskilt beslut, avgöra om betydande miljöpåverkan kan antas.

Om betydande miljöpåverkan kan antas uppstå ska en strategisk miljöbedömning göras.

SAMMANFATTANDE BEDÖMNING

Detaljplanens syfte är att möjliggöra för bostäder, kontor, handel och skola för att få en mer flexibel användning av fastigheten som tidigare inrymt en kommunal skola. Motivet till detta är att fastigheten är i privat bruk och har tidigare använts som skola men då fastighetsägaren fått avslag på att driva skola i privat regi finns önskemål att kunna möjliggöra användningarna bostad, handel, kontor men även skola om det blir aktuellt igen i framtiden. Detta för att få en bredare användning av fastigheten för att utveckla landsbygden med att skapa förutsättningar för bostad, småföretag/hantverk och service som handel för människor att bo och verka på landsbygden.

Baserat på detta är kommunens bedömning att planändringens genomförande inte kommer att medföra någon betydande miljöpåverkan, och att det därmed inte erfordras någon miljöbedömning.

Checklista för att avgöra behovet av en miljöbedömning med MKB

TÄNKT ANVÄNDNING ENLIGT DETALJPLANEN				
	Frågeställning	Ja	Nej	Kommentar
Miljöbedömningsförrättning	Finns någon tänkt verksamhet med bland de som enligt förordningen ska antas medföra BMP		X	

GÄLLANDE REGLERINGAR OCH SKYDDSVÄRDEN				
	Frågeställning	Ja	Nej	Kommentar
3-4 kap MB	Berörs området av 3-4 kap MB? (särskilda hushållningsbestämmelser, riksintresse för natur- och kulturmiljövård och rörligt friluftsliv)	X		Planområdet ligger inom "Området utmed Dalälven från Avesta till Skutskär" vilket är av riksintresse för sina natur- och kulturvärden, där även turismens och friluftslivets intressen ska beaktas. Värdena påverkas ej eftersom området redan är exploaterat och privatägt samt därmed inte heller är tillgängligt för allmänheten.
7 kap MB	Berörs området av 7 kap MB? (Natur/kulturresevat, biotopskydd, strandskydd, naturminne, landskapsskydd, skyddsområde för vattentäkt)		X	
5 kap MB	Strider planen mot uppsatta miljö kvalitetsnormer enligt 5 kap MB eller andra riktvärden? (luftföroreningar, buller)		X	
Internationella intressen	Berörs området av internationella konventioner? (Natura 2000, UNESCO världsarv etc.)		X	
Naturvårdsplan/program	Innehåller området höga naturvärden? (nyckelbiotop eller utpekad i olika naturvårdsprogram)		X	
Riksintressen	Berörs området av riksintressen? (Natur, kultur, rörligt friluftsliv)	X		Planområdet ligger inom "Området utmed Dalälven från Avesta till Skutskär" vilket är av riksintresse för sina natur- och kulturvärden, där även turismens och friluftslivets intressen ska beaktas. Värdena påverkas ej eftersom området redan är exploaterat och privatägt samt därmed inte heller är tillgängligt för allmänheten.
Ekologiskt särskilt känsligt område	Är området ekologiskt känsligt, belagt med andra restriktioner? (förorenad mark)		X	
Byggnads- och fornminnen	Berörs området av byggnadsminnen eller fornminnen?	X		En mindre del av det nordöstra hörnet av fastigheten berörs av "möjlig kulturhistoriska lämningar".
Lokala inventeringar	Berörs området av lokala inventeringar? (ängs- och hagmark, sumpskog, hotade/rödlistade arter)		X	
Lokala värden	Är området opåverkat eller har det särskilda värden ur boendesynpunkt? (oexploaterat, bullerfri zon, närreklamationsområde)		X	

ANTAGANDEHANDLING

RIKTLINJER

	Frågeställning	Ja	Nej	Kommentar
Gällande ÖP/FÖP	Strider planen mot gällande ÖP/FÖP eller andra kommunala planer eller program?	X		Eftersom översiktsplanen är inaktuell är den nu föreslagna detaljplanen inte förenlig med översiktsplanen och handläggs därför med utökat planförfarande. Sannolikt kommer en ny översiktsplan att föreslå samma utveckling i området som den tidigare översiktsplanen.
Skyddsavstånd	Är området påverkat av skyddsavstånd? (riktvärde för skyddsavstånd till ny och befintlig bebyggelse)		X	

FÖRÄNDRINGAR I SAMBAND MED NY DETALJPLAN

	Frågeställning	Ja	Nej	Kommentar
Mark- och vattenanvändning	Ger planens genomförande en förändrad mark- och/eller vattenanvändning?	X		I den gällande detaljplanen anges allmänt ändamål. Bostad, handel och kontor föreslås som nya användningar då fastigheten är i privat ägo.
Exploatering	Ger planens genomförande en ökad exploateringsgrad?		X	
Transporter/kommunikationer	Ger planens genomförande en betydande ökning av fordonstrafik?		X	
Följdinvestering	Är planens genomförande i behov av följdinvesteringar? (Infrastruktur, vägar, VA, energi)		X	
Omgivande markanvändning	Ställer planens genomförande krav på förändringar av omgivande markanvändning? (stormarknader, industri, övriga anläggningar)		X	
Anmälan, tillstånd	Kräver föreslagna verksamheter eller planens genomförande anmälan eller tillstånd enligt MB?		X	
Förebyggande åtgärd	Kan planens genomförande medföra så negativa effekter att förebyggande åtgärder eller kompensationsåtgärder behöver vidtas?		X	
Miljömål	Strider planen mot uppsatta miljömål: nationellt, regionalt eller lokalt?		X	

EFFEKTER PÅ MILJÖN

(0 = ingen, 2 = måttlig och 3 = betydande påverkan)

	Frågeställning	0	2	3	Kommentar
Mark	Planens genomförande ger negativ inverkan på marken? (instabilitet, sättningar, rasrisk etc.)	X			
Luft och klimat	Planens genomförande ger negativ inverkan på luft eller klimat? (föroreningar, luft, lokalklimat, vind)	X			
Vatten	Planens genomförande ger negativ inverkan på yt- och grundvatten? (vattenkvalitet, minskade vattentillgångar, förändrade infiltrationsförhållanden)	X			
Vegetation	Planens genomförande ger negativ inverkan på vegetation? (minskning eller införande av ny växtart)	X			
Djurliv	Planens genomförande ger negativ inverkan på djurlivet? (förändring av	X			

ANTAGANDEHANDLING

	sammansättning eller antal, minskning eller införande av art, gräns)				
Miljöpåverkan från omgivning	Finns miljöpåverkan från omgivande verksamhet?	X			
Landskapsbild och stadsbild	Planens genomförande ger negativ inverkan på landskaps och/eller stadsbilden? (utsikter, utblickar, landmärken etc.)	X			
Omgivning	Planens genomförande ger negativ inverkan på omgivningen i övrigt? (stadsbild, grannar, verksamheter)	X			
Översvämning	Planens genomförande ger risk för översvämning	X			

EFFEKTER PÅ HUSHÅLLNINGEN MED MARK, VATTEN OCH ANDRA RESURSER (0 = nej 2 = till viss del 3 = ja)

	Frågeställning	0	2	3	Kommentar
Naturresurser	Planens genomförande innebär att en långsiktigt hållbar resursanvändning inte främjas? (uttömmande av ej förnyelsebara resurser såsom dricksvatten, grus- och bergtäkter mm)	X			
Rekreation/friluftsliv	Planens genomförande ger inverkan på rekreation och rörligt friluftsliv? (närströvmråden, parker, grönstråk, utflyktsmål, vandringsleder, frilufts- och idrottsanläggningar)	X			
Kulturmiljö	Planens genomförande ger negativ inverkan på kulturhistoriska värden? (arkeologi, fornlämningar, jord-, skogsbruks- eller industrihistoriska värden)	X			

STÖRNINGAR OCH EFFEKTER PÅ HÄLSA OCH SÄKERHET (0 = nej 2 = till viss del 3 = ja)

	Frågeställning	0	2	3	Kommentar
Buller	Planens genomförande ger störningar i form av ljud? (människor exponeras för störande buller)	X			
Föroreningar	Planens genomförande ger ökade utsläpp av hälsofarliga ämnen?	X			
Ljus	Planens genomförande ger störningar i form av ljus?	X			
Vibrationer	Planens genomförande ger störningar i form av vibrationer? (människor exponeras för markvibrationer)	X			
Säkerhet	Planens genomförande innebär risker? (explosion, brand, strålning, utsläpp, förhöjda risker vid transporter av farligt gods)	X			
Elektriska/magnetiska fält	Elektriska/magnetiska fält kan påverka planen?	X			
Markradon	Planen ligger inom område med risk för markradon?	X			

ANTAGANDEHANDLING

UTVÄRDERING

Frågeställning	Ja	Nej	Kommentar
Innebär förslaget tydliga motsättningar mellan olika intressen?		X	
Är det sannolikt att allvarliga negativa effekter uppkommer?		X	
Är osäkerheten av bedömningen av effekter stor?		X	
Är effekterna varaktiga eller irreversibla?		X	
Kan planens genomförande innebära negativ effekt inom enskilda områden på miljön, hälsan eller hushållningen med mark, vatten och andra naturresurser? (kumulativa effekter beaktas)		X	

RESULTAT AV BEHOVSBEDÖMNINGEN

Frågeställning	Ja	Nej	Kommentar
Planens genomförande kan innebära en betydande påverkan på miljön, hälsan och hushållningen med mark, vatten och andra resurser. En miljöbedömning (MKB) enligt 4 kap 34§ PBL erfordras?		X	
En MKB eller en konsekvensbeskrivning till planen skall särskilt behandla följande aspekter:	---		

Medborgarförslag - Väjningsplikt Brunnbäcksvägen

Brunnbäcksvägen är en 4,5 km lång väg som sträcker sig från Folkaregatan vid OKQ8 macken i Karlbo, genom Brunnbäck och Korskrogen för att sedan mynna ut på Folkaregatan igen i närheten av Brovallen (markerad i rosa i *Bild 1* nedan). Brunnbäcksvägen är en välanvänd bilväg för boende i området och även för de som tar av från RV70 vid Torp. Då Brunnbäcksvägen känns som den centrala huvudgatan genom området uppfattas den av många som huvudled vilket den inte är, det är högerregeln som ska gälla för anslutande gator.

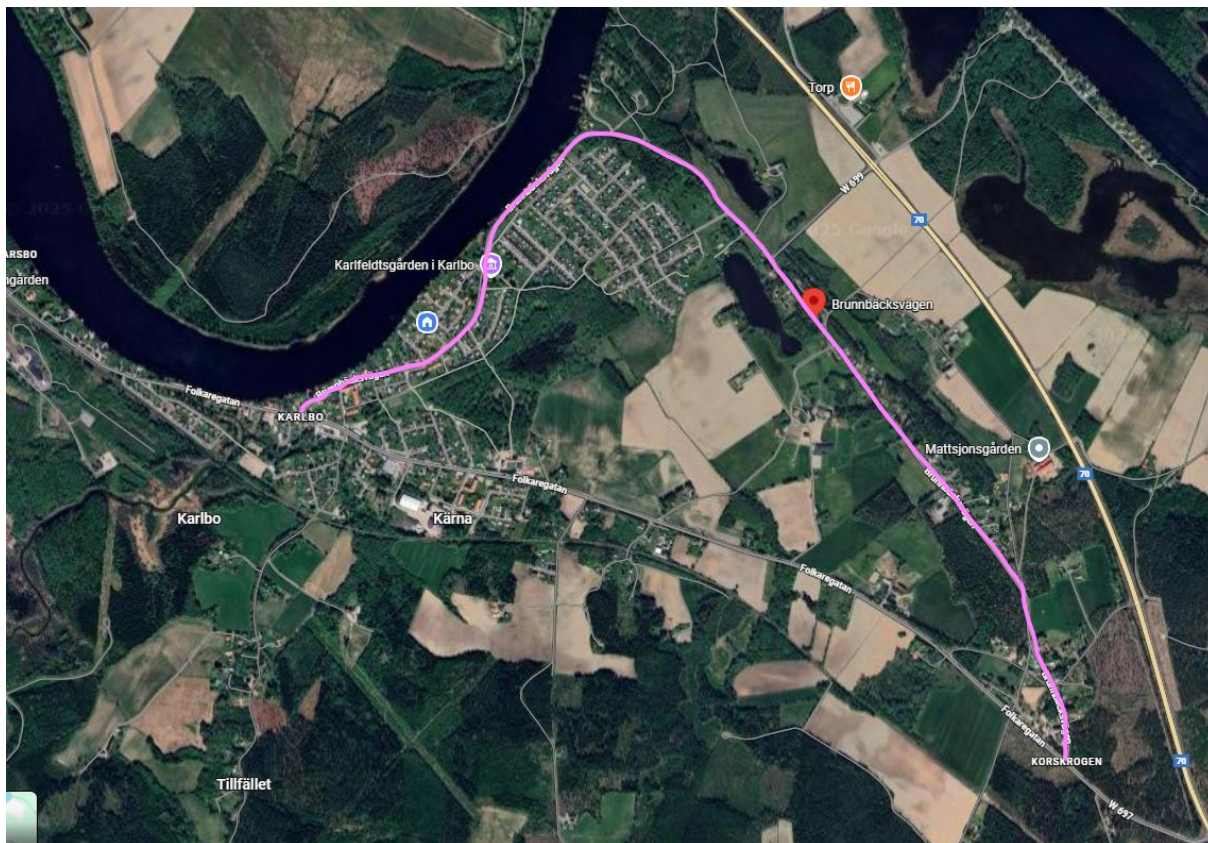

Bild 1: Brunnbäcksvägen

Ca 15 vägar ansluter till Brunnbäcksvägen (röda markeringar i *Bild 2* nedan), huvuddelen av dem kring Karlbo/Brunnbäck och undertecknad stöter i stort dagligen på bilförare som inte tillämpar den gällande högerregeln. Att det råder en osäkerhet kring vem som har väjningsplikt innebär en säkerhetsrisk och kommer med största sannolikhet snart innebära en olycka, ifall den inte redan har gjort det.

Mitt förslag är att:

- 1) Brunnbäcksvägen görs om till huvudled vilket skulle innebära att förare från anslutande gator har väjningsplikt.

Alternativt

- 2) Tilläggsskyltar med tydliggörande text som t.ex. "Högerregeln gäller" eller "Högerregeln ska tillämpas" sätts upp vid Brunnbäcksvägens början och slut (Karlbo och Brovallen) samt vid korsningen vid Torp (blå markeringar i *Bild 3* nedan).

Bild 2: Anslutande vägar

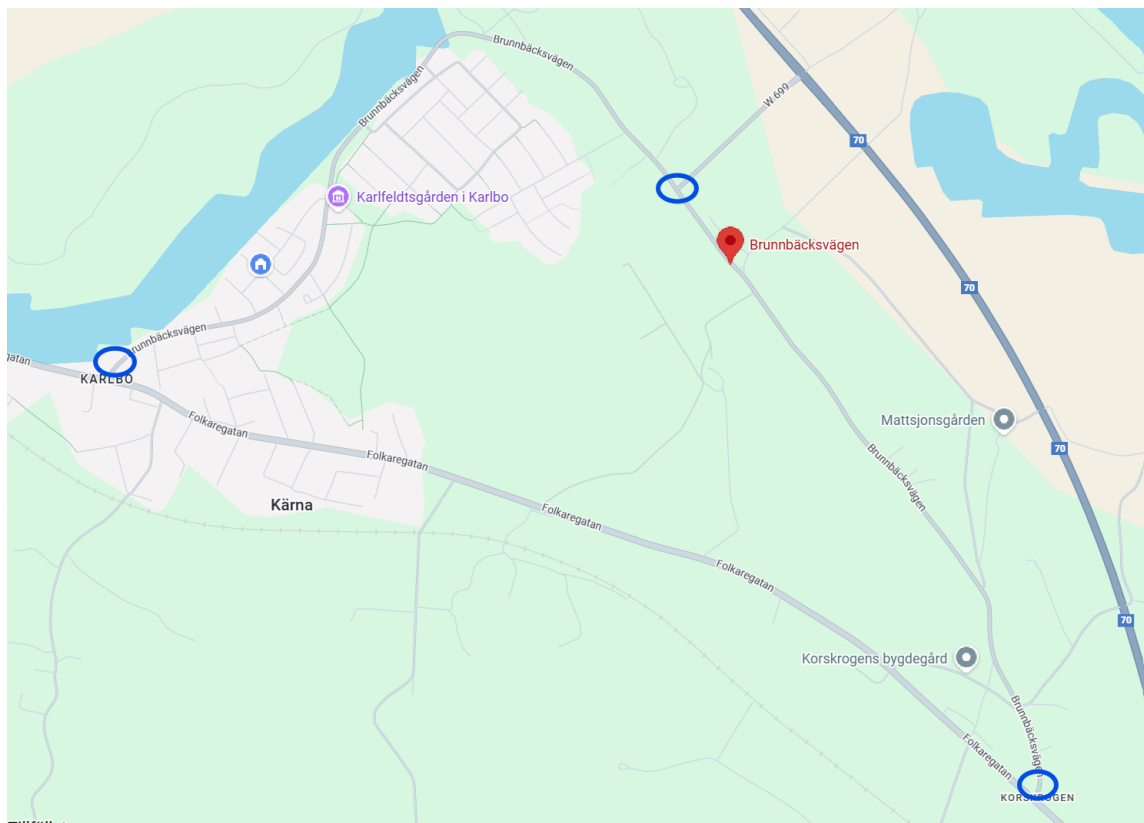

Bild 3: Placering av tillägsskyltar enligt förslag 2

//Inlämnat av Veronica Schef, boende i Karlbo

§ 137 Veronica Schefs medborgarförslag om väjningsplikt på Brunnbäcksvägen

Dnr 2025-000402912

Sammanfattning

Veronica Schefs medborgarförslag om väjningsplikt på Brunnbäcksvägen handlar om att göra Brunnbäcksvägen till huvudled i syfte att öka säkerheten längsmed vägen.

Förslag till beslut

- Medborgarförslaget skickas till kommunstyrelsen för beredning.

Beredning/ behandling

- Veronica Schefs medborgarförslag om väjningsplikt på Brunnbäcksvägen inkom 31 oktober 2025

Kommunfullmäktiges beslut

Kommunfullmäktige beslutar att skicka medborgarförslaget till kommunstyrelsen för beredning.

Handläggare:
Maryam Muhammed

Remissyttrande - Veronica Schefs medborgarförslag om väjningsplikt på Brunnbäcksvägen

Ett medborgarförslag har kommit in om väjningsplikt på Brunnbäcksvägen, det handlar om att göra Brunnbäcksvägen till huvudled i syfte att öka säkerheten längsmed vägen. Kommunstyrelsens arbetsutskott har remitterat förslaget till Tillväxt Avesta för yttrande.

Tillväxt Avestas yttrande

Brunnbäcksvägen har en begränsad vägbredd på cirka 3,5–6,5 meter och ansluts av mindre lokalgator med liknande standard. Vägens utformning och funktion överensstämmer inte med de egenskaper som normalt eftersträvas för en huvudled, där framkomlighet, tydlig hierarki och högre trafikflöden är viktiga funktioner. Huvudledsreglering riskerar dessutom att attrahera mer genomfartstrafik, vilket inte är önskvärt på en väg med denna standard.

Brunnbäcksvägen saknar separerad gång- och cykelinfrastruktur samt övergångsställen. En huvudled med ökad trafikmängd och högre hastighetsanspråk ställer normalt högre krav på trafiksäkerheten för oskyddade trafikanter. För att uppnå en lämplig och säker standard skulle därför gång- och cykelbana behöva anläggas. Med hänsyn till vägens begränsade bredd finns dock inte tillräckligt utrymme för en sådan utbyggnad utan omfattande ombyggnadsåtgärder.

Högerregeln är en grundläggande trafikregel som är inskriven i Trafikförordningen, vilket innebär att som trafikant ska man kunna den utantill. Högerregeln gäller när det varken finns stopplikt, väjningsplikt eller trafikljus som reglerar trafiken (3 kap 18 § Trafikförordningen). Det innebär att man ska lämna företräde för trafik som kommer från höger. Högerregeln gäller även på mindre vägar och i bostadsområden samt på parkeringsplatser och andra öppna ytor.

I Transportstyrelsens vägmärkesförordning finns det ingen skylt för högerregeln. Alla vägmärken och tilläggstavlor som används på allmän väg (och ofta även på enskild väg) måste vara godkända och finnas med i vägmärkesförordningen.

Mot bakgrund av ovanstående gör Tillväxt Avesta bedömningen att nuvarande regelverk är tillräckligt och tydligt vad gäller tillämpningen av högerregeln.

Förslag till beslut

- Kommunstyrelsens samhällsplanerings utskott föreslår kommunstyrelsen och kommunfullmäktige att medborgarförslaget är besvarat.

Förslag om ny gång- och cykelbana längs Borgers väg i Avesta kommun

Jag vill härmed lämna ett medborgarförslag om att kommunen anlägger en gång- och cykelbana längs med Borgers väg. Det finns i dagsläget längs med Rutboleden och fortsätter där Rutboleden och Borgers väg möts, men det saknas på den större delen av Borgers väg fram till att vägen möter på Skogsbovägen. Se inklippt karta över området.

Att etablera en gång- och cykelbana längs med denna sträcka skulle förbättra trafiksäkerheten mycket då det finns ett industriområde inom denna zon med tung trafik, det skulle även öka möjligheten för barn på området att cykla till och från skolorna i närheten samt fritidsaktiviteter. Vilket även är positivt i hållbarhetssynpunkt. Det skulle även göra det säkrare för de som motionerar längs sträckan. Att smalna av vägen skulle sannolikt även leda till en överlag lägre hastighet för fordon.

Jag föreslår därför att kommunen utreder möjligheten att bygga en gång- och cykelbana längs hela Borgers väg.

Tove Antell

2025-04-23

§ 65 Tove Antells medborgarförslag om att anlägga en gång- och cykelväg längs Borgers väg i Rutbo, Avesta

Dnr KK 2025-000153912

Sammanfattning

Tove Antell har inkommit med medborgarförslag om att anlägga en gång- och cykelväg längs Borgers väg i Rutbo i Avesta.

Förslag till beslut

Medborgarförslaget skickas till kommunstyrelsen för beredning.

Beredning/ behandling

- Medborgarförslag från Tove Antell, 23 april 2025.

Kommunfullmäktiges beslut

Kommunfullmäktige beslutar att medborgarförslaget skickas till kommunstyrelsen för beredning

§ 102 Tove Antells medborgarförslag om att anlägga en gång- och cykelväg längs Borgers väg i Rutbo, Avesta

Dnr 2025-000153912

Sammanfattning

Tove Antell har inkommit med ett medborgarförslag om att anlägga en gång- och cykelväg längs Borgers väg i Rutbo i Avesta.

Förslag till beslut

Medborgarförslaget skickas till Tillväxt Avesta för yttrande.

Beredning/ behandling

- Tove Antells medborgarförslag om att anlägga en gång- och cykelväg längs Borgers väg i Rutbo, Avesta. Inkom 23 april 2025.
- Kommunfullmäktige 26 maj 2025 § 65

Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar att medborgarförslaget skickas till Tillväxt Avesta för yttrande.

Utdrag skickas till:

Tillväxt Avesta

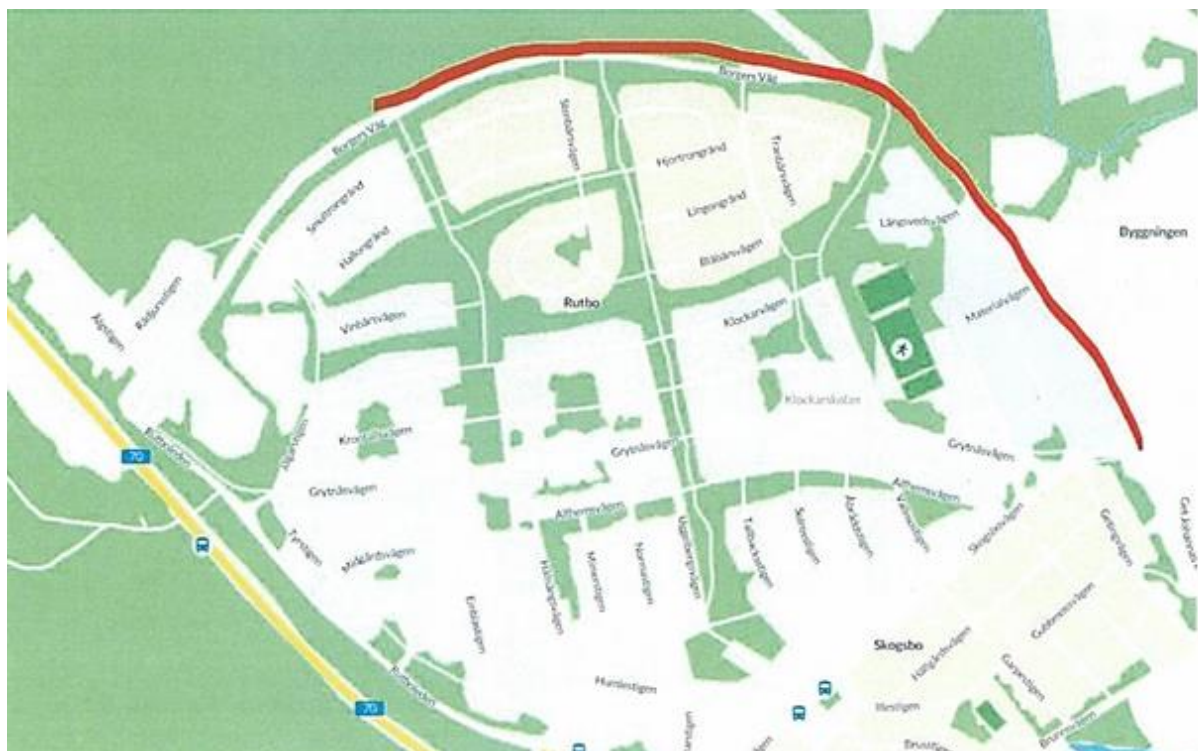
Handläggare:
Philip Reinertz

Tove Antells medborgarförslag om att anlägga en gång- och cykelväg längs Borgers väg i Rutbo, Avesta

Dnr. KK 2025-000153 912

Medborgarförslaget

Jag vill härmed lämna ett medborgarförslag om att kommunen anlägger en gång- och cykelbana längs med Borgers väg. Det finns i dagsläget längs med Rutboleden och fortsätter där Rutboleden och Borgers väg möts, men det saknas på den större delen av Borgers väg fram till att vägen möter på Skogbovägen. Se inklippt karta över området.

Att etablera en gång- och cykelbana längs med denna sträcka skulle förbättra trafiksäkerheten mycket då det finns ett industriområde inom denna zon med tung trafik, det skulle även öka möjligheten för barn på området att cykla till och från skolorna i närheten samt fritidsaktiviteter. Vilket även är positivt i hållbarhetssynpunkt. Det skulle även göra det säkrare för de som motionerar längs sträckan. Att smalna av vägen skulle sannolikt även leda till en överlag lägre hastighet för fordon.

Jag föreslår därför att kommunen utreder möjligheten att bygga en gång- och cykelbana längs med hela Borgers väg.

Tillväxt Avestas yttrande

Tillväxt Avesta anser att förslaget om gång- och cykelväg är ett bra förslag för att förbättra trafiksäkerheten i området.

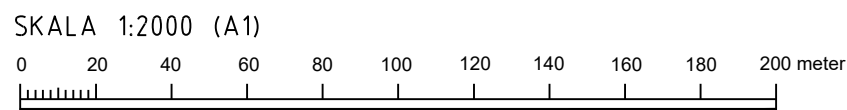
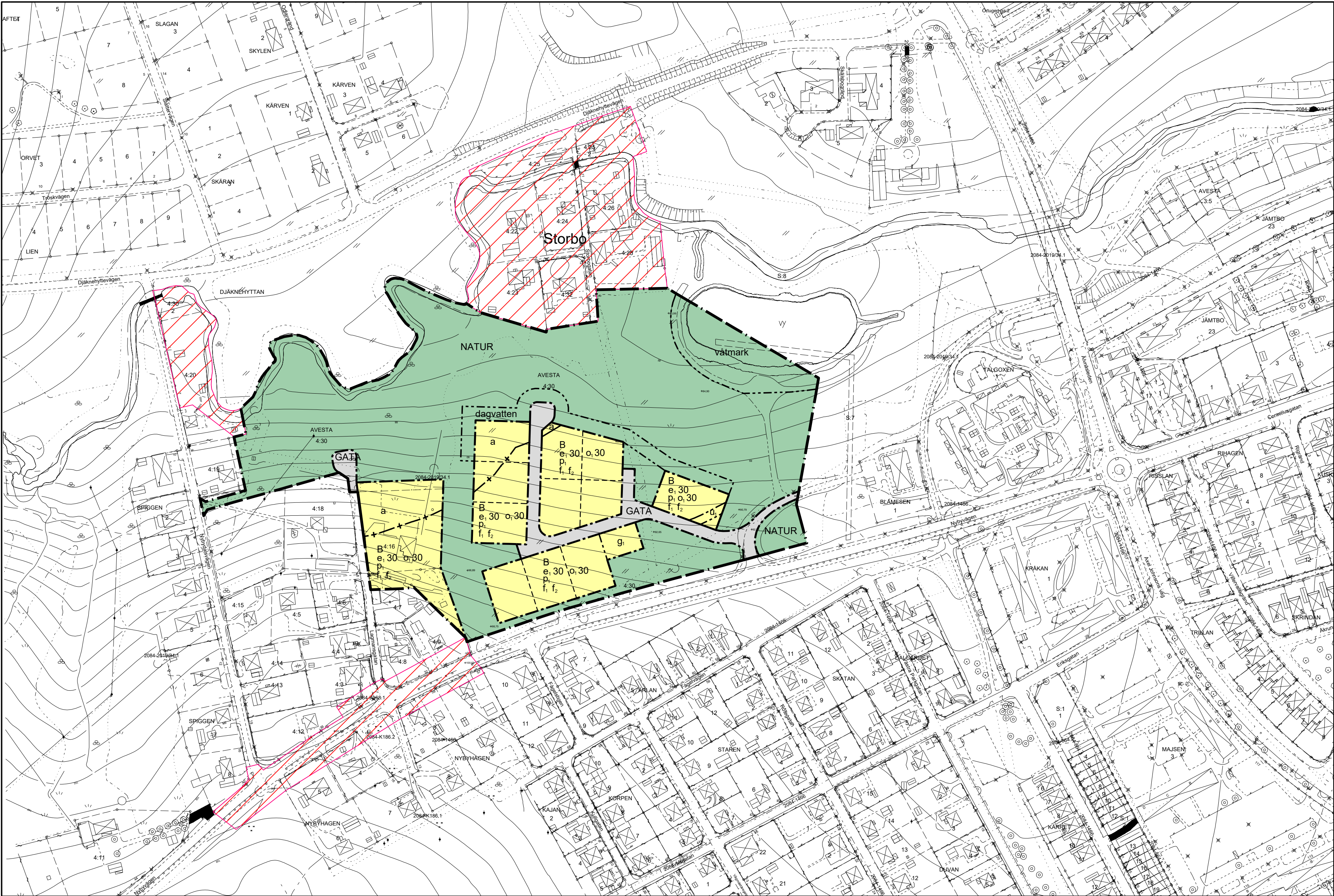
Tillväxt Avesta avser att ta med projektet i sin framtida investeringsbudget.

Tillväxt Avesta har gjort en grov kostnadsbedömning av anläggandet som uppgår till cirka 16 miljoner kronor.

Eventuellt tillskott i framtida budget för drift och skötsel av tänkt anläggning uppskattas till 350 000 kr årligen.

Förslag till beslut

- Samhällsplaneringsutskottet föreslår kommunfullmäktige att medborgarförslaget ska anses besvarat.

PLANKARTA

GRUNDKARTANS BETECKNINGAR

Grundkartan är upprättad av Västmanland-Dalarna miljö- och byggförvaltning i april 2026.
Grundkartans mätklass SWEREF 99 16 30, RH 2000

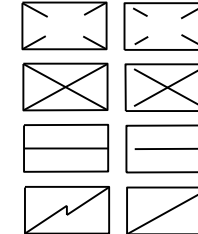
Avesta kommun redovisar inte ledningar i grundkartan av säkerhetsskäl

Fastighetsgränser m.m.

- Traktgräns/Kvarterstraktgräns
- Fastighetsgräns
- Gränspunkt
- Registrernamn
- Registrernummer

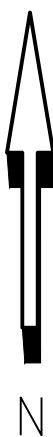
BÄSINGE
28:1

Byggnader

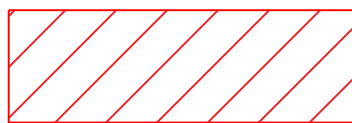

Markdetaljer

- Staket
- Häck
- Väggkant kantsten
- Väggkant asfalt/grus
- Slätt
- Stenmur - stödmur
- Ägostlogsgräns
- Strandlinje
- Vattendrag
- Järnväg
- Höjdukurva
- Elstolpe/telestolpe - belysningsstolpe
- Sankmark - barrskog - lövskog
- Åker - äng
- Borrhärad - lövträdd-Trädd allmänt

GRÄNS FÖR UPPHÄVANDE 2026

Upphävandeområde

HANDLINGAR

Till planen hör förutom denna plankarta med bestämmelser

- planbeskrivning med konsekvensbeskrivning
- samrådsredogörelse
- granskningsutlåtande

- grundkarta
- fastighetsförteckning

UPPLYSNINGAR

Kommunen är huvudman för allmän plats.

Planen är upprättad enligt plan- och bygglagen (PBL 2010:900, t.o.m. SFS 2025:1079)
Planen handläggs med utökat planförfarande

Tidplan

- Godkänd för samråd
- Godkänd för granskning
- Antagen
- Vunnit laga kraft

Instans

- Delegation
- Kommunstyrelsens samhällsplaneringsutskott
- Kommunstyrelsen

Datum

2026-04-13

PLANBESTÄMMELSER

Följande gäller inom områden med nedanstående beteckningar. Endast angiven användning och utformning är tillåten. OBS! Egenskapsbeteckningar (symboler och små bokstäver) i direkt anslutning till användningsbeteckningar (stora bokstäver) gäller inom hela användningsområdet.

GRÄNSBETECKNINGAR

- Planområdesgräns
- Användningsgräns
- Egenskapsgräns
- Sekundär egenskapsgräns

ANVÄNDNING AV MARK OCH VATTEN

Allmän plats

GATA

Gata

NATUR

Natur

Kvartersmark

B

Bostäder

EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR ALLMÄN PLATS

Utformning av allmän plats

dagvatten Naturstråk för ev framtida behov av dagvattenhantering samt andra tekniska anläggningar.

våtmark Våtmark

EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR KVARTERSMARK

Markreservat för allmännyttiga ändamål

u, Marken ska vara tillgänglig för allmännyttiga underjordiska ledningar. Ledningar får överbyggas i samråd med ledningsinnehavaren om ledningarnas tillgänglighet säkerställs, t ex genom kulvertering.

Markreservat för gemensamhetsanläggningar

g, Gemensam plats för tillfällig hantering av avfall och kompost

Placering

p, Byggnad ska placeras minst 4 m från tomtgräns. Fristående komplementbyggnader får dock placeras 2 m från tomtgräns.

Takvinkel

o, 0,0 Största takvinkel för byggnad är angivet värde i grader.

Upphävande av strandskydd

a Strandskyddet är upphävt.

Utformning

f, Högsta byggnadshöjd för huvudbyggnad är 7 m. Komplementbyggnader får ha en maximal byggnadshöjd om 3 m.

f, Endast friliggande enbostadshus

Utnyttjandegrad

e, 0,0 Största byggnadsarea är angivet värde i % av fastighetsarean inom användningsområdet.

ILLUSTRATION

Illustrerad fastighetsgräns

GENOMFÖRANDETID

Genomförandetiden är 10 år och börjar gälla fr.o.m. den dag planen vinner laga kraft

SAMRÅDSHANDLING

DETALJPLAN FÖR NYBYNOMRÅDET samt

upphävande av delar av detaljplanerna "Ändring och utvidgning av stadsplan för Avesta", "Ändring av stadsplan för del av riksväg 68 samt kvarteret Ärlan och Trasten", "Del av Djäknehyttan 1:14 m fl, Älvnäs södra" samt "Ändring och utvidgning av stadsplan för del av Älvnäsområdet"

AVESTA KOMMUN, DALARNAS LÄN

UPPRÄTTAD AV

VÄSTMANLAND-DALARNA MILJÖ- OCH BYGGFÖRVALTNING 2026-04-14

ERIKA FLYGARE
PLANARKITEKT

SAMRÅDSHANDLING

Detaljplan för

NYBYNOMRÅDET samt

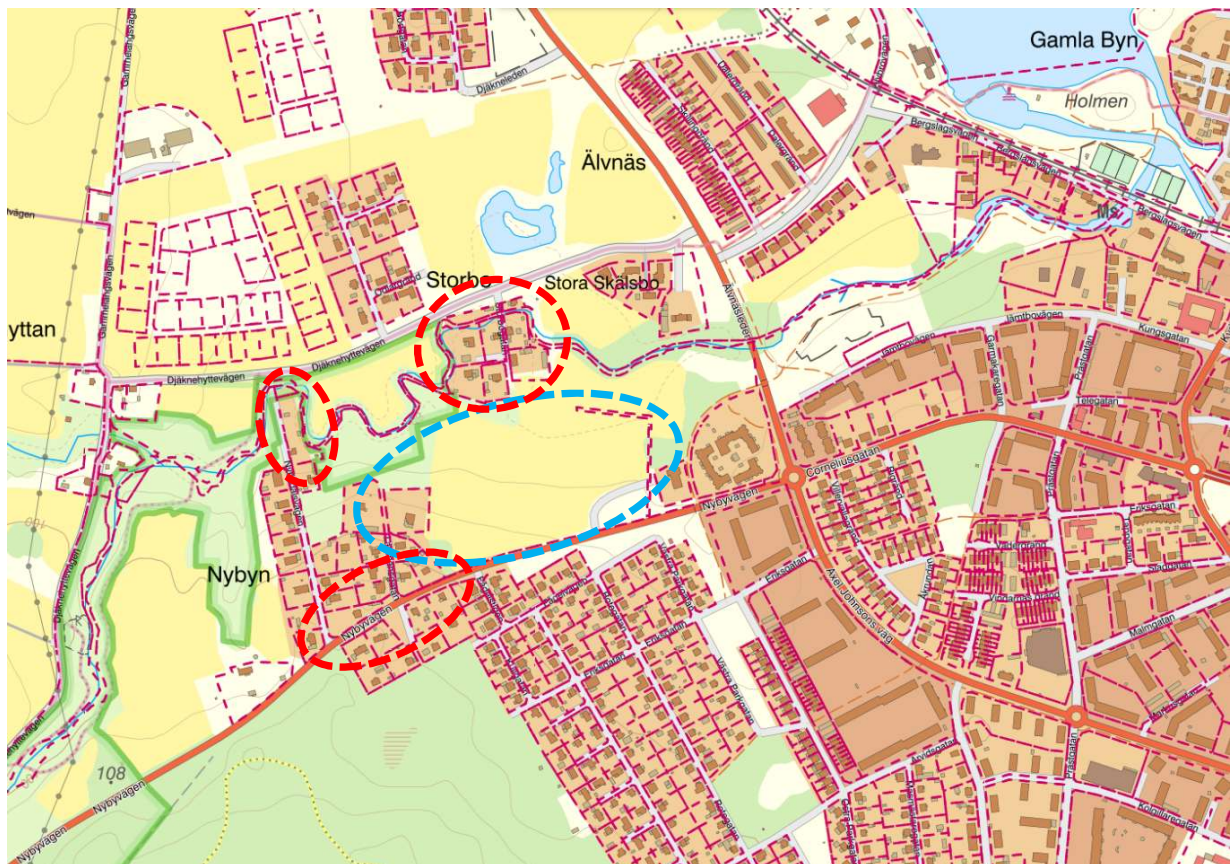
upphävande av delar av detaljplanerna "Ändring och utvidgning av stadsplan för Avesta", "Ändring av stadsplan för del av riksväg 68 samt kvarteret Ärlan och Trasten", "Del av Djäknehyttan 1:14 m fl, Älvnäs södra" samt "Ändring och utvidgning av stadsplan för del av Älvnäsområdet"

Avesta kommun, Dalarnas län

Upprättad av Västmanland-Dalarna miljö- och byggförvaltning 2026-04-14

Erika Flygare
Planarkitekt

PLANBESKRIVNING

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

DETALJPLANENS SYFTE	4
Syfte	4
BESKRIVNING AV DETALJPLANEN	4
Hela detaljplanen	4
Genomförandetid	5
Allmän plats	5
Kvartersmark	5
Befintligt	6
Ärendeinformation	6
Annat	6
MOTIV TILL DETALJPLANENS REGLERINGAR	6
Motiv till reglering	6
GENOMFÖRANDEFRÅGOR	8
Organisatoriska frågor	8
Fastighetsrättsliga frågor	8
Tekniska frågor	9
Ekonomiska frågor	9
Annat	10
PLANERINGSUNDERLAG	10
Kommunala	10
Utredningar	11
PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR	13
Kommunala	13
Riksentressen	14
Hushållningsbestämmelser enligt 3 kap miljöbalken	14
Miljö kvalitetsnormer	14
Miljö	15
Naturvård	16
Geotekniska förhållanden	16
Hydrologiska förhållanden	17
Kulturmiljövård	17
Fysisk miljö	17
Sociala	18
Teknik	18

Service	18
Trafik	19
Hälsa och säkerhet	19
KONSEKVENSER	19
Fastigheter och rättigheter	19
Jordbruksmark	21
Miljö	21
Miljökvalitetsnormer	23
Hälsa och säkerhet	23
Sociala	23
Trafik	24

DETALJPLANENS SYFTE

Syfte

Syftet med planen är att utreda förutsättningar för anläggande av nya bostadstomter i ett attraktivt, stadsnära läge. Samtidigt upphävs delar av planer intill exploateringsområdet för att möjliggöra en ändamålsenlig användning av de befintliga, redan bebyggda fastigheterna där.

BESKRIVNING AV DETALJPLANEN

Hela detaljplanen

Bakgrund

För några år sedan rörde det mycket stor efterfrågan på bostadstomter i närheten av centrala Avesta och flera potentiella områden utreddes samtidigt. Det nu aktuella området är planlagt för bostäder sedan 1943, men med anledning av svårhanterade markförhållanden inom vissa delar har området inte exploaterats tidigare. När efterfrågan ökade lät plan- och byggenheten göra en förnyad geoteknisk utredning för att utröna om någon del av området kan exploateras och i sådana fall hur. Utredningen visar att exploatering är möjlig i en del av området och under vissa förutsättningar. Efterfrågan på tomter är just nu något lägre men det kan vara fördelaktigt att nyttja den geotekniska utredningen medans den är färsk och slutföra planarbetet. På så sätt skapas också en bra beredskap för framtida behov. Dessutom finns nu ett statligt stöd att söka, vilket ger 25 000 kr per planerad småhustomt (totalt 275 000 kr) till kommunen om detaljplanen antas senast den 1 oktober 2026.

I detaljplanens västra del stämmer inte fastighetsgränserna och nu gällande detaljplan överens med verkligheten och detta rättas nu till.

I anslutande Storbo samt nordväst och sydväst om planen finns mindre områden där privata, sedan länge exploaterade, bostadsfastigheter som delvis är belägna på mark som är detaljplanelagd för allmän parkmark. Förhållandena innebär att fastighetsägarna inte kan få bygglov på sin mark om de vill bygga ut ex kompletteringsbyggnader. Då merarbetet är marginellt tas dessa ytor nu med för upphävande när planarbete ändå sker i anslutning till områdena. Det underlättar för de boende vid framtida bygglovsansökningar men i de två norra områdena kommer det alltid behöva visas att eventuella byggnationer är lämpliga utifrån geotekniska förhållanden på platsen.

Huvuddrag

Planområdet (inkl upphävandeområden) ligger strax väster om Avesta centrum och omfattar ca 10 ha, men där endast ca 16 000 m² berörs av exploatering (bostäder och gata). Den huvudsakliga användningen i detaljplanen är bostäder i form av enbostadshus.

Markägande

Fastigheten för exploatering, Avesta 4:30, ägs av Avesta kommun och det gör även gatufastigheten Avesta 4:36. Övriga fastigheter inom planområdet är privatägda.

Bild. Ortofoto från 2024

Genomförandetid

Genomförandetiden är 10 år från den dag planen vinner laga kraft. Efter genomförandetidens slut fortsätter planen att gälla tills den ersätts, ändras eller upphävs. Under genomförandetiden gäller vissa rättigheter och skyldigheter kopplade till planens innehåll, bl.a. är fastighetsägare garanterade att få utnyttja den byggrätt som detaljplanen medger.

Allmän plats

Huvudmannaskap

Kommunen är huvudman för allmän plats inom detaljplanen. Den allmänna platsen utgörs av gatumark och naturmark.

Kvartersmark

Planen medger bostäder i form av fristående enbostadshus med en maximal byggnadshöjd på 7 m för huvudbyggnader och 3 m i tillåten byggnadshöjd för komplementbyggnader. Dessa får ha en total byggnadsarea som högst motsvarar 30 % av fastighetens area. För byggnation och andra åtgärder på kvartersmark svarar respektive fastighetsägare. Ett 28x20 m stort område i bostadsområdets början avsätts som gemensam plats för tillfällig hantering av avfall och kompost.

Befintligt

Planområdet består idag av brukad åkermark som är utarrenderad med automatisk förlängning ett år i taget. Den västra delen, liksom de delar som nu upphävs, är huvudsakligen sedan länge exploaterade bostadstomter. Det finns också ett parti lövskog i den nordöstra delen och en dagvattendamm i den nordöstra.

Ärendeinformation

Planhandlingar

- Plankarta med bestämmelser
- Planbeskrivning (detta dokument)

Dessutom finns följande handlingar i ärendet:

- Grundkarta
- Fastighetsförteckning

Annat

Medverkande tjänstemän

Vid upprättandet av planförslaget har även följande personer deltagit i olika omfattning:

Maria Hellsten (Avesta Vatten),
Moa Ashbourne Widberg (Avesta Vatten)
Anna Norgren (Tillväxt)
Klara Pettersson (V-Dala)
Peter Klintberg (V-Dala)
Leif Markfjärd (V-Dala)
Markus Mattsson (V-Dala)
Sandra Hägglund (V-Dala)

MOTIV TILL DETALJPLANENS REGLERINGAR

Motiv till reglering**Användningsbestämmelser**

Allmän plats – Natur har satts för att det är allmän naturmark där avsikten är att det ska bestå.

Allmän plats – Gata har satts för att möjliggöra en gata i tillkommande bostadsområde samt för att även fortsättningsvis ge möjlighet till vändplan i planens västra del.

Bostad [B] har satts för att det är den användning som stämmer överens med planens syfte, dvs att möjliggöra nya bostadstomter. Några andra användningar har inte heller ansetts lämpliga på platsen.

Egenskapsbestämmelser

Dagvatten har satts för att möjliggöra fördröjning av dagvatten från det i framtiden exploaterade området om det skulle visa sig vara nödvändigt. Dagvattnet ska i största möjliga mån hanteras på den egna fastigheten.

Våtmark har satts för att illustrera den befintliga dagvattendamm som anlades av Avesta Vatten och Avfall AB år 2025.

Största byggnadsarea är 30 % av fastighetsarean [e₁] har satts för att möjliggöra centrumnära, attraktiva tomter med lite högre exploateringsgrad.

Högsta byggnadshöjd på huvudbyggnad är 7,0 meter. Komplementbyggnader får ha en maximal byggnadshöjd om 3 m [f₁] har satts för att huvudbyggnad med två våningar ska få plats om så önskas, samtidigt som höjdskalet på nya huvudbyggnader inte ska bli för dominerande i bebyggelseområdet. Bestämmelsen om komplementbyggnader ger en bra dynamik mellan huvudbyggnader och komplementbyggnader.

Endast friliggande enbostadshus [f₂] har satts av två anledningar. Dels för att ge ett luftigt intryck med fortsatt möjlighet att se från Nybyvägen ner mot Salomonsån och dels för att på ett lämpligt sätt möta de geotekniska utmaningar som finns på platsen.

Gemensam plats för tillfällig hantering av avfall och kompost [g₁] har satts för att skapa en laglig plats för boende att hantera avfall och kompost, för fortsatt transport till avfallsanläggning. Detta för att undvika att kommunal naturmark används till komposthögar o dyl när den egna tomten inte räcker till.

Största takvinkel är 30 grader [o₁] har satts för att den nya bebyggelsen inte ska upplevas som för hög och spetsig i det läget (med delvis avskärmning av en utsikt mot ån). Däremot har ingen nedre gräns satts då det inte är särskilt stora kulturmiljövärden på platsen och en modern bebyggelse med flackare tak kan fungera här.

Byggnad ska placeras minst 4,0 meter från fastighetsgräns. Fristående komplementbyggnader får dock placeras 2 m från tomtgräns [p₁] har satts för att byggnader på vardera sida av fastighetsgränser ska klara att hålla gällande brandskyddsavstånd på 8 meter, samtidigt som det innebär att byggnader utan problem kan skötas och underhållas från den egna fastigheten. Komplementbyggnad kan till exempel vara en mindre byggnad för materialsortering, redskapsbod eller förråd där den mindre storleken ger ett mindre behov av avstånd.

Strandskyddet är upphävt [a₁] har satts för att upphäva strandskydd inom den del av planområdet som i och med planläggningen omfattas av strandskydd.

Marken ska vara tillgänglig för allmännyttiga underjordiska ledningar. Ledningar får överbyggas i samråd med ledningsinnehavaren om ledningarnas tillgänglighet säkerställs, t ex genom kulvertering. [u₁]. Bestämmelsen syftar till att omöjliggöra att byggnader olovligt förläggs ovanför ledningarna då det skulle förhindra ledningsägarens åtkomst. Inom områdets kvartersmark finns en fiberledning.

GENOMFÖRANDEFRÅGOR

Organisatoriska frågor*Tidplan*

Planen är upprättad enligt plan- och bygglagen (PBL 2010:900, t.o.m. SFS 2025:1079) och handläggs med utökat förfarande enligt den preliminära tidplanen nedan. Planens handlingar följer också Boverkets föreskrifter om detaljplan (BFS 2020:5) och Boverkets föreskrifter och allmänna råd om planbeskrivning (BFS 2020:8).

2026-03-15	Beslut om samråd (delegationsbeslut)
2026-06	Kommunstyrelsens samhällsplaneringsutskott godkänner planförslaget för granskning
2026-09-07	Kommunstyrelsen antar planförslaget
2026-10	Detaljplanen vinner laga kraft

Fastighetsrättsliga frågor*Förändrad fastighetsindelning*

Inom planområdet bedöms ca 11 villatomter få plats och dessa behöver fastighetsindelas. Tilltänkt gata kan ligga kvar på nuvarande kommunala fastighet Avesta 4:30. Fastigheter för villa-bebyggelse inom kvartersmark brukar avstyckas vart efter köpare finns. Ansökan om avstyckning till lantmäteriet görs av kommunen i egenskap av markägare.

En gemensamhetsanläggning bör skapas för den yta som planeras för gemensamma behov. En samfällighetsförening bör bildas för skötseln av denna och samfällighetsföreningens delägare blir ingående bostadsfastigheter.

Inom planområdet och upphävandeområdena finns flera markarrenden samt ofördelaktig fastighetsindelning sedan länge. Om fastighetsägarna så önskar kan de komma överens med kommunen om markköp och ansöka hos lantmäteriet om fastighetsindelning eftersom detaljplanen kommer att möjliggöra detta.

Rättigheter

Markreservat för ledningar (så kallat u-område) har lagts till, vilket säkerställer möjligheten att inrätta ledningsrätter inom området. Ledningsägarna ansvarar för att de har de rättigheter som krävs för att säkra åtkomst till ledningarna.

Idag finns ett arrende av åkermarken och det löper på med ett år i taget om det inte sägs upp 8 månader innan det går ut (1 jan årligen).

Avesta Vatten och avfall AB har ett arrende för sin befintliga dagvattendamm och ett avtalsservitut för driftväg till denna.

Därutöver finns flera ledningsrätter, avtalsservitut och officialservitut för olika typer av ledningar, vägar, nyttjande av plats, jakträttsavtal, jordvärme etc, vilket framgår av detaljplanens fastighetsförteckning.

Tekniska frågor

Utbyggnad vatten och avlopp

Hela planområdet ligger inom verksamhetsområde för kommunalt vatten och avlopp och därmed ska nya bostadshus enligt detaljplanen anslutas till dessa ledningsnät. Kommunen är då skyldig att, mot avgift enligt beslutad taxa, tillse att anslutningspunkter finns.

Dagvattenhantering

Planområdet ligger inte inom verksamhetsområde för dagvatten och får inte anslutas till det kommunala dagvattennätet förrän ett eventuellt verksamhetsområde bildas. Dagvatten ska omhändertas på den egna fastigheten, vilket också är det lagkrav som finns. Därutöver ska, enligt Avesta kommuns dagvattenpolicy, "dagvatten omhändertas så lokalt och nära källan som möjligt". Om hanteringen skulle visa sig inte fungera tillfredsställande i framtiden kan dagvattenfrågan och ev andra tekniska anläggningar, lösas inom ett naturstråk i direkt anslutning söder om planerade bostadstomter. Samma lösning valdes, efter samråd med Avesta Vatten och Avfall AB, år 2019 vid framtagandet av detaljplanen för parhus längs Älvbrovägen. Detta, numera bebyggda område, är beläget på andra sidan Salomonsån, har liknande geotekniska förutsättningar och dagvattenhanteringen har inte visat sig utgöra något problem.

De befintliga, bebyggda tomterna i områdets västra del ligger inom verksamhetsområde för dagvatten.

Övriga tekniska åtgärder

Vid nybyggande inom planområdet skall såväl mark som byggnader utformas så att de är tillgängliga och användbara för alla samhällsgrupper, till exempel personer med nedsatt rörelse- och orienteringsförmåga, i enlighet med 2 kap 3§ punkt 2 PBL.

Ekonomiska frågor

Obs! Kalkylen kommer att kompletteras inför granskningen

Beräknade utgifter

Framtagande av detaljplan:	ca 200 000 kr
Framdragande av vatten- och avloppssystem:	ca xxxx kr
Anordnande av gator (ca 308 m):	ca xxxx kr
Fastighetsbildning:	ca xxxx kr
Geoteknisk utredning (redan utförd):	ca 160 000 kr
Summa utgifter:	ca xxxx kr

Beräknade intäkter

Statligt stöd för planering för bostäder 2026:	ca 275 000 kr
Försäljning av tomter (ca 12 772 m ²):	ca 4 214 760 kr
Summa intäkter:	ca 4 489 760 kr

Därutöver tillkommer framtida intäkter kopplade till bygglovsansökan (inkl planavgift).

Beroende av efterfrågan på villamarknaden, räntelägen och skillnaden mellan kostnader för nyproduktion och begagnade bostäder kan det komma att dröja ett antal år innan kommunen kan räkna med att få tillbaka de investeringar man gör i området.

Den kvartersmark för bostäder som skapas utgör ca 12 772 m² och bedöms kunna rymma 11 stora tomter

Planavgift

Upprättande av detaljplanen finansieras inom Västmanland-Dalarna miljö- och byggförvaltnings budget och kostnaden kommer att täckas genom planavgifter i samband med framtida bygglov.

Annat

Möjligheten till byggande med ekologiska hänsyn bör beaktas till exempel i fråga om materialval, energiförsörjning, ventilation, sophantering/kompostering.

Vid uppförande av huvudbyggnader i området ska nybyggnadskarta användas.

PLANERINGSUNDERLAG

Kommunala

Detaljplan

Inom det nya planområdet gäller för närvarande "*Förslag till ändring och utvidgning av Stadsplan för Avesta*" (S24), fastställd 1943-04-21. Planen anger Bostäder, Allmän plats - Park och plantering samt Allmän plats - Gata. Bostäderna ska vara fristående och max två våningar, vilket motsvarar nu föreslagna bestämmelser.

Samtidigt upphävs delar av detaljplanerna "*Ändring och utvidgning av stadsplan för Avesta*" (S24), fastställd 1943-04-21, "*Ändring av stadsplan för del av riksväg 68 samt kvarteret Årlan och Trasten*" (S117), laga kraft 1975-05-21, "*Del av Djäknehyttan 1:14 m fl, Älvnäs södra*" (S185), laga kraft 2009-04-29, samt "*Ändring och utvidgning av stadsplan för del av Älvnäsområdet*" (S119), laga kraft 1976-06-30.

Grundkarta

Detaljplanens grundkarta är upprättad i april 2026 av kart- och mätenheten vid Västmanland-Dalarna miljö- och byggförvaltning.

Översiktsplan

Den översiktsplan som togs fram år 2007 har av kommunfullmäktige i Avesta, genom beslut den 22 maj 2017, konstaterats vara inaktuell och arbetet med att ta fram en ny översiktsplan pågår. Det nya översiktsplaneförslaget har varit ute på samråd och för aktuellt delområde föreslås utveckling för bostäder. Här anges "*Vid Nybyn finns möjlighet att skapa mark för bostäder,*

främst enbostadshus, genom ny detaljplan. Området är planlagt idag men markens geotekniska förutsättningar gör att området inte kan bebyggas enligt denna äldre detaljplan”.

Undersökning enligt 6 kap 6 § miljöbalken (1998:808)

Om en detaljplan kan antas medföra betydande miljöpåverkan så ska kommunen, enligt 4 kap 34 § plan- och bygglagen och 6 kap 9–19 §§ miljöbalken, göra en miljöbedömning. För varje planprojekt är det därför nödvändigt att avgöra om miljöbedömning behövs, d.v.s. om planens, eller planändringens, genomförande kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Bedömning om sådant behov föreligger görs genom en så kallad undersökning enligt 6 kap 5–6 §§ miljöbalken. Kommunen har genomfört en sådan undersökning och gör i den bedömningen att detaljplanens genomförande inte kan antas komma att medföra betydande miljöpåverkan.

Miljökonsekvensbeskrivning

Då detaljplanen inte behöver genomgå en strategisk miljöbedömning tas inte någon miljökonsekvensbeskrivning fram.

Särskilt beslut om betydande miljöpåverkan

Kommunens bedömning att detaljplanens genomförande inte kommer att medföra betydande miljöpåverkan samråds, med bland andra länsstyrelsen, i planens samrådsskede. Kommunen kommer därefter att fatta beslut i frågan när planen godkänns för granskning.

Hållbarhetsbedömning

Avesta kommun har, genom beslutat hållbarhetsprogram, angett att alla beslut med betydande konsekvenser för framtida utveckling i samhället ska åtföljas av en hållbarhetsbedömning. Detta kan då bland annat gälla beslut rörande större förändringar i den fysiska miljön, vilket ofta blir en följd av fysisk planering. Bedömningar ska utföras mot fyra olika målområden i en skala som går mellan +2 och -2, där +2 är en direkt positiv påverkan på ett mål medan -2 då är något som direkt motverkar ett mål.

En mer utvecklad beskrivning av bedömningen och dess resultat finns i den Excel-fil som använts i bedömningsarbetet. Det dokumentet utgör då även underlag för politiska beslut i planärendet.

Resultat: Den aktuella detaljplanen leder till mindre exploatering än vad som är möjligt i nu gällande plan. Detta gör att den inte bedöms medföra betydande konsekvenser för framtida utveckling i samhället. Detaljplanen är i princip neutral i fråga om hållbarhet i kommunen utifrån de målområden som undersöks.

Utredningar

Geoteknisk utredning

Planområdet omfattas sedan länge av två geotekniska utredningar:

- K-konsult år 1978. Utlåtande över geoteknisk undersökning för Nybyområdet. (Avesta GEO 29)
- K-konsult år 1989. Storboområdet - Rapport över geoteknisk undersökning. (Avesta GEO 46) (denna berör endast en liten del av området).

Det har inte utförts någon markradonmätning inom området. Förekommande jordar är dock mycket täta och utgör ett naturligt skydd mot radongas.

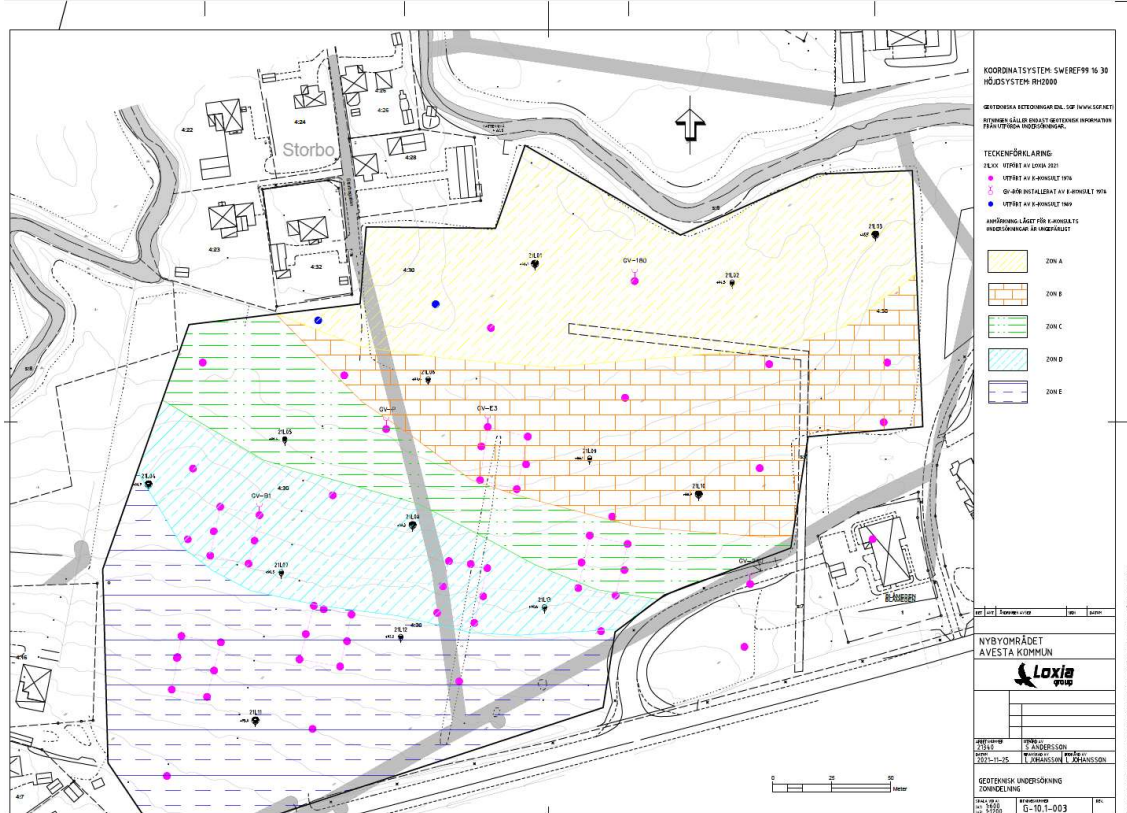

Bild. Zonindelning i den geotekniska utredningen från 2021.

Kommunala

Inom det nya planområdet anger gällande plan Bostäder, Allmän plats park och plantering samt Allmän plats gata. Bostäderna ska vara fristående och max två våningar, vilket motsvarar nu föreslagna bestämmelser. Dock tas en del områden för bostadsbebyggelse bort då de inte bedöms lämpliga ut geoteknisk synvinkel.

Bild. Dagens planförhållanden. Det gula i kartan är detaljplanlagt för bostäder och det vita var en gång tilltänkta vägar och gator. Bebyggelseområdena reduceras nu kraftigt.

Översiktsplan

Den översiktsplan som togs fram år 2007 har av kommunfullmäktige i Avesta, genom beslut den 22 maj 2017, konstaterats vara inaktuell och arbetet med att ta fram en ny översiktsplan pågår. Det nya översiktsplaneförslaget har varit ute på samråd och för aktuellt delområde föreslås utveckling för bostäder. Här anges *"Vid Nybyn finns möjlighet att skapa mark för bostäder, främst enbostadshus, genom ny detaljplan. Området är planlagt idag men markens geotekniska förutsättningar gör att området inte kan bebyggas enligt denna äldre detaljplan"*.

Eftersom översiktsplanen är inaktuell är den nu föreslagna detaljplanen inte förenlig med översiktsplanen och handläggs därför med utökat planförfarande. Sannolikt kommer den nya färdiga översiktsplanen att föreslå samma utveckling i området som i samrådshandlingen.

Riksintressen

Detaljplanen berörs inte av några riksintressen.

Hushållningsbestämmelser enligt 3 kap miljöbalken

Miljöbalkens 3:e kapitel anger grundläggande bestämmelser för hushållning med mark- och vattenområden. Kommunens bedömning är att detaljplanen inte påverkar dessa hushållningsbestämmelser, miljökvalitetsnormer eller miljökvalitetsförvaltning i någon omfattning som gör att den skulle vara oförenlig med dessa. Kommunen anser således att detaljplanens innehåll är förenligt med 3 kap. miljöbalken.

Jordbruksmark

Området är redan idag detaljplanelagt för bostäder och gator i stor omfattning men eftersom det ännu inte har exploaterats sker en tillfällig användning i form av lantbruk/odling. Vid exploateringar bör man i största möjliga mån undvika att ta jordbruksmark i anspråk, bl a med hänsyn till framtida behov av livsmedelsförsörjning. Detta lyfts också fram i det nationella miljökvalitetsmålet "Ett rikt odlingslandskap". I det här fallet ligger dock planområdet i centrala Avesta och exploateringar pågår på ett sådant sätt att området inom kort kommer att vara omgivet av bebyggelse. Endast en liten del av åkermarken kommer att tas i anspråk för bostäder, till skillnad mot den högre exploateringsgraden i gällande plan. Närmast ån blir det nu Allmän plats Natur istället för åker, då behovet för natur- och friluftsliv där är att betrakta som större än behovet av odlingsmark. För en utförligare beskrivning av argument för exploatering av odlingsjorden inom planområdet i förhållande till andra tänkbara områden hänvisas till resonemanget under avsnittet om strandskydd.

Miljökvalitetsnormer

Vatten

Miljökvalitetsnormer för vatten omfattar ytvatten (sjöar, vattendrag och kustvatten) och grundvatten. Syftet med normerna är att säkra Sveriges vattenkvalitet. Kommunen bedömer att detaljplanen inte kommer att påverka miljökvalitetsnormer för närliggande vattendrag då spillvatten från planområdet kommer att ledas bort via det kommunala avloppsledningsnätet och dagvatten från planområdet kommer att vara relativt fritt från föroreningar. Dagvattnet kommer dessutom att kunna renas från de eventuella små föroreningar som skulle kunna finnas vid passage av både tomt- och naturmark på väg mot vattendraget.

Utomhusluft

Miljökvalitetsnormer för utomhusluft gäller i hela landet och gäller för all utomhusluft, med undantag för arbetsplatser samt vägtunnlar och tunnlar för spårbunden trafik. De flesta normerna är så kallade gränsvärdesnormer som ska följas, medan några är så kallade målsättningsnormer som ska eftersträvas. Normerna baseras på krav i EU-direktiv. Den lilla trafikökning som kan tillkomma som resultat av byggnation enligt detaljplanen kommer inte att påverka miljökvalitetsnormer för luft i Avesta, speciellt med tanke på att dagens plan medger en högre exploateringsgrad än den planerade.

Miljö

Strandskydd

Planområdet har aldrig omfattats av strandskydd, eftersom det har varit detaljplanelagt sedan 1940-talet. Däremot inträder nu strandskydd 100 m från Salomonsån och det berör en mindre del av det som nu planläggs som kvartersmark. De strandskyddade delar som hamnar inom kvartersmark upphävs genom en planbestämmelse.

Som särskilt skäl för upphävandet inom den västra kvartersmarksdelen hänvisas till att området redan har tagits i anspråk på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften. Den delen är nämligen redan befintlig tomtmark.

När det gäller de två mittenområdena anser kommunen att intresset att upphäva strandskyddet inom delar av planområdet väger tyngre än strandskyddsintresset eftersom detta är en naturlig del av utvecklingen av tätorten. Det särskilda skäl som kommunen åberopar för ett upphävande enligt MB 7 kap 18 c är därför punkt 5. Området som upphävandet avser *”behöver tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området”*.

Olika alternativa lägen för nya bostäder utreddes i samband med framtagandet av den nu inaktuella översiktsplanen, som blev klar år 2007. Flera lägen föreslogs, varav det nu aktuella området är ett av dem. Under senare år har Avesta haft ett stort behov av bostäder och det har byggts och planerats bostäder inom de flesta av dessa områden. Det är därför svårt att i dagsläget utreda och välja bland ytterligare alternativa lägen. Förtätning och planering för förtätning sker just nu i princip överallt där så är möjligt i och strax utanför stadskärnan och dessutom är exploatering på gång inom närliggande områden. Området ansluter till sedan länge exploaterade delar i väster, öster och söder. Även norr om ån finns planlagd mark och bebyggelse, vilket innebär att planområdet så småningom kommer att vara inringat av bebyggelse

Inom nu gällande detaljplanplan är det idag möjligt att bygga bostäder mycket närmare Salomonsån än vad som nu föreslås i planförslaget. Detaljplanen innebär alltså att bebyggelsen kommer längre bort från ån och att Allmän plats Natur läggs närmast ån, som skydd för såväl växt- och djurliv som för friluftslivets intressen. Värde för friluftslivet samt djur- och växtlivet är idag begränsat eftersom marken är uppodlad relativt nära ån. Planen innebär en förbättring för dessa värden då tillgängligheten ökar för allmänheten och dessutom möjliggörs promenader längs ån från parkområden i öster och vidare mot Bjurforsbäckens naturreservat.

Kommunen anser att det ur ett hållbarhetsperspektiv är bättre att placera ny bebyggelse intill redan befintlig bebyggelse. Avesta centrum kan inte växa i så många riktningar eftersom Outokumpus järnverk med sin skyddszon är beläget i söder. I väster ansluter kommungränsen mot Norberg och däremellan finns ett naturreservat samt mycket bergig terräng. Det innebär i praktiken att Avesta måste växa åt norr och öster och båda dessa riktningar utreds nu

parallellt. Den samlade bedömningen är att området för den nu föreslagna detaljplanen framstår som mest lämpat för byggande av bostäder.

Den del där strandskyddet upphävs är antingen etablerad tomtmark eller uppodlad åker.

Naturvård

I planområdets nordvästra del ligger en bit av det kommunala naturreservatet Bjurforsbäcken, med värden för såväl naturvård som friluftsliv. Den delen planläggs som Allmän plats Natur och reservatet påverkas inte negativt av den nya detaljplanen. Därmed föreligger heller inget behov av att göra en naturvärdesinventering på platsen.

Geotekniska förhållanden

Planområdet omfattas sedan länge av två geotekniska utredningar:

- K-konsult år 1978. Utlåtande över geoteknisk undersökning för Nybyområdet. (Avesta GEO 29)
- K-konsult år 1989. Storboområdet - Rapport över geoteknisk undersökning. (Avesta GEO 46) (denna berör endast en liten del av området).

Med dessa som underlag beställde kommunen år 2021 en kompletterande geoteknisk utredning av Loxia group för att utröna vilken del av området, om något, som kunde vara lämpligt för byggnation samt, i sådana fall vilken typ av byggnation. Mycket har hänt sedan 1978 när det gäller såväl undersökningsmetoder som byggteknik varför en sådan komplettering sågs som lämplig. Loxia gjorde vissa kompletterande borrhningar och analyser och resultatet från utredningen visade att området närmast Nybyvägen är byggbart till rimliga kostnader, medan det skulle vara mycket utmanande ekonomiskt och tekniskt att exploatera närmare ån. Nu gällande detaljplan är alltså inte lämplig att genomföra.

Utredningen delar upp området i zonerna A-E där framför allt zon D och E bedöms möjliga att exploatera. För dessa områden skrivs följande om grundläggningen:

”Mindre och lättare byggnader, exempelvis trähus i 1 plan eller 1,5 plan, bedöms kunna plattgrundläggas på förekommande fastare jord nära markytan. För att ytterligare öka förutsättningarna för plattgrundläggning av byggnader kan marken förbelastas, varvid uppfyllnad sker med jordmassor på den blivande byggnadsytan så att sättningsutvecklingen påskyndas innan byggnaden uppförs. Därvid skall tyngden från dessa jordmassor minst motsvara den blivande byggnadens tyngd. Då jord som domineras av silt är mycket tjälfarlig skall grundläggning ske tjälsäkert.”

Det som nu planläggs för nya bostadstomter hamnar helt inom zonerna D och E.

Det har inte utförts någon markradonmätning inom området. Förekommande jordar är dock täta och utgör ett naturligt skydd mot radongas.

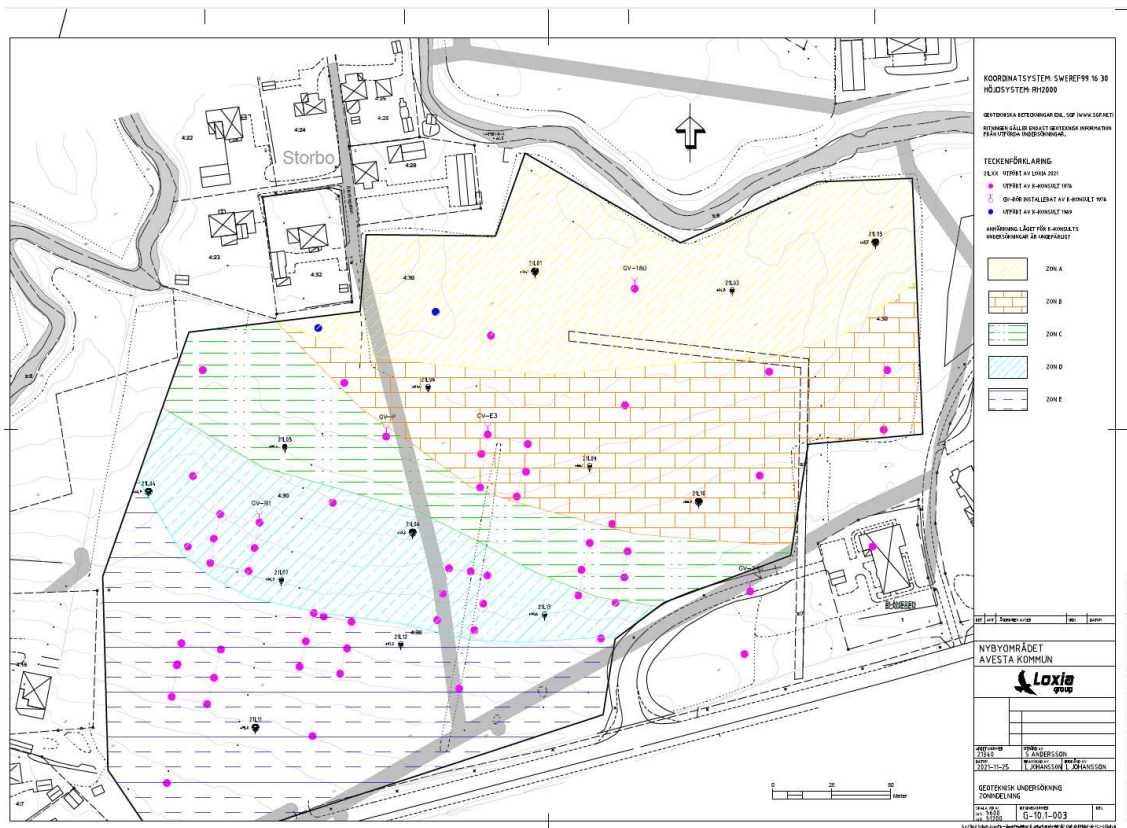

Bild. Zonindelning i den geotekniska utredningen från 2021.

Hydrologiska förhållanden

Den täta jordarten gör att infiltrationen i området kan ta lite tid. Marken lutar dock ner mot den närliggande Salomansån varför eventuellt markavrinnande vatten snabbt når vattnet där. Det planläggs också för ett område norr om tomterna där dagvatten kan fördröjas, för att minska påverkan på ån samt risken för erosion.

Kulturmiljövård

Planområdet finns inte utpekad i några inventeringar eller program med avseende på kultur-
miljövård.

Fornlämningar

Fornlämningar och fornfynd skyddas enligt Kulturmiljölagen (1988:950). Inga kända fornlämningar eller kulturlämningar finns inom området. Om fornlämning påträffas under grävning eller annat arbete, skall arbetet omedelbart avbrytas till den del fornlämningen berörs. Den som leder arbetet skall omedelbart anmäla förhållandet hos länsstyrelsen.

Fysisk miljö

Planområdet sluttar från Nybyvägen mot Salomonsån i nordostlig riktning. Den högsta inmätta punkten ligger på +98,75 och den lägsta på +83,99.

Den bebyggda delen av planområdet utgörs av tomtmark medan en stor del är odlad åker. I den nordöstra delen finns en dagvattendamm och i den nordvästra, inom Bjurforsbäckens reservat, är det lövskog.

Den nationella artdatabanken påvisar två skogsekar på tomtmark, inom den nordvästliga del som nu upphävs.

Sociala

Inom planområdet finns inga områden särskilt avsedda för lek eller rekreation. Däremot finns gott om anslutande naturmark som ger goda förutsättningar till detta. Närmaste kommunala lekplats är Rotens lekpark på Prästjorden, ca 550 m från planområdet

Barnkonventionen

Barnkonventionen är sedan 2021-01-01 lag i Sverige. Barnkonventionens tolfte artikel innebär bland annat att barn ska ha rätt att uttrycka sig om det som berör dem i den fysiska planeringen. Den tredje artikeln säger att i alla åtgärder som rör barn ska man i första hand beakta vad som bedöms vara barnets bästa.

Detaljplaneförslaget berör barn och unga på så sätt att mark för bostäder planeras och inom denna mark är det av stor vikt att barn och ungas behov beaktas i utformning av miljöer för utomhusvistelse.

Teknik

Planområdets befintliga enbostadshus är anslutna till det kommunala ledningsnätet för vatten och avlopp. Även tillkommande nya fastigheter enligt detaljplanen ska anslutas till det kommunala ledningsnätet efter att ledningar och förbindelsepunkter anlagts. Avesta kommun/Avesta Vatten och Avfall AB är ansvarig för vatten- och avloppsnätet fram till respektive fastighets förbindelsepunkt. För befintlig fiberledning inom planområdet har ett markreservat, så kallat u-område, lagts in. Ledningsinnehavarens markåtkomst inom detta område kräver juridiskt säkerställande.

Dagvatten ska så långt möjligt omhändertas lokalt och i första hand infiltreras på tomtmark.

Hantering av avfall

Kommunalt avfall, vilket bland annat avser rest- och matavfall, hämtas genom kommunens försorg och källsortering av sådant avfall ska kunna ske vid fastigheten. Hämtställen för rest- och matavfall ska ordnas så att de uppfyller kraven på god arbetsmiljö. Angöring av fordon ska kunna ske utan backningsrörelse och vid tömning ska kärlen ställas upp vid väg mot tomtgräns fritt från hinder och nivåskillnader. I planering ska beaktning tas för framtida fastighetsnära insamling för fraktionerna "Restavfall, matavfall, plast-, pappers- metall-, färgat glas-, ofärgat glas och tidningar". Närmaste återvinningsstation (ÅVS) finns ca 350 meter sydost om planområdet längs Axel Johnsons väg.

Service

Kommersiell och offentlig service

Planområdet ligger i anslutning till Avesta centrum där behov av kommersiell och offentlig service kan tillgodoses. Där finns även Avesta lasarett.

Trafik

Nybyvägen ligger direkt söder om planområdet. In- och utfart för området kommer att ske via befintlig infart till det kommunala LSS-boendet inom Blåmesen 1.

Fastigheternas parkeringsbehov kommer med denna plan att kunna tillgodoses inom den egna fastigheten.

Avesta busstation ligger ca 1 km bort. Närmaste busshållplats ligger på Prästgatan, ca 8 minuters promenad bort.

Gång- och cykeltrafik

Det finns goda möjligheter att ta sig till och från planområdet via gång- och cykelnätet. En GC-väg löper längs Nybyvägen och det går även att komma från parkstråket öster om planområdet och förbi kvarteret Talgoxen.

Hälsa och säkerhet

Räddningstjänstens insatstid för att nå planområdet är i normalfallet mindre än 10 minuter.

KONSEKVENSER

Fastigheter och rättigheter

Fastigheter inom planområdet och upphävsområden	Konsekvenser
Avesta 4:30	Den befintliga byggrätten för bostäder blir mer ändamålsenlig, vilket innebär att nya fastigheter kommer att kunna avstyckas för försäljning
Avesta 4:7 Avesta 4:16	Fastigheterna kan, om så önskas, komma överens med Avesta kommun om köp av mark, för en mer ändamålsenlig tomt.
Avesta 4:8 Avesta 4:12 Avesta 4:20 Avesta 4:22 Avesta 4:23 Avesta 4:24 Avesta 4:26 Avesta 4:28 Avesta 4:32 Nybyhagen 2 Nybyhagen 3 Nybyhagen 4 Nybyhagen 5	Fastigheterna befrias från att belastas av allmän plats inom sina gränser, vilket kan underlätta vid framtida bygglovsansökningar.

Avesta 4:9 Avesta 4:25	- Fastigheten befrias från att belastas av allmän plats inom dess gränser, vilket kan underlätta vid framtida bygglovsansökningar. - Fastigheten kan, om så önskas, komma överens med Avesta kommun om köp av mark, för en mer ändamålsenlig tomt.
Avesta 4:36 Avesta S:7 Avesta S:8	Ingen förändring som ger några större konsekvenser.
Djäknehyttan 1:14	Kommunal mark som idag arrenderas ut till närliggande Avesta 4:25 kan säljas och fastighetsreglering ske.

Rättigheter inom planområdet och upphävan- deområden	Konsekvenser
Ledningsrätt 1	Avesta Vatten och Avfall AB, ledningsrätt för Vatten och Avlopp. Påverkas inte av planen.
Servitut 1	Avtalsservitut för väg. Påverkas inte av planen.
Servitut 2	Avesta Vatten och Avfall AB:s avtalsservitut för dagvattenledning. Påverkas inte av planen.
Servitut 3	Avesta Vatten och Avfall AB:s avtalsservitut för spillvattenledning. Påverkas inte av planen.
Servitut 4	Avesta Vatten och Avfall AB:s avtalsservitut för vattenledning mm. Påverkas inte av planen.
Servitut 5	Avesta Vatten och Avfall AB:s avtalsservitut för VA-ledning. Påverkas inte av planen.
Servitut 6	Officialservitut för vägar. Påverkas inte av planen
Servitut 7	Officialservitut, rätt att nyttja öppen plats. Påverkas inte av planen
Servitut 8	Officialservitut, rätt att nyttja öppen plats. Påverkas inte av planen
Nyttjanderätt 1	Avtalsservitut för elledning. Påverkas inte av planen
Nyttjanderätt 2	Avtalsservitut för väg till damm. Påverkas inte av planen
Nyttjanderätt 3	Avtalsservitut för område med befintlig förrådsbyggnad. Avtalet upphör att gälla när detaljplanen vinner laga kraft men istället kan en fastighetsreglering göras, då det blir planenligt i den nya detaljplanen.
Nyttjanderätt 4	Arrende för jakträttsavtal. Påverkas inte av planen
Nyttjanderätt 5	Arrende för Avesta Vatten och Avfall AB:s dagvattendamm och tillhörande ledningar. Påverkas inte av planen
Nyttjanderätt 6	Arrende för jordvärme. Påverkas inte av planen
Nyttjanderätt 7	Arrende för markavtal. Påverkas inte av planen
Nyttjanderätt 8	Arrende för jordvärme. Påverkas inte av planen
Nyttjanderätt 9	Nyttjanderättsavtal. Påverkas inte av planen
Nyttjanderätt 10	Nyttjanderätt för teleledning. Påverkas inte av planen
Nyttjanderätt 11	Nyttjanderätt för elledning. Påverkas inte av planen

Nyttjanderätt 12	• Nyttjanderätt för VA-ledning. Påverkas inte av planen
Nyttjanderätt 13	• Nyttjanderätt för belysning. Påverkas inte av planen
Nyttjanderätt 14	• Nyttjanderätt för optoledning. Påverkas inte av planen

Fastigheter som gränsar till planområdet och upphävandeområden eller påverkas av dem	Konsekvenser
<i>Avesta 4:3 Spiggen 8</i>	• Påverkas inte av planen
<i>Avesta 4:18 Avesta 4:19</i>	• Påverkas inte av planen i någon märkbar omfattning
<i>Blåmesen 1</i>	• Den nya detaljplanen ökar sannolikheten för att det aktuella området, intill Blåmesen 1, kommer att exploateras. • Fastigheten kommer att dela infart/utfart mot Nybyvägen med tillkommande fastigheter
<i>Nybyhagen 10 Nybyhagen 11 Skatan 1 Skatan 11 Skatan 12 Ärlan 1 Ärlan 2 Ärlan 3 Ärlan 4 Ärlan 5 Ärlan 7 Ärlan 8</i>	• Fastigheterna kan komma att få en påverkad utsikt mot norr om exploatering sker.

Jordbruksmark

Den åkermark som finns inom planområdet försvinner när detaljplanen genomförs. Det skulle dock ske även om dagens gällande plan genomfördes.

Miljö

Miljöbedömning

Om en detaljplan kan antas medföra betydande miljöpåverkan så ska kommunen, enligt 4 kap 34 § plan- och bygglagen och 6 kap 9–19 §§ miljöbalken, göra en miljöbedömning. För varje planprojekt är det därför nödvändigt att avgöra om miljöbedömning behövs, d.v.s. om planens, eller planändringens, genomförande kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Bedömning om sådant behov föreligger görs genom en så kallad undersökning enligt 6 kap 5–6 §§ miljöbalken.

Kommunen har gjort en sådan undersökning och utifrån de konsekvenser som kan följa av den markanvändning som tillåts i planen. Planens genomförande bedöms inte ge någon betydande miljöpåverkan.

Ställningstagande 4 kap 33 b § plan- och bygglagen (2010:900)

Den undersökning som kommunen har gjort leder till bedömningen att detaljplanen inte har någon betydande miljöpåverkan och att det således inte föreligger ett behov av miljöbedömning enligt 6 kap 9-19 §§, miljöbalken.

Miljökonsekvensbeskrivning

Då detaljplanen inte behöver genomgå en strategisk miljöbedömning tas inte någon miljökonsekvensbeskrivning fram.

Hållbarhetsbedömning

Avesta kommun har, genom beslutat hållbarhetsprogram, angett att alla beslut med betydande konsekvenser för framtida utveckling i samhället ska åtföljas av en hållbarhetsbedömning. Detta kan då bland annat gälla beslut rörande större förändringar i den fysiska miljön, vilket ofta blir en följd av fysisk planering. Bedömningar ska utföras mot fyra olika målområden i en skala som går mellan +2 och -2, där +2 är en direkt positiv påverkan på ett mål medan -2 då är något som direkt motverkar ett mål.

En mer utvecklad beskrivning av bedömningen och dess resultat finns i den Excel-fil som använts i bedömningsarbetet. Det dokumentet utgör då även underlag för politiska beslut i plan-ärendet.

Resultat: Den aktuella detaljplanen leder till mindre exploatering än vad som är möjligt i nu gällande plan. Detta gör att den inte bedöms medföra betydande konsekvenser för framtida utveckling i samhället. Detaljplanen är i princip neutral i fråga om hållbarhet i kommunen utifrån de målområden som undersöks.

Strandskydd

Strandskyddet upphävs i den del av planområdet som berörs av detta i och med denna planläggning.

Dagvatten

Dagvatten ska hanteras inom respektive tomtmark och då det är fråga om villatomter för enbostadshus som ska tillkomma kan detta hanteras även vid kraftigare nederbörd. Vid extrem nederbörd kommer dagvatten från tomter att, till största del efter fördröjd avrinning genom gräsmattor, rinna ut i naturmark norr om planområdet. Där kommer vattnet att fördröjas och delvis infiltreras i mark innan det når recipienten Salomonsån. De små föroreningar som kan komma att finnas i dagvatten bör troligen till största delen komma från fordon, t.ex. från slitage av däck och bromsar. Även vid eventuell tvätt av byggnadsfasader kan vissa föroreningar tillkomma. Eventuella föroreningar kommer dock att vara mycket låga och i princip noll när dagvatten lämnar tomtmark.

De befintliga, bebyggda tomterna i områdets västra del ligger inom verksamhetsområde för dagvatten.

Miljökvalitetsnormer

Vatten

Miljökvalitetsnormer för vatten omfattar ytvatten (sjöar, vattendrag och kustvatten) och grundvatten. Syftet med normerna är att säkra Sveriges vattenkvalitet.

Kommunen bedömer att detaljplanen inte kommer att påverka miljökvalitetsnormer för vattendrag då spillvatten från planområdet kommer att ledas bort via det kommunala avloppsledningsnätet och dagvatten från planområdet kommer att ha väldigt låg nivå av föroreningar, eller ingen alls. Dagvattnet kommer dessutom att kunna renas från de eventuella små föroreningar som skulle kunna finnas vid passage av både tomt- och naturmark på väg mot vattendrag.

Utomhusluft

Miljökvalitetsnormer för utomhusluft gäller i hela landet och gäller för all utomhusluft, med undantag för arbetsplatser samt vägtunnlar och tunnlar för spårbunden trafik. De flesta normerna är så kallade gränsvärdesnormer som ska följas, medan några är så kallade målsättningsnormer som ska eftersträvas. Normerna baseras på krav i EU-direktiv.

Den lilla trafikökning som kan tillkomma som resultat av byggnation enligt detaljplanen kommer inte att påverka miljökvalitetsnormer för luft i Avesta.

Hälsa och säkerhet

Planen medger inga verksamheter som kan medföra någon ändring av riskbilden för planområdet eller dess omgivning. Räddningstjänstens insatstid för att nå planområdet är i normalfallet mindre än 10 minuter, vilket gör att inga särskilda krav behöver ställas på brandtekniska byggnadsåtgärder.

Trafikbuller

Den låga trafikmängden på intilliggande Nybyvägen bedöms inte kunna ge några bullerstörningar inom planområdet. Allra helst då tillåten hastighet förbi merparten av området är låg. Därmed konstateras att detaljplanens byggrätt för bostäder inte skapas i lägen som är utsatta för trafikbuller.

Sociala

Barnkonventionen

Barnkonventionen är sedan 2021-01-01 lag i Sverige. Barnkonventionens tolfte artikel innebär bland annat att barn ska ha rätt att uttrycka sig om det som berör dem i den fysiska planeringen. Den tredje artikeln säger att i alla åtgärder som rör barn ska man i första hand beakta vad som bedöms vara barnets bästa.

Detaljplaneförslaget berör barn och unga på så sätt att mark för bostäder planeras och inom denna mark är det av stor vikt att barn och ungas behov beaktas i utformning av miljöer för utomhusvistelse.

Barn

Barnkonventionen berör barn och ungdomar upp till 18 år. Barnkonventionen ställer krav på att barnens bästa beaktas i alla beslut som rör barn. Inget lokaliseringsalternativ finns eftersom läget är fastställt och bostäder utreds att inrymmas inom området.

Detaljplaneförslaget riktas mot barn och unga på så sätt att bostäder tillåts. Inom tomtmark kommer det finnas goda förutsättningar att anordna platser som tillfredsställer behov för barn och unga inom tomtmark. Inom planområdet finns inga områden särskilt avsedda för lek eller rekreation. Däremot finns gott om anslutande naturmark som ger goda förutsättningar till detta. Närmaste kommunala lekplats är Rotens lekpark på Prästjorden, ca 550 m från planområdet

Jämlikhet

Områdets närhet till centrala Avesta, med god tillgänglighet till handel, service och transport med kollektiva färdmedel, gör att både centrum och bostadsområdet kan nås av såväl gående som cyklister, vilket gynnar även de som inte har tillgång till egen bil. Detta är viktigt ur ett jämlikhetsperspektiv då alla människor oavsett kön, etnicitet och funktionshinder ska känna tillgänglighet till platsen.

Trafik*Motortrafik*

Tillkomsten av några fler enbostadshus kommer att öka trafiken i området något, men inte i en nivå som påverkar omgivningen så negativt att detaljplanen är olämplig att genomföra.

Gång- och cykeltrafik

Detaljplanen ger upphov till viss ökning av gång- och cykeltrafik i området. Då denna trafik till största delen kan nyttja de gång- och cykelvägar som finns till området uppstår inga konsekvenser som gör att detaljplanen är olämplig att genomföra.

KUNGÖRELSE - INBJUDAN TILL SAMRÅD

Detaljplan för Nybynområdet samt upphävande av delar av detaljplanerna ”Ändring och utvidgning av stadsplan för Avesta”, ”Ändring av stadsplan för del av riksväg 68 samt kvarteret Ärlan och Trasten”, ”Del av Djäknehyttan 1:14 m fl, Älvnäs södra” samt ”Ändring och utvidgning av stadsplan för del av Älvnäsområdet”, Avesta kommun, Dalarnas län.

Planområdet (inkl upphävandeområden) ligger strax väster om Avesta centrum och omfattar ca 10 ha, men där endast ca 16 000 m² berörs av exploatering (bostäder och gata). Detaljplanen upprättas huvudsakligen för att möjliggöra uppförande av nya bostäder på ett säkert sätt inom området. Dagens gällande detaljplan medger bostäder, men med placering på ett sätt som inte är säkert ur ett geotekniskt perspektiv. Samtidigt upphävs delar av planer intill exploateringsområdet för att möjliggöra en ändamålsenlig användning av de befintliga, redan bebyggda fastigheterna där. Det sistnämnda har länge efterfrågats av boende i framför allt Storbo

För utbyte av information och synpunkter inbjuds nu till samråd. Inbjudna till samrådet är sakägare, boende, sammanslutningar samt andra som är berörda och har ett väsentligt intresse av planförslaget.

Samrådet äger rum **20 april – 25 maj 2026**. Handlingarna finns tillgängliga på Västmanland-Dalarna miljö- och byggförvaltning, Strandbacksvägen 7 i Avesta, samt på stadsbiblioteket i Avesta och på Servicecenter Avesta. Handlingarna finns även tillgängliga på kommunens hemsida www.avesta.se under ”Bygga, bo och miljö”. Upplysningar lämnas på telefon 0226-64 50 53 eller 0226-64 54 54 (exp).

Planområdet är delvis beläget inom 100 m från Salomonsån. Kommunen avser att upphäva strandskyddet genom införande av en planbestämmelse inom delar av planområdet. Planen berör Djäknehytterotarnas Skifteslags Samfällighetsförening varför samrådshandlingarna har skickats till föreningens ordförande, för att där under samrådstiden hållas tillgängliga för övriga delägare.

Eventuella synpunkter på planförslaget lämnas skriftligen till Västmanland-Dalarna miljö- och byggförvaltning, 774 81 Avesta, eller mailas till miljo-bygg@avesta.se **senast den 25 maj 2026**.

VÄSTMANLAND-DALARNA MILJÖ- OCH BYGGFÖRVALTNING

